

UVODNIK

Haag in morilci izza pisalnih miz

Le malo možnosti je, da bodo tisti, ki so si v balkanskih vojnah v zadnjih dveh letih umazali roke s krvjo nedolžnih, to je neoboroženih in zatorej nebranjnih žrtev, kdaj koli odgovarjali pred haaskimi možmi v crnih togah. Za vojno na Balkanu je bilo posebej značilno dejstvo, da je imel napadalec - Srbija - dolgo časa monopol nad orožjem in nasiljem; v tem je tudi sprebrženost embarga, ki je napadenim odvzel pravico, da se branijo. Če so že rekli a in uveljavile embargo, bi morale svetovne sile reči se b in zavarovati tiste, ki so se v balkanski moriji znasli golih rok pred sovražnikom, oboroženim do zob. Tega niso naredile. Zmagala je strahopetnost in to strahopetnost je z življenjem doslej plačalo kakih dvesto tisoč ljudi, ce ne več. Če bosanski veleposlanik v ZN Sacirbež zdaj Londonu očita, da je v Haagu posaditi na zatožno klop skupaj s storilci, morda ne ravna ravno diplomatsko, je pa v njegovi trditvi veliko resnice. V Londonu lahko temu ugovarjajo le z dvema argumentoma: da vsa krivda ne gre izključno na njihov rovas in da so nekaj skode, prizadejane muslimanski strani, popravili trgovci z orožjem - morda tudi slovenski.

V Haagu začenja danes zasedati mednarodno sodišče, ki ga je maja letos ustanovil varnostni svet OZN, da bi na njem sodili za vojne zločine, zagrešene v vojni na Balkanu. Vrsta tistih, ki bi jih morala dojeti ta mednarodna pravica, se je od maja sem le podaljšala - orožja je v Bosni in Hercegovini zdaj ravno dovolj, da je moč vojne zločine očitati vsem v vojskovanje zapletenim stranem. Z balkanskimi vojnimi zločini se bo ukvarjalo enajst najuglednejših sodniških glav sveta in v pomoč jim bo 350 sodelavcev; 32 milijonov dolarjev naj bi prvo leto znašal proračun, ki ga v OZN se niso potrdili. Vendar pa se za impozantnim proteljem haškega mednarodnega sodišča in za impresivnimi številkami skriva skepsa. Malo verjetnosti je namreč, da bo kdo od notornih klavcev sploh kdaj stopil v sicer tako mirne prostore haške palače. Nekaj zato, ker bo trajalo vsaj šest mesecev, preden bo sodišče sploh začelo operativno delati. Delno pa tudi zato, ker sodišče ne more soditi, če obdolženci ne stopijo predenj. Ustanovna listina OZN članicam res nalaga dolžnost, da obdolžene izročijo sodišču in omogočijo zaslišanje prič, toda ostane Jugoslavije je že zdelavni dokazal, da si kroji pravico kar sam. Poleg tega pa so najbolj okrutni množični morilci na Balkanu tisti, ki jim gre ob pogledu na kri na bruhanje; tisti, ki ubijajo izza svojih pisalnih miz, iz svojih blindiranih mercedesov in z varne oddaljenosti Dedinja. Ti se bodo ob prvi priložnosti prebarvali v mirotvorce in svet si bo celo oddahnil.

Marjan Sedmak

ITALIJA / SODSTVO

Sodniki ugladili medsebojne spore

Pobudnik pomiritve je bil tožilec Siclari



Vsredzavni protimafijski tožilec Siclari in milanski tožilec Borrelli (Telefoto AP)

RIM - Z objemom med sefoma milanskega in florentinskega tožilstva Francescom Saveriom Borrellijem in Pierluigijem Vigno ter s pomirjevalno izjavo vodje vsredzavnega protimafijskega tožilstva Bruna Siclarija, da ni »nobene vojne med Milanom in Firencami«, se je včeraj končal spor, ki je razdvajal rimsko in florentinsko tožilstvo in v katerem je marsikdo videl poskus destabilizacije sodstva, ki je angazirano v boju proti korupciji in kriminalu.

»Srečanje je bilo zelo prisrčno,« je poudaril Siclari, ki sta ga Vigna in Borrelli imenovala za glasnika. »Iz gradiva, ki ga je Vigna izročil milanskemu kolegu je jasno, da ni bilo nobene preiskave o delu in vlogi milanskih sodnikov,« je dejal Siclari in dodal, da je tisk enfatiziral zadevo. In Borrelli je se zaostiril, češ »tisk je napihnili stvari, ki sodijo v normalne odnose med tožilstvi«. Vigna je bil se bolj odrezav. Srečanje je bilo po njegovih besedah prisrčno in v dokaz prijateljstva sta se sefa tožilstva objela, je pojasnil in nato odpotoval v Firence, novinarjem pa za včeraj prepovedal vstop v sodne urade.

Zadeva naj bi bila tako razčiščena, čeprav načelnik protimafijskega tožilstva ni izključil možnosti, da se za vsem skriva poskus blatenja obeh tožilstev.

Afera naj bi nastala s pričevanjem mafijskega skesanca, ki ga je milansko tožilstvo »posodilo« florentinskemu. Skesanec naj bi v Firencah spontano omenil, da je mafijska tolpa, ki je vodila parkiršče v Ul. Salomone v Milanu računala na kritje policijskih funkcij, baje pa tudi nekaterih sodnikov. Milanskim tožilcem pa naj bi rekel, da so mu florentinski sodniki izven zapisnika zastavili vrsto vprašanj o njihovem delu in vlogi.

Do tu uradna resnica o sporu, ki je nekaj dni polnil casopisne strani. K poravnavi nesoglasij, kakršni koli je bil njihov vzrok, je prispevala volja obeh tožilstev, da ne zaostrijo odnosov in da si druga drugi ne meteta polen pod noge v casu, ko sta angazirani na fronti podkupniške afere (Milan) in protimafijskega boja (Firence). Kolikšno rusilno moč bi bila lahko imela zaostritev pa prica, da je bil za pomirjevalca poklican seč vsredzavnega protimafijskega tožilstva Bruno Siclari. (VT)

ITALIJA / VOLITVE

Politična temperatura narašča

VOJIMIR TAVCAR

RIM - »Occhetto zbira podpise, Segni zbira podpise, Pannella zbira podpise...ce nadaljujemo tako bomo imeli demokracijo podpisov.« Tajnik krščanske demokracije Mino Martinazzoli se je odločil za orožje ironije, da bi odgovoril na pobudo DSL za ljudsko petico o razpustu parlamenta in jo označil kot »politično folkloro«.

Tajnik KD je izkoristil predstavitev raziskave družbe Directa o perspektivah KD, da bi zavnil domneve o »velikem strahu Krščanske demokracije«. Izidi raziskave so optimistični, saj naj bi KD v bistvu prebolela najhujšo fazo bolezn.

Po oceni raziskovalcev je »Martinazzolijevo zdravilo začelo učinkovati«, toda tajnik, ki je do teh napovedi oprezen, se mora kljub temu soočiti s ostrim odporom konservativnih krogov v stranki. Tudi zaradi tega je »udaril« po rimskem poslancu Publiu Fioriju, ki je javno izjavil, da ne bo glasoval za kandidata KD za rimskega župana. Upornega poslanca je suspendiral in ga prijavil stranknemu razsodstvu.

Occhetova peticija medtem razdvaja italijansko politično sceno. Ob Kd in Ligi jo kritizirajo tudi republikanci in liberalci, medtem ko jo levi krogi na splošno podpirajo. Tudi SKP, pa čeprav je po oceni predsednika Armanda Cossutte poteza za nezadostna. Kritikom je Occhetto iz Trsta odgo-

voril, da »skusajo zamenjati karte na mizi«.

Nezaupljivost med strankami se pred upravnimi volitvami stopnjuje. »Žrtev« nezaupanja je bila možnost, da bi popravi volilna pravila in uvedli tudi na vsedržavni ravni dva volilna kroga. Predsedstvo dvodomne parlamentarne komisije za ustavne reforme je vzelo na znanje, da ni pogojev za to reformo in crtalo vprašanje z dnevnega reda. Nad tem je potolil solzo minister Leopoldo Elia, ki pa je zagotovil, da bo vlada izpolnila svoje obveznosti z zamejitvijo novih volilnih okrožij v predvidenem roku.

Severna liga medtem vztraja v ofenzivi izzivanja. Vlogo provokatorja je včeraj prevzel načelnik poslanske skupine Roberto Maroni, ki je tedniku Epoca nakazal dve možnosti: »Ali vlado z nami in federalizacijo Italije, ali pa vlada proti nam. V tem primeru pa bomo odšli v Milan, od koder bomo startali za osvojitve Italije.« Maroni je milanski senatni palaci nakazal sedež morebitne severne vlade vlade.

Dodal je, da se ne boji vojske reakcije, »ces imamo prijatelje med generali in z nami je vsa alpinska brigada«. Pozneje je ta del demantiral in ga pripisal novinarski nerodnosti, medtem ko je Epoca potrdila točnost zapisa.

Tako ali drugače bo Liga v ospredju polemik, a tudi medijske pozornosti.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Pred volitvami

Včeraj sta bila v Trstu tajnik DSL Achille Occhetto in voditelj Severne lige Umberto Bossi, ki sta govorila o vsedržavnih, a tudi o krajevnih političnih vprašanjih. Za mesto tržaškega občinskega svetovvalca se potegujeta tudi Igor Dolenc (DSL) in Peter Močnik (SSK), ki kandidira na listi Zavezništva za Trst-Alleanza per Trieste. V nedeljo bodo volitve tudi za obnovitev tržaških rajonskih svetov. Danes nadaljujemo z izjavami slovenskih kandidatov.

stran 3, 4 in 5

Tudi v Trstu teden znanstvene kulture

Tudi Trst bo obhajal Evropski teden znanstvene kulture. V dnevi od 22. do 28. novembra se bo v gledališču Miela v Domu pristaniških delavcev odvijala vrsta okroglih miz ter filmskih in video predstav pod skupnim naslovom: »Pred in po odkritju DNA«.

stran 2

Kmalu začetek del v Števerjanu

Danes naj bi funkcionarji Civilne zaštite predali gradbišče podjetju, ki bo uredilo obvozno cesto med pokrajinsko cesto in središčem Števerjana ter s tem prebilo prometno izolacijo tega kraja.

stran 6

Občni zbor SSŠ Gorica

Na 23. rednem občnem zboru so se včeraj sestali člani Sindikata slovenske šole - tajništvo Gorica. Eno od pomembnih vprašanj, o katerih je tekla beseda, je uralitev sindikalne organiziranosti, v kar silijo, poleg predpisov o sindikalnem zastopstvu tudi vse večje težave zaradi klestenja javnih izdatkov.

stran 6

Nogometno SP: danes odločitev

Danes zvečer bodo znana imena se preostalih devetih udeležencev prihodnjega svetovnega nogometnega prvenstva v ZDA. Dodatnih osem finalistov bo iz Evrope, deveta reprezentanca pa bo nekaj ur kasneje izšla iz povratnega dvoboja med Argentino in Avstralijo v Buenos Airesu. V Italiji z zastanim dihom pričakujejo izid dvoboja med azzurri in Portugalsko.

stran 18

V Moskvi zapri Leninov muzej

MOSKVA - Na ukaz ruskega predsednika Borisa Jelcina so sinoči za vedno zaprli muzej Vladimirja Iljiča Lenina, ki se dviguje v nebo za Rdečim trgom. Tu so desetletja hranili predmete in zapuščino očeta oktorske revolucije, sem so po ogledu mavzoleja na Rdečem trgu romale skupine učencev in dijakov ter navadnih ljudi iz nekdanje Sovjetske zveze. Vest so sporočili uslužbenci muzeja, ki so vsak kas pričakovali ta za njihovo službo usoden sklep.

Ze oktobra je namreč ruski predsednik Boris Jelcin sklenil, da bo muzej očeta Sovjetske zveze postal sedež Dume, moskovskega občinskega sveta, nekdanjega Mossovjeta. Trenutno se ni znano, kam bodo premostili muzejske eksponate in kakšna usoda čaka uslužbenca muzeja. (Ansa)

LIBANON / PROTINAPAD IZRAELA

Maščevanje za napade Hezbolaha

Izraelski viri trdijo, da za akcijami proiranske organizacije stoji Damask

BEJRUT, JERUZALEM, KUVAJT - Izraelska vojska letala so včeraj bombardirala oporišča pripadnikov proiranske organizacije Hezbolah, s čimer so se teroristom »oddolžila« za jutranji napad na libanonsko vojsko na varnostnem območju na jugu države, v katerem sta bila ranjena dva izraelska vojaka. Hezbolah je akcijo izvedel, potem ko je Washington sporočil, da bo prihodnji teden v okviru mirovne misije na to območje pripotoval zunanji minister Warren Christopher. Libanonski viri trdijo, da je bil v izraelskem napadu ubit pripadnik Hezbolaha, več pa je bilo ranjenih.

Teroristi so na položaje libanonske vojske v mestu Tallousah na jugu Libana včeraj zjutraj izvedli enega silovitejših napadov od začetka enajstletnega bojevanja. V njem so zajeli več pripadnikov Juznolibanonske vojske (SLA), saj so v Bejrutu sporočili, da pogrešajo dvanajst svojih vojakov. Namestnik izraelskega obrambnega mini-

stra Gur je izjavil, da za operacijo Hezbolaha prav gotovo stoji Sirija, ker hoče otežiti ureditev razmer na Bliznjem vzhodu. Damask je včeraj zavnil tajna poganjanja z Izraelom, saj meni, da enostranska pogajanja z Jeruzalemom na Bliznjem vzhodu ne bodo prinesla miru. »Izrael skuša s posamičnimi sporazumi z arabskimi državami blokirati mirovni proces,« trdijo v Damasku. Washingtonski podpis sporazuma, ki Palestincem zagotavlja delno avtonomijo v Gazi in Zahodnem bregu, je v nasprotju z arabskimi interesi, trdi sirska vlada. Izraelski zunanji minister Peres je francoskega zunanjega ministra Juppeja včeraj zaprosil za posredovanje pri pripravi izraelsko-sirskega srečanja.

Več sto iračanov je včeraj vdrla na ozemlje Kuvajta in s tem protestiralo proti izzkopu jarkov ob meji. Kuvajtski viri trdijo, da so iraški vojaki tudi streljali na položaje kuvajtske vojske.

(Reuters)

Dogodki v Bosni spet v ospredju

HAAG, ZENEVA, SARAJEVO - V Haagu bo danes prvič zasedalo mednarodno sodišče za vojne zločine v Jugoslaviji, ki so ga na pobudo Varnostnega sveta ZN ustanovili 26. maja, da bi sodili krivcem za nasilje, posiljevanje, ubijanje in kršenje človekovih pravic na tleh nekdanje Jugoslavije. To bo prvo sojenje po nürnberskem in tokijskem procesu zaradi zločinov v drugi svetovni vojni.

V četrtek se bodo v Zenevi sestali predstavniki sprtnih strani v Bosni. Hrvaska vojska pa je včeraj nadaljevala napade na Gornji Vakuf, v obsestreljevanju mesta pa je uporabljala tudi helikopterje. Več na 7. strani

TREBČE / PREDVOLILNO SREČANJE S SLOVENCMI

Occhetto: slovensko vprašanje temeljno za tržaško stvarnost



Aleksander Kalc iz Vzhodnega Krasa ter Severino Sedmak iz Kriza), na koncu pa se predsednik slovenske komponente DSL in podpredsednik deželnega sveta Milos Budin. Dobrodoslico v imenu SKGZ je

Occhetto izrekel tajnik Boris Peric.

V ljudskem domu, ki je svojcas s podobno priscnostjo gostil tudi pokojnega Enrica Berlinguerja, je voditelj DSL govoril o manjšinah, o gradnji nove federalistic-

ne Evrope, o trzaskih volitvah ter predvsem o potrebi, da trzaski volilci porazijo nacionalisticno desnico.

V Trebcah je podobno kot v gledaliscu Miela spregovoril tudi slovenski kandidat DSL v

trzaski občinski svet Igor Dolenc. Poudaril je, da je napočil cas, da se tudi Slovenci enotno upremo propadanju Trsta. Pri ložnost, da to naredimo nam nudijo nedeljske upravne volitve.

Več na 3. in 4. strani



NOVICE

V četrtek bodo predstavili Pretoke

GORICA - Pri goriski Kulturni zadrugi Maja bo zacela izhajati nova slovenska revija Pretoki. Po dolgih letih snovanja se je skupina slovenskih razumnikov odločila, da naredi veliki korak in ni naključje, da se je to zgodilo prav v Gorici. Naslov revije nakazuje smer, ki bo na razmišljajoč način vodila pisce in bralce skozi mrežo perečih sodobnih vprašanj, ki se med seboj usodno prepletajo in pretekajo. Revija želi biti drobna, a ustvarjalna komunikacijska centrala na križcu narodov, kultur in idej, ki pomenijo mapo nase identitete in hkrati načrta, ki se imenuje Evropa. Predstavitveni večer bo jutri ob 18.30 v domačem ambientu kmečko-turističnega središča Radikon na Oslavju pri Gorici, Ul. Tre buchi 4.

Finančne inšpekcije tudi ponoči

RIM - Boj proti davčni utaji ne pozna časovnih meja. Finančni inspektorji se lahko pojavijo v barah, restavracijah in zabaviščih tudi v nočnih urah. Tako je povedal finančni minister Franco Gallo, ko je včeraj odgovarjal na parlamentarno vprašanje dveh parlamentarcev iz Bocna, ki sta se nanj obrnila, da bi zvedela, kako to, da je v Bocnu vrsta javnih lokalov doživela finančne inšpekcije tudi okrog polnoči. Minister je vsekakor poudaril, da finančni inspektorji spoštujejo urnike lokalov, ki jih pregledujejo.

Fontanini za čimprejšnjo realizacijo avtocestnih povezav s Slovenijo

TRST - Predsednik deželne vlade Furlanije-Juljske krajine Pietro Fontanini je včeraj sprejel predstavnike družb Autovie venete in Adria. Dejal je, da se deželna vlada odločno zavzema za realizacijo avtocestnih povezav s Slovenijo. V ta namen naj bi bilo zdaj na razpolago 49 milijard lir.

Faraonske plače izvoljenih predstavnikov

RIM - Država potrosi letno okrog 700 milijard lir za plače izvoljenih predstavnikov. Marsikdo med njimi prejema res faraonske plače. Tako npr. deželni svetovalci Lacija, Lombardije in Emilije-Romagne prejema tudi do 15.250.322 lir na mesec, mimo drugih popustov in ugodnosti, ki jih uživajo. To je celo veliko več, kot so plače parlamentarcev. Te podatke je zbrala agencija zelenih za »politično ekologijo«: Wach dog, javnosti pa sta jih včeraj posredovala na tiskovni konferenci poslanca Alfonso Pecoraro Scanio in Vito Leccese. Poslanca sta ob isti priložnosti napovedala, da bosta predložila vsto zakonskih osnutkov za zmanjšanje plač izvoljenih predstavnikov, pa tudi za zamrznitev plač tistih izvoljenih predstavnikov, ki so zagrešili kak zločin proti javni upravi. V prvi vrsti so seveda mislili na podkupovalce oziroma skorumpirance.

Katedrale ne obnavlja mafijski osumljenec

PALERMO - Spomeniško varstvo iz Palermo je včeraj uradno demantiralo vest, ki so jo v preteklih dneh objavili nekateri časopisi, čes da palermsko katedralo obnavlja gradbeno podjetje Salvatoreja Sbeglia, t. j. enega izmed aretirancev v okviru preiskav o atentatu na sodnika Giovannija Falconeja. Spomeniško varstvo pristavlja, da so dela dali v zakup ob spoštovanju vseh zadevnih predpisov in da jih izvaja konzorcij zadrug iz Ravenne v sodelovanju s podjetjem Pollara.

Moretti sodeloval pri ugrabitvi Mora

RIM - Revija Avvenimenti bo v svoji prihodnji številki objavila pričevanje neke Rimljanke, Ornelle Arsetti Franza po imenu, ki trdi, da je 16. marca 1978, se pravi na dan ugrabitve demokrščanskega prvaka Giovannija Mora, videla znanega voditelja rdečih brigad Maria Morettija, ko se je v fiat 127 z nekim drugim moškim peljal v smeri proti Ul. Fani, kjer je do ugrabitve dejansko prišlo. Zenska je dejala, da je Morettija prepoznala kmalu potem, ko so preiskovalci objavili slike raznih osumljencev. Vse to je nameravala popisati v pismu generalu Dalla Chiesi, ko je bil imenovan na celo protiterorističnih služb, a tega ni storila, ker je bil medtem Moretti aretiran zaradi ugrabitve Mora. Ostaja pa odprto vprašanje, kdo naj bi se z Morettijem vozil v avtu.

RIM / PREISKAVA O FONDHIS SISDE

Ministri se niso obogatili

Edini krivec za poneverbe je bil prefekt Malpica



RIM - »Nobene vsota iz rezerviranih fondov obveščevalnih služb ni bila nikoli namenjena za osebno bogatitev ministrov, ki so vodili notranje ministrstvo.« To je zaključek trilateralne administrativne komisije, ki jo je notranji minister Nicola Mancino zadalzil, da razisce uporabo rezerviranih sredstev obveščevalne službe Sisde, potem ko je junija izbruhnil skandal.

Komisija, v kateri so bili trije bivši sodniki, je pregledala gradivo in zaslišala 28 prič. Na tej

osnovi je prišla do zaključka, da je do malverzacij z rezerviranimi sredstvi prišlo v obdobju, ko je Sisde vodil prefekt Riccardo Malpica, so se znatno zmanjšale ko je vodstvo

prevzel prefekt Antonio Voci in povsem končale z vodstvom prefekta Angela Finocchiaro. Komisija je izročila poročilo, dolgo 150 strani, ministru Mancinu v soboto, včeraj pa so bili objavljeni zaključki. Administrativna preiskava ne nadomešča sodne preiskave, ki jo vodi rimsko državno tožilstvo. Nedvomno pa so zaključki administrativnih raziskovalcev v pomoč politikom, ki se po izbruhu afere Sisde in aretaciji krivolomnih funkcionarjev v središču viharja.

RIM / POBUDA RADIKALNE STRANKE

Sodišče za vojne zločine na Balkanu

Dejavnost sodišča bo odvisna tudi od sredstev, ki jih bo imelo na razpolago

RIM - Najbrz ne bo imel takojšnjih konkretnih učinkov na dogajanje na Balkanu, a je kljub vsemu velik dosežek, saj je dokaz, da mednarodna skupnost, predvsem pa javno mnenje ne namerava prezreti in pozabiti zločinov proti človeštvu. To je v strnjeni obliki pogled italijanskega zunanjega ministra Beniamina Adreata na Mednarodno razsodišče za zločine v bivši Jugoslaviji, ki bo danes uradno umeščeno v Haag. Strukturo razsodišča, organizacijske in druge probleme, s katerimi se mora spoprijeti, so predstavili včeraj na pobudo Transnacionalne radikalne stranke, ki si je med vsemi političnimi silami najbolj prizadevala, da bi OZN izvolila in umeštila razsodišče in je v ta namen zbrala nad 70 tisoč podpisov politikov, kulturnih delavcev in tudi navadnih ljudi. Podobne konference, kot je bila rimska, so radikalci organizirali tudi v Budimpešti, Zagrebu, Subotici, Londonu, Tirani, Bukaresti, Ankari, Strassburgu, Moskvi, Kijevu in Burkinu Faso.

Pomen pobude in priznanje radikalni stranki za njeno dejavnost sta s svojo prisotnostjo podčrtala italijanski zunanji minister Adreata in pravosodni minister Giovanni Conso, ki je med drugim vodil italijansko delovno skupino, ki je izoblikovala italijanski predlog za razsodišče. Brez pritiska mednarodnega javnega mnenja, ki se je izrazil tudi v desetih tisoč podpisih pod petico radikalcev (omeniti velja, da je mogoče podpisnike iz Slovenije prešteti na prstih ene roke) pa po priznanju generalnega taj-

nika OZN Boutrosa Ghalija razsodišča ne bi bilo. To telo, ki bo presojalo o vojnih zločinih v bivši Jugoslaviji, je bilo namreč izoblikovano v dobrih desetih mesecih. Sedaj je treba se rešiti zlasti problem finansiranja (od tega bo precej odvisna operativnost sodišča), obenem pa tudi nekatera operativna vprašanja, med katerimi tudi, kako zbrati dokazno gradivo in pravila dela tožilstva. In to bo tudi naloga sodnikov, ki bodo danes umeščeni v Haag.

V pravilniku sodišča je med drugim poudarjeno, da sodniki ne bodo sodili obtožencem v njihovi odsotnosti in tudi ni predvidena smrtna kazen. Učinkovitost sodišča pa bo seveda v znatni meri odvisna od dobre volje in od pripravljenosti za sodelovanje držav. Italija s tega vidika razmišlja o pobudi v Evropski skupnosti, ki naj bi poenotila zakonodajo vsaj glede aretacije obtožencev in njegove izročitve mednarodnim sodnikom.

Mednarodno sodišče za zločine v bivši Jugoslaviji je prvi primer mednarodnega sodišča (nürnberško, ki je sodilo nacističnim zločincem je bilo povsem drugačno, saj je bilo sodišče zmagovalcev), ki presoja o zločinih proti človeštvu. In morda je tudi prvi skromni dokaz, da se krepki zavest, da grozodejstev ni mogoče prezreti in pozabiti. Vprašanje, na katerega nihče zankaet ne zna odgovoriti, pa je, ali bo sodišče lahko res postavilo na zatožno klop dejanske krivce pokola na Balkanu, ki jim uradna funkcija ne sme biti v zaščito, in ne samo nekaj osamljenih predstavnikov podivjanih soldatesk. (VT)

RIM / POSVET V ORGANIZACIJI PROTIMAFIJSKE KOMISIJE

Zaščititi trg pred napadom organiziranega kriminala

RIM - Zascititi trg pred napadom organiziranega kriminala in se zlasti mafije je prav tako pomembno kot zascititi državne institucije pred prevratniškimi napadi in procesi razkrajanja. V duhu tega nacela, ki ga je podčrtal njen predsednik Luciano Violante, je protimafijska komisija italijanskega parlamenta včeraj priredila javni shod o tem vprašanju, na katerem so sodelovali med drugimi premier Carlo Azeglio Ciampi in vsi pristojni ministri.

Včerajšnji posvet je za tretja letošnja pobuda protimafijske komisije o odnosu med gospodarstvom in organiziranim kriminalom (podoben posvet je priredila maja,

poleti pa je izoblikovala dokument o gospodarstvu, ki naj bo osvobodeno kriminala), kar dokazuje, koliksen pomen komisija pripisuje tej temi.

To je podčrtal v uvodni besedi Luciano Violante, ko je dejal, da »mafija lahko uniči trg, če s svojimi poslovnimi nadomesti poštene podjetnike, izropa državno bogastvo in onesnazi finančne tokove«. In na njegove besede so se navezali vsi diskutanti. Med drugimi tudi premier Carlo Azeglio Ciampi, ki je napovedal skorajšnjo predstavitev zakonskega osnutka s pooblastitvijo vladi, da poenoti, racionalizira in poenostavi protimafijsko zakonodajo. (VT)



Predsedstvo posveta o organiziranem kriminalu (Telefoto AP)

IZJAVE ITALIJANSKEGA VELJAKA

Giulio Andreotti: mafija mi streže po življenju



RIM - Bivši italijanski premier Giulio Andreotti se boji, da bi ga mafija lahko ubila. Bojazen je v intervjuju zaupal jeruzalemskemu dnevniku Yediot Aharonot in dodal, da je »za mafijo zelo lahko ubiti kogarkoli«.

Andreotti, ki se po nekajtedenskem molku vrača na politično pozorišče, je izkoristil pogovor z jeruzalemskim dnevnikom, da je zavrnil vse obtožbe tako o domnevnih povezavah z mafijo kot o odgovornosti za umor novinarja Mina Peccorellija.

Na sliki: Giulio Andreotti

Znanost / V OKVIRU EVROPSKEGA TEDNA ZNANSTVENE KULTURE

Trst bo proslavil 40. obletnico DNA

Na sporedu okrogle mize ter filmske predstave

MARTIN BRECELI

TRST - Evropska gospodarska skupnost je dneve od 22. do 28. t. m. proglasila za »Evropski teden znanstvene kulture« ter v tem sklopu finančno podprla 22 pobud, ki se bodo odvijale v raznih evropskih mestih s skupnim ciljem, da bi pripomogle k širjenju znanstvene kulture. Tako se bodo npr. na Skotskem mladi od 14. do 18. leta starosti seznanili z zapletenimi odnosi med industrijo in raziskovanjem na področju biotehnologije; univerzitetni študenti v Lisboni bodo računalniško obdelali podatke, ki jih ima danes znanstveni svet na razpolago za ugotavljanje pojave tople grede na planetarni ravni; v Belgiji bodo izdelali dokumentarec o milijardi procesih v Evropi z genetskega vidika itd.

V tem sklopu bo tudi v Trstu zanimiva prireditve. Sklicujoč se na 40-letnico odkritja deoksiribonukleinske kisline (DNA), se pravi nosilke genetske informacije, ki jo obhajamo letos, bo Laboratorij za znanstveni imaginarij iz Trsta v sodelovanju z Mednarodnim centrom za genetsko inženirstvo



Z leve proti desni: Pisciotta, Budinich in Falaschi (Foto KROMA/Ferrari)

in biotehnologijo pri Padricah ter s tržaskim centrom za filmske raziskave La Cappella Undergrund priredil niz okroglih miz, filmskih in video predstav ter razstav na temo: »Pred in po odkritju DNA«. Slo bo za večmedijsko prireditev, ki bo z različnimi prijemi in z različnih vidikov obravnavala živo aktualne probleme, ki se porajajo npr. z genetsko manipulacijo pri človeku, živalih in rastlinah.

Prireditve so predstavili včeraj na tiskovni konferenci v gledališču Miela v Domu pristanških delavcev, kjer se bo v glavnem tudi od-

vijala. Govorili so ravnatelj Laboratorija za znanstveni imaginarij prof. Paolo Budinich, ravnatelj Mednarodnega centra za genetsko inženirstvo in biotehnologijo prof. Arturo Falaschi in predsednica centra La Cappella Undergrund Rosella Pisciotta. Budinich in Pisciotta sta med drugim poudarila, da se bo prireditve odvijala istočasno s podobnimi pobudami v Parizu in Pragi in v sodelovanju Vsestranskega centra za znanstveno raziskovanje Images iz Pariza ter s Tehniškim narodnim muzejem in Akademijo znanosti iz Prage.

Falaschi pa je predvsem govoril o pomenu odkritja DNA. »Nekateri pravijo, da je biologija sele po tem odkritju postala resnična znanost. Trditev je gotovo pretirana. Res pa je, da so zlasti po njej in potem z rojstvom genetskega inženirstva dobile aplikacije biologije izreden gospodarski in socialni pomen,« je dejal.

Otvoritev prireditve bo v ponedeljek, 22. t. m., ob 17. uri v gledališču Miela. Poleg Budinicha bosta govorila ravnatelj Tehniškega narodnega muzeja iz Prage Ivo Janoušek in ravnatelj centra Imnages iz Pariza Michel Arnold.

BARI / ITALIJANA IN JUGOSLOVAN

Obsodili trojico tihotapcev z orožjem

BARI - Sodnik za predhodne preiskave iz tega apuljskega mesta je včeraj obsodil tri tihotapce orožja, dva Italijana in državljana iz bivše Jugoslavije, ki so jih pred meseci zasacili, ko so skušali prethotapiti v Italijo ročne bombe, protipehotne mine, brzo-strelne pištole skorpi, detonatorje in razstrelivo.

44-letni Corrado Cara Damiani iz Barja, ki je bil obtožen tudi združevanja v zločinske namene, je bil obsojen na 6 let ječe, medtem ko je bil 25-letni Damir Sarajlić obsojen na 3 leta, 33-letni Romeo Galante iz Trsta pa na 2 leti in 8 mesecev ječe. Četrti obtoženec, 37-letni Nicola Lorusso, je bil oproščen,

ker ni zakrivil kaznivga dejanja. Javni tožilec je za četverico zahteval 6 let ječe.

Sodnik za predhodne preiskave je nadalje odredil uvedbo sodnega postopka proti Damianijevemu bratu Nicoli in 30-letnemu Marjanu Mijoviću. Mijović in brata damiani naj bi med drugim konec lanskega leta »kupili« 30 kilogramov trotila, ki naj bi »sluzil« italijanski združevanju v zločinske namene, je bil obsojen na 6 let ječe, medtem ko je bil 25-letni Damir Sarajlić obsojen na 3 leta, 33-letni Romeo Galante iz Trsta pa na 2 leti in 8 mesecev ječe. Četrti obtoženec, 37-letni Nicola Lorusso, je bil oproščen,

V Barju so pred mesecem zaradi podobnih prekrškov obsodili Slovenca Zdravka Mlakarja na 2 leti in 2 meseca zapora.

BANCO AMBROSIANO / DRUGOSTOPENJSKA RAZSODBA

Delna zmaga De Benedettija

MILAN - Četrta civilna sekcija milan-skega prizivnega sodišča je potrdila prvostopenjsko sodbo, s katero so sodniki zavrnilli zahtevo likvidatorjev zavoda Banco Ambrosiano, naj inz. Carlo De Benedetti vrne okrog 80 milijard lir, ki jih je bil prejel ob svojem izstopu (po komaj dveh mesecih) iz upravnega sveta Calvijske banke, v katerem je zasedal mesto podpredsednika. Likvidatorji zavoda bodo morali torej poravnati tudi sodne stroške, ki dosegaajo nemajhno vsoto 132 milijonov lir.

Civilni sodniki so se praktično izrazili povsem nasprotno od kazenskih, ki so De Benedettija na prvostopenjskem procesu obtožili sodelovanja pri naklepnem bankrotu in ga obsodili na šest let in štiri mesece zapora. V včeraj objavljeni utemeljitvi civilne razsodbe druge stopnje pa sodniki ugotavljajo, da si De Benedetti ob odhodu iz upravnega sveta Calvijske banke ni nezakonito prisvojil omenjenih 80 milijard, ampak da je to vsota, ki je izšla iz sporazumov družb Cir in Cofide, ki jih je v Banco Ambrosiano zastopal predsednik Olivettija. Ti sporazumi - pravijo De Benedettijevi odvetniki - so zadevali tako preprodajo milijona delnic Calvijske banke, ki sta jih bili kupili omenjeni družbi (za 54 milijard lir), kot izplačilo menic, ki sta jih družbi imeli v banknem portfelju (za 27 milijard), kar zneso skupaj 81 milijard lir, torej vsoto, ki jo je De Benedetti odnesel ob odhodu iz upravnega sveta banke.

Kljub zmagovalnim tonom De Benedettijevih zastopnikov zadeva se ni končala in mora počakati na drugostopenjsko kazensko razsodbo. Inženir pa medtem obljublja razburljive izpovedi na bliznjem procesu proti lozi P2.

Kljub zmagovalnim tonom De Benedettijevih zastopnikov zadeva se ni končala in mora počakati na drugostopenjsko kazensko razsodbo. Inženir pa medtem obljublja razburljive izpovedi na bliznjem procesu proti lozi P2.



POGOVOR S KANDIDATI: IGOR DOLENC

Okolica je sestavni del tržaške občinske uprave

Po negativni izkušnji junijskih pokrajinskih volitev je med Slovenci dozorela nova volilna in politična miselnost

Igor Dolenc (46 let, Openc, uslužbenec finančne uprave) je glavni slovenski kandidat Demokratske stranke levice za tržaški občinski svet. V prostem času se ukvarja z zgodovino jezic, velja pa za enega najboljših poznavalcev zgodovine openskega tramvaja.

Od njega smo zeleli najprej zvedeti, zakaj pravzaprav ta kandidatura v času, ko ljudje množično zapuščajo politično in upravno življenje.

»Se kot student sem se včlanil v KPI, a nisem nikoli aktivno pristopil v strankarsko in v politično dejavnost. Stal sem ob strani, ker nisem maral ideološkega pristopa do problemov, ki je dolgo let zaznamoval delovanje KPI in tudi celotne slovenske manjšine.«

Kaj Vas je potem prepričalo, da ste spremenili mnenje o politiki?

»Leta 1987 so me nekateri Openci vprašali, če bi kandidiral na volitvah za jusarske odbore. Pomislil sem, da bi lahko na tem področju prispeval nekaj konkretnega, ki bi mi, poleg vsega, dalo tudi osebnega zadosčenja. Danes se ne kesam te svoje izbire, lani pa sem bil izvoljen tudi v vzhodnok-raski rajonski svet.«

Kako ocenjujete Vašo izkušnjo v krajevnem sosvetu?

»Po eni strani pozitivno, po drugi negativno. Pozitivno, ker se je v sosvetu ustvarila (ceprav pisana) demokratična večina, ki se je, mislim pozitivno, zoperstavila nacionalistični desnici. Delo pa je bilo vsekakor spremenljivo pred občinsko upravo, ki je dosledno prezirala naše predloge in nam je priznavala malo ali nič stvarnih pristojnosti. Če bo zmagal

Illy sem prepričan, da se bodo stvari spremenile na bolje.«

Ali ste res prepričani v to?

»Zmaga Riccarda Illyja edina lahko jamci, da bodo rajonski sveti res upoštevani za to, kar so in kar predstavljajo in da bomo Slovenci končno imeli Obcino Trst tudi za svojo upravo. To se do danes ni dogajalo. Pomislimo samo na znane poteze Staffierjevega odbora in kaj nas čaka, kot občanice in Slovence, če bo na teh volitvah spet prevladala desničarska koalicija.«

Kaj se Vam zdijo staliska, ki jih je do teh volitev zavzela slovenska manjšina?

»V primerjavi z junijskimi pokrajinskimi volitvami, ki so bile za Slovence zelo negativna izkušnja, je v naši skupnosti dozorela marsikatera pozitivna izbira. Tudi Slovenci je preteklost v marsičem negativno pogojevala z negativnimi posledicami, ki so vsem na dlani. Danes pa smo na tem, da obrnemo stran in upam, da ne bomo zamudili edinstvene prilike, ki nam jo ponujajo te upravne volitve.«

Preidemo k programu. Kaksne bodo vaše prioritete, naloge, če boste izvoljeni v občinski svet?

»Zavzemal se bom, da bo Obcina končno priznala rajonskim svetom vlogo in pristojnosti, ki jim pripadajo tudi po novem pra-



vilniku. Boril sem bom, da bodo jusarski odbori lahko končno samostojno poslovali in upravljali jusarsko premoženje naših vasi. Končno pa se bom zavzemal, da bo Kras vendarle postal sestavni del tržaške uprave, ki je imela v vseh teh letih do

njega naravnost omalovaževalni odnos.«

Ze ker smo pri Krasu, kaj mislite o predlogu za ustanovitev kraske občine?

»Svojčas sem podpisal ljudsko peticijo za novo občino. Ocenil sem jo ne zgolj kot jalov protest proti Obcini, ampak tudi kot konkretno in izvedljivo pobudo, ki je zal potem nekoliko izgubila na elanu. O njej se ne govori več, morda tudi zato, ker ni vse zlato, kar se sveti. Sprašujem se, kako bi se ta nova uprava vzdrževala in finansirala. Prepričan pa sem, da ta predlog ne sme v pozabo.«

Opčine niso se mesto, a tudi ne več samo vas. Kaj predlagate za razvoj Vasega rojstnega kraja?

»Obcina je za reševanje krajevnih problemov pokazala zelo malo poslušala. Poglejmo samo Staffierjev predlog o mega parkiršču na cesti za Fernetice, ki bi Opencem prinesel samo težave in bil vrh vsega se oskodoval domače trgovce.«

Pogovor zapisal S.T.

TRST / ZADRUGA

Skupno delo za pomoč potrebnim

V Trstu so včeraj predstavili Koordinacijski odbor zadrug iz Triveneta ki delujejo na socialno-zdravstvenem področju. Ustanovni dokument so predstavili koordinatori deželnih zadrug Renzo Toschi, predstavnik Zveze zadrug iz Veneta Paolo Barbiero, predsednik zadruga Due-milamilano iz Trsta Dario Malutta in Carmen Roll, ki predseduje zadrugu "Agenzia sociale" iz Trsta. Koordinacijski odbor zadrug iz Triveneta združuje najvažnejša podjetja, ki delujejo v sektorju socialnih služb in v Furlaniji-Juljski krajini in v Venetu. Na tiskovni konferenci so pobudniki poudarili, da želijo s to pobudo zapolniti vrzeli in odgovoriti na številna vprašanja, s katerimi se ubadajo javni upravitelji, ki imajo na razpolago vse manj finančnih sredstev, medtem ko je povpraševanje prebivalstva po raznih uslugah vse večje. Koordinacijski odbor se ne bo ubadal samo s skrbstvenimi, vzgojnimi, rehabilitacijskimi in bolničarskim vprašanji; skrbel bo za stanje na teritoriju, za načrtovanje novih služb in za večje sodelovanje med javnimi ustanovami in podjetji. Na tiskovni konferenci je bilo tudi poudarjeno, da Koordinacijski odbor lahko iznese razne predloge, katerih uresničitev bi predstavljala veliko korist.

PATRONAT INAC SVETUJE

Invalidnina zaradi popolne nezmožnosti

Vsekakor vložiti prošnjo

»Kot civilni invalid sem že vrsto let zaposlen pri industrijskem podjetju in opravljam v skladu z zakonom le lažja dela. Sedaj pa se je moje zdravstveno stanje poslabšalo do take mere, da se s teza-vo celo premikam in ne morem niti sedeti zaradi hude okvare na hrbtnici. Zdravnik mi je svetoval, naj vložim na INPS prošnjo za invalidsko pokojnino. Ker pa sem slisal, da pokojnine ne priznajo, če se prej ne odrecem službi, bi ne hotel tvegati, da izgubim zaposlitev in nato teoretično dobim ne negativen odgovor od INPS. Katera bi bila pot, da se zascitim pred nevspešnostmi, ne da bi tvegalo delovno mesto?« S.M.

Zavarovalni zavod INPS priznava v primeru kroničnih obolenj, ki trajno zmanjšujejo (delno ali v celoti) delovno sposobnost za opravljanje običajnih dejavnosti, dva tipa finančnih nadomestil: 1. za lažje patologije, ki so za več kot dve tretjini okrnile delovno sposobnost, je predvidena dodelitev invalidske nakazila za obdobje treh let, nakar je možno podaljšanje in po tretji reviziji postane naka-

zilo dosmrtno; 2. zavarovanec, ki ga zdravniška komisija prizna za stooostotnega invalida in povsem nezmožnega za delo, pridobi pravico do invalidnine, ki se izračuna na osnovi povečane pokojninske dobe (dozoreli zavarovalni dobi se pristujejo se leta, ki manjkajo do polne dobe 40 let oziroma do izpolnitve upokojitvene starosti). Edini administrativni pogoj, kateremu mora biti zadosteno za obe nadomestili, je akreditacija treh let prispevkov v zadnjih petih letih.

Nas bralec lahko brez vsakega rizika vloži prošnjo za invalidnino, saj se bo lahko odreklo delovnemu mestu sele po dokončnem sklepu zavoda INPS, da je prošnja ugodno rešil. Ker pa velja nezdružljivost invalidnine in dohodka od odvisnega oziroma rednega samostojnega dela (obvezne je zbris iz seznamov), bo INPS od naslednjega meseca po predložitvi prošnje dal v izplačilo invalidsko nakazilo, po prekinitvi delovnega razmerja pa ga bo prekvalificiral v invalidnino zaradi popolne nezmožnosti za delo. (B)

NOVICE

Klapavice: dovoljeno nabiranje od Tankega riča do državne meje

TRST - Z včerajšnjim dnem je stopila v veljavo odredba, po kateri sta dovoljeni nabiranje in komercializacija klapavic v vodah med Tankim rtičem in državno mejo v miljski občini. Tako do loca odlok predsednika deželnega odbora Pietra Fontaninija, potem ko je goriska Krajevna zdravstvena enota ugotovila, da so vode na tem območju "zdrave". Nabiranje klapavic pa je se vedno zacasno prepovedano v vodah od Tankega riča do Tilmenta.

Deželni svetovalec De Gioia o sistemu žicnic na Trbiškem

Deželni svetovalec socialistične stranke Roberto De Gioia je včeraj izdal tiskovno sporočilo, v katerem se zaustavlja ob vprašanju sistema vlečnic, ki iz Zabnic in okolice peljejo na Visarje. Skupina zasebnih podjetnikov naj bi namreč pripravila načrt, po katerem naj bi spremenili sedanji sistem vlečnic; po tem načrtu naj bi namreč zgradili novo žicnico, ki naj bi na Visarje odpeljala iz Zabnic. Sedanja žicnica ni namreč prinesla velikih ugodnosti smučarjem, ker se smučarska proga spušta z Visarrij do Zabnic, kjer morajo smučarji čakati tudi več ur, da jih avtobus ponovno pripelje do spodnje postaje žicnice. Nova struktura v Zabnicah bi torej nudila boljše pogoje za smučarje, kar bi seveda pripomoglo k razvoju krajevnega turizma.

V Pordenonu seminar o odpravi davkov ES

PORDENON - Z odpravo davčnih zaprek med članicami ES in ukinitvijo raznih formalnih obveznosti na mejah, se je odprlo novo obdobje za delovanje podjetij, ki imajo sedaj več možnosti, da se lahko razvijajo. To so v bistvu zaključki seminarja, ki ga je v Pordenonu priredil Konzorcij Export. Z začetkom letosnjega leta so namreč stopila v veljavo nova komunitarna pravila, ki so bila sprejeta v okviru načrta za realizacijo enotnega tržišča in za prosto kroženje blaga v državah članicah ES. Na seminarju je bil glavni poročevalec Giovanni Mainardi.

Zasedanje v Vidmu o delu in proizvodnji

VIDEM - Danes se bo v Vidmu začel tridnevni posvet, ki je namenjen vprašanju dela in produkcije v današnji in jutrišnji Evropi. Organizirale so ga evropeistične organizacije iz naše dežele, pobuda pa je predvsem namenjena vodilnemu in učnemu osebu iz raznih sol iz naše dežele. Predavali bodo univerzitetni profesorji, deželni funkcionarji ter predstavniki italijanskega združenja skupščine evropskih dežel.

POGOVOR S KANDIDATI: PETER MOČNIK

SSk se ne odpoveduje vlogi samostojne politične stranke

Zavzeta in dosledna podpora kandidatu Riccardu Illyju



kolikor trenutna odpoved simbolu na volilnici, ki ne pomeni odpovedi stranki kot taki, nima in ne bo imela hujših posledic. S tem, da za tržaški občinski svet ni li-pove večje na volilnici ne pomeni, da je SSK izginila, kot dokazuje tudi dejstvo, da je naša stranka s svojim znakom prisotna na Vzhodnem in na Zahodnem Krasu.«

Vi podpirate Riccarda Illyja. Kako ocenjujete njegovo kandidaturu in njegov odnos do Slovencev?

»Njegova kandidatura, kot znano, ni prišla iz strank, zato vsaka stranka (torej tudi SSK), ki je hotela z njim sodelovati je morala direktno podpisati z njim politični dogovor. Illy je pri vodenju svojega podjetja pokazal, da je zelo sposoben menedžer, po drugi strani pa je kot človek skromen, ker se ne predstavi na ohol način in ima predvsem zelo jasne pojme. Ne obljublja nemo-gocega, sodeluje in razume ljudi, ki ga bodo volili in se ne obnaša kot politik v tradicionalnem smislu besede.«

Kako se je SSK vključila v Zavestnost za Trst in kako je potekalo to predvolilno sodelovanje?

»Zelo dobro in brez vsakršnih težav in problemov. Z Zavestnostvom smo tudi dosegli dogovor, da bodo morebitni izvoljeni slovenski svetovalci bili znotraj zavestnosti primarnega pomena pri odločanju o manjšinskih vprašanjih. To me nekje tolaži, ker je v zvezi s Slovenci klj kup

odprtih problemov.«

Za kaksne probleme gre?

»Od naceelnega priznavanja manjšinskih pravic do tistih starih konkretnih problemov, ki se vlečejo ze dosti casa. Uresnicitev programskega dogovora o dezel-nem zakonu o Krasu, ki ga edino Obcina Trst se ni podpisala, saj, kot znano, zaradi tega vsak dan izgubljam denar za razvoj nasih kraskih vasi. Nato moramo dose-ci jasna staliska glede solstva, kjer je predvsem odprt problem slovenskih jaslji, stalno pa se pojavlja potreba po tako imenovani racionalizaciji solstva.

Nenazadnje bo treba razcistiti tudi vprašanje odnosov med Obcino in drugimi javnimi ustanovami, kot je npr. Kraska gorska skupnost. Z izvolitvijo napredne občinske koalicije pa bo upamo napočil čas, da bo mestne uprava končno vzpostavila sodelovanje z obmejnimi izosednje Slovenije, s katerimi danes zal nima nobenih stikov in odnosov.«

Po negativni izkušnji junijskih pokrajinskih volitev se je velik del Slovencev opredelil za si-roko volilno zavezništvo. Kako ocenjujete to?

»To je nedvomno zelo pozitivno dejstvo. Dovolite mi pa, da iz-rečem svoje mnenje tudi o zupa-nski kandidaturi Stojana Spetice. Pri tem bi znova opozoril na možnost ločenega glasovanja. Če nekdo podpre samo listo SKP in glasuje za Illyja kot zupanskega kandidata pripomore, da bo Spet-ic vseeno izvoljen v občinski svet in istocasno bo s tem pomagal Illyju.

Končno je to predsoba za enotno nastopanje vseh Sloven-cev, ce ne druge vsej v volilni koaliciji, v kateri se istovetimo in podpiramo skupnega zupanskega kandidata. Illy je človek, ki je kot italijanski somescan razumel prisotnost in pomembnost slovenske vloge v Trstu.«

Pogovor zapisal

GOSTINSTVO / ZASLUGA GRE PREDVSEM ČEDAJSKI SDGZ

Po uspehu v Nadiških dolinah »Povabilo na kosilo« še v Reziji

REZIJA - Pobuda »Povabilo na kosilo«, ki so jo v Nadiških dolinah izpeljali Slovensko deželno gospodarsko združenje, Gorska skupnost za Nadiške doline, videmska Trgovinska zbornica in Združenje gostincev, je zadel v crno. Vseh deset restavracij in gostiln, ki so se udeležile iniciative, so se najavile, da gre zame-sel obogatiti in ponoviti. V tem casu je namreč Nadiške doline obiskalo veliko več gostov, kot je bilo v navadi. Se posebno ob koncih tedna je bil obisk tolikšen, da je presegel zmogljivost domaćih gostincev.

Mimo velikega obiska velja omeniti dejstvo, da so krajevni gostilničarji spoznali, da ob zdruze-vanju moči lahko razmišljajo tudi o načrtnem pospeševanju turistične ponudbe, ki je v teh krajih bila vse premalo glasna in za današnje potrebe nezadostna.

Zasluga za nove pristope v bes-nemkem gostinstvu gre vsekakor

čedajski podružnici SDGZ, ki je predstavljala nekaksen povezo-valni člen med posameznimi gostinci in strokovnimi organizacijami, predvsem s Trgovinsko zbornico.

Slovenska gospodarska organizacija zeli to ponudbo razširiti tudi na druga območja Videmske, kjer živijo Slovenci. Tako se je ze dogovorila z lastnikom restavracije na Ravenci v Reziji. Lokal, ki ima tudi hotelske sobe, so odprli pred 25. leti in je nekaksna obvez-na točka za obiskovalce doline pod Kaninom.

Gostom, ki bi se v tem casu od-locili za obisk, ponujajo kar nekaj krajevnih specialitet, od »tjalcu-nov« do cvrtih sirov, »bujadneka« in strukljov. Na mizi ne bo manjkala niti divjad, gobe in raz-novrstna zelišča, ki posebno v poletnih mesecih predstavljajo pravo poslastico restavracije »Val Resia«.

Rudi Pavšič



Notranjost restavracije v Reziji

GLEDALIŠČE / BOŠ ŽE VIDELA

V petek premiera SSG

Za režijo monodrame poskrbel Jože Babič, igra pa Mira Sardoč

TRST - Po dveh velikih uprizoritvah, kakršni sta nedvomno bili Operacija Ti-mava in gostujoča Kaj pa Leonardo?, vabi Slovensko stalno gledališče svoje abonente in ostale gledalce na intimnejšo pred-stavo, slovensko prazizvedbo monodrame sodobnega avstrijskega pisatelja Helmuta Peschigne Bos ze videla.

Ob tem utegne kdo oponesti, da so bile v prejšnjih letih monodrame obicajno iz-ven abonmaja, kar je res. Res pa je tudi, da se je letosnja sezona začela v izjemni negotovosti, da je bližnja prihodnost gle-dališča se zmeraj ovita v nepredirno me-glo in da se je upravnj svet zato zavestno odločil, da tvega le v mejah razumnega, kakor je bilo jasno povedano ob objavi le-tostnjega repertoarja.

Toliko v pojasnilo, kolikor je tu poja-snilo sploh potrebno, saj ima uprizoritev Peschinovega dela sama v sebi zadostno

utemeljitev. Predvsem gre za avtorja iz srednjeevropskega prostora, ki se s tem zasluži napsko pozornost in odpira gledališču možnost kulturnega povezovanja. Potem je tu vsebina, na prvi pogled morebiti precej izjemna (gre namreč za usodo zenske, ki je stiriideset let skrbela za svojo invalidno sestro), a v bistvu, v razkrivanju človeške stiske, gotovo splošno razumljiva in pretresljiva. Pripoved se začne v trenutku, ko sestra umre in zenska ostane ci-sto sama, pisatelj, natančen opazovalec človeške duše, pa postopoma odstira vse plasti njenega razocarjanja, njene samote in njenega vprašljivega samozrtvovanja.

In nazadnje se to, s čimer bi pravzaprav morali začeti: nosilka naslovne vloge, petinšestdesletna Ona je Mira Sardočeva, režiser pa Jože Babič.

Svojo prisotnost na petkovi premieri je ze zagotovil na Dunaju živeči avtor.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Društvo za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fototavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 34, tel. 061-313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniško služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533723 fax 0481-532958
Ekonomski propagand: Trst in Gorica: Publist
040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPJ
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirtina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtine, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT za leto 1993
za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Parizanska 75, Sezana, tel. 067-75373

Registriran na sodistu v Tistu st. 14 z dne 6. dec. 1948

Clan italijanske zveze casopisnih založnikov FIEG





VOLITVE / VODITELJA DSL IN SEVERNE LIGE VČERAJ V TRSTU

Occhetto (DSL) in Bossi (SL): soočanje na razdaljo

Occhetto: zaustaviti Ligo - Bossi: tudi KPI-DSL del prejšnjega sistema

Achille Occhetto in Umberto Bossi, nasprotnika dotedanjega političnega »režima«, a hkrati velika politična tekmeča, sta sinoči v Trstu zaključila volilno kampanjo za upravne volitve in odprla kampanjo za predčasne parlamentarne volitve. Voditelj DSL je v Mielu izrazil upanje, da bo naprednim silam v Trstu in v drugih mestih Severne Italije uspelo zaustaviti volilni pohod Lige. Če bo na teh volitvah spet zmagal Bossi, obstaja nevarnost za razkol med Severom in Jugom Italije.

Occhetto je zavzeto podprl zupansko kandidato Riccardo Illyja. Pozdravil je stalisce Krščanske demokracije in izrazil obžalovanje, da SKP ni razumela pomena Illyjeve kandidature, pri čemer pa je izrazil upanje, da bo komunistična prenova vsaj v balotazi podprla odprtega kandidata, če se bo ta sedva vanjo prerinil. Sedaj je vsekakor bistveno, da se Illy v nedeljo uvrsti na prvo ali drugo mesto.

Pred Occhettom so spregovorili predstavnici Mreže-Rete, pokrajinski taktik DSL Stelio Spadaro, slovenski kandidat Igor Dolenc in zgodovinar Gianpaolo Valdevit. Slednji, ki je bil med pobudniki apela intelektualcev za kandida-

turo Illyja, je izpostavil pozitivno dejstvo, da leviča v tej volilni kampanji ni nasledla demagoškim parolam nacionalistične desnice o tako nevarnem bilingvizmu in o vprašanju državnih meja.

Dva, tri, morda tudi več tisoč Tržacanj je sinoči v največjem paviljonu razstavišča pod Montebellom z vzklkanjem in zastavami pričakalo leaderja Severne lige Umberta Bossija, ki je prihitel v Trst, da bi pomagal kandidatkam za tržaškega zupana Federici Seganti. Bil je to običajni Bossijev nastop, značilen za tolike shode ligasev, le da Trst ni Pontida, Tržacani pa bolj skopki z izražanjem navdušenja kot prebivalci drugih severno italijanskih mest. Tisto, kar je včeraj postavilo Tržacane na Bossijevo valovno dolžino, je bil njihov tradicionalni okus za protest, za nasprotovanje vsem in vsemu po vrsti.

Bossi se je osredotočil na vse državne teme, posebno puscico pa je namenil Occhettu, ki je bil nekaj ur pred njim dejal, da bi bila zmagala Lige v Trstu dejanska razdelitev Italije. »Senatur« se mu je oddolžil z zagotovitvijo, da je KPI-DSL popolnoma enakopravna članica podkupninskega sistema.



Achille Occhetto v gledališču Mielu (zgoraj) in Umberto Bossi na veleselju (f. KROMA)



Drevi v Bazovici posl. Caveri gost SSK

V kinodvorani v Bazovici bo drevi (zacetek ob 20.30) volilno zborovanje SSK, ki se ga bo udeležil posl. Union Valdotaie Luciano Caveri. Govorila bosta tudi kandidata Zavezništva za Trst-Alleanza per Trieste za tržaški občinski svet Andrej Berdon in Peter Mocnik.

Riccardo Illy drevi na Opčinah gost slovenske DSL

Zupanski kandidat DSL, KD in Zavezništva za Trst Riccardo Illy bo drevi gost slovenske komponente Demokracije stranke levice. Srečanje bo ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah.

Volilna zborovanja liste Skupaj za Nabrežino

Lista »Skupaj za Devin-Nabrežino« bo imela danes naslednja volilna zborovanja: ob 10. uri v Nabrežini pred sedežem zdravstvenega okraja, ob 11.15 v Devinu, kjer bo tekla beseda o problemih vasi in o načrtovani novi urbanistični ureditvi. Ob 20.30 pa se bodo zupanski kandidat Depangher in kandidati za občinski svet srečali s krajinj Slivnega v gostilni Sardoc.

Volilni telefon Slovenske skupnosti

Ob skorajšnjih upravnih volitvah v Trstu, Nabrežini in v Miljah bo Slovenska skupnost odprla volilni telefon. Volilke in volilci, ki bi potrebovali informacije, pojasnila ali napotke za volitve, se lahko obrnejo vsak dan od 12. do 13. ure ter od 17. do 18. ure na tel. št. 639126.

Drevi na Proseku srečanje s Stojanom Spetičem

Stranka komunistične prenove prireja danes v Kulturnem domu na Proseku srečanje z zupanskim kandidatom za tržaško občino Stojanom Spetičem in z nosilcem liste Jacopom Venierjem. Srečanje se bo začelo ob 20.30.

VOLITVE / POKRAJINSKI ODBOR SKGZ

Vsak glas je pomemben

O upravnih volitvah, ki bodo v nedeljo na Trzaskem, je na ponedeljkovi seji znova spregovoril pokrajinski odbor SKGZ in podčrtal, da je množična udeležba Slovencev na volitvah bistvene važnosti.

Ob iztekanju volilne kampanje postaja iz dneva v dan očitnejše - meni pokrajinski odbor - da ima demokratično zavezništvo, ki podpira zupanskega kandidata Riccardo Illyja, dobre možnosti za uspeh, kar obenem povečuje tudi možnost, da se zaustavi nacionalistični pohod desničarske koalicije. Slovenski volilci naj se zavedajo, da je za uveljavitev Illyja pomemben prav vsak glas, zato je tudi izrednega pomena, da so volilci točno in podrobno seznanjeni z novimi volilnimi mehanizmi. Na glasovnici bo zapisano kandidatovo ime, ki ga je treba prekrizati, obenem pa naj slovenski volilci, da prispevajo k izvolitvi slovenskih svetovalcev, prečrtajo tudi enega izmed simbolov strank, ki sestavljajo Illyjev volilni kartel in napišejo na predvidenem mestu priimek enega samega slovenskega kandidata, kajti možna je ena sama preferenca. Za simbol DSL je glavni kandidat Igor Dolenc, za Tržaško zavezništvo (Alleanza per Trieste) pa je glavni slovenski kandidat Peter Mocnik.

Pomembno je, da volilci, ki nameravajo glasovati za druge stranke, vedo, da lahko prečrtajo simbol svoje stranke in obenem prekrizajo tudi ime

zupanskega kandidata Illyja (tudi če ga stranka ne podpira), kar jim volilni mehanizem tokrat omogoča.

Pokrajinski odbor SKGZ je poudaril tudi pomen volitev v rajonske svete, kjer je treba podpreti slovenske kandidate, ki nastopajo na različnih listah.

V nadaljevanju seje je pokrajinski odbor razpravljal o pokrajinskem obcnem zboru SKGZ, ki bo v soboto, 27. novembra 1993, v dvorani dolinskega občinskega sveta. Občni zbor predvideva izvolitev pokrajinskega predsednika in pokrajinskega sveta zveze, izvoljeni pa bodo tudi delegati za deželni občni zbor, ki bo v Gorici 19. decembra.

Člani pokrajinskega odbora so ob zaostrovanju vprašanju vidljivosti signala koprške televizije podčrtali nujnost, da se s strani pristojnih ustanov končno reši vprašanje televizijskih oddaj v slovenscini, posebna pozornost pa je bila namenjena pripravi na proslavo 50-letnice Partizanskega dnevnika, ki bo v petek, 26. novembra, točno na dan petdesetletnice v Kulturnem domu v Trstu. Po zelo uspešni juljski manifestaciji na Vrhu je sedaj tržaška slovenskost ponovna priložnost, da se podčrta privrženost naših ljudi idealom narodnoosvobodilnega gibanja se posebej ob dejstvu, da je bil partizanski boj na Primorskem z izdajanjem dnevnika sposoben ustvariti tolikšen podvig, da bi mu kjerkoli težko našli primerjavo.

NOVICE

V petek v Dolini seja občinskega sveta

V petek ob 18.30 se bo sestal dolinski občinski svet. Na dnevnem redu, poleg običajnih zupanihvih sporocil glede občinskih zadev, ima med drugim razpravo o resoluciji v podporo načrtu za deželno demilitarizacijo, spremembo pravilnika za občinsko osebje in dopolnilo prodajnega razvojnega načrta.

Spomi plakat svetoivanskega rajonskega sveta

Svetoivanski rajonski svet bo na današnji seji razpravljaj o prepovedi brezplačnega razobešenja plakata, s katerim je hotel organ ob izteku mandata dobe opozoriti krajanje na macehovski odnos občinske uprave do tega območja. Brezplačno razobešenje je prepovedala občinska uprava, češ, da naj bi bila vsebina plakata »neinstitucionalna«. Svetoivanski rajonski svet je ob tem že opozoril na poskus občinske uprave, da bi utisala glasove krajevnih skupnosti, kakršni so rajonski sveti.

Padek prometa zaboynikov v tržaškem pristanišču

Pristaniški delavci so zaskrbljeni. V zadnjem letu se je promet zaboynikov zmanjšal kar za 30 odstotkov: na 7. pomolu so letos pretovorili kar 40.000 zaboynikov manj kot v enakem obdobju lani. O tej hudi zadevi je bil govor na včerajšnji seji sindikata zaposlenih v prevoznih CGL. Razpravljajci so menili, da bi moralo vodstvo pristaniške ustanove, ki upravlja 7. pomol, prevzeti svoje odgovornosti za skrajšanje prometa zaboynikov in poiskati primerne rešitve, sicer se bo tudi nad pristaniščem zavihtela sekira odpustov z dela.

Umril je Fabrizio Malipiero

V 72. letu starosti je včeraj v Trstu umrl Fabrizio Malipiero, sin tržaškega glasbenika Gianfrancesca Malipiera. Bil je med drugim predsednik zavarovalne družbe Ina-Assitalia in prvi predsednik deželne finančne družbe Friulia (od 1967 do 1971). Poleg tega je bil član upravnega sveta gledališča Verdi in Trzasko hranilnice. Med vojno se je udeležil odpornosti na hribu Grappa in bil odlikovan za vojaške zasluge.

»Čudna« ugrabitev ženske v Ul. Ghega

V Ul. Ghega se je predsinocnjim pripetil dokaj neobičajen dogodek, vsaj za naše mesto. Mladenica naj bi namreč ugrabila neko žensko, ki se je osvobodila sele po osmih urah. Policija je uvedla preiskavo, saj je precej stvari še nejasnih. Ženska je agentom povedala, da sta jo mladenica okrog 20. ure s silo spravila v avtomobil. Kmalu zatem je eden izstopil, drugi pa jo je skušal posiliti. Grozil ji je, da ima pri sebi nož, ki pa ga »zrtev« ni videla. Zatem jo je prisilil, da se sleče, nakar jo je porinil iz avta. Tedaj sta bila v Istrski ulici, odbila je stera ura. Minilo je torej osem ur, odkar je bila na milost in nemilost surovezu. Poklicala je na pomoč in kmalu zatem so prisli policaji, ki se s primerom se ukvarjajo.

TRGOVINSKA ZBORNICA / ENOTNI PROMOCIJSKI ODBOR O UPRAVLJANJU SREDSTEV

V bencinskem skladu letos prošnje za skoraj 14 milijard

Upravljanje bencinskega sklada pri tržaški Trgovinski zbornici je bilo te dni predmet sestanka Enotnega odbora za promocijo Trsta, ki so se ga udeležili predstavniki stanovskih združenj, javnih uprav in gospodarskih ustanov. Predsednik Zbornice Tombesi je v uvodnem poročilu poudaril, da je promocijski odbor periodično poklican k razpravi o upravljanju bencinskega sklada, vendar je za to upravljanje po zakonu pristojen dopolnjeni odbor Trgovinske zbornice. Tombesi je tudi podčrtal, da je bencinski sklad eden najbolj transparentnih in nadzorovanih virov javnih sredstev, saj ga družbene strani upravljajo neposredno prek svojih predstavnikov v zborničnem odboru in nato o njem razpravljajo v neformalnih forumih, kakršen je promocijski odbor.

Na sestanku so člani Enotnega odbora za promocijo Trsta preve-

rili znesek razpoložljivih sredstev in prošnje za prispevke, ki so bile vložene v treh rokih (do konca februarja, junija in oktobra), predvideni Trsta, ki so se ga udeležili predstavniki stanovskih združenj, javnih uprav in gospodarskih ustanov. Predsednik Zbornice Tombesi je v uvodnem poročilu poudaril, da je promocijski odbor periodično poklican k razpravi o upravljanju bencinskega sklada, vendar je za to upravljanje po zakonu pristojen dopolnjeni odbor Trgovinske zbornice. Tombesi je tudi podčrtal, da je bencinski sklad eden najbolj transparentnih in nadzorovanih virov javnih sredstev, saj ga družbene strani upravljajo neposredno prek svojih predstavnikov v zborničnem odboru in nato o njem razpravljajo v neformalnih forumih, kakršen je promocijski odbor.

Med projekti, za katere so bili letos zaproseni prispevki, prevladujejo velika javna dela, predvsem v okviru pristanišča in v občinski pristojnosti: za pristaniško ustanovo in pomol Alpe Adria je bilo zaproseno 4, 6 milijarde na skupno investicijo 7, 3 milijarde lir, za velika javna dela v občinski pristojnosti (med nji-

mi sta projekt za preureditev pokrite trznice in za prenovo milškega zgodovinskega jedra) pa je bilo na skupno vrednost investicij v znesku 6, 83 milijarde zaproseno 4, 55 milijarde lir. Nekoliko nižji so zneski iz prošnji, ki zadevajo: izboljšavo proizvodnosti podjetij, vključno z ustanavljanjem novih (zaprosenih 500 milijonov na milijard lir investicije), promocijo kmetijskih, industrijskih, trgovskih in turističnih dejavnosti (1, 3 na 2 milijardi), pospeševanje znanstveno-raziskovalnih dejavnosti (2, 9 na 2, 9 milijarde), realizacijo infrastrukture za nastete dejavnosti (1, 35 na 3, 14 milijarde) in splošno promocijo različnih iniciativ, namenjenih spodbujanju gospodarskega razvoja v pokrajini (zaproseno 1, 49 milijarde na predvidene investicije v skupnem znesku 3, 17 milijarde lir). Sestevke zaprosenih posegov bencinskega sklada znaša torej 13, 809 milijarde lir, kar je 59

odstotkov vrednosti predvidene skupne investicije, ki dosega 23, 511 milijarde lir.

Znesek, ki izhaja iz sprejetih prošnji je torej veliko večji od sredstev, ki so se v bencinski sklad stekla v letosnjem letu in ki, kot rečeno, znašajo 8, 5 milijarde lir. Toda dejanska razpoložljivost sklada je več kot trikrat tolikšna: od neuresničene projekta za parkirišče v središču Trsta je v skladu ostalo 6, 75 milijarde (po krivdi Staffierijevega občinskega odbora, je opozoril Tombesi), 3, 15 milijarde je ostalo od starih manjših neuresničenih projektov (ta finansiranja so bila seveda preklicana), poleg letosnje 8, 5 milijarde pa je treba upoštevati se prav tolikšen znesek za prihodnje leto. Skupaj torej skoraj 27 milijard lir, za katere se bo treba odločiti, ali jih kaže porabiti na razdrobljen način, ali pa favorizirati velike projekte, predvsem načrt Polis in finančni center offshore.

LLOYD / ROSINA PIŠE POLIDORIJU

Družba Finmare želi imena potencialnih kupcev

Ce obstaja kakšen kupec za Tržaški Lloyd, se mora oglašiti pri prici, sicer bo družba Finmare v kratkem začela postopek, ki je predviden za primere podkaptalizacije družb. To je včeraj sporočil pooblaščen upravljatelj pomorske finančne družbe, Ezio Alcide Rosina v pismu, ki ga je naslovil na deželnega odbornika za prevoze, Paola Polidoriya, v vednost pa ga je poslal tudi odgovornemu za vladno »task force« za zaposlitev, Gianfrancu Borghiniju. Rosina se v pismu nanasa na faks, ki ga je te dni prejel od Polidoriya (poslanega v vednost tudi Bor-

ghiniju in Ciampiju): v njem Dezela potrjuje, da interesi za odkup Lloydja so in da so tudi pripravljeni začeti pogajanja za določitev pogojev prodaje.

Finmare torej potrjuje pripravljenost na prodajo tržaškega ladjarja, vendar zahteva pojasnila o identiteti kupcev in po možnosti o njihovi tehnično-ekonomski moči, in to se preden bi prišlo do srečanja z njimi. Polidori pa je medtem imena dveh potencialnih kupcev že sporočil Borghiniju, ki v tem trenutku predstavlja posrednika med Dezelo in družbo Finmare.

Plen je bil skromen, a se tega se nista dolgo veselila: agenti letedekega oddelka trzasko kvesture so kaj kmalu izsledili mlada tatova, 20-letnega Davida Bertotta (Trg Giarizole 3) in prav toliko staro rega Alessandra Cuscusa (Ul. Economio 3), ki sta se vtihotapila v urad ob garazi v Ul. Lazzaretto Vecchio 24. V uradu je zaposlena Maria Cattunar, tatova pa sta odnesla denarnico, v kateri so bili dokumenti in 70 tisoč lir.

Nekdo je mladenica, ki sta sicer ze imela opravka s policijo, opa-

zila in ju patrolji, ki je prišla v urad, podrobno opisal. Agenti so se takoj spomnili, da so ju malo pred tem videli na področju Cavane, kjer so ju kmalu zatem tudi ustavili. Bertotto se je skušal znebiti bankovca za 50 tisoč lir, kar pa mu ni uspelo. Oba sta priznala tatvino in vrnila ukradeni. Povedala sta tudi, kam sta dokumente odvrгла. Sodelovanje z varnostnimi organi je bilo sicer hvalevredno, le nekoliko prepozno je prišlo. Tudi glede na njuno ne prevec neomadeževano »preteklost« se

aretaciji nista mogla izogniti.

Padel po stopnicah
Predvčerajšnjim popoldne se je na stopnicah nekega skladišča v Miramarskem drevoredu poskoval 66-letni Silvio Zamarin iz Ul. Kandler 12. Zamarin je skupaj z neko drugo osebo nosil težko železno omaro in jo kima je usla iz rok, je izgubil ravnotežje in se udaril v glavo. Zdravit se bo moral 20 dni.

Ignall več Senegalcev in enega aretirall
V okviru pobud, za katere se je zavzel vodja

TATVINA / V ULICI LAZZARETTO VECCHIO

Tatiča kaj kmalu padla v roke agentom

Plen je bil skromen - Ker nista prvič prekršila zakona, sta morala v koronejski zapor



Generalni direktor Acega Gaetano Romanò

urada za tujce pri tržaški kvesturi, so agenti pregledali poslopje v Ul. Luciani 10, kjer so našli sedem senegalskih državljanov. Šest so na podlagi prefektovega dekreta izgnali, ker so bili brez ustreznih dokumentov, enega pa so aretirali, in sicer 32-letnega Modoua Gueyeja.

Trzasko sodisce ga je namreč pred časom obsodilo na 2 meseca in 10 dni zapore, vidensko pa na 2 meseca in 15 dni. Moskega so namreč obtožili nedovoljene prodaje raznega blaga, ki je bilo poleg tega ponarejeno.

Pod obtožbo korupcije se je za zapahi znal tudi glavni ravnatelj občinskega podjetja ACEGA, Gaetano Romanò, ki so ga aretirali kar v Rossettiju. Kaze, da je omenjeno podjetje opravilo nekatera dela na Romanojevo domu (govori se o 30 milijonih lir), a račun naj bi zatem izstavilo upravi ACEGA.

Preiskavo o domnevnih nepravilnostih je nedavno uvedel namestnik državnega pravdnika De Nicolò, nakar so agenti finančne straže obiskali urade treh podjetij, omenjenega Mari Mazzaroli, Termoidraulica San Giacomo ter Sinedil iz Starancana. Vsa tri so sodelovala pri obnovi stavbe na Proseku, last Romanojeve žene. Agenti so bili tudi na domovih Antonia Barce in vecinskega delničarja Mari Mazzaroli, Riccardo Marija. Sumili so, da je prišlo do davčne utaje ali do izdaje faktur za dela, ki niso bila nikoli opravljena.

Neobičajna naj bi bila tudi poravnava stroškov za obnovo poslopja na Proseku. Pri Termoidraulici in Sinedilu naj bi namreč povedali, da jim je del vsote neposredno izročila Romanojeva žena, del pa podjetje Mazzaroli. Račun naj bi na koncu »placal« ACEGA, za katerega je podjetje opravljalo razna dela.

V NEDELJO NA TRŽAŠKEM TUDI RAJONSKE VOLITVE

Rajonskim svetom priznati širše upravne pristojnosti

ALENKA DOBRILA (SKP)

(Sv. Jakob-Stara mitnica)



V gosto naseljeni sentjakovski delavski cetrli nas živi se precej Slovencev, le da nismo več tako povezani. Imamo sicer slovenski vrtec, osnovno in srednjo šolo, tudi slovensko maso v cerkvi, nimamo pa primernega prostora, kjer bi lahko gojili prepotrebne prosvetne in družabne dejavnosti, kot smo jih nekod. Zaradi prosvetnega mrtvila smo tudi politično premalo angažirani; tako malo, da v prejšnji rajonski svet nisimo izvolili niti enega slovenskega predstavnika.

Ker mi je do tega, da se naprej izpricuemo v tem delu Trsta naso pristojnost in da smo tvorni oblikovalci naših specifičnih problemov, sem se odločila, kljub temu, da imam precejšnje družinske obveznosti, da kandidiram v sentjakovski rajonski svet kot neodvisna na listi Stranke komunistične prenoje.

BORIS SLAMA (AT-ZT)

(Sv. Jakob-Stara mitnica)



Slovenci naj strnjeno volijo slovenskega kandidata! Na prejšnjih volitvah nam je izvolitev spodletela le za pescico glasov, odsotnost Slovencev v rajonskem svetu pa predstavlja za nas skupnost veliko izgubo. Nemalo smo zaskrbljeni tudi zaradi razširitve okrožja z vključitvijo Sv. Vida, kjer je slovenska prisotnost žal zelo skromna; bojimo

se namrec, da bo to še dodatno oteževalo izvolitev našega predstavnika, vendar zaupamo v volilce.

Prepričani smo, da bodo znali v duhu novega izbiri z odgovornim odločanjem preferenc tiste kandidate, katerih cilj je reševanje ze kroničnih problemov; cuti se potreba po angaziranih ljudeh, ki so zmogni prisluniti potrebam. Sentjakobčanov in so pripravljeno dosledno štiti njihove interese.

LAURA ABRAMI (AT-ZT)

(Novo mesto-Stara mesto)



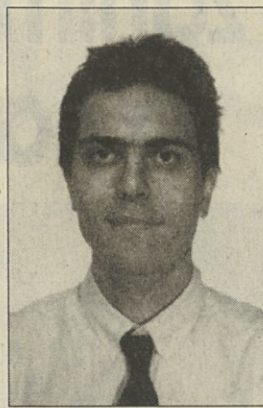
Kandidiram v rajonskem svetu v središču mesta, kjer doslej se ni bil izvoljen noben Slovenec. V našem rajonu so Slovenci zelo razpršeni, zaradi cesar bi treba preveriti, ali obstajajo možnosti za pridobitev prostora, kjer bi se lahko združevali. Moja skrb gre tudi starejšim osebam, ki potrebujejo prostore, kjer bi lahko opravljali kakršnokoli dejavnost. Problem so tudi solski prostori in kot solnik se bom prizadevala za dobrobit naše sole nasplošno v tem rajonu.

Vazno vprašanje predstavlja tudi promet, ker manjkajo parkirna in ta problem bo treba nujno rešiti. Če bom izvoljena bom zahtevala, da se spoustijo pravice slovenske narodnostne skupnosti, nato pa si bom prizadevala za povezovalje med Slovenci in Italijani v mestu. Poudariti moram tudi, da občinska izpostava v našem rajonskem svetu sploh ne posluje, zaradi cesar bo treba kaj ukreniti. Nimamo niti prostorov za mladino, ki je prepuščena sama sebi in bi vsekakor potrebovala primerne prostore. Manjkajo tudi otroške jasi, po katerih se v rajonu cuti veliko pomanjkanje.

GABRIELE RASENI (DSL)

(Novo mesto-Stara mesto)

Vsem je jasno, da ve-



liko število Slovencev ne biva na Krasu temveč v mestu. Koliko Slovencev živi v mestu? Gotovo nas je mnogo. Ne morem pa razumeti, zakaj se naše organizacije ne zavedajo pomembnosti tega dejstva.

Slovenec ni samo Kraševac. Slovenec je bodisi Kraševac kot Tržecan. To dejstvo je politično zelo važno, in morali bi ga čim boljše izkoristiti. Na prvem mestu predlagam ustanovitve slovenskih jasi. Veliko mladih »mamic« delo v centru. Prepričan sem, da bi ustanovitev jasi veliko pomagala mladim parom, ki so prisiljeni pustiti otroka družini ali v neslovenskih jasih. Ustanovitev slovenskega otroškega vrtca bi tudi imela politični pomen: to zato, ker bi se morala občinska uprava postaviti v pogon za uresničitev tega projekta.

Na drugem mestu smatram, da bi morali podpisati z občino Trst konvencijo, ki bi omogočila parkiranje na nizkih cenah v Silosu (ki je pogosto prazen). Pomislimo na vse tiste osebe, ki iz okolice prihajajo v Trst vsaki dan na delo. Poleg tega bi se zmanjšal promet, stres zaradi iskanja parkirne in, kar je tudi zelo važno, znižala bi se stopnja onesnaženja zraka.

BIANKA FURLAN vd. KNEIPP (SKP)

(Skedenj-Kolonkovec)



Program moje stranke za rajonski svet za Skedenj, Carbolo, Sv. Ano, Kolonkovec in Naselje Sv. Sergija v prvi vrsti stremi po gradnji enakopravnosti in sožitja med to zvečima narodoma. Pred-

vsem v Skednju, kjer živi precej veliko število Slovencev in kjer aktivno delujejo slovensko društvo, glasbena šola, otroški vrtec in ludoteka. Borili se bomo za ohranitev miru, proti novemu fasizmu, ki se spet postavlja na noge.

Zahtevali bomo, da lahko imamo pravico v rajonskem svetu govoriti v slovenscini, kot nam to zajamci potrditev 27. člena pravilnika prav po zaslugi vztrajnosti naše stranke. Vsi vemo koliko truda je posvetil temu problemu dosedanj rajonski svetovalec Igor Pavletič vsa zadnja leta. Poleg tega se bomo trudili za reševanje nestetih problemov Skednja. Ti so: ohranitev delovanja Zelezarne, končna ureditev regulacijskega načrta za cestni promet, onesnaženje okolja, parkirišče pri skedenjskem pokopališču, sportna igrišča, otroške jasi, center za socialne dejavnosti in končna ureditev zasnega spomenika padlim v borbi proti nacifasizmu pri Sv. Ani.

SERGIJ PETTIROSSO (AT-ZT)

(Skedenj-Kolonkovec)



Na prvo mesto svojega programa sem postavil uporabo slovenscine v rajonskih svetih, kjer bo treba zaposliti osebe, ki bo obvladalo slovensko besedo. V rajonu obstajajo številni problemi, eden glavnih pa je vsekakor vprašanje prometa, ki je sedaj nevzdržen in ga je treba nujno rešiti.

V naselju Sv. Sergija bo tudi treba urediti ustrezne prostore za cigane, ki tam živijo; pred cerkvijo sv. Lovrenca v Skednju je treba zgraditi ustrezne strukture, ki naj omogočijo telesno prizadetim osebam, da imajo dostop do cerkvenih prostorov. Eden od problemov se nanasa tudi na skedenjsko pokopališče, kjer je treba odstraniti stopnice. Tudi postna uprava mora dobiti ustrezne prostore; v baze-nu Altaura je treba preurediti vhod, v Skednju urediti enosmernico in zagotoviti stalno navzočnost mestnih redarjev.



SLOVENSKA KOMPONENTA DSL

vabi na

SREČANJE**z RICCARDOM ILLYJEM**

in s slovenskimi kandidati na listi DSL

danes, v sredo, 17. novembra 1993 ob 20.30.

SREČANJE BO V PROSVETNEM DOMU

NA OPČINAH

in ne v Kulturnem domu na Proseku, kot je bilo prvotno napovedano.

**SLOVENSKA SKUPNOST**

prireja danes, 17. t.m., z začetkom ob 20.30 v kinodvorani v Bazovici

srečanje s poslancem**Union Valdotaie****LUCIANOM CAVERIJEM**

na temo:

Institucionalne reforme in manjšine

Srečanje bo vodil deželni tajnik Ivo Jevnikar, govorila bosta tudi kandidata SSK na listi Zaveznitstva za Trst (AT) Peter Močnik in Andrej Berdon.

Vabljenil



SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Helmut Peschina

Boš že videla

monodrama

Igra Mira Sardoc, režija Joze Babic

PREMIERA v petek, 19. t.m., ob 20.30 ABONMA RED A



STRANKA KOMUNISTIČNE PRENOJE

prireja

Danes, 17. novembra, ob 20.30

v Kulturnem Domu na Proseku

Srečanje z zupanskim kandidatom za tržaško občino **STOJANOM SPETICEM** in nosilcem liste **Jacopom VENIERJEM**

vzhodnik severovzhodnik, vlaga 33-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje razgiban, temperatura morja 16 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Davide Fiasconara, Simone Romanelli, Astrid Settimo, Silvia Sciancalepore, Sofia Sciancalepore, Noemi Barnobi, Sara Butera.

UMRLI SO: 7 mesecev star Francesco Russignan, 69-letni Aldo Moroni, 88-letna Ersilia Maghet, 64-letna Paola Chert, 24-letni Holger Richter, 75-letni Stefano Mauri, 56-letni Giovanni Vascotto, 83-letna Maria Stofa, 90-letna Maria Cristina Tolentino, 83-letni Bruno Slobez, 83-letna Maria Biteznik, 92-letna Conchetta Mutinati.

LEKARNE

Od ponedeljka, 15. do nedelje, 21. novembra 1993 Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00 Borzni trg 12 (tel. 367967), Rojan - Ul. L. Stock 9 (tel. 414304).

OPCINE, Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30 Borzni trg 12, Rojan - Ul. L. Stock 9, Ul. Rossetti 33.

OPCINE, Trg Monte Re 3/2 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA Lekarna odprta od 20.30 do 8.30 Ul. Rossetti 33 (tel. 633080)

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA

TOMSIC pod vodstvom Stojana Kureta v soboto, 20. t.m., ob 20.30 v gledališču Miela.

MPZ VESNA vabi v nedeljo, 21. t.m., ob 17.30 na KONCERT VINSKIH PESMI v agroturizmu Bibc v Krizu. Večer bosta popestrili Vanka in Tonca. Po prireditvi bo družabnost z večerjo. Zaradi omejenega števila prostorov je vstop z vabilom, ki so na razpolago pri Bibcu, v trgovini Majda in na tel. st. 220130.

PEVSKI ZBORI VESELA POMLAD Z OPCIN prireja ob svoji 15-letnici v nedeljo, 21. t.m., ob 17. uri v Kulturnem domu na Proseku KONCERT MPZ IN FPS VESELA POMLAD, ki ju vodi Franc Pohajac. Pri klavirju Martina Feri. Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKA SKUPNOST vabi na javni razpravi o bližnjih občinskih volitvah z naslovom VOLITVE IN NOV VOLILNI SISTEM. Srečanje bo jutri, 18.11., ob 20.30 na strankinem sedežu v Ul. Machiavelli 22 ob prisotnosti kandidatov za občinske in rajonske volitve.

OBVESTILA

60-LETNIKI iz zgoniske občine se bomo zbrali na skupnem sestanku jutri, 18. t.m., ob 20. uri v Društveni gostilni v Gabrovcu. Informacije na tel. st. 229239 (Drago) ali 327359 (Vera).

KD KRASKI DOM vabi v petek, 19. t.m. na srečanje z Marto Kosuto. Pogovorili se bomo o moski noši ter otroških oblačilih. Srečanje bo ob 20.30 v Bubičevem domu v Repnu.

KD ROVTE-KOLONKOVEC - Ul. Monte Sernio 27 sklicuje REDNI OBČNI ZBOR v soboto, 20. t.m., ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju. Občni zbor bo potoval po običajnem dnevnem redu.

OTOSKOPSKI PEVSKI ZBORCEK VIGRED obvešča vse stare in nove pevce (toplo vabljeni), da bo prva pevka vaja v ponedeljek, 22. t.m., ob 16. uri v društvenih prostorih v Sempolu.

SKD VIGRED obvešča, da je prva vaja plesne skupine v sredo, 24. t.m., ob 18.30 v društvenih prostorih v Sempolu. Če si star ali stara od 5 do 16 let pridite tudi ti!

SOLA ZA SLOVENSČINO PRI USTANOVI ENTE ITALIANO PER LA CONOSCENZA DELLA LINGUA E CULTURA SLOVENA obvešča, da so v teku vpisovanja v tečaj slovenscine in dodatne kulturne dejavnosti. Tečaji so se začeli novembra in so večerni, letni in intenzivni/stirimesečni (60 ur). Predvideni so tudi izpopolnjevalni tečajih raznih stopenj, srečanja, konverzacije ter dejavnosti za spoznavanje slovenskega sveta v zamejstvu in Sloveniji. Letni strošek znaša 350.000 lir. Informacije v tajništvo - Ul. Valdivrivo 30, Trst, tel. st. (040) 761470 od 17.30 do 19.30.

TEČAJ SLOVENSKEGA JEZIKA za odrasle bo v soli M. Gregoric-Stepanec, Ul. Fianona 1 vsako sredo od 19.30. Letni strošek znaša 150.000 lir. Potrebne informacije dobite na tel. st. 773411 ali 812214.

TEČAJ TELOVADBE za odrasle bo v soli K. Sirok, Ul. Donadoni 28 vsako sredo od 19.30. Letni strošek znaša 150.000 lir. Potrebne informacije dobite na tel. st. 773411 ali 391529.

SLOVENSKI DEZELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE sklicuje 13. REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v četrtek, 25. t.m., ob 19.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Franciska 20/II. Dnevni red: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo ravnatelja, 3. obračun in predračun, 4. razprava, 5. poročilo nadzornega odbora ter 6. razno.

IZLETI

LOGLAB - Multimedialne delavnice kulturne ekologije v nedeljo, 21. t.m. so udeleženci tečaja slovenscine in vsi naši prijatelji vabljeni na kulturno ekskurzijo po Vipavski dolini in na Martinovanje. Odhodi: s Fernetice ob 8.45, z Rožne doline pri Gorici ob 10. uri. Informacije in prijave: knjižnica D. Feigl, tel. st. (0481) 531733, Narodna in študijska knjižnica, tel. st. (040) 635629.

SLOVENSKI DEZELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE sklicuje 13. REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v četrtek, 25. t.m., ob 19.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Franciska 20/II. Dnevni red: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo ravnatelja, 3. obračun in predračun, 4. razprava, 5. poročilo nadzornega odbora ter 6. razno.

TEČAJ SLOVENSKEGA JEZIKA za odrasle bo v soli M. Gregoric-Stepanec, Ul. Fianona 1 vsako sredo od 19.30. Letni strošek znaša 150.000 lir. Potrebne informacije dobite na tel. st. 773411 ali 812214.

TEČAJ TELOVADBE za odrasle bo v soli K. Sirok, Ul. Donadoni 28 vsako sredo od 19.30. Letni strošek znaša 150.000 lir. Potrebne informacije dobite na tel. st. 773411 ali 391529.

SLOVENSKI DEZELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE sklicuje 13. REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v četrtek, 25. t.m., ob 19.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Franciska 20/II. Dnevni red: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo ravnatelja, 3. obračun in predračun, 4. razprava, 5. poročilo nadzornega odbora ter 6. razno.

LOGLAB - Multimedialne delavnice kulturne ekologije v nedeljo, 21. t.m. so udeleženci tečaja slovenscine in vsi naši prijatelji vabljeni na kulturno ekskurzijo po Vipavski dolini in na Martinovanje. Odhodi: s Fernetice ob 8.45, z Rožne doline pri Gorici ob 10. uri. Informacije in prijave: knjižnica D. Feigl, tel. st. (0481) 531733, Narodna in študijska knjižnica, tel. st. (040) 635629.

SLOVENSKI DEZELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE sklicuje 13. REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v četrtek, 25. t.m., ob 19.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Franciska 20/II. Dnevni red: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo ravnatelja, 3. obračun in predračun, 4. razprava, 5. poročilo nadzornega odbora ter 6. razno.

LOGLAB - Multimedialne delavnice kulturne ekologije v nedeljo, 21. t.m. so udeleženci tečaja slovenscine in vsi naši prijatelji vabljeni na kulturno ekskurzijo po Vipavski dolini in na Martinovanje. Odhodi: s Fernetice ob 8.45, z Rožne doline pri Gorici ob 10. uri. Informacije in prijave: knjižnica D. Feigl, tel. st. (0481) 531733, Narodna in študijska knjižnica, tel. st. (040) 635629.

SLOVENSKI DEZELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE sklicuje 13. REDNI OBČNI ZBOR, ki bo v četrtek, 25. t.m., ob 19.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Franciska 20/II. Dnevni red: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo ravnatelja, 3. obračun in predračun, 4. razprava, 5. poročilo nadzornega odbora ter 6. razno.

LOGLAB - Multimedialne delavnice kulturne ekologije v nedeljo, 21. t.m. so udeleženci tečaja slovenscine in vsi naši prijatelji vabljeni na kulturno ekskurzijo po Vipavski dolini in na Martinovanje. Odhodi: s Fernetice ob 8.45, z Rožne doline pri Gorici ob 10. uri. Informacije in prijave: knjižnica D. Feigl, tel. st. (0481) 531733, Narodna in študijska knjižnica, tel. st. (040) 635629.

javno solstvo razpisalo natečaj (na podlagi izpitov in uradnih listin) za mesta upravnega koordinatorskega in agroturizma Bibc v Krizu. Večer bosta popestrili Vanka in Tonca. Po prireditvi bo družabnost z večerjo. Zaradi omejenega števila prostorov je vstop z vabilom, ki so na razpolago pri Bibcu, v trgovini Majda in na tel. st. 220130.

7. NAGRADA IZ SKLADA M. FLAJBAN - Slovensko dobrodelno društvo v Trstu razpisuje letno svojo 7. studijsko stipendijo iz sklada M. Flajban, ki znaša 2.000.000 lir letno in traja za vso redno študijsko dobo, v kolikor bo lastnik zadostil pogojem pravilnika. Stipendija je namenjena vsem slovenskim zamejskim visokosolcem, ki se bodo vpisali na tržaško ali videmsko univerzo v akademskem letu 1993/94. Za podrobnejša pojasnila o pravilniku naj se zainteresirani javijo na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ul. Machiavelli 22/2. nadst., tel. st. 631203, ob sredah od 16. do 18. ure. Rok zapade 30. t.m.

V spomin na drago Slavico Cebulec ob 3. obletnici smrti daruje Ivanka Lichen vd. Daneu 50.000 lir za Knjižnico P. Tomažič in tovaris, 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah in 50.000 lir za Dom na Brdini.

V spomin na dragega in nepozabnega Ivota Tenceja in na stare darujeta Ljuba in Franko 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Namesto cvetja na grob Georgija Furlana darujejo družine Colja, Krizman in Grilanc 150.000 lir za Odesk za zgodovino pri NSK.

V spomin na dragega Uroša darujeta nona Karla in nono Angelo 10.000 lir za Dijasko matico.

V spomin na Danila Maverja daruje družina Cac 100.000 lir za Kulturni dom v Lonjerju.

V spomin na Alberta Skrd daruje Mirka Ferfolja za družino 30.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

V spomin na dragega moza Artura Blasona daruje zena Mari 50.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

Ob 5. obletnici smrti predrage mame Albine Starc darujejo Ada, Uci in Livio 50.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

Namesto cvetja na grob Josipa Daneva daruje Mara Puntar 30.000 lir za MPZ Vasilij Mirk.

V spomin na Bruna Bedendo daruje Lilijana Furlan 50.000 lir za Sklad sole Ivan Cankar.

Ob 14. obletnici smrti nezabnega Mundija Košta darujejo Marija, Ilde in Bogdan 50.000 lir za nagrobni spomenik Ubaldu Vrabcu.

V spomin na Marijo Zagar -Zupancic daruje Marta Kocijan 20.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na Marijo Zagar -Zupancic darujeta družini Cac-Razem 15.000 lir za Sklad Mitja Cuk in 15.000 lir za Skupnost družina Opcline.

V pocatitev spomina Georgija Furlana daruje Nives De Lorenzi 10.000 lir za Dekliski zbor Vesna. V isti namen daruje Irma Bertolotti 10.000 lir za Dekliski zbor Vesna.

Namesto cvetja na grob Georgija Furlana daruje Adelina za družino 30.000 lir za SD Vesna.

Namesto cvetja na grob Georgija Furlana daruje Gaby, Mili in Ida 50.000 lir za MPZ Vesna, 50.000 lir za Dekl. pevski zbor Vesna in 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Namesto cvetja na grob g. Bruna Bedendo darujejo Dalka, Tatjana, Ivica in Neva 100.000 lir za Sklad sole Ivan Cankar.

V spomin na Danila Maverja daruje Marjan Babuder z družino (Bazovica) 50.000 lir za nogometni klub Bor.

benjak daruje hči Nada 25.000 lir za SD Zarja, 25.000 lir za Skupnost družina Opcline, 25.000 lir za Sklad Mitja Cuk in 25.000 lir za SZ Sloga.

V spomin na Ano Crevatin darujejo svojci 200.000 lir za Društvo Slovencev miljske občine.

V spomin na Georgija Furlana darujejo Barbiero, Birs, Gerdol T., Gerdol A., Gombac, Junc, Maver, Skerl, Tomsic, Vassalo, Vecchiet, Vignini in Vouk 130.000 lir za Dijasko matico in 130.000 lir za SD Kontovel.

V spomin na drago Slavico Cebulec ob 3. obletnici smrti daruje Ivanka Lichen vd. Daneu 50.000 lir za Knjižnico P. Tomažič in tovaris, 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah in 50.000 lir za Dom na Brdini.

V spomin na dragega in nepozabnega Ivota Tenceja in na stare darujeta Ljuba in Franko 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Namesto cvetja na grob Georgija Furlana darujejo družine Colja, Krizman in Grilanc 150.000 lir za Odesk za zgodovino pri NSK.

V spomin na dragega Uroša darujeta nona Karla in nono Angelo 10.000 lir za Dijasko matico.

V spomin na Danila Maverja daruje družina Cac 100.000 lir za Kulturni dom v Lonjerju.

V spomin na Alberta Skrd daruje Mirka Ferfolja za družino 30.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

V spomin na dragega moza Artura Blasona daruje zena Mari 50.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

Ob 5. obletnici smrti predrage mame Albine Starc darujejo Ada, Uci in Livio 50.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

Namesto cvetja na grob Josipa Daneva daruje Mara Puntar 30.000 lir za MPZ Vasilij Mirk.

V spomin na Bruna Bedendo daruje Lilijana Furlan 50.000 lir za Sklad sole Ivan Cankar.

NOVICE

Andrej Kosič bo razstavljal v galeriji Katoliške knjigarne

V petek, 19. novembra ob 18. uri bodo v razstavnih prostorih Katoliške knjigarne na Travniku odprli razstavo del znanega goriskega akvarelista Andreja Kosiča. O avtorju in njegovih slikah bo spregovoril kritik dr. Ivan Sedej, italijanskim obiskovalcem pa bo slikarja predstavil prof. Josko Vetrh. Razstavo prireja Zveza slovenske katoliške prosvete in Katoliška knjigarna, odprta pa bop do 30. novembra.

Danes seja pokrajinskega sveta

Danes ob 16.30 je sklicana seja pokrajinskega sveta. Dnevni red obsega samo tri točke, vendar pa se, kakor je slisati, spet obeta dolgo zasedanje. Pokrajinski svet naj bi odobril zapisnike kar dvanajstih sej. Nekateri od zapisnikov se nanasajo se na seje ob koncu prejšnjega mandata.

"Praznično" vzdušje vendar po starem

Pred dnevi smo zapisali, da bo december v Gorici bolj zanimiv, bolj privlačen, da se bodo trgovci, občina in razne skupine potrudili. Prvotni načrt bo treba, kot kaže, znatno okrniti. Z zaporo Garibaldijeve ulice ne bo nič in prav tako je vprašljiva namestitvev odra kjer naj bi nastopale razne pevske, gledališke in glasbene skupine. Precejšen del trgovcev je menda proti nameravani zapor Garibaldijeve ulice.

Praznične pobude se bodo tako v glavnem omejile na to, kar smo v Gorici imele iz prejšnjega leta. Pesem bodo od 15. decembra do 3. januarja rezervirali del Korza med ulico Garibaldi in C rispi.

Gostovanje "Teatra III"

Zveza slovenskih kulturnih društev je v sodelovanju s Slovenskim zavodom za poklicno izobraževanje v tej sezoni priredila tudi gledališko solo. Pouk poteka, od začetka oktobra, dvakrat tedensko, v sklopu tečaj pa sodijo tudi gostovanja gledaliških skupin iz Slovenije. Tako bo prva skupina gostovala že v petek, 19. t.m. Ob 12.15 bodo člani "Teatra III" s Ptuja nastopili v Katoliškem domu z delom Slawomira Mrožka Na odprtem morju. Predstava je namenjena višješolcem. Zvečer, ob 20.30, bodo gledalci s Ptuja z istim delom nastopili v Kulturnem domu v Sovodnjah.

Umrj je Vladislav Bavdaz

V petek bodo pokopali - obred bo ob 11. uri v gorški stolnici - duhovnika in upokojenega visokega vatičanskega funkcionarja Vladislava Bavdaza. Rodil se je v Solkanu pred 73 leti. Studiral je v Gorici in na rimski univerzi Gregoriana. V Vatikanu je začel delati leta 1951 in je opravljal pomembne dolžnosti v uradu za stike in sodelovanje Vatikana z drugimi državami.

ŠOLSTVO / OBČNI ZBOR SSS - GORICA

Razmere terjajo trdnejše oblike organiziranosti

Ne gre samo za materialne aspekte - Slovenski šolniki se soočajo še s številnimi drugimi vprašanji

JURI PALJK

Sola je že dalj časa pod udarcem vladne politike klestenja javnih izdatkov. V primerjavi z drugimi skupinami državnih uslužbencev, so prav solniki najbolj prizadeti. Skratka, sola preživlja izredno težko obdobje. V takih pogojih - ob tem ne gre samo za materialne zadeve, ampak za cel sklop vprašanj, je potreba po trdnejšem povezovanju v okviru sindikalne organizacije, toliko bolj občutna.

Ta vprašanja so bila postavljena včeraj, na 23. rednem občnem zboru Sindikata slovenske sole v Gorici. Skupščina je bila v osnovni soli v ulici Brolo, ob dobri udeležbi. Zasedanje se je pričelo s poročilom predsednika sindikata, prof. Leopolda Devetaka. Poročilo je bilo razdeljeno nekako na dva dela, na pregled sindikalnega delovanja SSS in na pogled v slovensko solsko strukturo na Goriskem. Največ težav gre, po besedah predsednika, pripisati dejstvu, da solniki se nimajo kolektivne delovne pogodbe in ker so se italijanski zvezni sindikati odločili, da se bodo od sedaj naprej borili za vse kategorije delavcev skupaj in ne več za posamezne. To pa pomeni soocanje s Ciam-



pijevo vlado, ki je že močno okrnila sredstva za solstvo. Slovensko solstvo je se na slabšem kot italijansko, predvsem zato, ker je okrnjeno in ker ima svoje specifične potrebe, za katere ima Rim premalo posluha. Poleg plac, so zamrznjene tudi pokojnine. Odtegljaji in napovedani odbitki na pokojninah, so marsikoga pripravili, da se predčasna upokojitve ne splaca. Ker ni upokojitve, ni možnosti za namestitve drugega osebeja! Profesor Devetak je zatem orisal delovanje slovenskega solskega sindikata in povedal, da so se ob protektivnih pobudah priključili vsedravnemu sindikatu

SNALS tudi zato, ker je imel ta tako urejene stavke, da niso preveč finančno bremenile profesorje.

V drugem delu poročila so bile omenjene prostorske in druge težave našega solstva na Goriskem, zlasti s strani odgovornih zanemarjeni slovenski solski center, težave okrog poklicnega zavoda ITI, kjer je slovenska sekcija, ki bi morala postati slovenska sola in se združiti z zavodom Ziga Zois, ki pa tudi nima dokončno urejene statusa, slisali smo mnenje proti ukinitvi slov. učiteljskega in vs vrsto vprašanj.

Kako bo v prihodnje?

Po besedah prof. Devetaka bolje. Zlasti kar zadeva vpis v sole saj smo menda že presegli najnižjo točko.

Na včerajšnjem zboru članov SSS so obravnavali tudi organizacijska vprašanja, zlasti z vidika novih predpisov glede sindikalne organiziranosti in zastopstva. Tako bodo odslej člani sindikata morali plačevati mesečno kvoto (2.500 lir).

V dveletnem mandatu je SSS imel 23 sej, 7 izrednih, več sestankov s trzasko sekcijo, vložili pa so 205 različnih vlog in prošelj.

Pomoc pri premagovanju težav je sindikatu obljubil predstavnik Zavoda za solstvo Republike Slovenije Danilo Stekar, medtem ko je sindikalist Pavel Cok govoril o odnosih na relaciji Trst-Gorica.

Sledile so volitve novega odbora, ki ga sedaj sestavljajo: Mirka Brajnik, Vera Čescut, Igor Devetak, Leopold Devetak, Dario Frandolic, Egle Frandolic, Sonja Klanjšček, Nadja Marincic, Joze Pahor, Livio Pahor, Enzo Pavletic, Nataša Pavlin, Igor Petecan, Livio Semolich, Ivan Sirk, Martin Srebrnic, Slavko Tomšič in Marjan Voncina. (Na sliki - foto Studio Reportage - z včerajšnjega občnega zbora)

GORICA / UGLEDEN GOST V KULTURNEM DOMU

Založnika Einaudija zanima utrip mesta in naše skupnosti

Znani italijanski založnik Giulio Einaudi, ki praznuje ravno v teh dneh dvojno obletnico, šestdeset let založniškega dela in 82. rojstni dan, se je konec prejšnjega tedna mudil na obisku v Ljubljani, oz. Sloveniji, kjer je bil gost Društva slovenskih založnikov. Einaudi si je ob tej priložnosti ogledal knjižni sejem in Cankarjevemu domu ter se srečal s številnimi slovenskimi založniki in kulturniki.

Ob povratku iz Ljubljane se je Giulio Einaudi, v petek zvečer, nepricakovano ustavil tudi v Gorici in obiskal Kulturni dom, kjer ga je sprejel ravnatelj Igor Ko-

mel. Založnika je se posebej zanimalo kulturno in vsestransko delovanje slovenske manjšine, s posebnim ozirom na sožitje med različnimi komponentami v mestu. Srečanju sta prisostvovala tudi Einaudijev sodelavec Dario Gorni ter Ace Mermola, urednik nove revije "Pretoki".

Razgovor je torej, naravno, zajel tudi založniško področje ter možnosti sodelovanja med založbo Einaudi in novo revijo, oziroma raznimi založniškimi dejavniki v zamejstvu (založba Devin).

Giulio Einaudi je prav gotovo ena izmed najbolj znanih osebnosti demok-

ratičnega Turina, partizan v Val d'Aosti v času odpornosti, sin prvega predsednika italijanske Republike ter nenaadnje, kot ga je nekdo nedavno od tega v Trstu definiral "pravi spomenik italijanske kulture in založništva". Zanimiva, mladostna in bogata osebnost s katero je prav gotovo prijetno kramljati in poglobiti se v razpravo o najrazličnejših kulturnih temah in aspektih.

Naj ob koncu povemo še, da je Giulio Einaudi obljubil, da se bo ob prihodnjem obisku v nasi deželi dalj časa zadržal v Kulturnem domu in se bo srečal tudi z občinstvom.

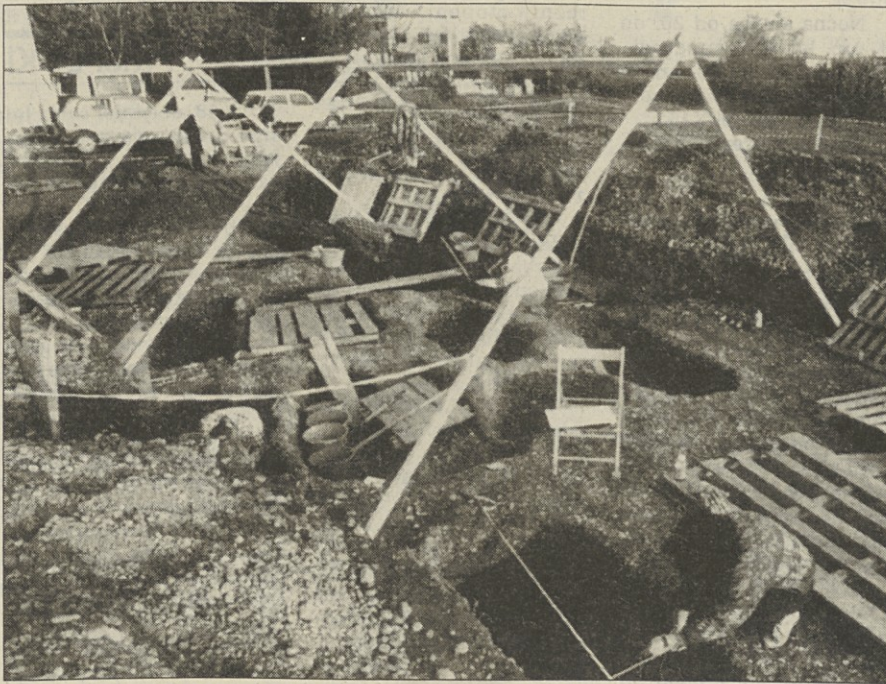
ARHEOLOGIJA / V BLIŽINI ROMANSA ODKOPALI ŠE 40 GROBOV

Zaključeno izkopavanje langobardske nekropole

Prihodnje leto nadaljevanje raziskave grobišča pri Fari

V Romansu so te dni prekinili arheološka izkopavanja langobardske nekropole. Z odkopavanjem bodo nadaljevali v prihodnje, ko bodo pri Zavodu za spomeniško varstvo, spet imeli na razpolago dovolj denarja. Kljub skrajno neugodnim vremenskim pogojem so med letošnjo akcijo odkopali okrog stiriideset skeletnih grobov z različnimi pridatki. Zanimiva je ugotovitev, da so grobovi bili v različnih plasteh, iz česar je mogoče domnevati, da je pokopališče služilo namenu precej dolgega obdobje, dvesto do tristo let. Arheologi so na podlagi orožja in drugih predmetov prišli do zanimivih ugotovitev, podoba pa bi bila še bolj popolna, če bi poleg grobišča, odkrili tudi rusevine naselja, pravi dr. Scottijeva iz Zavoda za spomeniško varstvo.

Od leta 1989 so odkopali že nad dvesto grobov, vendar celotnega področja se niso prekopali. Prav na podlagi tolikšnega števila grobov je mogoče sklepati, da je bil Romans pomembno središče. Dr. Scottijeva nam je povedala, da bodo prihodnje leto nadaljevali izkopavanje poznantične in srednjeveške nekropole pri Villanovi pri Fari. V primerjavi z Romansom je to najdišče manjše, vendar pa po svoje še bolj zanimivo. Pokopališče je namreč služilo svojemu namenu kakih stirosto let. Najstarejši grobovi so iz 2. stoletja, najmlajši pa iz 7. stoletja po Kristusu.



Pogled na del nekropole, ki so ga prekopali letos - foto Studio Reportage

SOVODNJE / PRILOŽNOST ZA SKUPNO PRAZNOVANJE

Tokrat so slavili 40-letniki

Stiriidesetletniki iz sovodenjske občine so se odločili za skupno praznovanje. Priredili so ga v soboto 23. oktobra. Po verskem obredu v sovodenjski cerkvi so se zvečer zbrali na družabnosti na Jazbinah. Kljub vselemu in prazničnemu vzdušju pa niso pozabili na pomoči potrebne. Udeleženci so namreč zbrali čedno vsoto in jo namenili združenju La Salute iz Locnika za nakup novega resilnega avtomobila. (Na sliki - foto Studio Reportage - slavljenici in slavljenke).



GORICA / JESENSKA ŠTEVILKA

Nova številka časopisa ob meji Soča - Isonzo

Razglabljanje o vlogi Univerze za splošni razvoj Gorice - Pogovor s Predsednico Marcolinijevo

Goriška dvojezična revija Isonzo - Soča je že nekaj dni ponovno v kioskih z novo številko, pripravljeno za jesen 93. Kot znano izhaja revija kot trimesecnik, torej z novo številko za vsak letni čas. Tokrat so uredniki kot nosilno temo izbrali Univerzo, seveda Gorisko univerzo, ob začetku novega akademskega leta, vendar s pretežno pozornostjo na pomen, ki ga uveljavljanje te pomembne institucije lahko ima za bodočnost Gorice. O teh vprašanjih v daljšem prispevku razmislija ravnateljica visokošolskega tečaja za diplomatske vede prof. Paola Pagnini. Pomen univerze posebej izpostavlja prispevek sen. Darka Bratine, priobčena

pa sta tudi prispevka dveh studentov in članek o zgodovini splotja, nekdanjega semenišča, oziroma sedeža sol s slovenskim učnim jezikom. Na vlogo univerze kot vzvoda za kulturni in tudi gospodarski razvoj mesta stavijo mnogi, vendar pa je v zadnjem času opaziti znatno razliko med željami in predlogi in stvarnostjo v kateri deluje ta institucija.

Razkrivanje zabrisane preteklosti in veckulturnosti je ena od stalnic uredništva, ki v tej številki nadaljuje z objavo dokumentov o poitalijancevanju slovenskih priimkov in imen, kar bo nedvomno spet sprožilo polemike s strani oseb,

ki na zadevo gledajo pac drugače.

Pomemben prispevek k objektivnemu poznavanju zgodovine je prikaz Goriske fronte, prve velike goriske partizanske bitke septembra 43, v dneh po razpadu Italije in ob začetku nemške okupacije naših krajev. Prikaz je izpod peresa Carla Micheluttija. Dario Stasi, ki s Karlom Cernicem vodi uredništvo, se je pogovarjal s Predsednico Pokrajine Monico Marcolini in skusal ugotoviti kaj - če se kaj - skriva za njenim nekoliko skrivnostnim videzom.

Revijo bogatijo še prispevek v furlanscini, pravljica ter vrsta drugih krajskih člankov različne vsebine.

ŠTEVERJAN / OBVOZ

Prav kmalu začetek del Danes prevzem gradbišča

Ze v nekaj tednih bo, kot vse kaže, konec prometne blokade Steverjana. Včeraj so namreč na ravnateljstvu za Civilno zaščito pregledali ponudbe za izvedbo del. Ponudbe je poslalo pet podjetij. Najbolj ugodne pogoje je ponudilo podjetje Gaiardo iz Gornarsa, ki bo v načrtu predvideni poseg opravilo za 100.825.000. lir. Ze danes bodo opravili vse predvidene formalnosti in tudi dejansko predali gradbišče. Kakor smo pred dnevi že poročali, naj bi začasni obvoz uredili v kakih pet-

najstih dneh in s tem prebili prometno izolacijo Steverjana. Za sanacijo usada na obstoječi pokrajinski cesti pa bo treba počakati na izdelavo podrobne studije. Ugotoviti je namreč treba stabilnost sirsega območja in na podlagi tega predlagati tehnične rešitve.

Podrobna studija je potrebna tudi sprico dejstva, da drsenje tal zadeva zelo veliko področje in bi saniranje brez predhodne geološke analize lahko pomenilo tudi razmetavanje denarja.

KONCERTI

Občinsko gledališče v Trzinu: danes ob 20.30, abonmajski koncert violonistke Viktorije Mullove in pianista Bruna Canina. Predprodaja vstopnic pri blagajni gledališča med 17. in 19. uro.

KINO

GORICA VITTORIA 18.00-20.00-22.00»Chi non salta bianco è». I. Wesley Snipes. CORSO 17.15-19.40-22.00»Sol levante». I. Sean Connery.

OBVESTILA

SSS obvešča, da bo 19. t.m. ob 19.30 večerja z družabnostjo v gostilni Pri Francetu v Sovodnjah.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI ALL'ORSO BIANCO, C. Italia 10, tel. 531576

PRISPEVKI

Ob 12. obletnici smrti moza in očeta Franca Devetaka, daruje žena Milenka z družino 30 tisoč lir za KSC Danica, 30 tisoč lir za vzdrževanje partizanskega spomenika na Vrh, 30 tisoč lir za sekcijo krivodajalcev v Sovodnjah, 30 tisoč lir za balinarski klub Danica.

POGREBI

Danes ob 9.30 Isidoro Vizzin iz bolnišnice Janeza od Boga na glavno pokopališče, ob 11. uri Marianin Valdemaro iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev na Svetogorski in na glavno pokopališče ter ob 12.30 Ivano Mompiani iz splošne bolnišnice v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE V GORICI in KATOLIŠKA KNJIGARNA

vabita

na otvoritev razstave del slikarja

Andreja Košiča

Galerija Katoliške knjigarne na Travniku v GORICI
Petek, 19. novembra 1993, ob 18. uri



Kulturna zadruga "MAJA" (Gorica)

Komisija za kulturo pri SKG

Če skušamo razumeti spremembe, ki jih živimo, jih lahko soustvarjamo. Zato je nastala nova revija

"PRETOKI"

Predstavili jo bomo jutri, četrtek, 18. novembra

1993 ob 18.30 v Kmečkoturističnem središču

"Pri RADIKONU" na Oslavju.

Vabljeni!



BIH / SNEG PRINESEL ŠE VEČ TRPLJENJA

Hrvati spet zavrnili konvoj s pomočjo

Vojaki ZN rešujejo bolne in lačne v Fojnici in Bakovićih

SARAJEVO - Prvega obilnejšega snega, ki je te dni padel v Bosni in Hercegovini, so se razveselili le najmlajši, vsi, ki morajo skrbeti za pošiljanje humanitarne pomoči, in zlasti nesrečni prebivalci pa se bojijo, da jim bo že druga vojna zima prinesla le še več trpljenja in pomanjkanja. Nad Mostarjem zaradi slabega vremena v torek niso odvrgli predvidenih pošiljk pomoči, je povedal eden od predstavnikov ZN v Sarajevu. Mednarodne humanitarne organizacije si na vse pretege prizadevajo ustaviti spo-

pade in vzpostaviti kolikor toliko znosne razmere vsaj za pošiljanje humanitarne pomoči.

Tako je visoka komisarka ZN za begunce Sadako Ogata v Ženevo poklicala predstavnike vseh treh spitih strani, da bi se z njimi dogovorila, kako preprečiti umiranje nedolžnega civilnega prebivalstva. Kot kažejo dogajanja na bojiščih in ob njih, so vsa omenjena prizadevanja vsaj za zdaj zaman. Predstavniki ZN so sporočili, da so hrvatski vojaki preprečili nadaljevanje poti dvema konvojema s hrano in

zdravili za dve psihiatrični bolnici v osrednji Bosni. Tiskovni predstavnik sarajevskega urada Visokega komisariata ZN za begunce (UNHCR) Ray Wilkinson je ob tem resnično dejal: »Glede na to, da je bila pomoč namenjena najbolj prizadetim od prizadetih v Bosni, je očitno, kako globoko se nameravajo spustiti nekateri v tej deželi.« Sedem tovornjakov ZN so hrvatski vojaki ustavili pri Fojnici in vrniti so se morali proti Sarajevu. Posiljka je bila namenjena približno petstotim bolnikom, med katerimi

je mnogo otrok in mentalno zaostalih oseb v Fojnici in Bakovićih v osrednji Bosni, ki jih je osebje prepustilo nemili usodi, potem ko so se razplamtel spopadi v okolični mesta.

Predstavniki ZN, ki so prišli v mesti, so po svojih najboljših močeh pomagali bolnikom. Prosto, re so jim očistili in za silo ogreli, jim priskrbeli hrano in odeje, vendar pa bo vse to zaman, če iz Sarajeva ne bodo dobili potrebne dodatne pomoči. Po Wilkinsonovih besedah je najhuje v Bakovićih, ki so tako rekoč na bojni črti med Muslimani in Hrvati. (Reuter)

VELIKA BRITANIJA / VOJNA V BIH

V Londonu so ogorčeni

Britanska vlada meni, da je storila vse, kar je bilo v njeni moči

LONDON - V torek so v bili v Londonu zelo prese- nečeni: Bosna naj bi namreč Veliko Britanijo tožila, ker ni preprečila genocida v nekdanji jugoslovanski republiki. Tiskovni predstavnik znanega ministrstva je povedal, da nobena država ni naredila toliko za bosansko prebivalstvo kot prav Velika Britanija, nobena si ni toliko prizdevala, da bi bila končana državljanska vojna in nobena ni prispevala toliko človekoljubne pomoči. »Prizadeti smo, ker je britanska pomoč tako malo cenjena. Zelo težko bomo obdržali moralo in vdanost tistih, ki v Bosni vztrajajo v tako težkih in nevarnih raz-

merah,« je dodal. Veleposlanik Mohamed Sacirbej pa je izjavil, da je Velika Britanija kot stalna članica VS ravnala protizakonito, ko je blokirala prizadevanja ZDA in drugih, da bi Bosno izvzeli iz prepovedi na uvoz orožja, ki so ga ZN uvedli proti republikam nekdanje Jugoslavije. Enote Velike Britanije in Francije sestavljajo mirovne sile ZN v Bosni, zato državi menita, da bi po preključu embarga prišlo še do hujših spopadov, vojaki obeh držav pa bi bili tarča srbskih napadov. V Bosni je 2300 britanskih vojakov, v Sarajevo pa so od leta 1992 pripeljali 71400 ton človekoljubne pomoči. (Reuter)

HRVAŠKA / ŠKANDALI

Vplivneži so si razdelili stanovanja

Dvomljiva morala novopečenih politikov

ZAGREB - V nobeni državi javnost ni imuna za gmetne privilegije državne administracije in vladnih uslužbencev, tako da se razkrivanje malverzacij v tem okviru ponavadi konča v prvorazrednih aferah na naslovih straneh. Zdi se, da se tudi na hrvaškem pripravljajo nekaj podobnega, gre pa za 65 stanovanj s skupno površino 5500 kvadratnih metrov, vrednih 10 milijonov mark, ki so si jih razdelili državni uslužbenci.

V javnosti je pricurljala informacija vlade kot odgovor na poslansko vprašanje dveh liberalov Mladena Vilića in Mateja Mestrovica, komu so dodelili »družbeno stanovanje«, vprašanje, ki ga do podrobnosti »glodajo« hrvaški časopisi. Med večino manj znanih uslužbencev ministrstva so se znašla tudi imena iz političnega vrha Hrvaške, med njimi podpredsednika vlade Vladimirja Seksa, ministra za obrambo Gojka Susaka, poslance Simeta Đodana, veleposlanika v Bolgariji Bernarda Jurlina, veleposlanika v Italiji Davorina Rudolfa... Večina gre za stanovanja v najzgodnejšem mestnem jedru z nemajhnimi površinami, se pravi stanovanja, katerih tržna vrednost za kvadratni meter znaša od 2000 do 3000 mark. Uporabniki so stanovanja dobili kot »družbeno lastni-

no«. Vse to se je zgodilo v letih 1992 in 1993, ko družbenih stanovanj na Hrvaškem ne bi več smelo biti, saj v ustavi družbena lastnina ni več omenjena. V veljavi pa sta ostala dva zakona: o stanovanjskih odnosih iz leta 1985 in Odlok o urejanju stanovanjskih potreb republikanskih funkcionarjev iz leta 1986, ki sta bila očitno izhodišče za dodelitev stanovanj uradnikom nove države. Vznemirja podatek, da je večina stanovanj na celoti odkupila, saj so hkrati s stanovanjem dobili tudi stanovanjsko pravico, z njo pa tudi možnost odkupa. Za stanovanja so plačali od 15.000 do največ 30.000 mark, čeprav je tržna vrednost omenjenih stanovanj tudi do desetkrat višja.

Zakaj pravzaprav gre, mogoče najbolje ponazarja nedavna izjava Vladimirja Seksa, podpredsednika vlade, ki je, ko je govoril o moralnosti takšnih postopkov, izjavil, »ko že govorimo o morali, kaj bi potem lahko rekli o vseh tistih, ki so bili na visokih mestih v nekdanji SR Hrvatski, SFRJ ali ZK in ki so prav tako odkupili svoja državna stanovanja, nekateri tudi vile«. »Imam seznanjen vseh takšnih stanovanj in vil, ki so bile odkupljene. Ali ne bi bilo te pravice treba odvzeti tudi njim,« se je vprašal Seksa, ki je po podatkih, objavljene-

nih v zagrebškem tedniku Globus, odkupil 161 kvadratnih metrov veliko stanovanje v centru Zagreba, nekaj korakov vstran od Trga bana Jelčića.

Precej verjetno je, da se na časopisne članke ne bo nihče odzval, kakor ni bilo tudi nobenega odmeva na nedavno pismo o vili, ki meri 237 kvadratnih metrov in ki so jo uredili na državne stroške, v njej pa stanuje minister za obrambo Gojko Susak. Ali pa pred dvema letoma, ko je predsednik Hrvaške Franjo Tuđman odkupil »svojo« vilo (ki je menda last neke Zidine), pred tem pa so iz nje izselili stanovalce, ki so jim v zameno ponudili dve dvosobni stanovanji v centru mesta. Takrat se je o tem veliko pisalo, omenjali pa so tudi imena nekaterih članov opozicije, v glavnem tistih, ki so bili politično preganjani leta 1971, a so se naprej živeli v »družbenih stanovanjih«, ki so jih pozneje ugodno odkupili.

Mogoče bi veljalo ves ta »moralni skandal« zgoštevati v stavek Tanje Torbarine, popularne kolumniste že omenjenega Globusa, ki je zapisala: »Zagreb ne bo padel. Pogumni hrvaški politiki so ga osebno zavzeli in trdno držijo v rokah svojih polsest kilometrov stanovanjskih površin.«

Darko Pavčić



Alija Izetbegović pri molitvi (Telefoto: AP)

RAZOROŽEVANJE V EVROPI

Doslej uničili 17.000 tankov, topov, letal in drugega orožja

Nemce bo uničevanje orožja letos stalo 220 milijonov mark

BUNAJ - Dogovorjeno uničenje več tisoč tankov in drugih kosov klasične oborožitve v zadnjih šestih mesecih je brez primere v zgodovini razorožitve v Evropi, so v torek poudarili v dunajskih krogih. Z uveljavitvijo Sporazuma o klasični razorožitvi v Evropi (CFE), ki so ga podpisali novembra 1990 v Parizu, so v državah članicah Nata in nekdanjega Varšavskega pakta uničili več kot 17.000 tankov, oklepnikov, topov, bojnih letal in vojaških helikopterjev. Omenjeni sporazum predvideva, da je treba 16 mesecev po podpisu, se pravi v torek popolnoma, uničiti vse klasično orožje, ki presega kvote, določene v sporazumu, za 25 odstotkov. Slehera država podpisnica mora uničiti 60

odstotkov presezkov do novembra 1994, vse presežke pa do 17. novembra 1995. Uničenje orožja in sprememba namembnosti tehnične opreme zahteva veliko denarja. Nek zahodni diplomat ocenjuje, da se bodo stroški uničenja povzpeli na »več deset milijonov dolarjev«. Po nemških virih stane uničenje enega tanka med sedem in 12.000 dolarji. Tako je združena Nemčija takoj za Rusijo država, ki mora uničiti največ klasičnega orožja, za kar je samo letos predvidela 220 milijonov mark (130 milijonov dolarjev).

»Skoraj vse podpisnice sporazuma so uničile več orožja, kot zahteva sporazum,« je izjavil neki zahodni diplomat. Če se Rusom doslej še ni posrečilo pov-

sem doseči številke 900 tankov, jo bodo dosegli kmalu, je dodal omenjeni diplomat, ki ga prav nič ne skrbi zaostanek Moskve. Rusija je namreč že izpolnila svoje obveznosti, kar zadeva uničevanje presezkov pri oklepnikih. »Nadzor nad uničevanjem klasičnega orožja, kakršnega predvideva sporazum CFE, je sistem, kakršnega doslej na področju klasične razorožitve se ni bilo,« so prav tako poudarili v zahodnih diplomatskih krogih. Sporazum predvideva izmenjavo informacij o strukturi oboroženih sil držav podpisnic, o tem, kje so razmescene in kolikšno je njihovo število. Prihodnja izmenjava teh podatkov bo 15. decembra na Dunaju. Čeprav je sporazum uspešno prestal prvo preizku-

snjo, je vseeno odprtih še nekaj vprašanj. Rusi vztrajajo pri povečanju števila tankov, oklepnikov in topov na območju severnega Kavkaza, da bi se lahko uspešno spopadli z nestabilnostjo na tem območju in z nevarnostjo naraščanja islamskega fundamentalizma. Večina drugih podpisnic sporazuma pa nasprotuje misli, da bi ga kakorkoli spreminjali. Po drugi strani pa je hitrost zmanjševanja zlasti na ruski strani, ki je na tisoče kosov svojega klasičnega orožja premestila onstran Urala, »zelo počasen«, kot ugotavlja neki zahodni vir. Nekateri kavkaski države, zlasti Armenija in Azerbejdžan, pa sploh nista hoteli posredovati podatkov o svoji oborožitvi.

Wolfgang Schweitzer/AFP



Ruski vojaki odstranjujejo jedrsko glavo

RUSIJA / VOLITVE

Upomiki iz moskovske Bele hiše ne smejo kandidirati na decembrskih volitvah

MOSKVA - Nekdanji predsednik ruskega parlamenta Ruslan Hasbulatov in drugi politiki, ki jih je Jelcin obtožil pozivanja k uporabi, ne smejo nastopiti kot kandidati na parlamentarnih volitvah 12. decembra letos, je včeraj sporočila ruska tiskovna agencija Interfax, ki se sklicuje na volilno komisijo v Moskvi.

Podlaga za prepoved je odlok ruskega predsednika Borisa Jelcina, izdan 19. oktobra, v katerem je zapisano, da osebe, proti katerim so vložili obtožnico v zvezi z oboroženim uporom 3. in 4. oktobra, ne smejo kandidirati na volitvah. Poleg Hasbulatova na volitvah ne smeta nastopiti tudi nekdanji predsednik republike Resevalne fronte Ilja Konstantinov in predsednik prepovedane Castniske unije Stanislav Terehov. (STA)



Ruslan Hasbulatov ne sme kandidirati

NEMČIJA / KONGRES SOCIALDEMOKRATOV

Scharping: Prednost enotnosti stranke

Na kongresu stranke so se izrekli o nekaterih vprašanih notranje in zunanje politike

WIESBADEN - Včeraj se je začel kongres nemške socialdemokratske stranke SPD, na katerem naj bi zgladili notranje spore in združili moči za zmago nad kanclerjem Kohlom na volitvah prihodnje jesen. Predsednik SPD Rudolf Scharping je Kohla obtožil, da ni kos gospodarski recesiji, da se ne zna upreti naraščajoči brezposelnosti in da Nemcem ponuja novo obliko nacionalizma kot nekakšno tolažbo za sedanje težave. Scharpinga njegovi strankarski kolegi obtožujejo, da se preveč nagiba v desno, vendar pa

ta udarce zavrača z argumentom, da politična in gospodarska kriza narekuje učinkovite ukrepe. Na kongresu je kritikom zaprl usta z izjavo: »Osredotočiti se moramo na bistvo, ne smemo dopustiti, da bi nas kar koli zmedlo.« SPD je na volitvah izgubila pred enajstimi leti in od takrat se ji ni posrečilo premagati vladajoče krščansko-demokratske stranke CDU/CSU kanclerja Kohla. Rudolf Scharping, brezbarvni politik in ambicioznejši iz zvezne dežele Porenje-Pfalz, je nasledil politično skorumpiranega Björna Eng-

holma, vendar stranke ni ozivil in svojim volilecem ne ponuja alternative Kohlovemu programu političnega in gospodarskega okrevanja. Scharping zagovarja stridni delovni teden, vendar nasprotuje sindikalistom, ki za 20 odstotkov manj dela zahtevajo enako plačilo; zavzema se za varovanje okolja, vendar ne nasprotuje genetskemu planiranju kot večina leveice. Vprašanju nemških čet v Somaliji se je izognil z nasprotnim vprašanjem, če hrane ne bi mogle razdeljevati človekoljubne skupine. Kohla pa je Schar-

ping podprl v vprašanju evropske integracije; po njegovem mnenju so bile kritike na Kohlov račun le odraz iracionalnega nacionalizma. S takimi stališči ostaja SPD med CDU/CSU in njihovimi koalicijskimi partnerji, liberalci FDP, kot sredinska stranka. SPD bi po zadnjih javnomnenjskih raziskavah na volitvah dobila približno enako število glasov kot vladajoča CDU/CSU. Kongres stranke je pokazal, da SPD se vedno išče strankarska vodila, ki bi jim na volitvah prinesla večino. (A. K. in agencije)

NOVICE

Britanci zmanjšujejo število jedrskih konic

LONDON - Britanski obrambni minister Malcolm Rifkind je v ponedeljek potrdil vesti, da bodo zmanjšali moč svojega jedrskega orožja. Minister je izjavil, da bodo rakete polaris po letu 1995 postopoma začeli nadomeščati z raketami trident, ob tem pa ni povedal, za koliko bodo zmanjšali število raket z jedrskimi konicami. Dejal je le, da bo Kraljevska mornarica poslej imela manj jedrskega orožja, ker so razmere v svetu manj napete in tudi zaradi proračunskega primanjkljaja. (STA)

Lokalne volitve na Danskem

KOPENHAGEN - Danci so v torek volili predstavnike za 275 krajevnih in 14 regionalnih parlamentov. Volitve veljajo za prvi preskus priljubljenosti koalicije starih strank pod vodstvom socialdemokratskega ministrskega predsednika Poula Nyrupa Rasmussena, ki je januarja letos zamenjal vlado konservativnega politika Poula Schlüterja. Schlüter je bil premier nepretrgoma od leta 1982, položaj pa je moral zapustiti, ko se je razvedelo, da je zamočal kršitev zakonov nekdanjega ministra za pravosodje. Volilno pravico na Danskem ima dobre stiri milijone državljanov, med njimi tudi vsi tujci, ki v državi živijo več kot tri leta. (STA)

Črnogorska državna znamenja?

PODGORICA - Crna gora bo kmalu dobila nova državna znamenja. Črnogorske stranke so se strinjale, naj bo grb bolj ali manj podoben grbu kneževine Crne gore iz leta 1904, zastava bo imela rdečo-belo-modro polja, poslanci pa se ne morejo zediniti o himni. Delegati se ne morejo odločiti, ali naj bo himna ena najbolj priljubljenih pesmi: Oj svijetla majska zoro, majka naša Crno goro ali pa pesem kralja Nikole Onamo, onamo, ki govori o osvajalskih težnjah do sosednjih narodov v času balkanskih vojn. Srbski »lobi« v črnogorskem parlamentu pa se celo zavzema za Crno goro brez lastnih insignij, saj naj bi po njihovem mnenju zadostovale srbske in jugoslovanske. (STA)

Privatizacija francoskih podjetij

PARIZ - S privatizacijo kemične družbe Rhone-Poulenc francoska vlada nadaljuje z ureditvami namerna o privatizaciji 21 javnih podjetij. Kot je povedal minister za gospodarstvo Edmond Alphandery, bodo v najkrajšem možnem času privatizirali tudi avtomobilsko tovarno Renault. Privatizacija tovarne je eden od pogojev, ki jih mora Francija izpolniti do svedskega Volva, ce naj pogodba o združitvi omenjenih tovarn zazvi. Med podjetji, ki jih bo v kratkem zadelo privatizacija, so tudi naftna družba Elf, banka Herveit in Združenje pariskih zavarovalnic. Vlada je s prodajo Pariske narodne banke in naftne družbe Total se zaslužila 6 milijard dolarjev, prodaja družbe Rhone-Poulenc pa naj bi ji navrgla še dodatne 2, 2 milijarde zelenih bankovcev. Privatizacijski program francoske vlade je tako obsežen, da bo trajal več let, se posebej, ker se je zaradi podobnih ukrepov drugih zahodnoevropskih vlad bati, da bo ponudba državnih podjetij, godnih za privatizacijo, kmalu vecja od povpraševanja. (STA)

SEVERNA AMERIKA / GLASOVANJE O SKUPNEM TRGU

Ameriški kongres se bo danes odločal o Nafti

Sindikati protestirajo, javnost je nepomirljivo razdeljena

KNOXVILLE - Pred sredinim glasovanjem v predstavnem domu ameriškega kongresa o Severnoameriskem trgovinskem sporazumu (Nafta) ekonomisti in prebivalci ZDA soglasajo, da bo odločitev usodna in zgodovinska. To pa je tudi edino, kar družni zagovorniki in nasprotniki sporazuma o postopnem zmanjšanju carinskih in drugih ovir pri trgovanju med ZDA, Mehiko in Kanado. Ameriška javnost ze dolgo ni bila ob kaksnem političnem ali gospodarskem vprašanju tako ostro in nepomirljivo razdeljena. Zagovorniki opozarjajo, da dobi vsaka generacija samo eno Nafti podobno priloznost, nasprotniki pa napovedujejo propad celotne ameriške družbe, če bo kongres »prodal ameriške

delavce sebičnim multinacionalkam, ki hočejo seliti ameriška delovna mesta na cenejši jug».

Ob Nafti nastajajo čudne, presenetljive politične koalicije. Konservativni republikanski politiki ploskajo predsedniku Clintonu, voditelji sindikatov, tradicionalne politične baze Demokratov, pa mu odrekajo pravico govoriti v imenu stranke, ki ga je postavila za predsednika.

Spor med predsednikom in sindikati se je tako zaostril, da številni demokratski politiki omahujejo, čeprav morda soglasajo s pravili svobodne trgovine. Večina med njimi je zmagala na volitvah tudi s pomočjo sindikalnega denarja, zdaj pa jim predsednik sindikalne zveze AFL-CIO Lane Kirkland grozi z od-

kritim mascevanjem, če bodo glasovali s predsednikom Clintonom.

Ameriški delavci, ki jih je močno prizadela ekonomska politika prejšnjega predsednika Reagana, za njim pa se gospodarska recesija, so prestrašeni in zmedeni. »Če vam ni niti približno jasno, kaj bo v rešnici prinesla Nafta in koliko služb se bo preselilo v cenejšo Mehiko, dobrodošli v klubu!« je zapisal eden od ameriških časopisnih komentatorjev, potem ko je skupaj s svojimi kolegi napisal tone analiz in poslušal popolnoma nasprotujoče si napovedi nasprotnikov in zagovornikov Nafta.

Proti zahtevam, naj se ZDA končno posvetijo domačim težavam in pozabijo na svet, ne pomagajo niti najnovejši statistični podatki, ki napovedujejo stirodostno gospodarsko rast v zadnji četrtini letosnjega leta. To pa je po vseh definicijah magična številka za konec gospodarske krize.

Edini, ki so trdno prepričani o nujnosti severnoameriškega trgovinskega sporazuma, so ekonomisti. Peticijski kongresnikom, naj ne dovolijo pokopa Severnoameriškega trgovinskega sporazuma, so podpisali vsi se živci Nobelovi nagajenci in velika večina uglednih imen iz ekonomskih ved. Stotine analiz o vplivu Nafta na ameriško gospodarstvo, ki so jih pri-

pravili v zadnjih mesecih, so potrdile domneve, da bodo nekatere industrijske veje prizadete zaradi odpiranja proti jugu. Mnoge druge industrijske veje pa komaj čakajo na priloznost za širjenje poslov. Ugledni ekonomisti poudarjajo, da bo Amerika zakockala svojo prihodnost, če se ne bo pogumno odločila za gospodarski spopad z drugimi državami sveta.

Če bo ameriški kongres zavrnil Nafto, pa se prihodnosti bojijo tudi strokovnjaki za mednarodne odnose in zgodovinarji, ki spominjajo, kaj se je v tem stoletju zgodilo vsakokrat, ko se je Amerika zaprla vase. V tridesetih letih je izbruhnila svetovna gospodarska kriza, ki je pozneje na oblast v Nemčiji pripeljala Adolfa Hitlerja.

Tudi za konec dvajsetega stoletja bodo posledice ameriškega zapiranja katastrofalne, poudarjajo. Američani, najbolj navdušeni zagovorniki trgovinskega odpiranja v zadnji polovici stoletja, si preprosto ne smejo dovoliti zrtvovanja Nafta in za njo Gatta - Splošnega sporazuma o trgovini in carinah, o katerem se v Zenevi pogaja nekaj več kot sto držav - na oltar svoje uzaljenosti, ker niso bili dovolj nagajeni za zmago v hladni vojni, poudarjajo strokovnjaki. Kot vedno pa bodo tudi tokrat namesto njih odločali politiki.

Barbara Kramzar

MEHIKA / SPORAZUM NAFTA

Vse oči so uprte v ZDA

S sporazumom se bo dvignil ali padel tudi predsednik Salinas

CIUDAD DE MEXICO - Mehika s tesnobo pričakuje izid četrtkovnega glasovanja v ameriskem kongresu o sporazumu glede severnoameriške proste trgovine (Nafta), ki bo odločila o njeni prihodnosti. Gre za usodo njenega gospodarstva, nad katero nima nikarsne moči.

Sporazum Nafta, ki so ga podpisale Mehika, Kanada in ZDA, naj bi po 1. januarju 1994 iz tega območja za nadaljnjih 15 let ustvaril največje območje proste trgovine na svetu s kar 370 milijoni prebivalci in skupnim bruto domačim proizvodom v višini 6.500 milijard dolarjev. Mehiki predsednik Carlos Salinas je ta sporazum sprejel kot ključni element svoje politike modernizacije in gospodarske reforme; če bi zdaj ameriški kongresniki sporazum zavrnili, bi to vsekakor pomenilo njegov osebni poraz



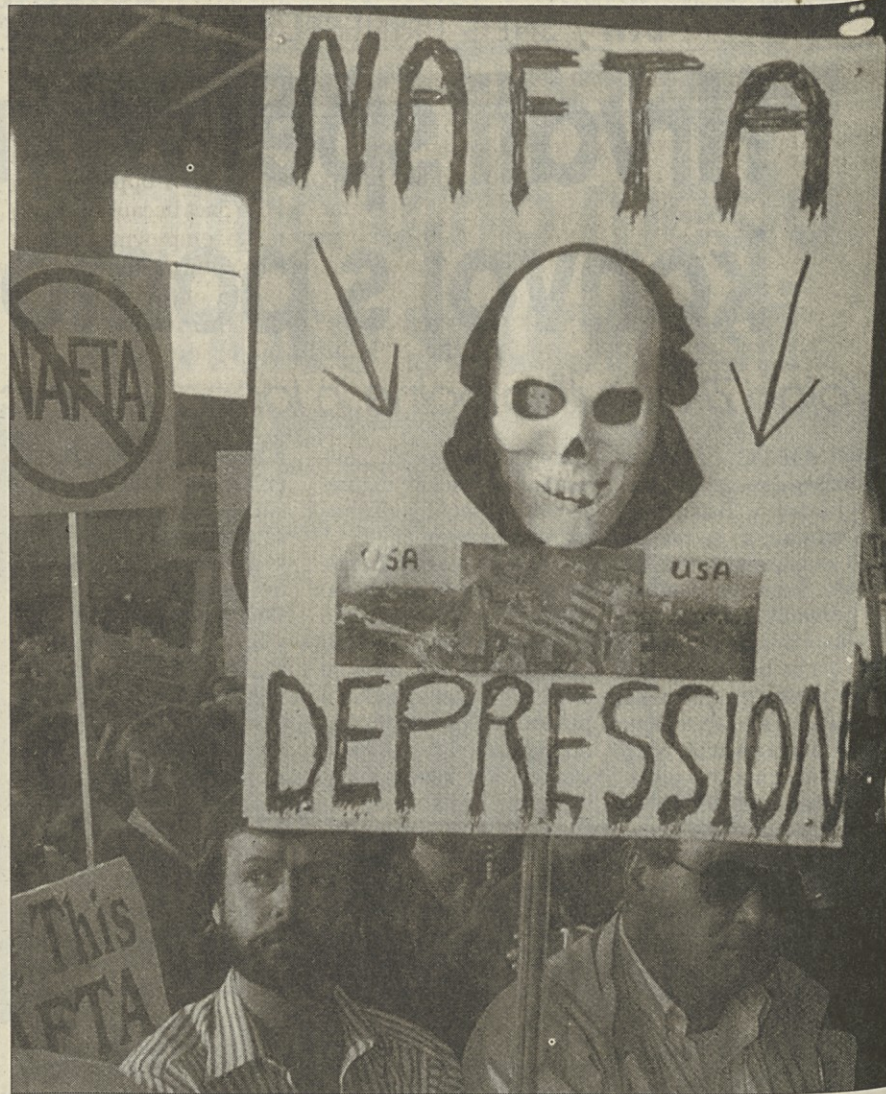
Carlos Salinas de Gortari

in poraz njegove vlade, ugotavljajo analitiki.

Če bi bil izid glasovanja o tem negativen, bi se pokazal deset mesecev pred predsedniškimi volitvami, ki so napovedane za 21. avgust prihodnjega leta, nedvomno pa bi spravljal v hude težave bodočega kandidata vladajoce Revolucionarne institucionalne stranke (PRI), ki je na oblasti že 64 let, ki ga zaenkrat se ni imenovali. Mehika vlada je vseeno predvidela tudi možnost negativnega izida in v zadnjih tednih nekoliko spremenila svoj ton.

Če so na sporazum Nafta se pred petimi leti gledali kot na čarobno zdravilo, zdaj vlada poudarja, da gre predvsem »za enega od dodatnih instrumentov« pri razvoju te države. Demokratska stranka revolucije (PRD, leva opozicija) je omenjenemu sporazumu nasprotovala, ne načeloma, pač pa zaradi njene sedanje oblike organiziranosti. Njen predsedniški kandidat Cuauhtemec Cardenas, ki je za cel svoj predvolilni kampanjo, je v ostri kritiki napadel predvsem »milijone dolarjev«, ki naj bi jih pogotilno lobarirane za ta sporazum, pa tudi številna popuscanja, h katerim se je zatekal Mehika, medtem ko so trajala pogajanja o tem sporazumu.

Mehiški politolog in zaloznik Jorge Castaneda, ki je blizu Jorgesu, pa v svo-



V Mehiki demonstrirajo, ker se bojijo ameriške prevlade

jem stirinajst dnevniku Proceso piše o »ponizanju, ko mora Mehika nemo pristostvovati tuji razpravi o lastni usodi, kar je ponizanje, ki globoko zali«.

Pozitiven izid glasovanja o sporazumu v ameriskem kongresu pa bi seveda pomenil za Salinas političen uspeh, ki bi dobesedno ponesel kandidata PRI na predsedniških volitvah in mu po mnenju večine analitikov zagotovil zmago.

Večina politikov je pričaranih, da mehška vlada na gospodarski ravni od pozitivnega izida glasovanja pričakuje veliko večjo

stabilnost trgovinske menjave z ZDA (ki ta hip predstavlja kar 72 odstotkov), povečanje izvoza, odpiranje novih delovnih mest in »višjo življenjsko raven za vse Mehican«.

Prav v nasprotju s tem pa je opozicija prepričana, da bo sporazum v sedanji obliki surovo pometel z majhnimi in srednjimi mehiškimi podjetji, ki so komaj ali sploh nepravilni na soočenje s svojimi severnoameriški konkurenti, zlasti pa bo prizadel posamezna področja gospodarstva, med njimi kmetijstvo in tekstil, ter prinesel se večjo bre-

zposelnost.

Negativen izid glasovanja o sporazumu Nafta bi po mnenju ameriških kongresnikov in različnih finančnih krogov ustvaril kratkoročen beg kapitala, po vsej verjetnosti pa tudi 10- do 15-odstotni padec delnic na mehiški borzi, devalvacijo mehiškega pesosa in padec mehiških delnic, ki kotirajo v tujini. Vsekakor pa to ne bi pomenilo smrtnega udarca za mehiško gospodarstvo, se manj pa krize tolikšnih razsežnosti, kolikršno je povzročila dolžniška kriza leta 1982.

Noël Lorthiois/AFP



V ZDA se bojijo cenene mehiške delovne sile

MADŽARSKA / NOVINARJI MED DVEMA OGNJEMA

Vlado sumijo, da si skuša s pritiskom na medije zagotoviti volilno zmago

Kritično o novih urednikih, ki vse preveč radi prisluhnejo željam oblastnikov

BUDIMPESTA - Cez nekaj mesecev bodo na Madžarskem splosne volitve, prva pokomunistična vlada in mediji pa se prav zdaj prepirajo o svobodi poročanja. Nekatere opozicijske stranke in novinarji trdijo, da si desnosredinska vlada Jozsefa Antalla, ki ji ankete javnega mnenja napovedujejo poraz, prizadeva utisati se zadnja neodvisna poročanja na državnem radiu in televiziji.

Antall je zavrnil očitke in namige, po katerih naj bi bila v nevarnosti madžarska demokracija. Vendar pa se je na ulicah zbralo na tisoče protestnikov, ki so zahtevali nepristransko poročanje v monopolističnih nacionalnih medijih.

Na ducate umetnikov in pisateljev je ze prepovedalo objavljane svojih del v protest proti uporabi medijev v vladne propagadne namene, kot to označujejo.

Oktobra je prišlo do prave besedne vojne, ko je odgovorni televizijski urednik Gabor Nahlik suspendiral urednike priljubljene informativne oddaje Ravnotezje (Egyenleg). V nasprotju s provladnim informacijskim prvim programom je ta oddaja drugega programa večkrat kritično ocenjevala vladno politiko in prav zato postala precej priljubljena.

Nahlik je povedal, da so stirje novinarji ponaredili kaseto o skupini mladih skinheadov, ki so v madžarskih nacističnih uniformah in s fasistično zastavo provocirali predsednika Arpada Göncza med njegovim zadnjim govorom ob obletnici pro-

tikomunistične madžarske vstaje (1956). Prav zaradi teh izgovorov je moral zapustiti govorniški oder. Nahlik je povzel izjavo nekega policijskega predstavnika, ki je povedal, da je policija odstranila neonacistične predstavnike pred predsednikovim govorom, zato je sklenil, da so posnetke cloveka, ki je nosil nacistični klobuk in mahal z zastavo, po vsej verjetnosti posneli pozneje.

Policijski predstavnik je dal odповed in v izjavi za casopise poudaril, da so ga k prejšnji izjavi prisilili njegovi nadrejeni.

Nahlik je imenoval novega urednika, vendar pa so nekateri sodelavci oddaje menili, da je usmerjen izrazito provladno, zato v novi oddaji niso hoteli vec sodelovati in morali so jo umakniti s programa. Nekdanji urednik oddaje in snemalec, ki je posnel sporni prizor, zatrjuje, da sta posnela avtentične dogodke in da je Nahlikov izgovor zvrit iz trte.

V zavedo se je vmesal tudi elektronski gigant Sony; Nahlik jim je v analizo poslal videokaseto oddaje Egyenleg in kameru, s katero so posneli sporni prizor. Strokovnjaki Sonja so ugotovili, da posnetka niso posneli s kamero, ampak gre za studentski posnetek. Za Nahlika je bil to dovolj mocan dokaz, da je suspendiral stir urednike. Uredniki pa se branijo, ces da so originalni posnetek pac presneli v studiojsko tehniko, kar je obicajen postopek. Kaksnih 460 televizijskih uslužbencev je ogorčenih; podpisali so

peticijsko, v kateri zahtevajo Nahlikov odstoj.

Hkrati je prišlo do upora tudi na državni radijski postaji - odgovorni urednik Laszlo Csucs je umaknil redno rubriko Pregled tiska, ki je bila na sporedu med jutranjimi poročili. Odločitev je utemeljil z izjavo, da pregledi niso bili politično uravnoteženi.

Za prepoved se je odločil po nekem pregledu tiska, ki je omenjal casopis, ki je kritiziral radijsko in televizijsko poročanje. Spor je postal vedno ostrejši, zato je Göncz, ki se je z ministrskim predsednikom ze večkrat sporekel o neodvisnem poročanju, Antalla zaprosil, naj imenuje nove urednike državnega radia in televizije. »Predlagam, gospod ministrski predsednik, da

se nehamo ukvarjati s temo, ki ogroza našo demokracijo,« je zapisal Göncz.

Antall je odgovoril: »Ne strinjam se z vašim mnenjem, da madžarski radio in televizija nista sposobna opravljati svojih osnovnih nalog. Prav tako se ne strinjam, da mediji niso sposobni nepristransko poročati o vladnih in opozicijskih stališčih... da prevec vplivajo na volilne in da uničujejo osnovne pogoje za prihodnje svobodne volitve.«

Vlada je Nahlika in Csucs imenovala za podpredsednika televizije in radia, potem ko so nekdanji vodilni radijski in televizijski delavci januarja odstopili z obrazložitvijo, da ne morejo zagotavljati neodvisnega poročanja, ker vlada s svojo politiko

prevec vpliva na medije. Novi uredniki v državnem mediju so kmalu na vodilna mesta imenovali novinarje, za katere mnogi pravijo, da so le orodje v rokah vlade. Čeprav casopisi pišejo tudi o drugih stališčih, pa se opozicijske stranke - kot na primer Zveza svobodnih demokratov (AFD) in Socialisti - pritožujejo, da bodo Madžari prikrajšani za različne informacije, ki so ne kako potrebne, ce bodo hoteli prihodnje leto pametno voliti.

»Ljudje so vedno slabše obveščeni o resničnem položaju v državi, in to bo pripeljalo do neslutitih političnih posledic,« je povedal predsednik Zveze svobodnih demokratov Ivan Peto.

Emil Varadi / Reuter

JAPONSKA / NEZAŽELJENI NOVINARJI

Tiskovne konference so usluga novinarским hišam

Tako je bil nadut nek japonski strankarski prvak, ko je dvema novinarjema ukazal odvzeti akreditivne

TOKIO - Vse številnejši so zastraševalni ukrepi, s katerimi hočejo obrzdati jezik japonskemu tisku in ga prisiliti k svojevrstni samocenzuri ob temah, ki se nasajajo na cesarsko družino, na skandale in korupcijo ter na politiko. Icio Ozawa, generalni sekretar Sinseita (Stranke obnove) in osrednja osebnost nove vladne koalicije, je predstavnikom dveh velikih časopisov prepovedal udeležbo na tiskovnih konferencah. »Vasa navzočnost na tiskovnih konferencah ni potrebna, dokler boste pisali stvari, ki ne ustrezajo resnicnosti,« je poudaril v utemeljitvi odlo-

citve o odvzemu akreditivov novinarjema. Ta »ukaz« je ogorčil predstavnike šestnajstih velikih časopisov in televizije, ki so si ves teden brez haska prizadevali, da bi Icio Ozawa odločitev prekalil. Ozawa je odločitev dodal še piko na i: »Moje tiskovne konference so usluga, ki vam jo omogočam, nič pa me ne zavezuje, da jih sploh imam.« Tako je zagrozil z možnostjo, da tiskovnih konferenc sploh ne bo več. Ta igra z ognjem sovпада z razkritji nasopisa Asahi, po katerih naj bi generalni sekretar Sinseita sprejel podkupnino od gradbenega podjetja Ka-

jima Corp. Po besedah Shinjija Kiyoyama, podpredsednika podjetja, ki so ga oktobra priprli zaradi suma podkupovanja, je Asahi izjavil, da je Ozawa prejel 7 milijonov jenov (46.000 dolarjev) decembra 1992 ter po 10 milijonov jenov (92.000 dolarjev) na leto, v zadnjih dveh ali treh letih.

Ozawa je zatrdil, da gre za zakonite donacije, ki ne kršijo zakona o nadzoru političnih skladov. Vendar njegova zagotovila niso prepirala Asahija, ki je opozoril, da je Icio Ozawa varovane sive eminence nekdanje Liberalno-demokratske stranke (PLD), ki je od avgu-

sta meseca v opoziciji) Shinja Kanamaruja, ki je kljub preiskavi o korupciji in pomeverbah se vzdrževal tesne stike z gradbeno industrijo. Tisk se je znel pod pritiskom dela sodstva v Tokiu, ki je nekaterim novinarjem prepovedalo udeležbo na tiskovnih konferencah v zvezi s podkupniškimi aferami v gradbenistvu, ces da so njihovi članki skodovali preiskavi. Komisija Zveze časopisnih založnikov je 5. novembra na tokijsko sodišče ze vložila protestno noto. Tisk pa je prav tako izrazil svoje ogorčenje, ker so pred parlamentarno komisijo 25. oktobra poklicali Sa-

dayoshija Tsubakija, direktorja informativnega programa pri Asahi TV, ces da je bil med julijskimi volitvami pristanski.

»Bojimo se, da utegne to pomeniti nevaren precedens, ki bo pri političnih okrepil prepričanje, da lahko pripeljejo pred parlament odgovorne predstavnike televizije, kadar se jim zahoce,« je zapisalo osem predstavnikov televizijskih hiš. V začetku meseca je agencija cesarske hiše zagrozila s sodicem dvema revijama, ki sta si o cesarici Michiko drznila objaviti nic kaj laskava clanka.

Didier Fauquet / AFP



Novice s tiskovnih konferenc

ZADNJE UGOTOVITVE

Pinatubo zavrl pojav tople grede

TOKIO - Po zaslugi izbruha ognjenika Pinatubo na Filipinih, ki je s svojim pepelom odbival sončne zanke, in pospešenega pogozdovanja so skoraj povsod zabeležili bistveno nazadovanje tako imenovanega pojava »tope grede«. To ugotavljajo študije japonskih in ameriških znanstvenikov, ki jih je posredoval včerajšnji japonski dnevnik Asahi.

V zemeljskem ozračju se je namreč zmanjšalo stalno večanje koncentracij ogljikovega dioksida, ki je glavni krivec za višje temperature na Zemlji, ker se obnaša kot steklo v toplih gredah. Na nas planet prihaja več toplote, kot ga Zemlja lahko ponovno oddaja v vesirje. To so vsaj navedli japonski znanstveniki prejšnji teden na seminarju univerze Tohoku v Sendaiju, severno od Tokia.

Padeč koncentracije ogljikovega dioksida so prvič zabeležili sredi leta 1991 takoj po izbruhu Pinatuba.

Po podatkih profesorja Charlesa Keelinga s kalifornijske univerze v San Diegu so letosnjega oktobra namerili 356 delcev ogljikovega dioksida v milijonu enot zraka, dve točki manj, kot bi jih morali nameriti po dosedanjih matematičnih modelih rasti

koncentracije ogljikovega dioksida v zraku. To je prvič, da je prišlo do odstopanj od matematičnega modela, ki so ga sestavili, potem ko so leta 1958 začeli sistematično meriti koncentracije pri havajskem laboratoriju Mauona Loa. Leta 1958 so namerili koncentracijo 356 delcev na milijon, od takrat pa je kot receno koncentracija stalno rasla in ni prišlo od odstopanj glede na predvideno krivuljo rasti.

Takakio Nakazava z univerze Tohoku je ugotovil, da se je nad Japonijo od leta 1991 koncentracija ogljikovega dioksida povečala za 0,3 na milijon, medtem ko se je do leta 1990 koncentracija povečala za 1,6 na milijon.

Po mnenju znanstvenikov je prav ognjenik Pinatubo s svojimi milijoni kubičnih metrov pepela bistveno vplival na zajezitev pojava tople grede. Se več, v prihodnjem obdobju pričakujejo ob nekoliko nižjih temperaturah tudi več padavin, z njimi tudi več rastlin, ki bodo s fotosintezo dodatno znižale koncentracijo ogljikovega dioksida. Seveda je še preuranjeno trditi, da je minila nevarnost tople grede, a zadnji podatki so nadvse spodbudni.

LONDON /

Izročili zapisnike sej Fašističnega višjega sveta za obrambo

LONDON - Na seji Fašističnega višjega sveta za obrambo je Benito Mussolini 29. maja 1940 sporočil usodni sklep: Italija bo stopila v vojno v roku enega tedna, ker nima smisla počakati do leta 1941, saj nacistična Nemčija zmaguje na vsej fronti. »Na kopnem ne bomo uprizorili nič posebnega: ostali bomo v defenzivi«, je svojim sodelavcem se povedal italijanski diktator.

Mussolinijeve besede so zapisane v dokumentih, ki so jih prav včeraj v Londonu izročili italijanskim oblastem. Dokumentacija, s katero bodo osvetlili marsikatero temno obdobje fašistične dikta-

ture, je sin glavnega tajnika Fašističnega višjega sveta za obrambo polkovnika Trombettija poskusil prodati na sothebyski dražbi maja leta 1991. Italijansko veleposlanstvo je preprečilo prodajo, po »prijateljskem sporazumu« z družino Trombetti pa so včeraj vso dokumentacijo izročili.

Med dokumentacijo je tudi zapisnik seje 15. oktobra 1940 o vojaških akcijah v Grčiji in Albaniji. Zapisnik vsebuje tudi Badogliov izpad, ko je marsal obtožil Mussolinija, da je ukazal napad na Grčijo iz političnih razlogov, ne da bi upošteval vojaških težav in zaletov.

PARIZ / TERORIZEM

Action Directe pred sodiščem

Voditelji AD obtoženi tudi umorov



PARIZ - Včeraj se je na pariškem porotnem sodišču začel proces stirim zgodovinskim voditeljem francoske skrajne levicarske teroristične organizacije Action Directe. Obtoženi so petih kriminalnih dejanj v obdobju med letom 1984 in letom 1986. Splošno mnenje je, da se bodo obtoženci pred sodniki omejili na splošno »politično« izjavo in ne bodo hoteli odgovarjati na vprašanja. Zrtve terorističnih napadov, katerih je četverica obtoženca, so bili trgovci z orožjem, napadli pa so tudi sedež zahodnoevropske unije. Na sliki (teletoto AP) zastražena sodna palača v Parizu.

6.000 kilometrov dolga avtocesta bo združila pet držav Magrebske zveze

RABAT - Leta 2020 bodo dogradili avtocesto skozi pet magrebskih držav, od Mavretanije do Libije.

Ce ga bodo uresničili, bo to največji meddržavni projekt afriške celine. Predvidoma bo gradnja trajala 35 let. Avtocesta bo dolga 6 tisoč kilometrov in bo povezovala prestolnice, večja mesta in pristanišča držav članic Magrebske zveze. Po prvih ocenah bo gradnja stala 5 tisoč milijonov dolarjev; to je denar, ki ga Libija iztrži z nafto v starih letih,

Tunizija s turizmom pa v tridesetih. Ravno finančna plat načrta je sedaj v središču pogovorov ministrov petih držav in strokovnjakov (tudi evropskih), ki bodo sodelovali pri gradnji.

Alžirija bo morala poskrbeti za najdaljši odsek avtoceste (1400 km), Mavretanijo pa čaka tehnično najbolj zapleteni del načrta, namreč gradnja 500 km avtoceste od Nouadhibou v Nouakchott skozi puščavo. Avtocesta se bo nato priključila mednarodnemu cestnemu omrežju tako z juž-

nejšimi afriškimi državami kot z Egiptom in Srednjim Vzhodom, na severu pa z zahodno Evropo. Afriške države nameravajo tudi podaljšati avtocesto do Lagosa.

Ambiciozen je tudi načrt Egipta, ki namerava zgraditi 5000 km dolgo železniško progo iz Kaira v Rabat, medtem ko Marok namerava čimprej zgraditi progo iz Tangerja v Laayoune. Na meji med Alžirijo in Marokom že gradijo plinovod, ki bo oskrboval Evropo s plinom in bo stal okrog 1,3 milijarde dolarjev.

ZDA-RUSIJA / DODATNA ODJUGA

Rusi izročili slike sestrelitve ameriškega C-130 nad SZ



WASHINGTON - Rusija je ZDA izročila slike ameriškega letala C-130, ki so ga leta 1958 sovjetski reaktivci sestrelili, je v ponedeljek izjavil nekdanji veleposlanik v Moskvi Malcolm Toon.

Toon, član rusko-ameriške enotne komisije za vojne ujetnike, je sporočil, da so ameriskim članom komisije izročili slike med srečanjem v Moskvi septembra letos. Iz posnetkov, ki jih je Pentagon v ponedeljek dovolil objaviti, je razvidno, da so 2. septembra 1958 štiri sovjetska letala mig-17 zadela C-130 (na sliki AP), medtem ko je letelo nad Armenijo. Slike tudi kažejo razbitine letala, potem ko je trčilo na zemljo in se vnelo.

C-130 je imelo 17 članov posadke; kolikor je znano, ni nihče preživel. Toon je razkril, da so ameriški člani komisije obiskali kraj nesreče v Armeniji, kjer so našli posmrtno ostanke šestih oseb, ki so jih nato vrnili ZDA. V enem primeru ni bilo mogoče ugotoviti, komu pripadajo.

Toon je poudaril, da so se Rusi res potrudili, da bi sodelovali. Skusali so posredovati čim več informacij o Američanih, ki so izginili za casa hladne vojne ter korejske oziroma vietnamske vojne. Dejal je, da baje ni noben American več v ujetništvu v nekdanji SZ, vendar je dodal, da je lahko kdo sklenil ostati iz tega ali onega razloga. Po nepotrjenih vesteh je namreč se nekaj ameriških ujetnikov iz vietnamske vojne, ki so ostali v SZ.

ZDA / 5 MESECEV ZAPORA IN 5 TISOČ DOLARJEV GLOBE

Lolita iz Long Islanda dosegla najhujšo kazen za ljubimca

Sodnik je v celoti osvojil njeno tezo in njene zahteve

NEW YORK - Amy Fisherjevi, ki je siri ameriški javnosti znana kot »Lolita iz Long Islanda«, je uspelo sodnika Jacka McKstonea prepričati, da je imel Joey Buttafuoco spolne odnose z njo, ko je se bila mladoletna in da ji je v bistvu »unicil njeno življenje«.

Fisherjeva, ki je dopol-

nila 19 let, je trenutno v zaporu, kjer prestaja zaporno kazen, ker je 19. maja 1992 poskusila ubiti Buttafuocovo zeno Mary Jo. Med procesom je Joey Buttafuoco zanimal, da bi imel spolne odnose z dekletom, priznal je le, da se je občasno sestajal z njo. Kasneje pa je ta avtolicar iz se ne-

pojasnjenih vzrokov spremenil svoje držanje in sodniku priznal, da je imel julija 1991 spolni odnos s Fisherjevo. Pred razsodbo je sodnik dovolil Fisherjevi, da je spregovorila. V svojem kratkem, a po vsemu sodeč učinkovitem posegu, je »Lolita iz Long Islanda« zahtevala za Butta-

fuoca najtežjo možno kazen, ker ji je zagrelenil in unilil življenje. Zaman je Buttafuocova žena Mary Jo prošila za milo obsodbo, sodnik je bil neizprosno. Avtolicarju je naprtil pet mesecev zapora in 5 tisoč dolarjev globe, kar je najhujša kazen za spolne odnose z mladoletnico.

Zgodba »Lolite iz Long Islanda« je pršla na dan lanskega maja, dva dni po poskusu umora Mary Jo. Amy Fisher jo je namreč ranila v glavo s strelom iz pištole. Fisherjevo so aretirali in dva dni kasneje je priznala, da je imela ljubzensko razmerje z mozem svoje zrtve. Primer je povsem razumljivom koncal na prvih straneh ameriškega bulvarskega tiska, za »Lolito iz Long Islanda« pa se je začela zanimati tudi televizija. Celotno njen odvitek Eric Niburg je proti plačilu 2 milijonov dolarjev na televiziji povedal »resnično zgodbo Amy Fisher«. S tem denarjem je plačal kavčijo za Fisherjevo, ki so jo izpustili na začasnno svobodo.

Dekle je takoj postalo plen neke televizijske hise, ki je tako povečala stevilo svojih gledalcev. Ko pa je v neki oddaji Fisherjeva od svojega fanta zahtevala, naj jo poroči in napovedala, da si bo z denarjem svoje slave kupila ferrari, se je v njej nekaj zlomilo. Najprej je poskusila samomor, nato pa zaprosila in tudi dosegla, da se je vrnila v zapor, kjer pa je Buttafuoca obtožila, da ji je umor zene sam namignil.



Jetniška paznica spremlja Amy Fisher na sodno obravnavo (Teletoto AP)

AVSTRALIJA / VLADNI ZAKONSKI OSNUTEK

Zemljo domorodcem

SYDNEY - Poldrugo leto po sklepu avstralskega najvišjega sodnega zbora, ki je razsodil, da imajo domorodci pravico do zemlje, je laburistični prvi minister Paul Keating predstavil v parlamentu zakonski osnutek, da bi izpeljal zgodovinsko razsodbo, znano kot »Mabo«, po imenu domorodca, ki se je pritožil na najvišje avstralsko sodišče.

Sodniki so zavrnili kolonialno načelo »terra nullius«, po katerem je bila Avstralija nenaseljena pred prihodom belih priseljencev, in razsodilo, da so domorodci živeli v Avstraliji dolgo pred evropsko naselitvijo in imajo torej pravico do zemlje. Zakonski osnutek predvideva zaščito rodni pravici, ampak tudi zaščito pravic, ki so si jih pri-

dobili kmetovalci, zivnorejci in turistični delavci. Predvidena je ustanovitev sodišča, ki naj bi odločala, komu pripadajo zemljišča oziroma kdo ima pravico do zemlje in do podzemnih bogastev. Zakon predvideva tudi državno odškodnino, za tiste, ki bodo brez zemlje, do katere bi imeli pravico, ker so medtem na njej kaj zgradili ali ker so pravico do nje dobili kmetovalci oziroma zivnorejci. Poleg tega bodo ustanovili sklad za nakup zemljišč za razlascene domorodce.

Premier Keating, ki je dal razsodbi vso prednost, (letos je namreč mednarodno leto domorodcev), je izjavil, da je ta zakonski osnutek temeljnega pomena za zgodovino Avstralije, ker se spopada s preteklostjo in si upa priznati

resnico. Poudaril je, da je država napravila velik korak v smeri novih in bolj enakopravnih odnosov med avstralskimi domorodci in priseljenci. »Končno priznavamo, da so avstralski domorodci prvotni prebivalci te celine,« je med drugim dejal.

Osnutek je plod dolgotrajnih pogajanj med domorodskimi skupinami, rudarskimi družbami, kmetovalci in zivnorejci. Posebno zapleteno so bila pogajanja s posameznimi državami avstralske federacije, katerih privolitve je potrebna za enotno zakonodajo. Konstitutivna vlada Zahodne Avstralije, največje izmed držav, bo z novimi državnimi zakoni poskusala razveljaviti zvezne in torej ne upoštevat zahteve domorodcev.

PARLAMENTARNA KRONIKA

Stranke niso enotne, ko gre za vprašanje, kdaj lokalne volitve

Da bo vprašanje preobrazbe sedanjih občin v nove naslednja zelo resna preizkusnja za vladajočo koalicijo, je potrdila včerajšnja seja parlamentarne komisije za lokalno samoupravo, ki je imela na dnevnem redu celoten svezan zakonov o lokalni reformi. Če tokrat pustimo ob strani vsebinske razlike v zvezi s predlogom zakona o lokalni samoupravi (samo mimogrede, dr. France Bučar denimo predlaga, naj bi zakon skrajšali vsaj za polovico) in poskušamo odgovoriti, kdaj bomo imeli lokalne volitve, je predlogov več. Slovenski krcanski demokrati se zavzemajo za podaljšanje mandata sedanjim občinam skupščinam (poteče jim aprila prihodnje leto) do 31. decembra 1994. Združena lista zagovarja podaljšanje mandata do aprila 1995, pri čemer naj bi v občinskih skupščinah, ki se zdaj ne delujejo, volitve opravili čez pet mesecev. Del liberalnih demokratov prav tako podpira ta predlog, medtem ko nekateri menijo, da bi morali red na lokalni ravni narediti že prihodnje leto. Tudi v Demokrati stranki ni enotnih pogledov. Tako del poslancev vztraja pri čimprejšnjih volitvah, medtem ko se Tone Persak zavzema za podaljšanje mandata sedanjim občinskih skupščinam, po opravljeni lokalni reformi pa bi imeli tudi lokalne volitve. Slovenska ljudska stranka sodi, da bi morali volitve opraviti do konca prihodnjega leta, že letos pa sprejeti vso potrebno zakonodajo. Slovenska nacionalna stranka ima enako stališče kot državni svet: aprila 1994. leta naj bi imeli volitve v enodomenne občinske svete (v teritorialnem) okviru sedanjih občin. Državni zbor pa je že sklenil, da morajo biti volitve čez pet mesecev. In rešitev? Poisče naj jo predsednik državnega zbora Herman Rigelnik, ko bo sklical vodje strank in poslanskih skupin. (M.V.)

Komisija za narodni skupnosti o »svojem« zakon

Komisija državnega zbora za narodni skupnosti je pred prvo obravnavo zakona o samoupravnih narodnih skupnostih pripravila predlog stališč in sklepov, s katerimi naj bi parlament v prvi zakonodajni fazi natančneje opredelil načela in cilje zakona, ki bo v prihodnje urejal organiziranje, naloge in financiranje samoupravnih narodnih skupnosti v Sloveniji. Clani komisije so na včerajšnji seji pripravili tudi predlog dopolnila k predlogu zakona o upravi.

Na predlog poslanca italijanske narodne skupnosti Roberta Battellija so clani komisije se enkrat obravnavali predlog sklepov in stališč, ki jih je k zakonu o samoupravnih narodnih skupnostih pripravila matična komisija. Po dolgotrajni obravnavi je komisija z nekaterimi dopolnitvami in spremembami izglasovala obsežen predlog stališč, v katerem predlagatelj zakona med drugim nalaga, da podrobneje opredeli razmerja med narodnostnimi skupnostima in lokalnimi oblastmi ter natančneje določi oblike odločanja SNS. V zvezi s prihodnjo reformo komunalnega sistema je komisija na predlog Cirila Ribičica (ZLSD) glasovala tudi o predlogu, da meje bodočih občin ne bi smele sekati meja narodnostno mešanih območij, ce bi s tem onemogočale zagotavljanje posebnih pravic SNS. Komisija je takšno stališče zavrnila, ker pa sta bila s tem preglašavana predstavnika obeh manjšin, bo zavrnjeni predlog kljub temu sestavni del poročila za državni zbor. (STA)

Komisija za peticije o socialnih stanovanjih

Clani parlamentarne komisije za peticije so danes sejo posvetili predvsem perici problematiki upravicencev do socialnih stanovanj, ki s svojimi stanovanjskimi problemi vse pogostje seznanjajo komisijo. Služba za peticije je pripravila informacijo, po kateri je po podatkih ministrstva za okolje in prostor v Sloveniji za dodelitev socialnega stanovanja zaprosilo 11.028 ljudi, medtem ko je razpoložljivih stanovanj le 277. Največ stanovanjskih problemov je v Ljubljani (5553 prosilcev).

Seje komisije se je udeležil tudi predstavnik ministrstva za okolje in prostor, ki je poudaril, da morajo po stanovanjskem zakonu sredstva za graditev in pridobitev socialnih stanovanj zagotoviti občine. Le-te so v času privatizacije stanovanj pridobile od prodaje občinskih stanovanj do 3. junija letos nekaj več kot 10, 5 milijarde SIT, od tega pa za pridobitev socialnih stanovanj namenile le 11, 5 odstotkov. Preostala sredstva so občine porabile v glavnem namensko za naloge, ki jim jih določa stanovanjski zakon, del sredstev pa je se neuporabljen in bi ga bilo treba po besedah predstavnika resnega ministrstva usmeriti v socialno sfero. Komisija je ob zaključku sprejela predlog Ivana Sinsingerja (ZLSD), naj vlada pristopi k pripravi nacionalnega stanovanjskega programa, ki bo vključeval tudi vir sredstev za reševanje problematike socialnih stanovanj. Strinjala pa se je tudi s predstaviteljem Komiteta Stanovanjskega sklada ljubljanskih občin, ki je možno rešitev nakazal tudi v ureditvi dolgoročnega najema privatnih stanovanj (Ljubljana ima več stanovanj kot gospodinjstev) s subvencioniranjem bivanja v njih. (STA)

VLADA / DOPOLNJNI POGODBI

Koalicija je usklajena

Bodo z dopolnili koalicijskih pogodb disciplinirali poslance

LJUBLJANA - Vodstva strank vladne koalicije so se uskladila o vsebini dopolnila h koalicijski pogodbi, s katerim naj bi dosegla večjo enotnost in disciplino predvsem v poslanskih vrstah četverice vladnih strank. V prihodnjih dneh se bodo predvidoma srečali generalni sekretarji četverice, ki naj bi se dogovorili o »tehničnih podrobnostih« besedila, naslednji teden pa bodo dokončno odločitev sprejemali sveti strank. Aneksa bi torej predsedniki strank lahko podpisali že prihodnji teden - ko naj bi vlada sprejemala tudi predlog proračuna.

Gre pravzaprav za dve različni besedili - enega bodo podpisali Janez Drnovsek, Lojze Peterle in Janez Jansa, drugega pa Drnovsek in Janez Kocijancić. Dopolnili obvezujoč bismo v bistvu obvezujeta poslance, da pri razpravi in glasovanju o proračunu (in pri drugih zakonih ter ukrepih, ki se nanašajo na porabo denarja iz državne blagajne) spoštujejo okvire, ki jih je sprejela in določila vlada. V zameno se ministri in premier obvezujejo, da bodo pravocasnno in natančno obveščali poslance o vseh pomembnejših nactovanih potezah vlade. Združena lista, ki v vladi edina nima svojega predsednika stranke, si bo z dopolnilom »izbo-

čila« tudi posebnega koordinatorja med vladnim kabinetom in stranko.

Zanimivo je, da so se stranke uskladile sele po tem, ko je bil s precejšnjimi težavami - prav zaradi konfliktov in nasprotovanj v koaliciji - memorandum v parlamentu že sprejet. To ocitno pomeni, da so vodstva koalicijskih strank z dogovorom o delitvi denarja, ki so ga podpisale prejšnji teden sicer zadovoljna, da pa vendarle pričakujejo se več težav od novih pogajanjih o predlogu proračuna za prihodnje leto. Pomeni tudi, da je memorandum na nek način dejansko »prehitel« koalicijo, ki je bila zato ob glasovanju v parlamentu strahovito neusklajena in razbita. Temu se zdaj očitno skuša izogniti vladni vrh, ki ga verjetno skrbi tudi mir v lastnih vrstah. Memorandum je namreč povzročil precej težav - v združenih listi zato, ker ni izstopila iz koalicije, med krcanskimi demokrati, ker so »popuščali« združeni listi, očitna pa je bila tudi »frakcijska razdelitev liberalnih demokratov«. Tudi zato bodo vladne stranke očitno vsaj začasno skušale formalno urediti razmerja z dopolnitvijo koalicijske pogodbe in si obenem privoščiti neke vrste »time out« pred novimi spopadi.

Tanja Staric

ZAKON O KAZENSKEM POSTOPKU

Za popravilo krivic, toda na kakšen način

Sodniki se bodo morali opredeliti do preteklosti

LJUBLJANA - Ob prvi obravnavi zakona o kazenskem postopku, ki je bila oktobra, je državni zbor med drugim sklenil, da se izvrši revizija političnih procesov in takoj odredi suspenz sodnikov in tožilcev, ki so sodelovali v procesih, v katerih so bili obsojenci žrtve krivičnih obsodb. Sklepa sta se takoj po sprejemu sprožila različne odzive, zato je parlamentarni odbor za notranjo politiko in pravosodje včeraj organiziral javno predstavitev mnenj, ki pa se je udeležilo le nekaj deset ljudi, večinoma iz pravosodja.

Razpravljalci so bili enotnega mnenja, da je treba krivice iz preteklosti odpraviti, toda ne na način, za kakršnega so se odločili poslanci. Potrebovali bi po-

seben zakon in pravosodno ministrstvo je že pripravilo predlog zakona o popravilu krivic, ki naj bi izjedljal omenjeno zahtevo.

Sklep o suspenzu sodnikov je v nasprotju z ustavo in zakoni in ga sodniki razumejo kot dodaten pritisk na sodstvo v času, ko se na različne načine poskušajo omajati avtoriteto pravosodja. Res pa je, da se bodo morali tudi sodniki opredeliti do preteklosti, ko je bilo sodstvo vendarle del represivnega aparata enopartijske države in je bila odgovornost sodnikov v političnih procesih nujno determinirana. Toda s suspenzom bi popacili njegove pravne namene, ki je vendarle poprava krivic in objektivna presoja vloge sodstva v polpreteklosti.

Majda Vukelic

V OSPREDJU / POSVET O VARUHU ČLOVEKOVIH PRAVIC

Avtoriteta, ne pa politični plejboj

Neodvisna in objektivna kontrola oblasti

LJUBLJANA - Gostje posveta o ustanovitvi varuha človekovih pravic v Sloveniji so predstavili izkušnje držav, kjer so že pripravili podobne zakone. Modelov je sicer več, vsi pa zagotavljajo varuhu neodvisno in objektivno kontrolo oblasti in posredovanje v sporih med državljan in oblastjo. Čeprav varuh predstavlja četrto vejo oblasti, je pravzaprav antioblast. Povsod uživajo veliko podporo med ljudmi, na Poljskem, na primer, mu zaupa kar 64 odstotkov, več kakor predsedniku in parlamentu. Varuh človekovih pravic ne uživa posebne imunitete, razen za izjave in mnenja pri opravljanju svoje funkcije. V vsem ostalem je izenačen z državljan. Naloge varuhov so včasih podobne novinarskim, zato ne preseneča dobro sodelovanje med njimi. Izkušnje gostov kažejo, da mora biti varuh človekovih pravic predvsem avtoriteta in ne politični plejboj. Pred političnimi manipulacijami je zaščiten s tem, da ga imenuje parlament, na predlog več organov. Ni nujno, da je po stroki pravnik, na Irskem, na primer, je novinar. Vsak varuh pa zaradi obilice dela potrebuje dobro ekipo



Varuh naj bo avtoriteta (Foto: Jože Suhadolnik)

cni plejboj. Pred političnimi manipulacijami je zaščiten s tem, da ga imenuje parlament, na predlog več organov. Ni nujno, da je po stroki pravnik, na Irskem, na primer, je novinar. Vsak varuh pa zaradi obilice dela potrebuje dobro ekipo

strokovnjakov, predvsem pravnikov. V času parlamentarnih preiskav varuhi običajno nimajo pravice intervenirati, lahko pa zbirajo podatke in kasneje ocenijo, ali so bile v postopku kršene človekove pravice.

Na posvetu so sodelovali tudi slovenski pravosodni strokovnjaki, ki so opozarjali na nekatere določbe zakona o varuhu človekovih pravic, ki je pripravljen za tretjo obravnavo v državnem zboru. Menili so, da nas zakon posega v neodvisnost sodstva, kar ne bi smel. Danes bodo udeleženci posveta govorili o metodah dela varuhov človekovih pravic.

Matjaz Albreht

ZDRUŽENA LISTA / PRIVATIZACIJA

SDK ne bo iskala krivcev

Nemoteno lastninjenje za 1700 podjetij, ki niso v revizijskem postopku

LJUBLJANA - O vprašanih privatizacije in revizijskih postopkih po lanskem sprejemu zakona o lastniškem preoblikovanju podjetij, sta na včerajšnjem Forumu gospodarstvenikov Združene liste govorila direktorica Službe družbenega knjigovodstva Romana Logar in državni sekretar za privatizacijo Tone Rop.

V SDK smo naleteli na dileme v revizijskih postopkih sele potem, ko je bil sprejet zakon o lastninjenju,« je povedala Romana Logar. Predvsem pa je SDK za takoj zahtevala od vlade, naj uvede enotna merila za družbeni in zasebni kapital. Logarjeva je tudi poudarila, da lahko lastninjenje nemoteno poteka v 1700 podjetjih, ki niso v revizijskem postopku. V zadnjem poročilu SDK o revizijah so opozorili se na neka-

tere dileme, ki zadevajo prijave podjetij za gospodarske prestopke in vprašanje, kdo je pristojen organ za pritožbe podjetij po reviziji. Romana Logar je menila, da je osnovna naloga SDK ugotavljanje razmerja med družbenim in zasebnim kapitalom, »ne pa iskanje krivcev«, govorila pa je tudi o odlivu kapitala v tujino in zahtevala jasno zakonodajo na tem področju, ki bi omogočala nadzor. Po njenem mnenju ni mogoče vzpostaviti taksnega ekonomskega sistema, ki bi odliht denar privabiljal nazaj. Lastninjenje v Sloveniji poteka v podjetjih in ne na državni ravni, je poudaril Tone Rop in predstavil tudi številne uredbe, ki so že bile sprejete ali pa so - kot na primer zakon o investicijskih skladih in pooblaščenih družbah - v postopku sprejemanja. (STA)

VPRAŠANJA ZA J. ROVŠKA

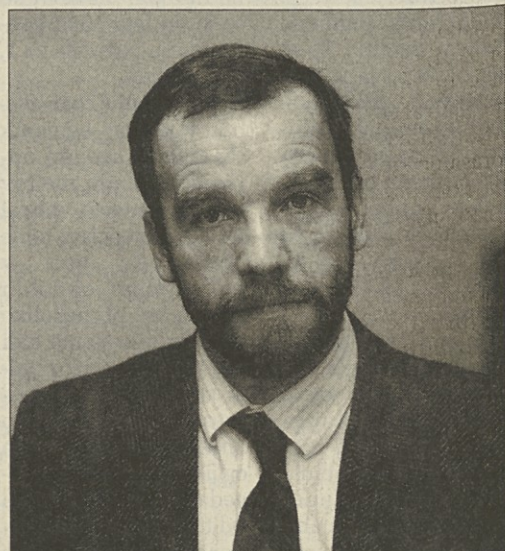
Brez posegov v sodstvo

Spremembe koncepta

Predlog zakona o varuhu človekovih pravic je že pripravljen za tretjo obravnavo v državnem zboru. Zakon je v veliki meri nastal v svetu za varstvo človekovih pravic, pri oblikovanju besedila pa je ves čas sodeloval sekretar sveta Jernej Rovšek.

V čem so glavne razlike med predlogom zakona in tem, ki je dopolnjen s poslanskimi dopolnili?

V skladu s poslovnikom smo v zakon vnesli vsa dopolnila, ki so bila sprejeta pri drugi obravnavi v državnem zboru. S tem je bil osnovni koncept zakona sicer ohranjen. Z nekaterimi rešitvami pa predlagatelj verjetno ne bo soglasal. Med pomembnejše spremembe sodi crtanje določbe, da je za varuha lahko imenovan le pravni strokovnjak. Namen te spremembe je lahko težnja, da bi bil na to funkcijo izvoljen nekdo, ki ima bolj politične kot strokovne kvalifikacije. Nadalje so zaostreni pogoji za izvolitev varuha, namesto dve tretjini navzočih bo za varuha potrebno dve tretjini vseh poslancev. Ima največ stiri namestniki. Crtna pa je določba, da varuh ne sme nadzirati predsednika, poslancev in sodnikov. To je bilo v zakonu zapisano zato, da ne bi silila varuha v zadeve, ki imajo politične konotacije. Sprejeta je bila določba, da državni zbor odloča o sporih



glede pristojnosti varuha do državnih organov, kar je nesmiselno, zato bo predlagano crtanje. Pri glasovanju pa so poslanci verjetno zaradi nepazljivosti sprejeli tudi določbo, da o dovoljenju za vstop varuha v prostore Vis in Vomo odločata vlada in ministrstvo za obrambo. Ta dvojnost je tudi nepotrebna.

Ali namerava predlagatelj se kaj spremeniti?

Predlagano bo crtanje drugega odstavka 21. člena, ki določa, da se varuh lahko razreši tudi na predlog tretjine poslancev. Ta določba je neusklajena s prvim odstavkom, ki določa razloge za razrešitev varuha, ki so vnaprej predvideni. Tako pa lahko državni zbor razreši varuha brez navedbe razlogov, kar posega v njegovo neodvisnost.

Katere strokovne dileme so po vašem mnenju le zacasno rešene v zakonu?

Verjetno gre za koncept zakona. Ali naj podrobno določa postopek ali le načela, varuh pa bi sam določil metode dela. Odločili smo se za podrobnejši zakon, ker gre za novo institucijo in tudi zato, da bodo ljudje natančno vedeli, kaj lahko od varuha pričakujejo in česa ne. Kasneje bi te določbe lahko tudi crtali.

Ali se zakon v čem bistvenem razlikuje od podobnih zakonov v svetu?

Ne, zakon je bil izdelan na podlagi vzorčnih modelov španskega, finskega, danskega in nizozemskega. Slisali smo sicer neke nove ideje, na primer, da bi se s pritožbo pri varuhu varoval rok za pritožbo na sodišču, vendar bo potrebno to se podrobno proučiti.

Ali varuh s predlaganimi poblastili ne bo posegal v neodvisnost sodstva?

Ne, menim da pravosodni delavci ne tolmacijo pravilno določbe, ki varuhu omogoča, da obravnava tudi tiste zadeve, o katerih tečejo sodni postopki na sodišču, ce gre za neupravičeno zavlačevanje postopka ali za zlorabo oblasti. To določbo je že doslej imel svet za varstvo človekovih pravic, pa ni bilo o tem nobenega spora. Res pa je, da določba niti ni nujna, saj zakon varuhu človekovih pravic že sicer dopušta takšno delovanje.

Matjaz Albreht

DRŽAVNI ZBOR / ODBOR ZA KULTURO, ŠOLSTVO IN ŠPORT

Prvo delovno zasedanje na »terenu«

Sestanek na Dolenjskem - Dolgoročni cilj Novomeščanov je ustanovitev fakultete

NOVO MESTO - Med odbori državnega zbora, ki bodo v prihodnjem času vsaj eno svojih delovnih zasedanj »opravili na terenu«, se je za to obliko prvi odločil odbor za kulturo, solstvo in sport, ki se je z novinarji, ki sicer spremljajo njegovo delo, odpravil sestankovat na Dolenjsko. V Novem mestu sta poslance najprej pozdravila zupan Brane Koncilija in predsednik IS Boštjan Kovacic, ki sta ob tej priložnosti omenila tudi žalostno stanje novomeske štu-

dije knjižnice, zupan pa je kot dolgoročni cilj navedel tudi ustanovitev fakultete. Po ogledu razstave v cast Leonu Stuklju in slovite arheološke zbirke Dolenjskega muzeja so poslanci na svojo pest pogledali se kapiteljsko cerkev in knjižnico, potem pa so se odpravili v Pleterje, kjer so si gostje najprej ogledali multivizijo in nato ob prisotnosti patra Jeana Marie Hollensteina opravili se delovni sestanek.

Pater je opozoril na nekaj neresljivih admi-

nistrativnih zapletov, ki zadevajo delo samostana, in odbor je nemudoma sklenil, da poizve vse o nabavi skrilja za kritino, ki so jo zapletle administrativne težave. Na Trški Gori, kjer je potekal sestanek z novinarji, so predsednik odbora Dimitrij Rupel in poslanci izrazili veselje ob sprejemu amandmaja k proračunskemu memorandumu, ki bo kulturi v naslednjem letu prinesel sredstev vsaj v višini proračuna 1992 (11, 2 milijarde tolarjev namesto sedem, koli-

kor jih je kultura prejele letoš), obenem pa obstaja vsaj kanček skepse nad počasno izdelavo krovnega zakona o kulturi. Opozorili so tudi na dejstvo, da državni zbor v prihodnjem letu čaka cela vrsta zakonov s področja solstva. Sestanek, po mnenju predsednika najsozvojnijega telesa državnega zbora, se je končal z odlično degustacijo dolenjskih vin, ki bi po mnenju večine prisotnih, kakor so se izrazili v sali, tudi sodila v delokrog odbora.

Tone Vrhovnik

Zasedba Metalne ni preklicana

MARIBOR - Potem ko so delavci Metalne družbe TIO v ponedeljek po poldrugem mesecu pogajanj in »miru« po skoraj teden dni trajajoči stavki ponovno zasedli tovarno, so v torek uspešno izsilili izplačilo zadnjega oziroma tretjega dela septembrske plače. Sklad RS za razvoj, večinski lastnik Metalne, je sicer nakazal 20 milijonov tolarjev družbi MIO, ki je denar nakazala sindikatom oziroma družbi TIO, a se je zapletlo med centralno SDK v Ljubljani in podružnico v Mariboru, saj je bilo denarja premalo za plačilo obveznih prispevkov državi (pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje) in hkrati sindikati niso predložili ustreznih dokumentacije za izplačilo po posojilni pogodbi. Družba MIO naj bi namreč dala družbi TIO kredit, ki ga mora le-ta vrniti do 12. januarja 1994.

Tako je le prišlo v Metalni TIO do izplačila tretjega dela septembrske plače, ki pa velja kot socialna pomoč. Razliko so po dveh akontacijah po 16.000 tolarjev danes okrog poldneva izročili zadnjim delavcem družbe TIO. Tudi administrativne prepovedi so v službi obracuna OD uredili se pred koncem delovnega časa. Vendar KNSS - Neodvisnost tega izplačila ne priznava kot OD, ampak kot socialno pomoč. Stavkovni odbor kljub izplačilu celotne septembrske plače, kar je bila prva zahteva sindikatov na pogajanjih, se vedno ni prekladal zasedbe tovarne. Predsednik KNSS - Neodvisnost Milan Zivković je tudi skeptičen za oktobrsko plačo, saj podpisniki sporazuma niso mogli zagotoviti niti zadnjega dela septembrske. Besni so, da denarja za delavce ni, je pa za bivše vodstvo, ki je dobilo odpravnine, plačan dopust in nadure. Zaradi domnevnih svinjarij napovedujejo celo tožbo.

Ob vseh težavah in zasedbi tovarne je na naslov stavkovnega odbora Metalne TIO zasebno podjetje Willi Becker iz Hamburga poslalo telefaks, v katerem prosi za takojšnje dokončanje nujnih del na objektu za naročnika Enico. Vsak nadaljnji zastoj v proizvodnji bi za firmo z 22 zaposlenimi pomenil propad.

Kako bo razrešena ta situacija, ni znano, ve se le, da zasedba se ni preklicana in se bo nadaljevala tudi v sredo, kot so napovedali v sindikatu KNSS - Neodvisnost, ki so tudi posredovali vse informacije, medtem ko iz SKEI niso dajali izjav. (P.T.D.)

DELEGACIJA DZ / GOSPODARSTVO

Štiri milijarde tolarjev za pet tisoč delovnih mest

MARIBOR - Pod vodstvom predsednika DZ Hermana Rigelnika se je včeraj popoldne osemčlanska delegacija DZ s predstavniki skupščine občine Maribor pogovarjala o problemih tukajšnjega gospodarstva. Anketon Rous, predsednik IS SO, je delegaciji predstavil kritični položaj mariborskega gospodarstva in izrazil prepričanje, da bo DZ podprl njihovo pobudo, naj slovenska vlada prispeva štiri milijarde tolarjev za zagotovitev 5000 delovnih mest in za prestrukturiranje tukajšnjega gospodarstva, s čimer naj bi za eno leto zagotovili socialni mir v tem slovenskem mestu.

Preddstavniki obeh strani so med drugim opozorili na padanje proizvodnje, na izgubo 3000 delovnih mest v letošnjem letu in na pomanjkanje denarja za zagotavljanje socialne varnosti. Rigelnik je dejal, da je eden največjih problemov tega mesta kadrovsko vprašanje. Maribor nima dovolj možnosti, da bi lahko s svojimi proračunskimi sredstvi intenzivno posegal na področje teh kocih transferjev ali gospodarskih naložb. Rigelnik je se dejal, da je zdaj na vrsti vlada, da uresniči sprejete sklepe DZ v zvezi z razvojem gospodarstva, se posebej mariborskega. (STA)



AVSTRIJA / FASSLABEND

»Ogroženo je varovanje vzhodne meje«

Razprava o zvezni vojski

DUNAJ - Razprava o vprašanju civilnega služenja vojaškega roka v Avstriji dobiva nove razsežnosti: obrambni minister Werner Fasslabend je po pogajalskem razgovoru z notranjim ministrom Franzem Löschnakom, zadolženim za zadeve civilnih obveznikov - obvestil avstrijsko javnost o tem, da je od naslednjega leta dalje resno ogrožena pripravljenost vojske za varovanje vzhodnega mejnega območja napram Madžarski.

S tem je obrambni minister izigral nadaljnjo močno karto v igri med zagovorniki restriktivne splošne vojske obveznosti in zagovorniki alternativnega civilnega služenja vojske službe. Asistenc na akcija zvezne vojske ob vzhodni meji - čeprav je bila od vsega začetka sporno politično vprašanje - je v okviru avstrijskih prizadevanj za piranje meja pred nezajeljenim valom beguncev dosegla in izvršila svoj pragmatični cilj: ukinitev nekontroliranega toka (političnih in ekonomskih) beguncev preko zelene gradišćansko-madžarske meje.

S tem je zvezna vlada uresničila enega izmed svojih ciljev v okviru splošnih varnostno-političnih direktiv. Vojska pa je - s pomočjo obveznih vojaških obveznikov -

dokazala, da je v stanju uresničiti pričakovanja in direktive avstrijske zvezne vlade.

Grožnja, ces v naslednjem letu avstrijska vojska - zaradi cedalje večje privlačnosti civilne službe - ne bo imela na razpolago dovolj vojaških rekrutov za vzpostavljane kontrole na vzhodni meji, je kajpada za avstrijske razmere upoštevani vreden »namig« obrambnega ministra za dokončni konec o vsaki razpravi o podaljšanju do zdaj liberalizirane ureditve glede proste odločitve o alternativnem služenju vojaškega roka.

Vsa dosedanja pogajanja koalicijskih partnerjev - notranjega ministra Franza Löschnaka (SPÖ) in obrambnega ministra Wernera Fasslabenda (ÖVP) - doslej niso prinesla nobenega konkretnega uspeha: zagovorniki civilne službe in zagovorniki njene ukinitve (ali vsaj zadošnega poslabšanja njenih izhodisc) se do zdaj niso mogli zediniti niti glede podaljšanja dosedanjega provizorija (proste izbire med civilno službo in obveznim vojaškim rokom), niti glede ukinitve provizorija in ponovne uvedbe komisije za preverjanje upravičenosti (pacifistične) vesti za preverjanje upravičenosti služenja civilnega roka. (I.S.)

Kancler: volitve jeseni leta 1994!

DUNAJ - Razprava o predcasnih državnoborskih volitvah, ki se je vnela znotraj socialdemokratske stranke Avstrije - dunajski zupan Helmut Zilk je kot termin predlagal 24. aprila leta 1994 - je (zaenkrat) zaključena.

Zvezni kancler Franz Vranitzky je včeraj po seji ministrskega sveta poudaril, da bodo volitve v državni zbor oktobra leta 1994.

Z Vranitzkyjevo izjavo se ujema tudi pozicija koalicijskega partnerja, ljudske stranke, katere predsednik in vicekancler Erhard Busek tudi ni bil najbolj navdušen glede Zilkovega predloga.

Stališče kanclerja in vicekanclerja zagovarja tudi večina vodilnih politikov v SPÖ. V argumentaciji proti predcasnim volitvam je že v torek socialdemokratski finančni minister Ferdinand Lacin navedel avstrijska prizadevanja za vstop v Evropsko skupnost oz. Evropsko unijo. Bil mnenja, da bi volitve pred referendumom ovirole potek pogajanj v Bruslju. (I.L.)

AVSTRIJA / KLJUB ZATRDITVI NOTRANJEGA MINISTRA

Bo zakon o bivanju tujcev le spremenjen?

Ostra kritika humanitarnih organizacij očitno zalegla

IVAN LUKAN



Glavna akterja v razpravi o politiki napram tujcem: direktor Caritas H. Schüller (levo) in minister Löschnak.



DUNAJ - Porocilo avstrijskega notranjega ministra Franza Löschnaka o izvajanju zakona o bivanju tujcev v Avstriji ter njegova ugotovitve, da sporni zakon ni treba spremeniti, je ponovno aktualizirala razpravo o avstrijski politiki napram tujcem.

Generalni tajnik organizacije amnesty international (ai) Willibald Aigner je na tiskovni konferenci na Dunaju obtožil Avstrijo, da omejuje pravice beguncev ter da je nova, restriktivna zakonodaja imela za posledico, da »v državi azilantov skoraj ni več«. Kot vzrok temu je Aigner navedel tako zakon o pravici bivanja tujcev v Avstriji kot tudi zakon o azilu ter dejal, da Avstrija ne popolnoma upošteva Ženevsko konvencijo o beguncih.

Ob tej priliki je generalni tajnik ai tudi povedal, da je azilski postopek v Avstriji postal zelo problematičen, saj traja samo se nekaj ur oz. največ tri dni. V tako kratkem času pa da ni mogoče izvesti korekten postopek, je Aigner avstrijskim oblastem izstavil povsem slabo spricevalo.

Prakso v zvezi zakonom bivanju tujcev v Avstriji pa je ostro kritizirala tudi avstrijska visokoskolska zveza. V izjavi za tisk je zapisano, da so tudi

studenti iz tujine postali žrtve zakona in da imajo največje težave priti do dovoljenja, ki jim omogoča studij v Avstriji.

Tudi vse pomembne humanitarne organizacije v Avstriji (na celu avstrijska Caritas z direktorjem Helmutom Schüllerjem), Zeleni in posamezni poslanci drugih parlamentarnih strank slej ko prej kritizirajo zakon, ki je na primer na Dunaju ustvaril skoraj 40.000 tujcev-ilegalcev.

Kot znano, je skoraj 63.000 tujcev z začetkom veljavnosti zakona zaprosilo za pravico bivanja v Avstriji, približno 40.000 pa do danes na prošnjo niso dobili odgovor. Dunajski zupan Helmut Zilk je s tem v zvezi - kot smo poročali - ostro kritiziral avstrijskega notranjega ministra, hkrati pa je obljubil, da bodo v občinski upravi napneli vse sile, da bodo vse prošnje do konca leta opravljene.

Zakon o bivanju pa je medtem povzročil hude konflikte tako znotraj ljudske stranke (ÖVP) kot tudi pri socialdemokratih. Prav to dejstvo pa odpira možnost, da bo do spremembe spornega zakona vendarle prišlo se pred koncem leta.

Poslanec ljudske stranke Michael Graff (po poklicu odvornik) slej ko prej zahteva takojšnjo spremembo zakona, njegov strankarski kolega in strokovnjak za ustavna vprašanja Andreas Khol o tem pa noče kaj slisati. Obratno. Javno je napovedal, da bo strankino vodstvo Graffa celo »discipliniralo«.

Ali ista usoda grozi tudi socialdemokratskemu poslancu Robertu Elmerju, je se odprto. Tudi on je, ko je slisal za stvelo neobdelanih prošenj za bivanje na Dunaju, postal zelo skeptičen in namignil, da bo ta problem sprožil znotraj kluba socialdemokratskih poslancev v avstrijskem parlamentu.

Napovedal je, da bo na najprej v svoji stranki in potem tudi na seji pristojnega parlamentarnega podpora začetek decembra letos predložil izvedeniško mnenje o spornem zakonu in po potrebi tudi stavel predlog za spremembo zakona. Pri tem je navedel predvsem šesttedenski rok za obdelavo prošenj.

KOROŠKA / GLASOVANJE

Združenja staršev proti vključitvi v »volilni imenik«

»Proti zlorabi v politične namene«

CELOVEC - Temeljno glasovanje o skupnem demokracičnem zastopstvu koroskih Slovencev, ki trenutno poteka med odborniki slovenskih društev na Koroskem in kate-rega pobudnik je Narodni svet koroskih Slovencev, je se naprej predmet polemik. Kamen spotike je tokrat »izbira« organizacij, ki naj bi bili slovenski in katerih odborniki naj bi bili vključeni v glasovanje.

Tako so proponenti glasovanja vključili v seznam organizacij, katerih odborniki dobijo dopis, da bi sodelovali pri glasovanju, tudi združenja staršev na ZG in ZRG za Slovence, na Dvojezični trgovski akademiji, na javni dvojezični ljudski soli ter na zasebni ljudski soli Mohorjeve v Celovcu.

Združenja staršev na slovenski gimnaziji, na trgovski akademiji kot tudi na javni dvojezični ljudski soli so po objavi seznama zahtevali takojšnjo črtanje in poudarili, da so strokovna združenja, ki zastopajo interese vseh (tudi nemško govorečih) staršev in vzgojnih upravičencev ter je njihova statutarna naloga, da podpirajo plodno sodelovanje med solo in vzgojnimi upravičenci.

»Odklanjamo vsakršno dejanje, ki ima namen od zunaj vnašati politiko v društvo staršev« je med drugim zapisala v izjavi za tisk predsednica javne dvojezične ljudske sole v Celovcu, Maria Strukelj-Novak.

CELOVEC/MEDIJSKE TOPLICE - Zveza slovenskih žena iz Celovca je pretekli konec tedna v Medijskih Toplicah v Iz-lakih priredila dvo-dnevni seminar, ki je bil nek nov način obravnavanja problemov zensk, ki se je pokazal za zelo pravilnega, saj so bile udeleženke mnenja, da bi taki seminarji oziroma srečanja morala biti večkrat.

Uvodni referat je podala Marija Juric-Pahor. Poudarila je, da ima vsaka žena svojo lastno individualno zgodovino, ter neko skupno kolektivno zgodovino. Obe sta med seboj prepleteni in se izražata v našem delovanju, predstavah in željah. Vprašanje »Kdo sem - kaj želim?« je bilo kompleksno, ker običajno niti ne vemo, kaj smo, kaj želimo, največkrat se sele iscemo. To vprašanje se stalno spreminja, odvisno je od osebnosti ali družinske zgodovine, družbe in okolice in ne nazadnje od medijev, ki močno vplivajo na to, kako ženska vidi sama sebe oziroma ženi ne priznavajo pomena in vloge. Da se ženske bolj kritično

ocenjuje pri nastopanju je tudi vzrok, da marsikatera ne upa javno nastopiti oziroma se javno eksponirati na vidnih mestih.

Delose je nadaljevalo v 3 kroških s slededici temami: »Ženska in narodna identiteta«, »Vloga in pomen ženskih organizacij« in »Razlike med generacijami«. Delo je bilo zelo angazirano s strani udeleženek, posebno v krožku, ki je obravnaval razlike med generacijami, konkretno v družini, med partnerji. Konflikti med generacijami so vedno obstojali, večja umetnost je, kako jih znano reševati. Zelo važno pri tem je medsebojno upoštevanje in spostovanje, ter priznanje mnenja drugih. V zvezi z identiteto pa je bilo poudarjeno, da moramo vedeti kdo smo in kaj smo, ker potem ni težko predstaviti kot slovenka, oziroma kot slovenka izraziti svojo identiteto. Seminar je pokazal, da so organizacije kot je ZSZ tudi danes potrebne ter da je nepotrebno, če ji nekateri odrekajo pomembnosti in nenazadnje tudi finančno podporo. (M.K.)

KOROŠKA / DVODNEVNI SEMINAR ZVEZE SLOVENSkih ŽENA

»Kdo sem - kaj želim?«

CELOVEC/MEDIJSKE TOPLICE - Zveza slovenskih žena iz Celovca je pretekli konec tedna v Medijskih Toplicah v Iz-lakih priredila dvo-dnevni seminar, ki je bil nek nov način obravnavanja problemov zensk, ki se je pokazal za zelo pravilnega, saj so bile udeleženke mnenja, da bi taki seminarji oziroma srečanja morala biti večkrat.

Uvodni referat je podala Marija Juric-Pahor. Poudarila je, da ima vsaka žena svojo lastno individualno zgodovino, ter neko skupno kolektivno zgodovino. Obe sta med seboj prepleteni in se izražata v našem delovanju, predstavah in željah. Vprašanje »Kdo sem - kaj želim?« je bilo kompleksno, ker običajno niti ne vemo, kaj smo, kaj želimo, največkrat se sele iscemo. To vprašanje se stalno spreminja, odvisno je od osebnosti ali družinske zgodovine, družbe in okolice in ne nazadnje od medijev, ki močno vplivajo na to, kako ženska vidi sama sebe oziroma ženi ne priznavajo pomena in vloge. Da se ženske bolj kritično

ocenjuje pri nastopanju je tudi vzrok, da marsikatera ne upa javno nastopiti oziroma se javno eksponirati na vidnih mestih.

Delose je nadaljevalo v 3 kroških s slededici temami: »Ženska in narodna identiteta«, »Vloga in pomen ženskih organizacij« in »Razlike med generacijami«. Delo je bilo zelo angazirano s strani udeleženek, posebno v krožku, ki je obravnaval razlike med generacijami, konkretno v družini, med partnerji. Konflikti med generacijami so vedno obstojali, večja umetnost je, kako jih znano reševati. Zelo važno pri tem je medsebojno upoštevanje in spostovanje, ter priznanje mnenja drugih. V zvezi z identiteto pa je bilo poudarjeno, da moramo vedeti kdo smo in kaj smo, ker potem ni težko predstaviti kot slovenka, oziroma kot slovenka izraziti svojo identiteto. Seminar je pokazal, da so organizacije kot je ZSZ tudi danes potrebne ter da je nepotrebno, če ji nekateri odrekajo pomembnosti in nenazadnje tudi finančno podporo. (M.K.)

NOVICE

Popoln razkol pri Združenih Zelenih Avstrije

DUNAJ/INNSBRUCK - Najhujsi nasprotnik v nedeljo na izrednem kongresu Združenih Zelenih Avstrije (VGO) potrjenega predsednika Josefa Buchnerja, deželni predsednik VGO na Tirolskem Willi, je včeraj izstopil iz stranke. Vzrok za odhod iz VGO je bil masiven poseg zveznega predsedstva Združenih Zelenih v deželno vodstvo, ki je razveljavilo funkcijo vseh članov tirolskega predstojništva. Willi je ta korka ocenil kot diktatorsko postopanje in dejal, da v taki stranki nima več kaj iskati. Kot smo že poročali, je v ponedeljek iz protesta proti ponovni izvolitvi Buchnerja odstopila tudi predsednica deželne organizacije na Stajerskem Leder.

Haiderjev namestnik Reinhard Gaugg na dopustu...

CELOVEC - Haiderjev najozji sodelavec na Koroskem, poslovodni predsednik koroske FPÖ in celovski podzupan Reinhard Gaugg, ki je v pogovoru s koroskim socialdemokratskim dnevnikom »KTZ« na vprašanje, kaj misli pri besedi »Nazi« (nacist, nacionalsocializem) baje odgovoril »Novo, atraktivno, smotno, polno idej. S preteklostjo pa da ta beseda nima opravka«, se je po enotedenskem molku včeraj javil k besedi. Dejaj, da objava pogovora ni korektna ter strokovno kot tudi stvarno napacna. Gaugg je tudi napovedal, da je že vložil prijavo proti uredniku dnevnika in sicer zaradi obrekovanja. Na to je sel na dopust. Medtem se tako na Koroskem kot tudi po vsej Avstriji vrstijo pozivi k takojšnjem odstopu svobodnjanskega komunalnega politika, vse bolj glasna pa je postala tudi zahteva po Haiderjevem odstopu. Koroska socialdemokratska stranka, zvezni poslovodja socialdemokratov, politiki iz vrst ljudske stranke na Koroskem in tudi Zeleni so včeraj ponovili zahtevo po odstranitvi Gaugga iz vseh političnih funkcij zaradi »nesprejemljivega omalovaževanja diktatorskega režima«. Edini, ki se sčiti Haiderjevega namestnika na Koroskem je celovski zupan Gugenberger, ki je dejal, da je Gaugg zanj nedolžen, dokler o zadevi ni odločil državni tožilec. Iz uredništva »KTZ« je včeraj prisla ponovna potrditev, da je pogovor »dokumentiran in originalen«, glede Haiderjevih izjav na ponedeljkovi tiskovni konferenci pa je urednik tozbo zaradi hudega obrekovanja.

CAN za ustanovitev večjezične gimnazije na Dunaju

DUNAJ - Center avstrijskih narodnosti (CAN) na Dunaju je ob svoji letosnji desetletnici obstoja ponovno izpostavil svoja prizadevanja za ustanovitev večjezične gimnazije na Dunaju, na kateri naj pouk potekal tudi v jezikih avstrijskih (in na Dunaju zastopanih) manjšin. Kot je konec preteklega tedna izpostavil predsednik CAN Karel Smolle, sta glede realizacije petjezične gimnazije zainteresirana tako ministrstvo za pouk kot tudi na dunajski mestni solski svet. Do delne realizacije bi lahko prišlo že v naslednjem letu, meni Smolle.

Wilhelm Molterer bo novi generalni tajnik ljudske stranke

DUNAJ - Wilhelm Molterer, dolgoletni funkcionar v ljudski stranki zasidrane Avstrijske zveze kmetov (Österreichischer Bauernbund), naj bi postal novi generalni sekretar ÖVP. Nadomestil naj bi dosedanjega sekretarja Ferdinanda Mayerja, ki je jeseni (zaradi aktivne službe v zasebnem gospodarstvu) odstopil s svoje funkcije ter ljudsko stranko zapustil tik pred napetim volilnim letom 1994. Strankarski gremiji bodo jutri odločili o novi zasebni funkciji. Molterer bi potem skupaj z drugo generalno tajnico Indgrid Korosec dirigiral strankarsko politiko vladnega partnerja ÖVP. Novi generalni tajnik bo svojo novo službo nastopil s 1. januarjem leta 1994, hkrati pa bo prevzel tudi odgovornost za volilno kampanjo za državnozbornske volitve, ki bodo po zamjnih napovedih vendarle šele jeseni in ne že spomladni prihodnjega leta. Najprej je kot koordinator volilnega boja bil predviden minister za evropsko integracijo Weiss.

CA pričakuje rekorden poslovni zaključek

DUNAJ - Druga največja avstrijska banka Creditanstalt (CA) letos pričakuje poslovni zaključek v višini pet milijard šilingov. To je začetek tedna napovedal generalni direktor Guido Schmidt-Chiari. Zaključek v lanskem letu je zaradi slabih razmer za kreditne institucije bil sorazmerno manjši in je dosegel samo obseg 3, 43 milijard šilingov. CA je letos svoje poslovanje lahko stopnjevala za 42 odstotkov in je že v prvih treh četrtletjih 1993 realizirala 3, 7 milijard šilingov.

AVSTRIJA / CERKEV

Avstrijski škofje pozdravljajo vpis vere v prijavnico

Izjava o konkordatu in ES

DUNAJ - Avstrijska škofjska konferenca pozdravlja, da predlog vlade za zakon o glavnem prebivališču predvideva vpis veroizpovedi v prijavnico.

V posebni izjavi škofjska konferenca opozarja, da je tak vpis že bil v Avstriji do leta 1952 in da ga imajo tudi v drugih evropskih državah. »Škofje vidijo v tem nadomestilo za v tem nadomestilo za informacije, ki so bile do sledje na voljo v gospodinjskih listah,« je rečeno v izjavi, ki jo je javnosti posredovala agencija kathpress. Škofje s tem v zvezi se poudarjajo, da za Cerkev kakor za vsako veliko skupnost velikega pomena, da ve za svoje pripadnike. Samo tako bo mogla izpolniti svoje mnogotere naloge. Poznanje verske pripadnosti je tudi »predpostavka za zakonsko urejene usluge Cerkev, kakor verski pouk in bolniško dušno pastirstvo«.

V svoji izjavi škofje zavračajo teznje, da bi vero imeli za popolnoma zasebno zadevo. Dobesedno je rečeno: »Imamo razumevanje za to, da so mnogi ljudje zaskrbljeni za varstvo svoje privatne sfere. Radi pa bi ob tej priložnosti opozorili na to, da je vera - kakor tudi zakon - sicer nekaj osebnega, vendar ne zasebnega. Vera in religija po svojem bistvu težita k oblikovanju sveta in k navzočnosti v javnosti.

Tudi javnopravni položaj priznanih cerkvenih in verskih skupnosti v Avstriji ne dopušta, da bi religijo imeli za zasebno stvar.

Pa tudi država sama mora imeti po mnenju škofov interes za veroizpoved svojih državljanov; tako potrebno soglasje o vrednotah v družbi se bo lahko bistveno opiralo na versko prepričanje državljanov.

Kar zadeva pred 60 leti med Republiko Avstrijo in Svetim sedežem sklenjeni konkordati, avstrijski škofje vztrajajo pri tem, da je konkordat kot izraz preizkušenega partnerstva med državo in Cerkvijo tudi za prihodnost kazipot. Konkordat da je »jasna markacija avtonomije principov Cerkev in države« in hkrati omogočena »urejeno sodelovanje na mnogih pomembnih področjih«. »Tako je konkordat v službi ljudi, ki so hkrati občani države in člani Cerkev,« je dobesedno rečeno.

Na tiskovni konferenci je graški škof Johann Weber najnovjšo diskusijo o konkordatu, ki jo je sprožil Liberalni forum, označil kot »malo koristno« in »nepotrebno«. Weber je odločno zavrnil trditve, da konkordat Cerkvi zagotavlja razne privilegije. Trditev, da država financira Cerkev njihove privatne sole, je neresnična, je poudaril škof graške škofije Weber.

AVSTRIJA / KOROŠKI SLOVENC

Etnocentristični ali multikulturni model?

Zanimiv diskusijski večer na Dunaju

DUNAJ - Vprašanje političnih premikov ter njihovih posledic za koroske Slovence - kajpada pod posebnim upoštevanjem medtem že večletne razprave o multikulturalnosti in etnocentrističnih narodnopolitičnih modelih - je bilo tezišče diskusijske prireditve, ki jo je prirejala ljudsko-izobraževalna ustanova (Volkshochschule Donaustadt) v 22. dunajskem mestnem okraju.

Pred dokaj številno (in pretežno nemško govorečo) publiko sta podala svoja nasprotujoča si stališča glede multikulturnih ali etnocentrističnih izhodisc narodnostne politike slavist Mirko Messner in Reginald Vospemnik, ravnatelj ZG in ZRG gimnazije za Slovence v Celovcu.

Slednji je na začetku sicer izpostavil, da nikakor ne veljati za razvnetega zastopnika etnocentrističnih modelov, in da tako interetnični kot etnocentristični princip vid, kajpada odvisno od posameznih okoliščin, kot dva možna pristopa za zaščito in preživetje

narodnostnih skupnosti. Vendar je Vospemnik po svoji interpretaciji pojma »Ce je etnocentristem zahteva po možnostih samostojnega in zastopstva in soodločanja narodne skupnosti, potem se strinjam...« ter po primerjavi konkretnega reševanja problemov pri različnih manjšinah v Evropi (predvsem Danci v Schleswig-Holsteinu, Nemčija) naposled le nagnil k prepričanemu zagovarjanju etnocentričnega modela, kar pa po njegovem mnenju »ni nujno zapiranje in getoizacija narodne skupnosti«.

Vospemnik je v okviru diskusije jasno podprl tudi glasovalno akcijo Narodnega sveta koroskih Slovencev glede skupnega slovenskega političnega zastopstva, pri čemer je ta postopek - po kritičnih pripombah nekaterih slovenskih poslancev - primerjal z dopustno »povpraševalno akcijo za ugotavljanje javnega mnenja v krogu društvenih funkcionarjev« in ne kot »volilni postopek«.

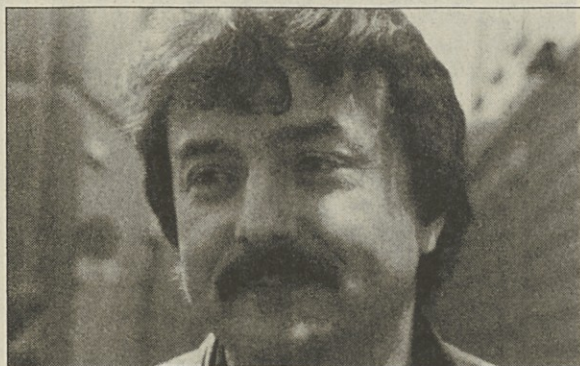
Mirko Messner pa je ta »volilni postopek« ozna-

cil kot poskus ene izmed osrednjih organizacij koroskih Slovencev za pridobitev politične hegemonije, kar naj bi imelo daljnoročno za posledico »psihološko travmatizacijo ter politično-strateško poslabšanje položaja slovenske narodnostne skupnosti.

Glede multikulturnih izhodisc za narodnostno politiko je dejal, da bi morala država poskrbeti za ustrezne predpogoje: jezikovno politiko (obvezna dvojezičnost pred uradih in v solstvu), demokracijskopolitične ukrepe (prepoved protimanjšinskih organizacij) ter depolitizacijo manjšinske politike v smislu njenega izvzetja iz dnevnih strankarskopolitičnih prepletov. (I.Sch.)



Reginald Vospemnik, ravnatelj slovenske gimnazije



Za multikulturni model: slavist Mirko Messner.



KRONIKA / 11. SKS

Sejem gre v klasje

V bodoče priložnost zastrokovno delo

LJUBLJANA - Včeraj se je s sklepnim literarnim večerom zaključil 11. SKS, ki je teden dni potekal v prostorih Cankarjevega doma, v dopoldanskem času pa so založbe se zadnjih predstavile svoje novitete zadnjih dveh let. Založba Karantanija je izdala ponatise treh svetovno znanih piscev - Jamesa Joycea, Franza Kafke in Thomasa Manna, ki smo jih v zadnjih letih zaman iskali na prodajnih policah slovenskih knjigarn. DZS je predstavila štiri izmed petih zvezkov letosnjega letnika zbirke Klasje, ki je namenjena predvsem srednjesolski mladini, zato so tudi spremne besede prirejene solskemu učnemu programu. Profesor slovenskega jezika in književnosti na beograjski gimnaziji Samo Krusić je s svojimi učenici predstavil primer problemske zastavitve učne ure, ki se je razvila v živahno razpravo o Cankarjevem delu Na klancu. Založba Jack je predstavila projekt z naslovom Slovenija na videu.

Ob zaključku 11. SKS smo organizatorje povprašali se o številu obiskovalcev in morebitnih spremembah na prihodnjih sejmih. Povedali so, da je letošnji sejem,

na katerem se je predstavilo 64 založnikov, obiskalo približno 12.000 obiskovalcev, med katerimi je bilo več kot petdeset odstotkov slovske mladine. V prihodnje lahko morda pričakujemo več strokovno usmerjenih predavanj, srečanj in simpozijev, ki naj bi sejmju pridali večjo vrednost in tezo, da ne bi izvenel predvsem kot predstavitev dosežkov na področju založniške produkcije, temveč bi pokazal tudi položaj in novosti v založništvu v svetovnem merilu. Želja organizatorjev (Združenje slovenskih založnikov) je, da bi z dogajanjem popestrili tudi zgornji del sejma, kjer založniki svoja dela postavljajo le na ogled, predstavitve knjig in druge spremljajoče prireditve pa se odvijajo v posameznih dvoranah. Sejem lahko v bodoče pričakujemo vsako leto, s tem, da bo vmesno leto sejemska ponudba bolj asketska, bionalni sejem pa naj bi imel večji poudarek na strokovnosti. Letošnji seminar o avtorskih pravicah, kateremu je prisostvovala gospa Lynette Owen, je bil uvodni poskus, ki naj bi ga v bodoče se obogatili.

Vanda Straka

DRUŠTVA / SLOVENSKI CENTER PEN

Podpora B.A. Novaku

Namesto občnega zbora le sestanek

LJUBLJANA - Namesto predvidenega občnega zbora, na katerem naj bi člani slovenskega centra Pen razresili stari in izvolili nov upravni odbor, je v ponedeljek zvečer v prostorih Društva slovenskih pisateljev ob premajhni udeležbi, ki ni dosegla 26 članov, kolikor je za »volitve in imenovanje« potrebni kvorum, potekal članski sestanek. Predsednik Boris A. Novak je, potem ko so udeleženci počastili spomin na člana, ki so umrli v zadnjih dveh letih, v izčrpnem poročilu predstavil svoje delovanje in delovanje centra v obdobju 1991 - 1993. Zaradi okoliščin ni potekalo v mirnejših casih, ampak predvsem v mrzličnem obveščanju mednarodnih centrov o položaju Slovenije med vojno leta 1991 in pozneje v duhumornem oblikovanju posameznih sklepov kasnejših kongresov, na katerih je slovenski Pen predvsem opozarjal na korenine jugoslovanske vojne, podprl organizacijo dubrovniškega kongresa ter sprožil akcijo pomoči pisateljem - beguncem in tistim, ki so ostali v Sarajevu. Letos ustanovljeni komite mednarodnega Pena, ki ga vodi prav slovenski center, je doslej zbral in v različnih oblikah posredoval že nad 160.000 nemških mark tovrstne pomoči. Ob koncu poročila je Boris A. Novak udeležence sestanka prosil, da se opre-

delijo do tekoče polemike z Igorjem Torkarjem, ki poteka v Književnih listih, in tako na slovenski Pen kakor na njegovo dobro ime meče negativno luč. Torkar Penovcem med drugim očita ekskluzivizem, klavnost, grabez... Sestanek je pozdravil tudi sarajevski dramatik in pisatelj Miroslav Jancić, ki je ob zahvali kolegov s svojega evropskega potovanja slovenskemu Penu prinesel tudi vrsto pozdravov drugih centrov. Razprava je potekala v znamenju pripombe Dimitrija Rupla, ki je opozoril tudi na prodor slovenske kulture »na severozahod« (Milos Mikel, predsednik mirovnega komiteja mednarodnega Pena, je »obsedenost« z nekdanjo Jugoslavijo pojasnil prav s sedezem komiteja v Ljubljani). Razpravljali pa so tudi o Torkarjevih obtožbah o »privilegiranih« članih in privilegijih pri potovanjih na kongrese, ki jih je vzbudila Novakova intervencija na blejskem srečanju, ko je Igor Torkar metaforo noža razširil na ves srbski narod ter izstopu iz Pena. Udeleženci so po razpravi na pobudo delovnega predsednika Alesa Bergerja sprejeli sklep, da sestanek soglasno podpira poročilo Borisa A. Novaka o vodenju Pena v minulih dveh letih in se s tem ograjuje od krivčnih napadov nanj.

Tone Vrhovnik

NOVO NA ODRU

Jan Wilkowski: Trdoglavček, Lutkovno gledališče Ljubljana, režija in dramaturgija: Matija Milčinski, nastopajo: Urška Hlebec, Božo Vovk, Lojze Sedovnik, premiera nocoj ob 19.30 v Kulturnici na Zidovski stezi 1, predviden zaključek predstave ob 20.15, cena vstopnic: 300 tolarjev, cena gledališkega lista 40 tolarjev, predstava nima odmora.

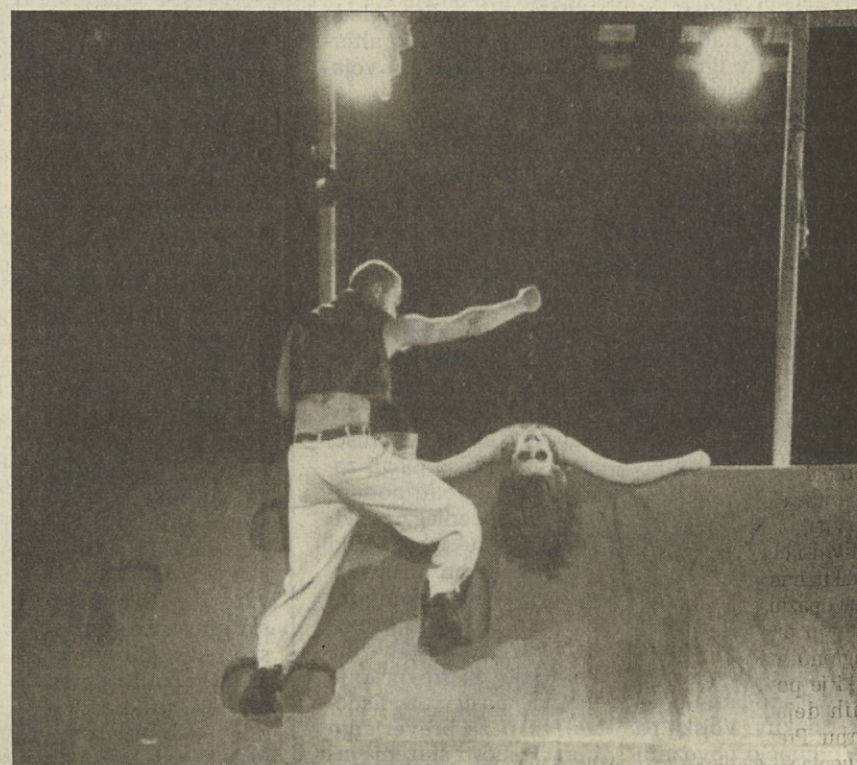
Druga premiera sezone v ljubljanskem Lutkovnem gledališču prinaša uprizoritev otroške lutkovne igrice Trdoglavček poljskega avtorja Jana Wilkowskega, ki je nekateri obiskovalci lutkovnih gledališč ze poznajo: Trdoglavček je pred mnogimi leti v Dravljah režiral veliki slovenski lutkar Jože Pengov, leta 1980 pa so v LGL uprizorili Guignola v težavah. Avtorji nocojsnje predstave - le ta je namenjena najmlajšim otrokom in vsem, ki so nekoč bili otroci - so pri uprizoritvi poskušali izhajati iz ene izmed teorij o lutkarstvu, teorije, da je namreč lutkar lutkin sluzabnik. In kdo je bolj sluzabniški od sluzabnika? Sluzabnik! Tako so poskušali ugotoviti, kaj bi storili trije sluzabniki, ki se v predahu med gosposko zabavo zatečejo v sobo na počitek in tam odigrajo Trmoglavčka, tistega, ki kdo ve zakaj s svojim ockom sam prebiva v gozdu in si tako strašno želi prijatelja svojih let, da bi se z njim igral... Za likovno zasnovno medvedka Trdoglavčka, lisice, koklje, očeta medveda, kuzka in vseh ostalih nastopajočih je poskrbela Anja Dolenc, glasbo je napisal Jani Kovacic, da pa lutke ne bi tavale v temi, je poskrbel Miran Udočič. (M.T.)



Urška Hlebec in Božo Vovk, igralca, ki Trdoglavčku pomagata iskati prijatelja

Tatovi mokrih robčkov, režija: Matjaz Pograjc, kreacija in interpretacija: Alma Blagdanic, Igor Dragar, Janja Majzel, Blazka Muller, Ivan Petermelj, Matej Recer, premiera nocoj ob 21.00 uri v Kosovelovi dvorani Cankarjevega doma, predviden zaključek predstave ob 21.50, cena vstopnic 600 tolarjev (studenti 400), predstava nima odmora.

Predstava Tatovi mrtvih robčkov režiserja naše najmlajše generacije Matjaza Pograjca v produkciji EG Glej v koprodukciji s Cankarjevim domom iz Ljubljane in s pomočjo CNDC L'Esquisse de Angres, je že četrti predstav gledališča Betontanc iz Ljubljane, hkrati pa po trilogiji Za vsako besedo cekin, pesniki brez zepov in Romeo in Julija začetek nove smeri v gledališkem iskanju in snovanju tega teatra. Če bi prve tri predstave lahko označili kot »neorealistično fazo«, potem lahko za nocojšnjo zapisemo, da z njo odpira pota pravemu Teatru. Tudi tokrat režiser ohranja preprosto zgodbo, zgodbo starih prebivalcev samotnega otoka brez vode, ki želijo ohraniti pri življenju drevo - simbol lepote, vendar pa nastajajoči konflikti med njimi evocirajo zaostrene situacije in s tem prizore na meji gledljivosti. S tokratno predstavo se gledališče Betontanc podaja v svet domišljije, njena večnovost pa ponuja obilo aluzij in bo tako nedvomno navdušila prenekaterega gledalca. Med preostalimi izvajalci predstave velja omeniti se avtorja glasbe Mitja Vrhovnika Smrekarja, scenografa Tomaza Strucla, kostumografa Leno Pislak in Roka Preložnika ter lucnega oblikovalca Pascala Merata. (M.T.)



Dva izmed prebivalcev nenaseljenega otoka (Foto: Diego Andrés Gómez)

Z G. Stupico tudi v tujino

V ljubljanski Moderni galeriji so pred dnevi predstavili monografijo o Gabrielu Stupicu, ki jo je izdala zasebna založba Ewo. To je že njena tretja monografija o slovenskih slikarjih. Direktor založbe pisatelj Slavko Pregelj je povedal, da imajo - ceprav so majhni - velike nacrte. Tako upajo z izdajo te monografije tudi na osvojitve tujih trgov.

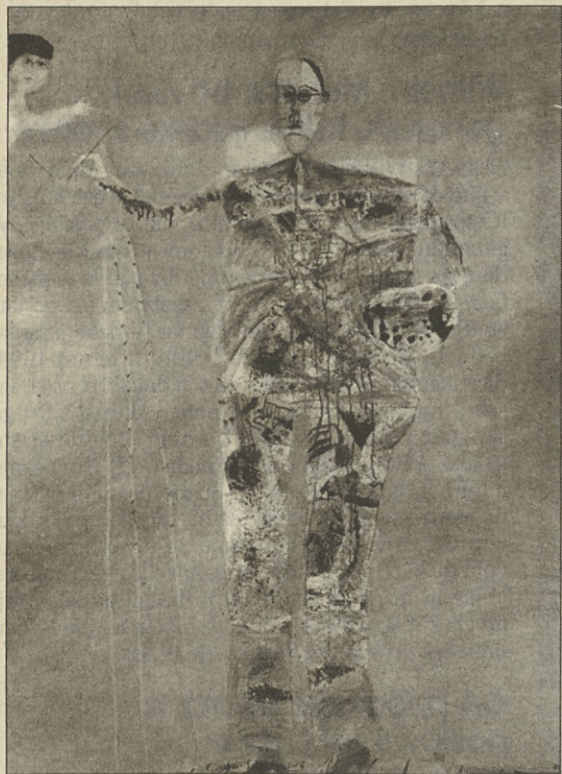
Besedilo v monografiji je delo Jureta Mikuza, ki je povedal, da se je z Gabrielom Stupico prvič pogovarjal že leta 1969, ko je zbral intervjuje s slovenskimi slikarji. Ze takrat je opazil, da je Gabriel Stupica užival veliko spoštovanje med svojimi kolegi. Besedilo, ki ga je o njem napisal leta 1973, pa je pohvalil celo slikar sam.

Posebnost te knjige je kronika, ki ne omenja le dogodkov, ki jih je slikar doživel v določenem času, ampak vzporedno navaja tudi temeljna dela, ki so takrat nastala ter kulturne in zgodovinske dogodke v svetu. V knjigi lahko preberemo, da se je v letu, ko je umrl Pablo Picasso, končala vojna v Vietnamu. Istega leta je Gabriel Stupica studijsko popotoval po Španiji; v tem letu je narisal Tihožitje s hruškami in več portretov.

Helena Pogacnik Erjavec ki je zbrala podatke o slikarjevih delih, je povedala, da se je včasih pocutila kot detektiv, saj je ob večerih na centralni postji listala po telefonskih imenikih. Velika večina del je namreč v zbirkah v Zagrebu in Beogradu. V knjigi so objavljeni podatki o vseh njegovih slikah in tudi reprodukcije slik, ki ne obstajajo več. Slika Lucija iz let 1967 ali 1968 v celoti ne obstaja več. Eden izmed lastnikov v Zagrebu ali v Dalmaciji ji je namreč odrezal spodnji del oziroma noge. Verjetno ga je motilo to, da je bila Lucija upodobljena s tremi nogami.

Knjiga je edina iz serije monografij o slovenskih slikarjih, ki jo je subvencioniralo Ministrstvo za kulturo. Monografijo o Gabrielu Stupicu je založba Ewo izdala v nakladi 3000 izvodov. Izvod stane 7500 sit, za prodajo pa je zadolžena Mladinska knjiga.

I. Z. Wetter



Veliki svetli avtoportret, 1959

NOVO V KINU

Leto nasilja (The Year of the Sun), politični thriller, režija John Frankenheimer, scenarij (po romanu Michaela Mewshawa) David Ambros, igrajo Sharon Stone, Andrew McCarthy, Valeria Golino, produkcija Yog Production, distribucija Ljubljanski kinematografi, od jutri v ljubljanskem kinu Dvor.

Pred naslednjim tednom, ko pridejo trije močni filmi in bo v zraku ze visel pridih po Beguncu, se bo najbolje izobraziti, kaj je počela Sharon Stone, preden je posnela Basic Instinct in Sliver. Bila je v Italiji, kjer je kot ameriška novinarka (torej ze na začetku kariere!) padla v grozljivo mrežo splet, tokrat političnih. Zapletla se je namreč s pisateljem, ki je pisal knjigo o rdečih brigadah, kot nalašč pa se je vse skupaj dogajalo ravno v času ugrabitve in kasnejšega umora italijanskega politika Alda Mora leta 1978. Mlada novinarka in pisatelj, ki seveda ne uporabljata samo časopisnih virov, se znajdeti sredi terorističnih in siceršnjih zapletov, ki ljubezensko storijo opremijo z vsemi dopolnilnimi efekti, ki jih tokrat ni bilo treba iskati v kaki bananariji, seveda pa je ob ogledu dobro odmisliiti vse odlične filme, ki so jih o svojih težavah posneli Italijani sami, na primer Francesco Rossi. (T. V.)



Sharon na počitnicah v Italiji

Prvih deset filmov v preteklem tednu (od 8. 11. do 14. 11. 93)

V primerjavi z oktobrom in septembrom je obisk v ljubljanskih kinematografih v novembru nekoliko upadel - med 8. in 14. novembrom so imeli 21.179 gledalcev, ki so v blagajnah pustili 8.472.100 SIT. Od dveh prejšnjih tednov v prejšnjem tednu je dobro startala zlati razvpita Vročica (s Sharon Stone iz Prinskega nagona v glavni vlogi) in je zasedla drugo mesto na naši lestvici. Disneyjeva komedija Ljubica, otrok je narasel, pa je pristala na četrtem mestu. Ferrarijevo Meso se je s 4.585 gledalci in s 1.803.350 SIT poslovilo z lestvice. **Legenda:** Prva številka pomeni število predstav, druga st. gledalcev in tretja bruto izkupicek v preteklem tednu. Številke v oklepajih predstavljajo dosedanja skupni seštevki predstav, gledalcev in izkupička.

1. Firma / Feel Film	26 (48)	5.447 (11.003)	2.387.500 (4.887.700)
2. Vročica / Feel Film	29 (29)	5.218 (5.218)	2.087.200 (2.087.200)
3. Naključni junak / Mladina film	28 (90)	3.176 (15.723)	1.232.700 (6.180.150)
4. Ljubica, otrok je narasel / Lj. kinem.	24 (24)	1.858 (1.858)	743.200 (743.200)
5. Orlando / Mladina film	28 (44)	1.383 (2.319)	542.300 (916.700)
6. Prosti pad / Lj. kinem.	21 (123)	1.272 (14.712)	489.650 (5.766.000)
7. Sommersby / Lj. kinem.	23 (144)	1.048 (21.566)	398.150 (8.454.850)
8. Vsi psi gredo v nebesa / Art Video	14 (55)	870 (6.140)	261.000 (1.990.100)
9. Zadnji dobri možje / Mladina film	20 (158)	510 (27.834)	198.200 (10.008.850)
10. Odrasli si privoskijo / Lj. kinem.	8 (57)	175 (2.000)	64.750 (779.800)

Tudi v Zagrebu so imeli premiero filma Ljubica, otrok je narasel, kot tudi se enega hrvaškega celovečerca - Kontesa Dora (potem, ko se je zaenkrat zelo dobro izkazal Vrijeme za, ki ima ze skoraj 12.000 gledalcev). Navajamo število gledalcev v preteklem tednu in (v oklepaju) skupno st. gledalcev.

1. Ljubica, otrok je narasel	4.505 (4.505)
2. The Distinguished Gentleman	4.202 (30.330)
3. Vrijeme za	3.215 (11.859)
4. Jurski park	3.047 (93.258)
5. Kontesa Dora	2.987 (2.987)
6. Odrasli si privoskijo	2.773 (23.546)
7. Champions	2.230 (6.477)
8. Izdajalski trenutek	530 (1.689)
9. Nune pojejo	392 (56.885)

V tednu med 28. oktobrom in 3. novembrom so bili na mednarodnem trzišču (V. Britanija, Francija, Nizozemska, Nemčija, Japonska, Švedska, Avstralija in Italija) najuspešnejši naslednji filmi (izkupicek v milijonih USD):

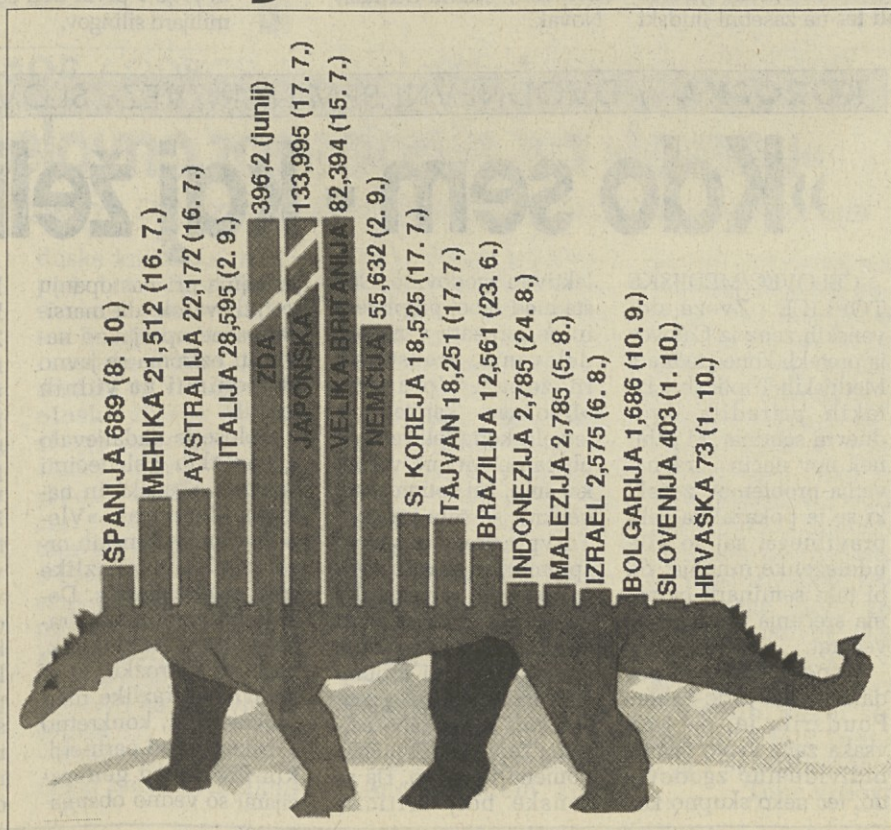
1. Jurassic Park	14, 40 (261, 6)
2. The Firm	5, 58 (44, 27)
3. The Fugitive	5, 53 (83, 73)
4. Cliffhanger	4, 55 (50, 45)
5. In the Line of Fire	3, 86 (28, 96)

Igor Kernel

Molzenje dinozavrov

Neuspel podvig

Evforija z dinozavri se v Sloveniji se ni povsem poglobila. Ljubljanske mlekarne so se vanjo vključile pred kratkim z izdelavo Skutozavra (neposredne zveze s preminulimi bitji nismo odkrili, pod to znamko se namreč prodaja skutta z vložnim sadjem), DZS, ki se je z dinozavri na knjižnem področju najbolj potrudila pa s prodajo knjige Jurski park ni posebno zadovoljna, prodali so namreč okoli 3000 izvodov. Kot kaže, se je večina odločila le za ogled filma, ki pa ni tako močno vzbudil njihovega zanimanja, da bi si kupili se knjigo. Precej boljše gre v denar tedenska revija Dinozavri, ki ima se vedno naklado okoli 25.000 izvodov, zato jo bodo zato vsekar ohranjali se nekaj časa. (V. S.)



Rekorden dobiček

Tako kot vsi drugi filmi Stevana Spielberga tudi Jurski park, ko gre za denar, ni izjema. Ni je namreč kinodvorane na svetu, ki ji ne bi prinesel velikega iztrška. Podatki kažejo, da so kinodvorane do sredine oktobra iztržile 891,4 milijonov SIT (vrednosti so prikazane v milijonih SIT, računajoc po tečaju Banke Slovenije, tečajna lista 221 z dne 12. novembra 1993, po katerem je 100 Pst 91, 62 SIT).

Kljub različnim velikostim držav in kljub podatkom, ki so opremljeni z različnimi datumi, je iz tabele razvidno, da so za Jurski park največ iztržili v ZDA. Ni naključje, da jim sledi japonska itd. - vse do Slovenije, ki se je z nasla na predzadnjem mestu, ceprav v ugledni družbi. (Pripravi I. L. in Ba.S.)

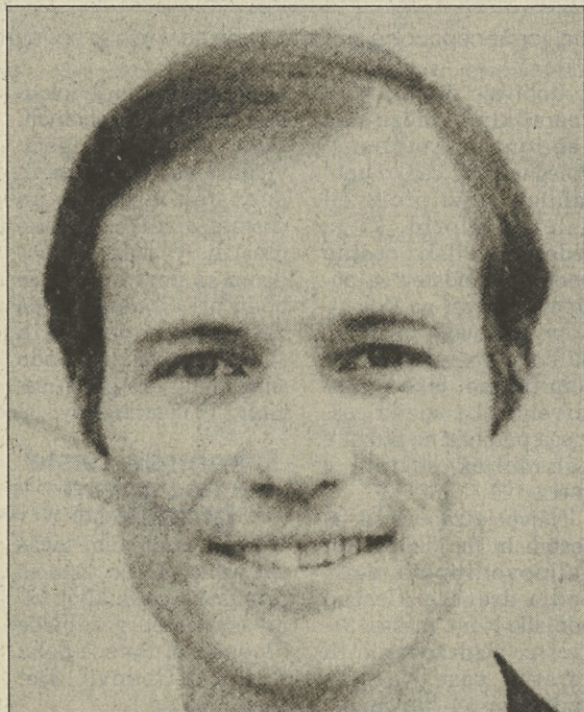


TRANSCENDENTALNA MEDITACIJA / S SPROŠČUJOČO MENTALNO TEHNIKO NAD KRIMINAL

Projekt zmanjšanja napetosti in nasilja z meditativno prakso

V zadnjem desetletju so z več kot stidesetimi znanstvenimi raziskavami ugotovili, da se s skupinsko prakso transcendentalne meditacije in sidhi program bistveno zmanjšajo negativne tendence v družbi, to je družbeni stres in napetosti v družbi, ki se kažejo tudi v obliki kriminala, nesrec, poškodb, bolezni, sprejemov v bolnico, alkoholizma, zlorabe drog, in tako dalje. Oklepajo se pozitivne socialne in ekonomske tendence na individualni in družbeni ravni (na primer uspeh in učinkovitost vlade, katere delo je posredno in neposredno oteženo pod pritiski družbenega stresa). Omenjene znanstvene raziskave so opravili na Maharishijevi evropski raziskovalni univerzi v Sviči, na Maharishijevi vedski univerzi v Hollandiji in na Maharishijevi mednarodni univerzi v ZDA. Raziskave učinkov transcendentalne meditacije so bile doslej izvedene na manjših vzorcih. Projekt »S transcendentalno meditacijo nad kriminal«, ki je letosnje poletje potekal v Washingtonu, pa naj bi dokazal, da so pozitivni učinki skupinskega prakticiranja TM sidhi programa opazni tudi na večjem številu prebivalcev v Washingtonu, milijonskem mestu, ki je po številu kriminalnih dejanj v svetovnem vrhu. Pred pričetkom eksperimenta so po napovedi ustanovitelja transcendentalne meditacije in TM

sidhi programa, Maharishi Mahesh Yogija najaviti, da bo v času trajanja eksperimenta prislo do 20 odsotnega znižanja kriminala v Washingtonu. Na ta način



Dr. John Hagelin, direktor inštituta v Fairfieldu (Iowa)

naj bi znanstveno potrdili obstoje enotnega polja zavesti (v skladu s fenomenom enotnega polja v fiziki). Le tako si namreč lahko razlagamo predpostavko, da skupina ljudi, ki vadi sproščujočo mentalno tehniko, lahko pozitivno vpliva ne le na svoje stanje, ampak tudi na psihofizično stanje drugih ljudi v okolici. En odstotek

ljudi, ki vadi TM, ali kvadratni koren enega odstotka ljudi v neki skupnosti naj bi bilo zadostno število praktikanov TM za ustvarjanje pozitivnih tendenc v dolo-

Washingtonu ubralo okrog 1200 ekspertov za vadbo transcendentalne meditacije in TM sidhi programa (jogijskega letenja). Po preliminarnih podatkih washingtonske metropolitanske policije se je v tem času kriminal v Washingtonu v celoti znižal za 23,6 odstotkov v primerjavi s stanjem junija 1992. Lani je bilo v Washingtonu 817 hujših napadov, letos 665. V toku prvih starih tednov »projekta s TM proti kriminalu« je bilo v Washingtonu 546 ropov v primerjavi s 800 ropi junija lani, 20 posilstev v primerjavi z lanskim dvaindvajsetimi, število umorov pa se je zvisalo za 12 (lani 35, letos 47). Po statistiki washingtonske metropolitanske policije so pri navedenih podatkih možna odstopanja za 3 - 5 odstotkov. V drugi polovici projekta je sodelovalo okrog 3800 do 4000 praktikanov TM sidhi programa iz 64 držav. Po vrstah kriminalnih dejanj so ocenili, da se je najbolj znižalo število ropov in zatem napadov, število posilstev se ni bistveno znižalo, število umorov pa je celo naraslo. Vstevsi vsa kriminalna dejanja skupaj je prišlo v drugi polovici eksperimenta do približno 25 odstotnega znižanja kriminalnih dejanj.

Neodvisni znanstveni svet, ki šteje 27 členov, bo v nekaj mesecih preveril rezultate. V svetu so znanstveniki z univerze Maryland, z washingtonske metropoli-

tanske policije, z univerze Kolumbije, z univerz Howard, Maine, Temple, z denverske pravne fakultete in iz Svetovne banke. Le stirije člani sveta prakticirajo

merjati s številom kriminalnih dejanj v nekaj mesecih po zaključnem projektu za znižanje kriminala, prav tako pa bo treba oceniti gibanje števila kriminalnih de-



Prof. Rozina Pavše, učiteljica TM v Sloveniji

Pri washingtonskem eksperimentu je sodelovala tudi slovenska učiteljica transcendentalne meditacije, prof. Rozina Pavše (v Sloveniji dela 5 učiteljev TM). Gospa Rozina Pavše že 3 leta poučuje TM prek Društva za naravni zakon za transcendentalno meditacijo v Ljubljani. Prvi tečaj TM so bili v Sloveniji že konec leta 1972. Povedala je, da je v Sloveniji približno 3.000 praktikanov TM in 120 praktikanov TM sidhi programa. S stalno skupino 1.000 praktikanov TM sidhi programa v Sloveniji bi lahko ustvarili koherentno ozračje za delovanje vlade in za gospodarske tokove, ki bi prinesli blagostanje. Stalna skupina tisočih praktikanov TM sidhi programa naj bi vplivala na pomiritev vojne pri sosedih in ohranitev miru na Balkanu, kakor tudi na dobre sosedske odnose.

TM. Zbrane podatke o gibanju kriminala v času eksperimenta s TM bo treba pri-

janj za nekaj let pred tem dogodkom. Dr. John Hagelin, direktor

instituta za znanost, tehnologijo in javno politiko pri Maharishijevi mednarodni univerzi v Fairfieldu, Iowa, je bil vodja washingtonskega projekta. Opozoril je, da »še ni čas, da bi delali dokončne zaključke preden znanstveni svet ne objavi svojih ugotovitev.« V svojem pismu premieru ZDA je dr. John Hagelin predstavil projekt. Ponovil je nekatera stališča, ki jih je zastopal kot predsedniški kandidat Stranke naravnega zakona. Po njegovem mnenju ima washingtonski projekt »velik pomen z zmanjševanje napetosti in nasilja povsod po svetu.

Nasilje v Washingtonu, ki ima eno najvišjih stopenj kriminala in umorov med velikimi mesti po svetu, ni po svojem izvoru in vzgibu nič drugačno od izvora in delovanja nasilja v Bosni, Somali, Kambodži, Sri Lanki, Bliznjem Vzhodu ali Severni Irski. Zato se program za znižanje kriminala v glavnem mestu Združenih držav direktno nanasa na vsa omenjena področja... Z uporabo tega pristopa bi lahko zmanjšali stres in napetosti v družbi po vsem svetu. Akumulacija stresa na družbeni ravni neogibno izbruhne v nasilje, terorizem in vojno. Svetovni voditelji bi morali spoznati, da je zmanjšanje stresa in pospeševanje harmonije in stabilnosti družbe temeljnega pomena za svetovni mir.«

Neva Miklavc Prečan

SPLOŠNA MEDICINA

Kajenje in alkohol škodujeta srcu

META PENTEK

Kadar govorimo o kajenju in prekomernem pitju alkohola, nam ponavadi ne pride takoj na misel, da sta obe razvadi pomembna dejavnika tveganja za razvoj bolezni srca in ožilja. Ko govorimo o kajenju si kot najbolj preteče obolenje predstavljamo raka na pljučih ali v ustih, požiralniku. Pri govorjenju o alkoholizmu se takoj spomnimo na škodljivo delovanje alkohola na jetra in njihov postopni propad ali pa na cel kup socialnih težav, ki so vedno prisotne v alkoholikovi okolici. Vendar se je treba zavedati, da tudi srcu in ožilju ni prizaneseno, če se prepustimo eni ali drugi, ali kar obema razvadam hkrati. Pri kajenju v telo prihaja cela vrsta različnih snovi. Za srce in žilni sistem sta najbolj pomembna škodljiva faktorja nikotin in ogljikov monoksid. Nikotin deluje posredno preko hormona adrenalina. Povzroči njegovo večje izločanje v kri, to pa povzroča hitrejši utrip srca, ki ničemur ne služi. Hitro bitje srca ni na primer prilagoditev hoji v hrib ali pa priprava na hitro reagiranje telesa na nevarnost. Srce se pripravlja na nekaj, česar ni, je po nepotrebnem vzpodbujeno k hitrejšemu delu. Na arterijski žilni sistem, t.j. na žile, ki vodijo kri iz srca na obrobje telesa, pa vpliva nikotin tako, da povzroči skrajševanje mišic v steni žil. Posledica tega je zožitev omejenih žil. Če gre za žile starejšega človeka, ki že ima žile zožene zaradi arteriosklerotičnih sprememb, se žila lahko tako zelo skrči, da je pretok resno moten in pojavijo se bolečine v tkivih za takimi ožinami. Najpogostejše so prizadete žile spodnjih udov, včasih tudi zgornjih. Raziskovalci so hoteli odgovoriti na vprašanje, koliko časa ena cigareta povzroča skrajševanje žil. Prišli so do zaključka, ki je tudi njih presenetil. Ena cigareta povzroči skrajševanje žil za osem ur! Tri cigarete so torej dovolj, da je arterijski žilni sistem »v krču« cel dan. Ogljikov monoksid deluje negativno tako, da izpodriva kisik iz krvnih celic in namesto, da bi kri nosila po telesu za življenje potrebni kisik, deloma ponuja tkivom za njihovo delo tudi neuporabni ogljikov monoksid. V takih razmerah seveda ni čudno, da celice propadajo. Za alkohol marsikdo reče, da je dober za srce, da sir žile. Tak ucinsek so resnično opazovali, vendar je alkohola v te namene v telesu hitro dovolj. Po raziskavah in primerjavah so se strokovnjaki nekoliko pogodili, da do 30 gramov alkohola na dan zadostuje. Ta podatek je namenjen predvsem tistim, ki alkohol že uživajo. Tisti, ki ga ne pijejo, naj posežejo po drugih načinih razširjanja žil (na primer telesni aktivnosti). Pri večjih vnositih alkohola pa se z leti razvije posebna oblika bolezni srčne mišice, dilatativna miokardopatija. Srce postane kot raztegnjena vreča in več ne zmore svojega dela.

KIRURGIJA / PRIMER NESREČNE LAURE JE RAZBURIL BRITANSKO JAVNOST

Etična vprašanja o smislu ali nesmislu presajanja organov

Enaka pomembnost kakovosti življenja in smrti

Starsi petletne Laure Davies iz Manchestra so se v četrtek jutraj na otroški kliniki v Pittsburghu (ZDA) odločili, da njihovi hčerki ni več pomoči, in zaprosili zdravnike, naj ustavijo napravo, ki jo je ohranjala pri življenju. Tako je bilo sicer izredno pogumno in veselo dekletce, katerega zgodba pretresa ljudi tako v Veliki Britaniji kot v ZDA, končno rešeno trpljenja. Ostaja pa vprašanje, ki v Britaniji razvema razprave v javnosti, do katere mere so utemeljene in pravična prizadevanja zdravnikov pri reševanju življenj?

Laura Davies je bila rojena 1. aprila 1988 z redko boleznijo gastroschisis, zaradi katere ni mogla pravilno prebavljati hrane. Zdravniki so staršem povedali, da bo Laura umrla, če ji ne bodo presadili jeter in crevesja. Takšne operacije pa v Britaniji pred tem še niso opravili in edina bolnišnica, ki se je lahko pohvalila z uspehom na tem področju, je bila otro-

ška klinika v Pittsburghu. Laurini starši so se odločili zanjo in začeli so zbirati denar za tvegan in drag poseg v ZDA. Ves denar je bil zbran po »zasebni poti«; prostovoljne prispevke so se darovali ljudje iz Britanije in ZDA. Celotno kralj Fahd iz Savdske Arabije je k prvi operaciji prispeval 150.000 britanskih funtov (k drugi pa se enkrat toliko).

Desetega junija 1992 so na otroški kliniki v Pittsburghu med 15-urno operacijo Lauri Davies presadili jetra in crevesje. Operacija je uspela in Laura se je s starši vrnila domov. Toda njeno telo je začelo zavracati presajena organa in pred dvema mesecema so zdravniki v Pittsburghu Laurine starše spet postavili pred hudo dilemo z ugotovitvijo, da je edina možnost za Laurino preživetje presaditev šestih organov. Laurini starši so se odločili zanjo.

Tako je 16. septembra Laura preživela 20-urno operacijo, med katero so ji presa-

dili želodec, debelo in tanko črevo, jetra, trebušno slinavko in ledvici. Vendar po tej operaciji Laura nikdar več ni zapustila intenzivne nege. V zadnjih štirinajstih dneh se je njeno stanje izredno poslabšalo in padla je v koma. Nenadno poslabšanje je bilo tudi posledica tumorjev, ki jih je povzročilo jemanje močnih zdravil (FK 506), ki naj bi preprečevala zavrnitev presajenih organov. Petletni boj male Laure in njenih staršev je bil končan.

Toda ostala so neresena vprašanja, na katera pa je zelo težko izrečno odgovarjati. Ze prva presaditev več organov je v Britaniji razburjala duhove, toda ko so se Laurini starši odločili za presaditev kar šestih organov, so bili ledeznih javnih očitkov, da otroka izpostavljajo tveganju in prehudemu trpljenju. Oglasali so se tudi nekateri, ki so opominjali, da bi z denarjem za te nevarne in drage posege (vse skupaj naj bi stalo skoraj milijon ameriških dolarjev) lahko resili zi-

vljenja na stotine otrok v Veliki Britaniji ali na tisoče otrok v nerazvitih državah. In sploh so spraševali in se sprašujejo, ali je bilo prav, da so Lauro mučili z nevarno pionirsko večvrstno presaditvijo, ki je bilo njeno telo že tako izčrpano in je bila možnost za uspeh minimalna.

Celo pediater dr. Andrea Tzakis, ki je Lauro zdravil v Pittsburghu, zdaj izjavlja: »Obtožujejo nas, da smo otroka izpostavili nepotrebnim bolečinam. Če gledam nazaj, je kritika pravilna, kajti Laurino življenje med operacijo in trenutkom smrti ni imelo nobenega pravega smisla.«

To pa je tudi odgovor mnogim tistim, ki pravijo, da je kakovost življenja prav tako pomembna kot kvaliteta smrti, in poudarjajo, da je bila druga večvrstna presaditev organov neupravičena.

Toda na drugi strani so tisti, ki opominjajo, da v kirurgiji vse nove tehnike prinašajo tveganje; ko so kirurgi v poznih petdesetih letih začeli presajati ledvice, prav tako niso bili uspešni. Šele deset let pozneje so te presaditve dosegle zadovoljivo raven uspeha. Isto je bilo s presaditvami srca in prvimi večvrstnimi presaditvami srca in pljuč. Dolgoročno gledano, pravijo zagovorniki tega stališča, začetni kirurški poskusi prinašajo koristi poznejšim bolnikom in rešujejo življenja. Toda britanski strokovnjaki, ki se ukvarjajo z medicinsko etiko, poudarjajo, da pri takšnih poskusih ne sme biti zaradi navdušenja nad napredkom medicinske znanosti preokracena meja, prav tako ne gre zanemariti ne interesov prizadetega bolnika.

Alja Kosak

ETNOLOGIJA / KANADSKA IDENTITETA (1)

Samostojnost in originalnost časovnega zaporedja namesto kolonialne odvisnosti

»Zmedenost in negotovost Kanadčana izhaja iz dejstva, da se obnaša drugače kot njegov britanski sorodnik ali ameriški sosed; zato se včasih razlikuje, ali pa enači z njima.«

Se danes je dokaj razširjeno mnenje, da je Kanada dežela kmetov, gozdarjev in lovcev. Vendar za današnjo Kanadčana velja, da za razliko od svojega deda (ki verjetno sploh ni prebival v Kanadi) živi v mestu, saj se le se pešica prebivalcev ukvarja z obdelavo zlatoklasastih žitnih polj, nasadov jabolk ali za nastavljanjem pasti za divjacin - dejavnosti, ki so nekoc pomenele osnovo kanadske ekonomije.

Vendar pa sta tako mističnost življenja na deželi kot specifičnost neizmerne kanadske divjine, sestavina kanadske kulture in podzvesti vsakega posameznega Kanadčana. Prostranost pokrajine vtisne duši drugačen pečat kot majhna dežela. Velike dežele, ki ne poznajo intimnosti strnjjenih in starodavnih naselbin (Kanada, Avstralija), pustijo celo pri prebivalcih njihovih mest občutek geografske praznine, oklepajoče se in prisilne osamljenosti, ki je lepo izražena v izrazu, ki ga je pred več kot sto leti skoval angleški oficir William Francis Butler, ko je potoval po Kanadi - »velika osamljena dežela« (The Great Lone Land).

Le nekaj odstotkov kanadskih prostranstev je obdelanih in poseljenih. Vse ostalo so gozdovi, planine, tundra, skalovje, reke in jezera (z okoli 850 tisoč kvadratnih km sladkovodnih površin tvori več kot polovico svetovnih vodnih zalog). Zato ni nič čudnega, da je neizmerna prostranost kanadskega ozemlja, ki je dolgotrajna, grozota in navdihujoca hkrati, globoko vtisnjena v kanadsko podzvest, ter prevladuje v poeziji, literaturi in izrazni

umetnosti. In ne nazadnje, Kanadčani se radi odzivajo klicu divjine in narave, ceprav danes potujejo s kamp prikolicami in motornimi colni, ne pa s kanuji (canot de maitre) kot nekoc. Kakor velja, da se Kanadčani v svojem prostem času in v svoji umetnosti veliko ukvarjajo s kanadskimi prostranstvi in geografijo, velja tudi, da so v zadnjih letih svojo pozornost obrnili na vprašanja, povezana z zgo-

dovine druge dežele (Anglije), pač pa samostojnost in originalnost časovnega kontinuum. Neizbežnost slovesa od britanske krone (kraljice) bo prej ali slej (podbodno kot v Avstraliji) logično zaključila ta proces.

Vzporedno z eksplozijo kanadskega samozavedanja v prostoru in času, pa je prišlo tudi do neke vrste paradoksalne situacije - zbežanosti in nevednosti, kako sploh aplicirati in ma-

ni pa ne zna definirati njune različnosti. »Ali: »Kanadčan je nekdo, ki ve, da nekam gre, vendar pa ne ve točno kam.« In: »Kanada je edina država na svetu, ki obstoja brez svoje identitete.«

Številni Kanadčani so prepričani, da se je identiteta Kanade oblikovala kot domena zunanjih sil, zunanjih držav. Nekateri so dolgo gojili svojo privrženost britanski kroni, saj je bila

»background« Kanadčanov pomembno drugačen od ameriškega. Ljudje v Kanadi večinoma verjamejo, da je prav mešanica javnega in privatnega, odprtega in zasitenega, tržnega in državnega tisto, kar pogojuje njihovo učinkovitost in tekmovalnost na svetovnem odru. Verjamejo v nujnost ustanove solidarnost, v obstoj mreže socialne varnosti (security net - pokojnine, zdravstveno varstvo, egalitarnostna izravnava med provincami). Odtod tudi rastoče nasprotovanje NAFTA (North American Free Trade Agreement), ki bi pretirano razprl meje kompetitivnega trga in omogočil, da bi se najbolj bogati in najbolj brezobzirni podjetniki polastili vseh dejavnosti, ki bi lahko prinisale dobiček.

Medtem ko ameriška vlada poudarja koncept tekmovalnosti vseh proti vsem (zlasti v obdobjih republikanske vladavine) in je kot tekme razumljena tudi v obeh njenih državljanih, pa je odnos Kanadčanov do svoje vlade in vladne aktivnosti precej drugačen. Sprejemajo in doživljajo jo kot predvsem humanitarno ustanovo, kakor posredovalca in mediatorja med poloma demokratičnega in tekmovalnega, humanega in učinkovitega. Prav konflikt med uravnoteženim komunitarizmom in nenadzorovano individualno kompetitivnostjo, je stalnica kanadskega zgodovinskega razvoja, ki se morda v doslej najbolj čisti obliki kaže v spopadu privrženosti in nasprotnikov »proste trgovine« med Kanado, ZDA in Mehiko.

Bogomil Ferfila



Redki govedorejci (Foto: K. Heinz)

dovinsko zavestjo in identiteto Kanade. Proti koncu 70-ih let (ob 100-ti obletnici kanadske federacije) je prišlo do prave eksplozije in poplave knjig o bližnji in daljnji preteklosti, kar je bil le logičen odgovor na skokovito rast zanimanja za lokalno in nacionalno zgodovino. Obenem pa je prišlo do kratkega stika v kontinuiteti razumevanja, dojemanja samih sebe - Kanadčani se nenadoma niso več identifikirali z večnimi pionirji, ampak so spoznali nujnost opredeljevanja svoje osebne identitete. Biti Kanadčan odtlej ni pomenilo več kolonialne odvisnosti od zgo-

terializirani dosežena spoznanja. Predvsem je bilo potrebno nekako povezati pripadnost regij in lokalni skupnosti, tako značilni za vsakega posameznika, s siroko definirano nacionalno zgodovinsko celoto, temelječo na skupnih izkusnjah. V literaturi lahko najdemo številne nazore in jedrnatne oznake tega dvoma o lastni identiteti Kanade in Kanadčanov: »Zmedenost in negotovost Kanadčana izhaja iz dejstva, da se obnaša drugače kot njegov britanski sorodnik ali ameriški sosed. Zato na eni strani ostro zavrac, da se ga enači z njima, na drugi stra-

Kanada kolonija, ki se je pocasi trgala od britanske legislative in avtoritete. Npr. sele z westminster-skim zakonom (Statute of Westminster) 1931. leta, je Kanada lahko samostojno sklepala meddržavne pogodbe. Precej kasneje je svoj status izgubil Britanski kraljev odbor (British Privy Council) kot najvišji organ pritožbe tudi za Kanado. Tisti, ki trdijo, da ZDA definirajo kanadsko identiteto, navajajo geografsko slinčnost in povezanost obeh držav, intenzivnost migracij in komunikacij, sprejemanje ameriškega »style of life«. Vendar pa je ideološki



Eksperimenti s človeškimi zarodki? (Foto: NS)

PRIPRAVLJENOST KOMUNALCEV NA BELO ZIMO

Tuja sol na cestah

Komunalnih podjetij prvi sneg ni presenetil, saj so dovolj dobro založeni s sicer uvoženo soljo, ki jo bodo v zimskih mesecih posipavali po 5000 kilometrih cest

Letosnji prvi sneg je bolj kot komunalne delavce presenetil voznike, saj mnogi niso imeli polne zimske opreme. Če sredi zamrznjene ceste obstane »bos« osebni avtomobil, ga vlečna vozila se lahko odstranijo. Teze pa gre s tovarnjaki in vlačilci. Ta težka vozila lahko za nekaj ur zaprejo cestista, kot se je to zgodilo na Trojanah. Sicer pa je republika uprava za ceste po navodilih hidrometeorološkega zavoda že v četrtek obveščala komunalna podjetja, da se približujejo snežne padavine, zato so ceste pravčasno posuli. Do konca letosnjega leta so slovenska komunalna podjetja nabavila 15 tisoč ton egiptovske, avstrijske ali nase soli, ki naj bi zadostovala do konca leta glede na dolžino regionalne, magistralne ali avtoceste.

Štajerska in Prekmurje

Na območju celjske regije, torej v občinah Celje, Lasko, Zalec, Slovenske Konjice, Sentjur, Smarje, Velenje in Mozirje, tudi pozimi vzdržuje magistralne in regionalne, pa tudi del lokalnih cest Podjetje za vzdrževanje in varstvo cest iz Celja. Vinko Oresnik, direktor podjetja, pravi, da imajo ta hip za zimsko službo na zalogi 2100 ton

soli, ki so jo dobili iz Avstrije in Egipta, po potrebi pa bodo januarja kupili še okoli 1000 ton soli. Zaenkrat se težav s preskrbo tudi ob večji porabi soli ni bati, saj so prek republiške uprave za ceste sklenili dobavne pogodbe z več slovenskimi podjetji, ki jim zagotavljajo dobavo v 48 urah. Delavci cestnega podjetja so tudi nekaj peska za posipavanje že razvozili na stalna skladišna mesta. Predvsem tako imenovani celjski cestni križ, torej ceste med Trojanami in Rogatcem ter Slovenskimi Konjicami in Radecami, bodo tudi letos skropili z raztopino kalcijeve soli, ki jo sicer izdelujejo v Veliki Pirešici pri Zalcu, saj je v zadnjih letih prav kalcijeva sol dokazala, da učinkuje pri manjši nizji temperaturi kot običajna, natrijeva sol. V občini Smarje pri Jelsah celjski cestarji pozimi poleg regionalnih in magistralnih čistijo le tiste lokalne ceste, po katerih v Celje vozijo delavski avtobusi.

V Mariboru je za zimsko cestno službo zadolženo podjetje Nigrad, pri delu pa mu pomagajo tudi kooperanti, predvsem Snaga in Florina. Po prvotnih načrtih naj bi zimska služba pričela dežurati 25. novembra, a kljub temu so na »predcasno« sneženje reagirali zadovo-

ljivo. Prednost so dajali čiščenju ulic, po katerih vozijo avtobusi. Pravijo, da imajo na zalogi dovolj soli in peska za vso zimo. Niso pa za vse nevarnosti, ki jih povzroča sneg na cestah, krivi le komunalci. Pred poslopji bi namreč morali počistiti sneg lastniki stanovanj oziroma lokalov, ti pa se pogosto zanašajo na skrajšno odjugo. Za čiščenje snega in posipanje

bi za prevoznost cest, v pripravljenosti 55 delavcev, 21 različnih vozil ter 34 plugov in posipalcev. Po načrtu bodo za posipanje porabili okoli 2700 kubičnih metrov sipine (drobljenega peska) in 1400 ton soli. Na zalogi imajo dovolj sipine in soli. Po pogodbi bodo do konca leta od dobaviteljev dobili 550 ton soli. Ceste čistijo in posipavajo po prioriteten načr-

cest po sprejetem načrtu, potrjenem 31. oktobra, letos financira republiška uprava za ceste. Zimsko službo na lokalnih cestah pa financirajo vse štiri pomurske občine.

Posavje - veliko nevšečnosti

Sobotni sneg, se bolj pa izredno moker sneg v noči z nedelje na ponedeljek je povzročil cestarjem v Posavju več pre-



Kljub pripravljenosti komunalcev je čiščenje ceste trajalo kar nekaj časa (Foto: S. Z.)

cest je v Pomurju zadolženo Cestno podjetje Murska Sobota. Kot je povedal direktor cestnega podjetja Vito Györek, je v zimski službi, ki skr-

glavic, kot bi bilo treba. Magistralna Celje-Drnovo od Sevnice do Krškega, se bolj pa nekdanja avtocesta »Bratstva in enotnosti« mimo znane-

do delavcev. Temu je sledila ustanovitev študijske knjižnice, danes Osrednja koroška knjižnica dr. Franca Sušnika, nato se muzej s postavitvijo vodnega kladiha leta 1953. Pozneje so nastale obsežne zbirke: železarska, rudarska in lesarska ter skansen ali muzej na prostem z devetimi velikimi objekti pod zaščitnimi stavbami.

RAVNE NA KOROŠKEM / OBLETNICA

Muzej se bojuje proti kulturni puščavi

40-letnica bogate muzejske dejavnosti

V petdesetih letih je bilo določeno, da dobi Gustanj (Ravne) tehniški muzej. »Dobi« je sicer preveč povedano, kajti dal ga nam ne bo nihče, je zapisal Avgust Kuhar v Koroškem fuzinarju, ko je vabil prebivalce, naj začno prinašati zavržene posebnosti, ki so kasneje oblikovale zbirke.

Letos praznuje Koroški muzej na Ravnah štiridesletnico in pregled skrbno zbranih predmetov in dokumentacije daje vpogled v krajno zgodovino in razumevanje lastne preteklosti.

Direktor muzeja prof. Alojz Krivograd je dejal, da je muzej nastal zaradi spoznanja takratnih intelektualcev, da je Koroška pravzaprav kulturna puščava. Tako so najprej postavili gimnazij, pri čemer ni zanemarljivo, da so prizadevanja zanjo podprli tedaj vsi, od oblasti

do delavcev. Temu je sledila ustanovitev študijske knjižnice, danes Osrednja koroška knjižnica dr. Franca Sušnika, nato se muzej s postavitvijo vodnega kladiha leta 1953. Pozneje so nastale obsežne zbirke: železarska, rudarska in lesarska ter skansen ali muzej na prostem z devetimi velikimi objekti pod zaščitnimi stavbami.

»Ni dovolj predstaviti le tehniko, pač pa življenje in delo in v tej smeri so muzejski delavci na Ravnah tudi vseskozi delovali. Zato Delavski muzej, kot so ga imenovali prej, ni bil pravi izraz.« je dejal prof. Krivograd. Muzej je doživel tudi več statusnih in organizacijskih sprememb. Enkrat je slo za pomanjkanje denarja in kadrovske težave, naposled se Korošci spet niso mogli domeniti, kje naj bo sedež muzealcev, končno pa ga je

občina letos ustanovila kot samostojni zavod. Seveda s tem muzealstvo na Koroškem ni urejeno, kajti v tem trenutku se ni jasno, kdo in kako bo pokrival celotno kulturno dediščino drugih treh občin. Razhajanja so očitna tudi na republiški ravni. Medtem ko jih Zveza muzealcev Slovenije priznava kot muzej, jih ministrstvo ne, čeprav z dobro kadrovsko zasedbo opravljajo vse zakonsko določene funkcije.

Koroški muzej ima letno okoli pet tisoč obiskovalcev, z nekaj dobre propagande bi jih imel še več. Idej jim ne manjka. Če bodo dobili kustos in denar za ureditev prostorov, bodo zanesljivo uvedli v svet za zacete nove muzealske metode, s katerimi bi to dejavnost aktivno približali obiskovalcem, zlasti mladini.

Zlatka Strgar

MARIBOR / POSLOVNA KATEDRA

Več vlaganij v raziskovanje

Država vlaga več kot podjetja

»Slovensko gospodarstvo vlaga v raziskovalno dejavnost znatno manj od slovenske države. V razviti državah pa praviloma porabijo gospodarski subjekti več denarja za raziskovalno dejavnost kot pa država,« je med drugim dejal minister za znanost in tehnologijo dr. Rado Bohinc, ki je bil v ponedeljek zvečer gost Poslovne katedre na Ekonomsko-poslovni fakulteti v Mariboru.

Primerjava z drugimi državami se pove, da se Slovenija na tem področju razlikuje od drugih držav tudi po tem, v katere veje znanosti država vlaga največ sredstev. Slovenska država tako namenja kar 41,57 odstotka denarja za raziskave na področju tehnike, sledijo pa naravoslovje (23,59%), biotehnika (11,24%), medicina

(9,14%), humanistika (7,43%) in družboslovje (7,03%). V svetu pa denimo vlagajo znatno večje deleže v raziskave na področju medicine in biotehnike.

Po besedah dr. Rada Bohinca bodo glavni cilji razvojno-raziskovalne politike Slovenije v prihodnjem letu: povečanje števila uporabnih raziskav, povečanje deleža naročnikov in uporabnikov raziskav in vzdrževanje kriterijev mednarodne primerljivosti znanstvene kakovosti.

Ministrstvo bo zato financiralo usposabljanje mladih raziskovalcev tudi neposredno prek podjetij. Tako bo denimo subvencioniralo tudi plače za magistrski študij mladih raziskovalcev, ki se bodo zaposlili v podjetjih.

Janko Struc

CERKNICA / CESTA

Obnovljen odsek

Končali so dela na cesti med Bloško polico in Ložem - Dogovarjajo se, da bi obnovili še odsek do Podgore

V teh dneh so končali s prenovo 4,5 kilometra regionalne ceste Bloška Polica-Loz, ceprav so z gradnjo pričeli že lani.

Promet po cesti je bil popolnoma zaprt samo med nanosom finega sloja.

Obnova je pomembna predvsem zato, ker cesta pelje proti Babnemu Polju, potniškemu mednarodnemu mejnemu prehodu, ki je po dogovoru odprt tudi za meddržavni tovorni promet, prizadevajo pa si, da bi postal tudi mednarodni prehod za tovorni promet.

Tik pred lanskim zimom so nanegli polovico osnovnega sloja, z deli pa so nadaljevali v letosnjem letu.

Cesta je zaenkrat dokončana do Loza, dogovarjajo pa se, da bi z obnovo nadaljevali do Podgore, kar pomeni obnovo dodatnih starih kilometrov asfalta.

Za obnovo so imenovali poseben odbor, vendar je zupan Okolih prepričan, da je imel pri obnovi on sam glavno besedo.

Pri obnovi ceste je sodelovala Kovinoplastika iz Loza, ki je prispevala 200 tisoč nemških mark za ureditev cestista skozi Loz, druga sredstva pa je prispevala Republika Slovenija.

Uradno odprtje ceste Bloška Polica - Loz je zaenkrat za krajši čas preloženo.

(H. D.)



Cesta, ki pelje proti Bloški polici in Ložu (Foto: H. Drewry)

MNENJA... POLEMIKE... PISMA... ODMEVI...

Ce bi bili do kraja dosledni

Odgovor na članek, ki sta ga Primorski dnevnik in Republika objavila 14. novembra 1993 (Uredništvo Primorskega dnevnika in Republike prosimo za cimerjajno objavo na ustreznem mestu)

Gospod Bogo Samsa je v svoj članek Ce bi bili do kraja dosledni nasul kopico potvorb in lazi, ki terjajo takojšnjo in jasno zavrnitev, saj obupno zavajajo zamejsko javnost in so del podrobno izdelanega scenarija za skalitev odnosov med matico in slovensko manjšino v Italiji. Del razlogov za tako grobo potvarjanje

resnice pa gre seveda iskati tudi v Samsovem nepoznavanju dejstev, saj se ne nikoli ni oglašal v sektorju za Slovence po svetu ministrstva za zunanje zadeve, čeprav se sicer pogosto zadržuje v predsedniški palači na drugi strani ulice, in v njegovem že pregovornem odporu do oseb in strank, ki ne izhajajo iz Komunistične partije Slovenije.

A preidimo k stvari: glede finančne pomoči Republike Slovenije slovenski manjšini v Italiji so dejstva naslednja:

1. V proračunu naše države za leto 1993 sta Slovencem zunaj Republike Slovenije namenjena dobra dva promi-

la in pol (0,26 odstotka) sredstev, kar znese 740 milijonov tolarjev ali skoraj deset milijard lir.

2. Čeprav je denar namenjen vsem Slovencem zunaj Republike Slovenije, dobi slovenska manjšina v Italiji kar 60 odstotkov teh sredstev.

3. Pomoč slovenski manjšini v Italiji se v letu 1993 ni drastično zmanjšala, kot ugotavlja »poznavalec« Samsa, pač pa pomembno zvišala. Ko bomo čez mesec in pol opravili bilanco nakazil in pri merjali letosnje absolutne zneske v lirah z lanskimi, se bo o tem lahko prepricali tudi sam Samsa.

2. Dr. Petra Vencija so na sedežu društva

4. Skoraj ves denar, ki je namenjen slovenski manjšini v Italiji, dobota po načelu 50:50 obe krovni organizaciji. Le devet odstotkov teh sredstev si je sektor pridržal za interventne finančne posege v primeru akutnih finančnih zadreg posameznih manjšinskih organizacij. In skoraj ves preostali denar je sektor namenil ravno za reševanje finančne stiske obeh organizacij, ki ju pisec omenja kot zgrešno nestransko oziroma vsemansjinski, za Slovensko solo v Spletu Slovenov in Glasbeno matico v Trstu.

Glede obiska državnega sekretarja dr. Petra Vencija v Videmski pokrajini, ki gre tako zelo v nos gospodu Samsi, pa tole:

3. V Benečiji je sekretar obiskal se nadstransko Slovensko solo v Spletu Slovenov, ki jo pomagamo sanirati; sestel pa se je tudi z delegacijo starih zupanov Nadiskih dolin, ki

Dom in Cedadu nadvse prisrčno sprejeli ravno beneski »kaplani Martini Cedermaci«, med njimi tudi oba bisermasnik. Samsovo cvekanje o odpornosti je v tem kontekstu popolnoma depulsiirano, saj se v zamejstvo ne hodi pogovarjati o narodnoosvobodilni vojni, ki jo sicer priznavamo, pač pa o tem, kaj bi skupnimi močmi naredili za današnjo in prihodnjo dobrobit zamejskih Slovencev.

3. V Benečiji je sekretar obiskal se nadstransko Slovensko solo v Spletu Slovenov, ki jo pomagamo sanirati; sestel pa se je tudi z delegacijo starih zupanov Nadiskih dolin, ki

so imeli prvič priložnost opisati benesko situacijo odkrito in neposredno, brez pokrovitelj iz Trsta in Gorice.

4. Obisk Videmske pokrajine ocenjujemo kot intenziven, zanimiv in uspešen, Samsov komentar pa imamo za obzalovaljanje vreden in popoln polom.

Sektor za Slovence po svetu Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije

Dom in Cedadu nadvse prisrčno sprejeli ravno beneski »kaplani Martini Cedermaci«, med njimi tudi oba bisermasnik. Samsovo cvekanje o odpornosti je v tem kontekstu popolnoma depulsiirano, saj se v zamejstvo ne hodi pogovarjati o narodnoosvobodilni vojni, ki jo sicer priznavamo, pač pa o tem, kaj bi skupnimi močmi naredili za današnjo in prihodnjo dobrobit zamejskih Slovencev.

3. V Benečiji je sekretar obiskal se nadstransko Slovensko solo v Spletu Slovenov, ki jo pomagamo sanirati; sestel pa se je tudi z delegacijo starih zupanov Nadiskih dolin, ki

Spet ga je g. Jansa polomil, ko mu je na sinočnji TV konferenci med drugim ušlo se nekaj polresnic, čemur pa se ni čuditi, saj njegovo

komuniciranje z javnostjo pogosto temelji na polovickah. Toda ta je še posebno značilna: na vprašanje, ali je bil član partije, je odgovoril pritrdilno in takoj poudaril, da je bil iz partije zaradi svojih stalisc tudi izključen. Pozabil pa je dodati, kar smo nedolgo brali v Mladini, da je po izključitvi prošil, da se ga - kot se temu reče - nazaj sprejme. Zanimiva zamolcana resnica!

Glede redke hvale, ki jo je na TV konferenci požel, oziroma je v večini primerov ni, pa naj omenim pohvalo tistega gledalca, da je dober politik. Da je tudi to dvomljiva hvala, zgovorno prica njegov

odnos do proslave vstaje Primorske v Novi Gorici, saj se noben razumen politik ne bi postavil proti Primorcem, tako kot se je on ob tej priložnosti. Sicer pa, kdor išče, ta najde!

Martin Gruđen, Trst

Spodstovani!
Da bi lahko na tem prostoru objavili cinvec vasih mnenj, pisem in sporocil za javnost, vas prosimo, da vas prispevek omejite na največ dve tipkani strani. Če boste to dolzino prese-gali, bomo morali po-nasi presoji poseci v vas tekst in ga ustrezno skrajšati. Prosimo za razumevanje.
Uredništvo

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
Danes, 17., v četrtek, 18., in v petek, 19. novembra, ob 21. uri BETONTANC: TATTOVI MOKRIH ROBEKOV (KD, 600 SIT, študentje in dijaki 400 SIT).

DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511

Danes, 17. novembra, ob 19.30 I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za abonma dijaski 10 večerni. V četrtek, 18. novembra, ob 19. uri G. Striša: SAMOROG, za izven in konto. Predvidoma zadnjikat.

V petek, 19. novembra, ob 19.30 D. Jovanović: ANTIGONA, za abonma petek (lože, cerče, balkon). Predstava bo še v soboto, 20. novembra, ob isti uri, za abonma sobota (lože, cerče, balkon). Prosimo, da ne zamujate predstave, ker po začetku vstop v dvorano ni več mogoč!

MALA DRAMA

Danes, 17. novembra, ob 20. uri M. Jesih: LJUBITI, za izven in konto. V četrtek, 18. novembra, ob 20. uri W. Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM, za izven in konto. Med odmorom bo degustacija penečega vina Valvasor.

OPERA, tel.: 061/ 331-950

Danes, 17. novembra, ob 19. uri Verdi: NABUCCO, za izven in konto. Razprodano! V soboto, 20. novembra, ob 19. uri Strauss ml.: NETOPIR, za izven in konto. Razprodano!

V ponedeljek, 22. novembra, ob 20. uri koncert BRUNO SEBASTIAN, za izven in konto.

MESTNO GLEDALIŠČE, tel.: 061/ 210-852

Danes, 17. novembra, ob 19.30 ur. Camolett: PRIDI GOLJA NA VEČERJO, za abonma sreda.

V četrtek, 18. novembra, ob 19.30 I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za abonma študentski C. Predstava bo se v petek, 19. novembra, ob isti uri, za izven in konto. V soboto, 20. no-

vembra, ob 17. uri premiera D. Zupan: STORZEK IN JURCEK, za izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, Krekov trg 2, tel.: 061/312-860

V četrtek, 18. novembra, ob 17. uri A. Lindgren: PIKA NOGA VICKA, za abonma red U in izven.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/332-288

V petek, 19. novembra, ob 21. uri Gledališče Ane Monro: VARIETE. V soboto, 20. novembra, ob 21. uri Gledališče Ane Monro: ZVEZA RDEČELASCEV. V nedeljo, 21., in 28. novembra, ob 20. uri monodrama ZIJAJA SOKOLOVICA: Glumac... je glumac... je glumac.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE, tel.: 063/ 25-332

Danes, 17. novembra, ob 12. uri L. Pirandello: KOT ME TI HOČES, za abonma Srednja sola za gostinstvo in turizem Celje.

V petek, 19. novembra, ob 19.30 G. Léautier: RAGLJA SPET RAGLJA. Gostovanje dramske igralke Mete Vranic.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ, tel.: 064/ 222-681, 222-701

Danes, 17. novembra, ob 19.30 Igor Torkar: REVIZOR 93, za abonma rumeni, izven in konto. Razprodano!

MARIBOR

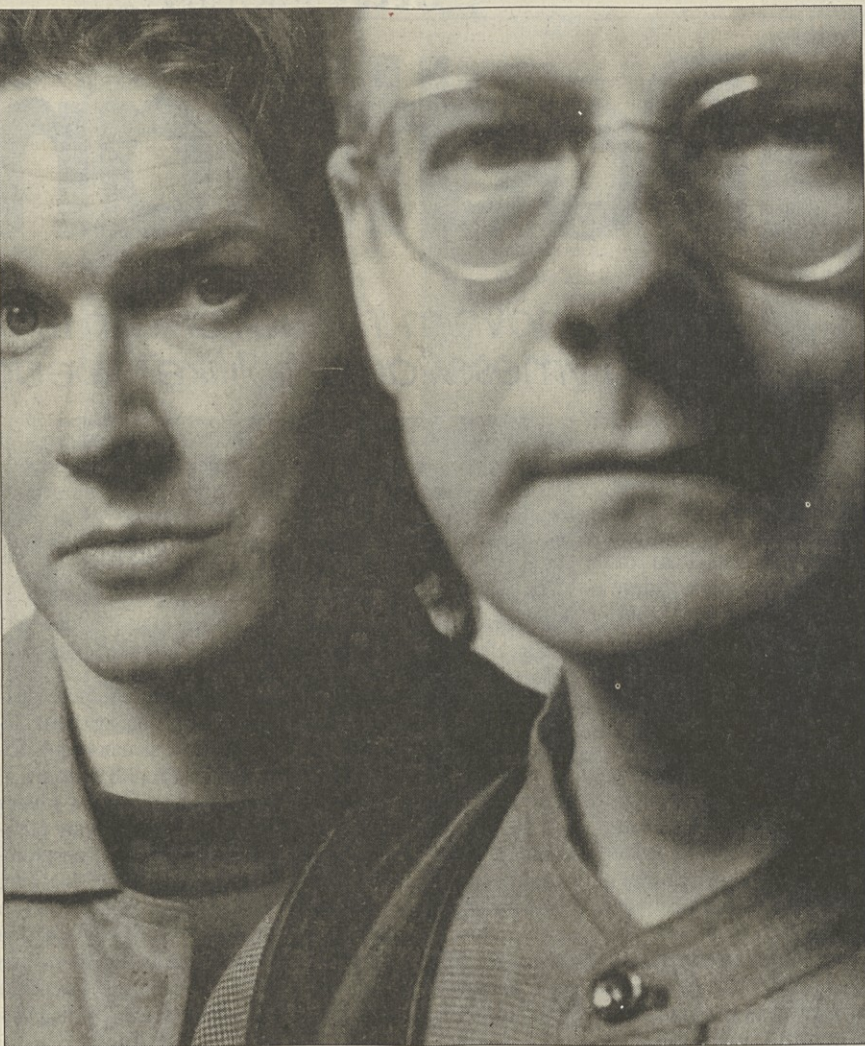
DRAMA, tel.: 062/ 221-206

V četrtek, 19. novembra, ob 19.30 premiera Aishil: ORESTEJA, za red premierski in izven.

ŠKOFJA LOKA

LOSKI ODER, Tel.: 064/ 620-850

V petek, 19., in v soboto, 20. novembra, ob 19.00 komedija J. Kesselringa: ARZENIK IN STARE CIPKE, za izven.



Fripp in Sylvian v Bassanu del Grappa

Danes zvečer se nam v ne preveč oddaljenem Bassanu del Grappa obeta zelo zanimiv glasbeni dogodek: na odru gledališča Astra se bo ob 21. uri začel koncert nenavadnega dua, ki ga sestavljata Robert Fripp in David Sylvian.

Sylvian in Fripp sta za ljubitelje moderne glasbe znani imeni, saj sta vodila skupini Japan oz. King Crimson, ki sta ju pred leti zapustili. Leta 1985 je Fripp igral na Davidovi plošči in od takrat sta poslala dobra prijatelja, lani pa sta se odločila, da bosta skupaj nastopila na Japonskem.

Ales Waltritsch

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815

V četrtek, 18. novembra, ob 17. in 18.30 koncert SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA za GML, dirigent Andraz Hauptman, solistka Nataša Majer ter vokalna skupina AVE (GD, 300, za študente in dijake 150 SIT).

V soboto, 20. novembra, ob 19.30 operni gala koncert FRANCISCO ARAIZA, tenor z orkestrom slovenske filharmonije pod vodstvom Marka Letonje (GD, 1500, 1000, 600 SIT).

Francisco Arazia sodi med najpomembnejše tenoriste našega časa. Leta 1988 je prejel zvečni naslov Komorni pevec dunajske Državne opere, od leta 1977 pa je stalni gost v vseh pomembnih evropskih opernih hišah - v Zürichu, Münchnu, Hamburgu, Berlinu, Leipzigu, Dresdenu, Milanu, Firencah, Parmi, Rimu, Londonu, Parizu, Madridu, Barceloni, pa tudi zunaj Evrope, v San Franciscu, Houstonu, Chicagu, New Yorku, Los Angelesu, Mexico Cityju, Buenos Airesu ter na Japonskem. Arazia redno nastopa na pomembnih festivalih v Bayreuthu, Salzburgu, kjer je leta 1980 debutiral pod dirigentsko palico Herberta von Karajana, v Bregenzu, Edinburghu, Aix-en-Provence, na Praski pomladi, v Veroni, na Rossinijevem festivalu v Pesaru. Ta vsestranski umetnik, ki je svetovno slavo dosegel zlasti kot pevec Mozartove in Rossinijeve literature, prav tako obvlada celoten dramski italijanski, francoski in nemški repertoar z vlogami, kot so Elgardo, Alfredo, Grof iz Mantove, Riccardo III., Don Alvaro, Des Grieux, Faust, Hoffmann, Werther, Romeo, Marx in se posebej kot mladi junak v Wagnerjevem Lohengrinu leta 1990 v Teatro La Fenice v Benetkah. Letos je v novi produkciji Metropolitanske opere hiše debutiral kot Walter von Stolzing in dosegel pravo zmagoslavje svojega pevskega in umetniškega razvoja.

V ponedeljek, 22. novembra, ob 20.30 EURORING. Koncert Big Banda pod vodstvom Petra Ugrina in solisti Alenka Godec, Alojzom Kranjancem, Tamasom Berkijem in Jamom Savolainenom (GD, 600, 500, 400 SIT). V torek, 23. novembra, ob 20.30 koncert PHILIP GLASS, solo klavir (GD, 1500 SIT, na dan koncerta 1700 SIT).

FESTIVALNA DVORANA

Danes, 17. novembra, bo ob 20. uri koncert JOHNHA HAMMONDA. »Leta 1966 sem zbral bend, v katerem je Jim Hendrix igral kitaro. Dva tedna smo nastopali v klubu Cafe Au Go Go v New Yorku in vsak večer je bilo nabito polno. Jimi je igral prek ojačeval-

ca, a brez efektov, prav tako ni rabil zidu Marshallov. Tam ga je odkril Chas Chandler, ki mu je dal denar za snemanje v Angliji. Po letu dni se je vrnil in me obiskal. V tem času sem imel bend, s katerim sem igral v klubu Gaslight. Jimi je imel prost teden in tako se nam je pridružil skupaj z Ericom Claptonom. To so bili neverjetni večeri,« pravi Hammond.

OPERA SNG

V ponedeljek, 22. novembra, ob 20. uri koncert cikla Mojstri pevci - mednarodna imena operne in koncertne scene. Nastopila bosta tenorist BRUNO SEBASTIAN in pianistka ZJENICA OKICIC SEBASTIAN.

MGLC

Danes, 17. novembra, ob 18. uri koncert mezzosopranistke SANELE REDZEPAGIC.

K4

V petek, 19. novembra, ob 22. uri HIGH TECH ATTACK PT 1, koncert elektricnih skupin Beithron, Random Logic ter Godgarden (študentje 250 SIT, ostali 400 SIT).

V torek, 25. novembra, ob 22. uri HIGH TECH ATTACK PT 2, koncert elektricnih skupin Cell Block, Annalies in Naomi (študentje 250 SIT, ostali 400 SIT).

IDRIJA

V petek, 19. novembra, bo ob 19.30 v dvorani gradu Gwerkenegg večer baročne glasbe CVETO KOBAL - flavta in MILKO LAZAR - cembalo.

ILIRSKA BISTRICA

V soboto, 20. novembra, bo ob 23. uri v klubu MKNZ koncert skupine WHY STAKLA iz Osjeka s predskupino KVAKA 22 iz Zagreba.

VELENJE

V soboto, 20. novembra, bo ob 10.30 v glasbeni soli koncert violoncelista GREGORJA MARINKA in pianista KLEMENA GOLNERJA. Program: Skerjanc, Barber, Lipovsek, Cajkovski in Debussy.



FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA
FESTIVAL TRIO - V nedeljo, 21. t.m., ob 11. uri bo nastopil Trio Debussy. Na programu Casella in Dvorak. Vstopnica 10.000 lir.

Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Trip-covich: 9-12, 16-18 (ob ponedeljkih zaprta) ali uro pred pričetkom pri blagajni Avditorija Muzeja Revoltella.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V torek, 30. t. m., ob 21. uri celovečerni koncert neapelskega kantavtorja Pina Danieleja. Predprodaja vstopnic in rezervacije v gledališču Rossetti in pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.

Tržaško koncertno društvo

V ponedeljek, 22. t.m., ob 20.30 bo na sporedu koncert Victorie Mullove in Bruna Canina.

MILJE

GLEDALIŠČE VERDI

Sezona Jazz koncertov -1993-94

V petek, 19. t. m. bo nastopil Guido Manusardi Trio. Vstopnice so na prodaj v tajnistvu gledališča od ponedeljka do sobote ob 10. do 13. ure.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

Danes, 17. t. m., ob 20.30 koncert Viktorie Mullove (violina) in Bruna Canina (klavir). Na programu Bach in Prokofiev.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V Mali galeriji je do 14. decembra na ogled razstava fotografij v knjižni opremi PODOBE GLAGOLOV avtorja JURJA KOCBEKA.

V galeriji Cankarjevega doma je do 21. novembra na ogled razstava 1. SLOVENSKEGA BIENALA ILUSTRACIJE.

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE

Razstava ANGELI ATLANTICI avtorice LIDIE ASTA je na ogled do 19. novembra. Predstavljena dela so izraz slikarkine vizije angelov in uravnoveženosti duha v svetu, v katerem clovek predstavlja nevarnost samemu sebi in naravi.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Do 20. novembra je na ogled razstava akademskega slikarja MARIJA VRENKA.

MODERNA GALERIJA

Danes, 17. novembra, bo ob 19. uri v Informacijskem centru projekcija izbora šestnajstih videov, del nemških umetnikov, nastalih v razdobju 1990-92. Razstava slik, plastik in risb slovitega danskega umetnika PERA KIRKEBYJA.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI, Zaloska 61

Razstava 31. SLOVENSKE RAZSTAVE FOTOGRAFIJ je na ogled do 23. novembra.

GALERIJA COMMERCE, Einspielerjeva 6

Razstava akvarelov ANDREJA KOSICA je na ogled do 23. novembra.

GALERIJA EQURNA, Gregorticeva 3

Razstava skulptur in predstavitev monografije MIR-SADA BEGICA.

GALERIJA FILIPOV DVOREC, Cankarjevo nabrežje 1

Razstava slikarskih del HERMANA GVARDJANCI-CA je na ogled do 26. novembra.

GALERIJA INSULA, Gosposka 1

Razstava risb METKE KRASOVEC.

GALERIJA PIC LEK, Verovskova 57

Razstava pastelov ALENKE KHAM PICMAN je na ogled do 10. decembra.

GALERIJA SLOVENIJALE, Dunajska ceta 22

Danes, 17. novembra, bo ob 18. uri otvoritev razstave plakatov z naslovom Zivljenje zmaguje. Razstava bo na ogled do 30. novembra.

LJUBLJANSKA BANKA, Trg republike 2

V četrtek, 18. novembra, bo ob 17. uri v avli LB otvoritev razstave novega ciklusa vešč slikarja JOZETA SAJNA. Razstava bo na ogled do 15. decembra.

KULTURNO-UMETNIŠKO DRUŠTVO UNIVERZITETNEGA KLINIČNEGA CENTRA IN MEDICINSKE FAKULTETE DR. LOJZ KRAIGHER

Razstava asemblažev FANTASTICNIH ZIVALI ANE SFILGOJ je na ogled do 4. decembra.

GORNJA RADGONA

V prostorih nove knjižnice pri ljudski univerzi je do 26. novembra na ogled likovna razstava LOJZETA LOGARJA.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

TRZASKA KREDITNA BANKA

Agencija Mitnica

Na ogled je razstava grafičnih del Zore Koren Skerk.

GALERIJA CARTESIUS

Do 2. decembra je na ogled razstava slikarke Federice Galli. Umik: 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Umik: vsak delavnik od 10.00 do 20.00.

ART GALLERY

Do 24. t. m. razstavlja najnovejša dela Bataochi. Umik ogleda: 10.30-12.30, 17.-19.30, ob praznikih 11-13.

OBCINSKA GALERIJA

Do 26. t. m. razstavlja slikar Aldo Famà. Umik ogleda: ob delavnikih 10.30-12.30, 17.30-19.30, ob praznikih 10.30-12.30.

GRAD SV. JUSTA - BASTIONE FIORITO

Do 18. t. m. razstavlja akvarele slikarka Silva Fonda. Umik ogleda: ob delavnikih 10.30-12.30, 15-17.

MUZEJ ZIDOVSKÉ SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme zidovske liturgije. Umik ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

KOROŠKA

CELOVEC

Mohorjeva Knjigarna

Koroške motive razstavljajo člani likovne sekcije »Vir« - kulturno umetniškega društva Radovljica. Od 19. t. m. do 10. decembra bo na ogled razstava akrilov in olj Jožice Serafin.

Kärtner Sparkasse (Luegerstr. 37)

Do 22. novembra bodo na ogled dela Andrea Gottlole (Tiffany).

Bank Austria, (Neuer Platz)

Na ogled so dela Sabine Rauter.

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

LJUBLJANA, tel.: 061/ 314-962

Veliki oder: danes, 17. novembra, ob 17. uri S. Makarovic: GAL MED LUTKAMI, za izven. V četrtek, 18. novembra, ob 19.30 S. Makarovic: SAPRAMSKA za izven. V petek, 19. novembra, ob 17. uri in v soboto, 20. novembra, ob 11. in 17. uri S. Makarovic: KORENČKOV PALČEK, za izven.

Kulturnica: danes, 17. novembra, ob 19.30 Jan Wilkowski: TRDOGLAVČEK, premiera.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI, tel.: 061/ 1404-183

FESTIVAL OTROSKIH PREDSTAV ZA NAGRA-

KAMNIK

V kavarni Veronika je na ogled likovna razstava CIRILA HOČEVARJA.

KOČEVJE

Razstava del kiparjev in slikarjev iz likovne delavnice (Ex tempore in forma viva) je na ogled do 21. novembra.

GALERIJA PUNGERT

Razstava likovnih del Ob vodi MAJE DRAKSLEK je na ogled do 22. novembra.

CELJE

Razstava MODO MODO je na ogled do 27. novembra. V Galeriji Sodobne umetnosti razstavlja LIDIA BERNIK, v Spitalski kapeli ALAN HRANITELJ v Lapidariju Pokrajinskega muzeja pa EMA KUGLER.

MARIBOR

V četrtek, 18. novembra, bo ob 18. uri v Fotogaleriji Stolp v Zidovskem stolpu otvoritev razstave fotografij NECE FALK, TONETA STOJKA in SIMONA STOJKA FALKA.

NOVO MESTO

DOLENSKI MUZEJ, Muzejska 7

Razstava likovnih del FRANZA BERGERJA, GIORGIA CELIBERTIA, ROBERTA PRIMIGA, HUGA WULZA in FRANCA ZELEZNIKA bo na ogled do 28. novembra.

V mali dvorani je do 28. novembra na ogled razstava ob 95-letnici LEONA STUKLJA.

PIRAN

V galeriji Meduza 2 je do 25. novembra na ogled razstava slik slikarja JANEZA MATELICA.

ŠEMPETER PRI GORICI

V galeriji Bazato je do 12. decembra na ogled razstava slik STEFANA PLANINCA.

TACEN

V četrtek, 18. novembra, bo ob 13.30 v dnevnem prostoru Srednje policijske sole otvoritev razstave akademskih slikarke ALENKE VICELJO. Slovestnost bo popestril mladi kantavtor iz Celja David May.

NARODNI MUZEJ

Matjaž Kmecl

Andrej Smole znameniti Slovenec

igra Tone Gogala

Režija Dušan Mlakar

Petek, 26. 11. ob 20^h

Sobota, 27. 11. ob 20^h

Rezervacije: 218 886
Blagajna muzeja

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Tržaske letovišcarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vršijo vodeni



GORIŠKA BRDA / GRADNIKOVI VEČERI 93

Več prireditev v spomin na pesnika

»Zlate lestve« bodo trajale štiri dni

Vse tri briske krajevne skupnosti (Dobrovo, Kojško in Medana) in novo-goriška občinska zveza kulturnih organizacij so pripravile vrsto prireditev v spomin na briskega pesnika Alojza Gradnika. Gradnikovi večeri imajo naslov po eni od njegovih pesniških zbirk - Zlate lestve. Prireditve se bodo začele v četrtek, 18. novembra, in bodo trajale do nedelje, 21. novembra. Največ jih bo v gradu Dobrovo, med prireditelji pa bodo tudi kraji Biljana, Medana in Snežatno.

Prvi večer - Gradnik v samospetih Stefana Maurija - bodo v četrtek ob 20. uri v gradu Dobrovo oblikovali glasbeniki: Tanja Kustrin (sopran), Jože Kores (tenor), Marko Kobal in Zdravko Pergar (bariton) ter Juan Vasle (bas), pri klavirju jih bo spremljal prof. Hubert Bergant, na kontrabasu pa David Suligoj. Besedo k večerom bo povedal Bruno Podversič, domaćin iz Gradnega.

Drugi večer ob 20. uri (na gradu Dobrovo) z naslovom Odmevi tišine bodo popestrili plesalci Studia za izrazni ples Nova Gorica G4. Na glasbo J. S. Bacha, A. Vivaldija in J. Haydna bodo plesali Jana Lozar, Katjuša Ferletič, Tina Silic in Silvano Gregoric. Slednji je prispeval tudi koreografijo.

V soboto, 20. novem-



Alojz Gradnik - pesnik Goriških brd

bra, ob 9.30 bo na gradu Dobrovo okrogla miza Gradnikovih večerov. Na njej bodo dr. Ervin Dolenc, dr. Bojan Godeša in mag. Ales Gabric, vsi sodelavci Instituta za novejšo zgodovino iz Ljubljane, spregovorili o Gradniku med literaturo in politiko, dr. Denis Poniz, literarni kritik in teoretik, pa o Gradniku pesniku med Padajocimi zvezdami in Pesmimi o Maji. Zvečer ob 20. uri bo prav tako v gradu pesniški večer Glasovi zamlanec (med recitatoli in poetično dramo) pesnika Darka Komaca. Ob njem bodo nastopili še gledališki igralci Sandi Krosel, Mira Lampe Vujčić, Teja Glazar in Janez

Starina. Glasbeno opremo je prispevala Tatjana Gregoric, reziral pa avtor sam.

Gradnikovi večeri se bodo končali v nedeljo, 21. novembra, s prireditvami pod naslovom Okrog ognjišča zbrana je družina, ki bodo ob 17. uri v Biljani, Medani in na Snežatnem. Na srečanju vasčanov, sosedov in prijateljev bo tekla beseda o spominih Bricev na umrlega pesnika, o zgodovini Brd in posameznih krajev v njih, o kulturnih koreninah in izročilu in se o tem. Posvečeno je Bricem, »ki gledajo nazaj, da bi videli naprej«.

Vojko Cuder

CELJE / ŠOLSTVO

Podtikanja

Zapletli s ponovnim imenovanjem ravnateljice so pokazali na vmešavanje politike v pedagoško stroko

Ze od pomladi se v Celju bije neizprosni boj med politiki, oblastniki in solniki, kopja pa se lomijo predvsem na hrstu dotedanje ravnateljice Osnovne sole Frana Rosa Antonije Mesl. Včeraj je zadevo pokomentiral tudi solski minister Slavko Gaber.

Zgodba je preprosta. Spomladi je ravnateljici Meslovi potekel mandat in na razpisu jo je v potrditev celjski skupščini predlagal tudi tamkajšnji zavod za solstvo. Toda zalomilo se je na vladi. Ta je kandidaturo Meslove zavrnila kot neustrezno, podobnega mnenja pa je bila tudi celjska skupščina. Tisti poslanci, ki so nasprotovali njenemu imenovanju, so trdili, da gre za rdečo ravnateljico, svojih trdi-

Slavko Gaber: »Ministrstvo je opazilo nekaj primerov po Sloveniji, ko se imenovanje novih ravnateljev na občinah resuje izjemno pocasi. V anketi, ki jo je ministrstvo opravilo med ravnatelji, smo izvedeli, da je kar deset odstotkov sedanjih ravnateljev ob imenovanjih imelo težave, ki so jih povzročili občinski politiki. Politika se sicer ne bi smela vmešavati v imenovanje ravnateljev, saj je tudi sistem imenovanja zastavljen tako, da mora z ravnateljem na koncu soglasati tudi pristojna občinska skupščina, kar je potemtakem politična odločitev.«

tev pa niso znali argumentirati. Zavod je pripravil nov razpis in tudi na njem izbral Meslovo. Poleg tega so priskrbeli se soglasje učiteljskega zbora OS Fran Roš, podporo celjskih ravnateljev, sveta staršev Roseve sole in celo oceno ministrstva, da celjski ravnatelj dobro opravlja svoje pedagoško poslanstvo. Pa ni nič pomagalo. Član izvr-

šnega sveta občine Matjaz Zeleznik (tudi sam nekdanji učitelj), ki skrbi tudi za kadre, je na zasedanju vlade v imenu krščanskih demokratov povabil dve učiteljici, ki nasprotujeta imenovanju Meslove. Glasovali so in Meslovo so podprli štirje člani vlade, trije so se vzdržali, dva pa sta bila proti. Tako bo zdaj na celjsko skupščino romal predlog vla-

de, da naj Meslove ne potrdijo. Zadeva Mesl je postala tako znana, da se je z njo seznanil tudi Slavko Gaber, minister za solstvo in sport. Na včerajšnjem obisku v Celju je dejal, da občina z neimenovanjem ravnateljice Osnovne sole Fran Roš to drži v nekakšnem pollegalnem statusu in da je celjskega mandatarja Jožeta Zimskega na to že opozoril. Gaber se sicer ni poglobljal v to, ali je Meslova primerna za novo ravnateljico, poudarja pa, da zaupa mnenju celjskega zbora za solstvo, ki je pozitivno. Če občina v najkrajšem času ne bo imenovala novega ravnatelja te osnovne sole, je se dodal Gaber, se bo sestal z občinskim vodstvom.

Brane Piano

Razpleta še ne bo

KRANJ - Razpletanje nakopice-nih in javno obelodanjenih težav v kranjskem podjetju Varnost se je včeraj nadaljevalo, kot smo že napovedali v Republiki. Zaposleni v podjetju, katerega osnovna dejavnost je varovanje premoženja, so se včeraj popoldne sestali na seji zbora delavcev. Zgodba se je nadaljevala tam, kjer se je začela pred tremi dnevi, ko je eden od hišnih sindikatov, Neodvisnost, javno nastopil s povsem konkretnimi trditvami o različnih zlorabah vodstva, zlasti direktorja podjetja Branka Boznika. Za včerajšnji razpravo so bila značilna povsem neposredna in včasih tudi custve-

no obarvana vprašanja zaposlenih delavcev in praviloma zelo nejasni in splošni odgovori direktorja podjetja. Ta je med drugim zatrdil, da bo podjetje poslovno leto zaključilo s pozitivnim rezultatom, čeprav so zaposlenim kot manjkajoči del place po kolektivni pogodbi izdali za okrog osem milijonov tolarjev zadolžnic. Slišati je bilo, da se je v zadnjih letih občutno zmanjšalo število zaposlenih, med katerimi prevladuje osnovnosolska izobrazba. Na vprašanja navzočih (zakaj so stroškovna stimulacija izplačevali samo vodilni paterici v podjetju, kdaj se bodo popravile place var-

nostnikov, zakaj je močno padel obseg fizičnega varovanja) direktor Boznik ni jasno odgovoril. Izkazalo se je, da imajo težave tudi s spoštovanjem zakonodaje oziroma podjetniške pogodbe - na seji so ugotovili, da obstajata dva veljavna, a hkrati različna statuta podjetja. Sproženo je bilo tudi vprašanje legitimnosti delavskega sveta. Pravica sindikata Neodvisnost je ugotovila, da je direktor dva delavca premestil na neobstoječi delovni mesti...

Razčiščenje zapletov v kranjski Varnosti se je očito šele začelo.

Vine Bester



Še včeraj je stal sredi trga, danes pa... (Foto: V. C.)

RAVNE NA KOROŠKEM / STRANKE

Predsednik črnograditelj

Predstavniki LDS so se odločno izrekli proti nezakonitemu delovanju občinske vlade - Trdijo, da zlorablja oguljeno frazo o splošni recesiji

LJUBLJANA / DUŠEVNO PRIZADETI

Drugačnost bogati

Zveza društev obstaja 30 let

Zveza društev za pomoč duševno prizadetim Slovenije letos praznuje tridesetletnico obstoja. V teh letih se je odnos svojcev in okolice do prizadetega otroka na srečo močno spremenil, saj moten v duševnem razvoju ne pojmujemo več za duševno bolezen. Okoli 20 tisoč staršev, svojcev in prijateljev motenih oseb se v Sloveniji združuje v 46 društev, ki organizirajo strokovne seminarje, letovanja, zabavna druženja, sestrkat na leto pa izdajo tudi revijo Nas zbornik. Kot so poudarili predstavniki Zveze na včerajšnji tiskovni konferenci, s prizadevanji osebami delajo le prostovoljci, ki so v zadnjem času pripravili tudi dva posebna programa. Specialno

olimpijsko gibanje je že doživelo uspeh na zimski olimpijadi v Schladmingu, saj je dvanajst slovenskih tekmovalcev dobilo kar osemnajst medalj. Z drugim programom se vključujejo v mednarodno organizacijo, ki se zavzema za take pravice duševno prizadetih, kot jih imajo drugi otroci in odrasli. V Sloveniji obstaja dosti varstveno-delo-vnih centrov, kjer se izobražujejo otroci do osemnajstega leta, slabše pa je poskrbljeno za odrasle prizadete in njihove družine. Zato bi morala sodobna zakonodaja poskrbeti za urejanje njihovega statusa, starši teh oseb pa poudarjajo, da ne zahtevajo posebnih pravic, ampak le tiste, do katerih so upravičeni. (A. Z.)

Neuspeli puc na zadnji skupščini občine Ravne, ko vladi in njenemu predsedniku ni bila izglasovana nezaupnica na pobudo poslancev iz vrst LDS, demokratov in Združenje ne liste, kljub temu se nima pravega epiloga. LDS je na včerajšnji tiskovni konferenci znova predstavila argumente, iz katerih naj se vidi, da vlada deluje protipravno, pri čemer zlorablja oguljeno frazo o splošni recesiji, starih greh in podobnem, ki da edini pehajo občino na konec lestvice slovenskih občin.

Zlorabo službenega položaja LDS argumentira z dejstvom, da je predsednik izvršnega sveta dr. Matic Tasić

nezakonito razpotal s proračunom, s tem ko je bila iz proračunskega denarja zgrajena cesta v naselju Gonje II.

Zvedeli smo se, da so inspektorji UNZ na podlagi anonimne prijave pobrali vso dokumentacijo in da afero Tasić torej raziskujejo.

čepav vsi vedo, da je to samo obveznost zasebnikov - graditeljev. Niti po javnih opozorilih dela niso končali, pač pa so ga celo nadaljevali z gradnjo kanalizacije v istem naselju, kar znova ni predmet občinskega proračuna. V letu 1993 je bilo v naselje Gonje iz proračuna vloženih okoli 35, 7 milijona tolarjev.

Nihče ne verjame, da je zgolj naključje, da je eden izmed graditeljev v tem naselju tudi predsednik IS dr. Matic Tasić, ki je tudi podpisnik pogodb za izvedbo komunalne opreme v Gonjah. Nekateri so bile podpisane brez sklepa izvršnega sveta.

LDS si steje v dolžnost opozoriti davkoplačevalce, da bodo sredstva v višini 20 milijonov tolarjev porabljeni le v prid nekaterim posameznikom. Majhna nerodnost je se ta, da se dr. Tasić v poročilu urbanistične inspektorije pojavlja kot črnograditelj v Gonjah.

Tudi projekt Peca kaže vso naivnost in nestrokovnost občin-

skih veljakov. Dr. Tasić je z odgovnikom Dušanom Sencarjem sklenil ustni dogovor, da naj bi ta zastopal interese IS v pogajanjih s tujimi partnerji, kasneje pa se je izkazalo, da odvetnik Sencar v resnici zastopa samo tuje partnerje. Kljub temu je IS sprejel sklep o podpisu pogodbe, ki je bila že na prvi pogled pomanjkljiva in v škodo občine Ravne. LDS trdi, da je škoda sicer obetavnega projekta že zdaj nepopravljiva.

Plinifikacija Meziške doline je prerisna stvar, da bi se je lahko lotili ad hoc in brez strokovnih in primerjalnih ekonomskih studij, kot je predlagal dr. Tasić septembra v

skupščini. Dr. Tasić je v obrazložitvi navajal, da bi koncesionar v občino pripeljal denar in da drugega zaenkrat ni. V skupščini se je govorilo o 25 milijonih mark, ne pa o tem, ali so sredstva iskali se kje drugje.

V presojo uspešnosti sedanje občinske vlade je LDS postregla se s podatkom, ki po njihovem mnenju utemeljuje nezaupnico Dr. Tasiću; občinski proračun se je namreč v bolj ali manj zavestnimi odločitvami predsednika zadolžil za okoli 150 milijonov tolarjev, dolg pa bodo se v naslednjem letu odplačevale nove občine v Meziški dolini.

Zlatka Strgar

PIRAN / SKUPŠČINA

Tožbe proti Fičurju dežujejo

Barile pa je vložil prijavo kar zoper samega sebe

Kot je bilo pričakovati, tudi včerajšnji sklic piranske občinske skupščine ni uspel, ker je na sejo prišlo le šest odbornikov družbenopolitičnega zbora, moralo pa bi jih biti vsaj osem. O neuspeli seji, ki jo je prejšnji teden sklicalo 16 odbornikov občinske opozicije, smo poročali v petek, včerajšnjo sejo pa je sklical predsednik skupščine Franko Fičur. Ker na dnevni red ni vstavljal glasovanja o zaupnici izvršnemu svetu, kot je zahtevala opozicija, so njeni glavni predstavniki sklic seje bojkotirali, kot so napovedali že prej. Tako je bila ob letošnjega junija piranska skupščina že šestič nesklepčna. Predsednik Fičur je po neuspeli seji povedal, da bo sejo spet sklical predvidoma v začetku decembra.

V četrtek je namreč skupina odbornikov znova vložila zahtevo za glasovanje o zaupnici izvršnemu svetu. Tako zahteva je bila

vložena že junija, vendar glasovanje ni prišlo na dnevni red seje. Opozicija trdi, da je predsednik Fičur prepredel z nedopustno manipulacijo, zato so pri tukajšnjem tožilstvu vložili kazensko ovadbo, v kateri obtožujejo Fičurja kaznivnega dejanja kratareja političnih pravic. Da bi bila komedija se bolj zmesana, je odbornik Vincenc Barile pri tožilstvu vložil prijavo zoper samega sebe, čes ce je kriv župan, sem kriv tudi jaz, saj sem glasoval za njegov predlog.

Javni tožilec Ales Murko se ob vsem tem - kaj naj bi drugega - samo smehljala, seveda pa zbira dokumentacijo in bo zadevo skrbno proučil. Vsekakor bo težko našel dovolj utemeljitve za vložitev obtožnice zoper Fičurja, saj bi moral dokazati, da je Fičur skupščino naklepno zavedel, se prej pa to, da bi sporno glasovanje o zaupnici moral uvrstiti na dnevni red. Boris Vuk



Upajmo, da bodo v kratkem pripravili tudi »festival sesalcev« (Foto: B. P.)

TOLMIN / KIP

Danteja »umaknili«

Motil jih je italijanski napis

Malo več kot tri tedne je na tolminskem Titovem trgu zrl na Tolmince po duceveji podobi povzet doprni kip velikega italijanskega pesnika Danteja Alighierija. Danes ga ni več. Skupaj s podstavkom so ga prestavili za vrata tolminskega muzeja.

Tu naj bi počakal »boljših časov«, ko se bo smel, tako nacrtujejo, vrtni v posebej ograjen prostor (lapidarij) ob tolminskem muzeju. Bolj kot sam kip je ljudi razburjal podstavek z napisom v italijanski: »Dante (postavljen) ob meji, ki jo je odmeril bog.« Iz časopisov so ljudje zvedeli, da je to »umetnino« dobil Tolmin v času med obema vojnama kot darilo župana in meščanov mesta Firenze, ki so jo po vojni odstranili v

prostore takratnega muzeja, od koder je Dantejeva glava romala v staro saro in bila »obojsena« na pretopitev. Tik pred zdajci jo je resil gostilničar Paluck in jo postavil pri svojem lokalu ob kanjonu reke Tolminke, kjer naj bi (v znameniti Dantejevi jami) slavni Firenčan dobil navdih za svojo Bozansko komedijo. Tako zgodba, ki jo Tolminci dobro poznajo, Pustimo vne-mar, ali je resnica ali ni. Če je, potem Dante »sodi« v tolminsko zgodovino in torej v muzej. Tja sodi tudi, če ni in je pac priromal v te kraje zaradi političnih okoliščin. Tako je moč razbrati odmeve, ki jih je v slovenski javnosti povzročila Dantejeva »navzočnost« sredi tolminskega trga. (V. C.)

MARIBORSKE NOVICE

Pohorci na Transjurassienne

Smučarski klub Pohorje-Hoce sodi med najaktivnejše klube v severovzhodni Sloveniji, ki skrbijo za tek na smuče. Med najaktivnejšimi člani je Bogdan Recnik, ki skoraj vsako leto organizira udeležbo slovenskih smučarjev amaterjev na kakem izmed znanih smučarskih maratonov po svetu, ki sodijo v tekmovanje Worldloppet. V letošnji sezoni namerava klub prirediti potovanje na Transjurassienne, najbolj znani francoski smučarski maraton v francoski pokrajini Franche Comte. V Francijo bodo odpotovali ob 17. do 22. februarja. Bolje pripravljeni tekaci se bodo lahko pomerili na teku na 76 kilometrov, začetniki pa na 20 kilometrov. (J. S.)

Po poteh stare umetnosti

Umetniški kabinet Primož Premzl namerava v kratkem izdati novo knjigo o Mariboru - Po poteh stare umetnosti. Knjiga naj bi strnila umetnostna dogajanja, razkrojena po drugih delih. V njej bodo v poljudnem in kramlajočem slogu predstavljeni spomeniki, ki so nastali do prve svetovne vojne. Avtor besedila je znani mariborski umetnostni zgodovinar dr. Sergej Viser, avtorja fotografij pa priznana fotografka Danilo Cvetic in Miran Hochstätter. Knjiga, ki jo je oblikoval akademski slikar Franc Mesarić, bo obsegala 150 strani velikega formata, v njej pa bo kar 110 barvnih fotografij in reprodukcij, natisnjenih na umetniškem papirju. Delo bo izšlo v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku. (J. S.)

LJUBLJANA / BROŠURA

Kako do štipendije za študij na univerzah po svetu

Mednarodna pisarna Studentske organizacije v Ljubljani je predstavila drugi del brosure Štipendije za slovenske študente za študij v tujini, ki so jo pred kratkim izdali v nakladi 1500 izvodov.

Avtor brosure Miodrag Djurdjević je pojasnil, da so v njej zbrani predvsem podatki o štipendijah za študij v Združenih državah Amerike, saj se slovenski študentje najbolj zanimajo prav za to državo. Poudarek je predvsem na podiplomskem študiju, čeprav so navedene tudi nekatere štipendije za študij do diplome. V brošuri bodo študenti

nasli koristne naslove in osnovne informacije o možnostih štipendiranja.

Poleg ameriških univerz so v brošuri tudi podatki o nekaterih evropskih, tistih v Avstriji, Italiji, Nemčiji, Belgiji, Nizozemski, Švedski, Švici, Češki, Bolgariji in Madžarski. Navedeni so tudi podatki o slovenskih štipendijah za študij v tujini.

Študentje lahko knjizico dobijo pri Mednarodni pisarni SOU, kjer jim bodo potestregli s podrobnejšimi podatki (govorilne ure ob torkih od 17. do 20. in srediha od 17. do 19. ure), in na vseh informacijskih točkah SOU. (STA)

Festival preprog

LJUBLJANA - Morda se sliši malce nenavadno, vendar bo od ponedeljka do 27. novembra v predverju ljubljanskega World Trade Centra (-WTC) odprt »festival preprog«. To je prodajna razstava, kjer je predstavljenih okrog dva tisoč preprog iz stiri najstih držav. Namen razstave je prikazati raznovrstnost vzorcev in materialov, je povedal Roman Pipan, direktor podjetja Spika International, ki je prireditelj organiziral. Kljub dostopnim cenam je razstava tudi prava pasa za oči.

(I. S.)



SLOVENSKI PROGRAMI



SLOVENIJA 1

10.20	Biskvitki, ameriška risana serija, ponovitev
10.45	Videospon, ponovitev, VPS 1045
11.40	Iz življenja za življenje:
12.05	Prisluhnimo tisi, ponovitev, VPS 1140
12.05	Veliki zločini in procesi 20. stoletja, ponovitev 7/13 dela koprodukcije dokumentarne serije, VPS 1205
12.35	S Petrom Ustinovom okoli sveta, 1/6 del angleske dokumentarne serije, VPS 1235
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza
14.20	Intervju: Jozef Skolc, ponovitev, VPS 1420
15.20	F. Raphael: Po vojni, ponovitev 8/10 dela, VPS 1520
16.15	Svet poroca, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
18.00	Regionalni program Ljubljana
18.45	Stiri v vrsto, tv igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zaršice
20.35	Film tedna:
22.20	Moj debeli očka, švedski film, VPS 2035
22.45	Hal Roach predstavlja: Nerodna strežnika, 28. epizoda ameriške ob burlaske, VPS 2245
23.10	Cetno nadstropje, 2/3 del angl. nanizanke, VPS 2310
00.00	Videostrani



SLOVENIJA 2

14.30	Video strani
15.00	Magija in moda
15.50	Televizijska konferenca, ponovitev
17.20	Sova, ponovitev
17.55	Medvedja usluga:
17.55	Garanje, 6., zadnji del angleske hum. nanizanke
18.50	Cetno nadstropje:
18.50	Kdo je tako predrzen?, 1/3 del angleske nanizanke
19.30	Detectiva John in Jim imata težave v zasebnem življenju; prvi se na sodišču bojuje za svojo hčer, drugi ima težave, ker je bil zelo grob z nekim osumljencem, ki je padel v komo...
20.05	Analična mehanika, 41/52 del nemške izobraževalne serije
20.30	Dnevnik 2
20.40	Sportna središča
21.40	Kvalifikacije za EP v kosarki (M): Slovenija - Estonka, prenos iz Maribora
22.20	Pariz-Amsterdam-Berlin-Novo Mesto: Slovensnost ob 95-letnici Leona Stuklja, posnetek iz Novoga mesta
22.30	SP v tenisu (M), posnetek iz Frankfurta
23.20	Oci kritike
00.20	Video strani



KANAL A

11.00	Luc svetlobe, ponovitev 37. dela ameriške nanizanke
12.00	Pred poroto, 48. del ameriške nanizanke
16.15	Onkraj, ponovitev slovenskega filma
18.00	Luc svetlobe, 38. del ameriške nanizanke
18.45	Male zivali
19.05	Risanke
19.15	CMT
20.00	Risanke
20.10	Porocila
20.30	Dance Session, 7. oddaja o plesu
21.00	Smithsonian, 4. del am. dokumentarne nanizanke
22.00	Elizije - Iskalci notranje svetlobe II.: Kako postati Bog?, dokumentarna oddaja
22.30	Porocila
22.55	Pred poroto, ponovitev 48. dela am. nanizanke
23.35	CMT
01.00	Video strani



KOPER

18.00	Slovenski program
-------	-------------------



RAI 1

6.45	Aktualna oddaja Uno-
8.00, 9.00	dnevnik
9.30	Dnevnik in nan. Oče-
10.05	pes, 10.00 vesti
12.00	Film: Il silenzio del
12.25	bosco (dram., '76)
12.35	Nan.: Cuori senza età
12.35	Vreme in dnevnik
13.00	Dok.: Zevs
13.30	Nan.: Moj stric Buck
14.05	Dnevnik in Tri minute
14.40	Prove e provini a
15.20	Scommettiamo che...?
16.15	Mladinski variete:
17.00	Uno per tutti, vmes
17.55	kviz, risanke, nani-
18.15	zanke in aktualnosti
18.45	V Parlamento, dnevnik
19.50	Nanizanka
20.25	Dok.: Totò, un altro
21.00	pianeta
21.10	Vreme in dnevnik
21.20	Nogomet: Italija-Portu-
21.30	galska
21.40	Dnevnik 1
21.50	Nocni rock: Paul Mc-
22.00	Cartney Live Show
22.10	Dnevnik in vreme



RAI 2

7.50	Otroska odd., risanke
8.45	Jutranji dnevnik 2
9.05	Film: Yankees (dram.,
11.20	ZDA '80, i. R. Gere)
11.45	Nan.: Lassie
11.55	Dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, rubrika o go-
13.40	spodarstvu in vreme
14.20	Nad.: Beautiful, 14.20
15.10	Santa Barbara
17.15	Kronike v živo: Detto
17.25	tra noi
17.55	TG2 in Iz Parlamenta
18.20	Pogum življenja
18.45	Sportne vesti
19.35	Nan.: Law & Order
20.20	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Ventientive
22.20	Film Perry Mason: Par-
22.35	titura mortale
23.15	Aktualno: Central Ex-
23.30	press, 23.15 Dnevnik
23.45	Nan.: Philip Marlowe
0.30	Pregled tiska, kino
0.50	Film: Pianta un albero,
1.10	costruisci una casa



RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'al-
11.30	trarete
12.00	Cudežno oko
14.00	Dnevnik ob 12-ih
14.20	Dezelne vesti
14.50	Popoldanski dnevnik
15.15	Drobci jazza
15.45	Sola se posodablja
16.15	Sportno popoldne
17.30	Nan.: Vita da strega
18.00	Dok.: Geo
18.50	Insieme, vreme, sport
19.00	Dnevnik, dezelne vesti
19.50	Varieteja: Servizi se-
20.30	greti (tudi ob 23.45),
21.00	Blob, Una cartolina
21.30	Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Milano, Ita-
23.00	lija (vodi G. Riotta)
23.30	Dnevnik, vreme, 1.00
23.45	Fuori orario, 1.10 Blob



RETE 4

6.30	Nan., 8.30 nad. Picco-
9.00	la Cenerentola, 9.00
10.00	Anima persa, vesti
10.00	Nad. Soledad, Febbre
10.00	d' amore, Quando arri-
10.00	va l' amore, 12.00 Ce-
10.00	leste, 13.00 Sentieri
13.30	TG 4 vesti, 14.00 nad.
13.30	Sentieri, Primo amore,
13.30	La signora in rosa
16.00	Kviza: La verità, 16.45
16.00	Gioco delle coppie
17.30	Dnevnik TG 4
17.35	Rubrika o lepoti
17.45	Aktualno: Luogo co-
17.45	mune, 17.55 Funari
17.45	News, 19.00 dnevnik
20.30	Nad.: Cuore selvaggio
22.30	Film: Il grande odio
22.30	(dram., ZDA '87, i. W.
22.30	Hurt), vmes (23.30)
22.30	dnevnik
0.45	Pregled tiska



CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo
9.00	Show (pon.)
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Dok.: Sarà vero?
15.00	Aktualno: Agenzia
15.00	matrimoniale
16.00	Otroski variete
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviz: OK il prezzo è
18.00	giusto, 19.00 La ruota
18.00	della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	TV film: L'amore non
20.40	muore mai (dram.,
20.40	ZDA '92)
22.30	Aktualno: Spazio 5
23.15	Variete: Maurizio Co-
23.15	stanzo Show, vmes
23.15	(24.00) dnevnik TG 5



ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.15	Aktualno: Tu Italia
12.45	Odprti studio
12.45	Otroski variete
14.30	Varieteji: Non è la
14.30	RAI, 16.15 UnoMania,
14.30	16.45 UnoMania Ma-
14.30	gazine, 17.30 Mitico
17.55	Sport studio
18.00	Nan.: SuperVicky,
18.00	18.30 Bayside School,
18.00	19.00 Willy, principe
18.00	di Bel Air
19.30	Odprti studio
19.50	Radio Londra
20.00	Variete: Karaoke
20.35	Nan.: Beverly Hills,
20.35	21.30 Melrose place
22.30	Aktualno: Visto da
22.30	Sud, nan. Dream On
24.00	Tu Italia (pon.)
0.25	Sport studio in vreme



TELE 4

Lastne oddaje:
13.30 Dogodki in odmevi
19.30 Dogodki in odmevi



Koper

13.00	Mannix
13.50	Trenutek resnice, po-
13.50	novitev franc. filma
13.50	Igrajo: Michelle Mor-
13.50	gan, Jean Gabin; režija
13.50	Jean Delannoy
15.30	Company & Dance,
15.30	glasba in se kaj iz di-
15.30	skotek
16.00	TV novice
16.05	Carobna svetilka
17.20	Stanje stvari-kultura,
17.20	vodi Natasa Melon
18.00	Slovenski program
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Mannix
20.20	Dragnet, am. tv nani-
20.20	zanka
20.40	Bersaglio, vosi Tatiana
20.40	Juratovec
21.30	Astronomija:
21.30	Sistem Zemlja-Mesec,
21.30	4. del ital. dok. serija
22.00	TV dnevnik
22.15	Galebji otok, 3/5 del
22.15	ital. nadaljevanke po
22.15	povesti Nestora Ungar-
22.15	a
23.10	Rezerviran prostor



Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih, po-
09.05	novitev
10.30	Harry z dolgimi prsti,
10.30	ponovitev am. filma
10.30	Sadezi zemlje
14.45	Otroski program
16.15	Potovanje po svetu
16.15	izumov
16.35	Kremenckovi
18.00	Cas v sliki
18.30	Blagoslovljena dvojica
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.15	Veliki valček, am.
20.15	glasbeni film, 1972
22.25	Pogledi od strani
22.35	The Mixer - Mož z Ea-
22.35	ton Placea, 7/12 del
22.35	serije
23.20	Cas v sliki
23.25	Morilec in komisar,
23.25	franc.-ital.-nemška kri-
23.25	minalka, 1972
00.45	Miami Vice
01.30	Porocila
01.30	Tisoc mojstrov



Avstrija 2

14.50	Tisoc mojstrov
15.00	Lipova ulica, serija
15.40	Evropske železniske
15.40	postaje, 9., zadnji del:
15.40	Milano - Stazione
15.40	Centrale
17.00	Poklicno izobraževa-
17.00	nje
17.30	Zemlja in ljudje
18.00	Pri Huxtablovih:
18.00	Majhne zvijače pri na-
18.00	kupu avtomobila
19.00	Regionalna poročila
19.00	Večerni studio
22.40	Prisilno delo v tretjem
22.40	raju, 1/2 del
23.15	Round Midnight
23.15	V cast Billa Clintona,
23.15	vrhunci slovesne
23.15	predstave
01.15	Porocila



Hrvatska 1

10.00	Porocila
10.05	Solski spored
10.30	Tri glasbena srečanja v
10.30	Istri
11.00	Slika govori
11.15	Tecaj ameriške angle-
11.15	scine
11.35	Moon Jumper, 13/14
11.35	del otroške serije
12.00	Porocila
12.15	Luc svetlobe, 94. del
13.00	V dimu smodnika:
13.00	Do zadnjega moža,
13.00	ameriški film
14.30	Monofon
15.30	Ucimo se o Hrvatski
16.00	Porocila
16.05	Marijana in njena vese-
16.05	la družina, 2/12 del
16.05	otroške serije
16.30	Besede, besede, besede
17.00	Zupnijske kronike
18.00	Porocila
18.05	Kolo sreče
18.35	Santa Barbara, 562.
18.35	del am. nadaljevanke
19.18	Loto, 1. zrebanje
19.30	Dnevnik 1
20.10	Loto, 2. zrebanje
20.15	Vukovar, dokumentar-
20.15	na oddaja
21.00	Iskanja, polit. magazin
21.45	Večer ob glasbi
22.45	Slika na sliko
23.50	Sanje brez meja



Hrvatska 2

15.05	TV-koledar
15.15	Turbo Limach Show
16.45	Moon Jumper, 13/14
16.45	del
17.10	Skrivnosti, 8/65 del
17.35	China Beach, 6/17 del
18.20	Rojstvo Evrope, 2/7
18.20	del dokumentarne se-
18.20	rije
19.30	Dnevnik 1
20.25	Milano: Kvalifikacije
20.25	za SP v nogometu:
20.25	Italija-Portugalska
20.30	Milano: Nogomet, 2.
20.30	polčas
22.15	China Beach, 7/17 del
23.05	Korczak, nem.-franc.-
23.05	poljski film
23.05	Horoskop



Madžarska

06.03	Dobro jutro
09.00	Cez dan
09.30	Riviera, evropska seri-
09.30	ja
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
12.28	Zarčenje, nevarnosti
12.28	in zascita
12.55	Naravno zdravilstvo
16.00	Dnevnik
16.10	Nacionalni zakladi:
16.10	Bakony, 6. del
16.25	Oblast in strast
18.00	Spored za otroke
18.35	Carobna sestica
19.07	Večerna pravljica
19.30	Dnevnik
20.15	Malo mesto, madzar-
20.15	ska serija
20.55	Kipar Miklós Malocco
21.45	Philip Marlowe, am.
21.45	krimi-serija
22.35	Beethovenov ciklus

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00,
9.00, 10.00, 11.00, 12.00,
13.00, 14.00, 18.00, 19.00,
21.00, 23.00 Porocila; 6.50
Dobro jutro, otroci; 7.50 Blo-
vreme; 8.05 Radio plus; 8.30
Dnevnikov odmev; 10.00
Program A; 11.30 Pregled ti-
ska; 12.05 Na današnji dan;
12.30 Kmetijski nasveti;
13.45 Iz tujega tiska; 14.05
Poslovne informacije; 15.30
Dogodki in odmevi; 16.00
Obvestila; 17.05 Studio ob
17-ih; 19.45 Lahko noč,
otroci; 20.00 Iz glasbenih
šol; 21.05 Zbori po želji;
22.30 Informativna odd. v
tujih jezikih; 22.40 Etno gla-
sba sveta; 23.05 Nokturno.

Slovenija 2

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30,
10.30, 11.30, 12.30, 14.30,
16.30, 17.30 Porocila; 19.00
Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.30
Dopoladne na valu 202; 8.40
Priredbe; 9.45 Kje vas če-
velj zuli; 10.40 Primorski val;
12.00 Opoldne; 12.10 Avto-
mobilizem; 12.40 Štajerski
val; 13.00 Dones do 13-ih;
14.00 Drobline; 15.30 Do-
godki in odmevi; 17.50
Sport; 19.30 Melodije po
pošti; 22.20 Rock'n'roll.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00,
13.00 Porocila; 8.10 Dobro
jutro; 10.05 Umetniška beseda;
13.05 Za knjižne molje;
14.05 Izobrazovalni pro-
gram; 15.00 Mladi na glasb-

NOVICE

Nekateri atleti proti SP v Mexico Cityju

LONDON - Nekateri znani atleti se pritožujejo, da je bila izbira Mexico Cityja za organizatorja SP v atletiki leta 1997 skrajno neposrecena predvsem zaradi velike nadmorske višine, na kateri mesto leži. Proti temu so predvsem britanski tekaci na dolge proge, ki pravijo, da so s to izbiro v izraziti prednosti atleti iz Afrike. Toda vsaka medalja ima dve strani. Duncan Gaskell ki skrbi za več atletov iz Afrike in Evrope pravi, da je precej srednjeprogasev v svoj trening že vključilo tudi višinske priprave, po drugi strani pa je treba tudi spomniti na svetovne rekorde v sprintih in skoku v daljavo, ki so jih atleti dosegli na olimpijskih igrah leta 1968.

Včeraj podelili košarkarske oskarje

MILAN - V kraju Campione d'Italia (Como) so včeraj podelili košarkarske oskarje za sezono 1993, ki jih podeljujejo specialistične revije Superbasket, Assist in American Superbasket. Tako so oskarje prejeli Oscar Schmidt, Sandro Gamba, Dean Garret, Valerie Still, Roberto Brunamonti, posebna priznanja pa so prejeli tudi nekateri sodniki in Roberto Dorigo, ki je kot Knorr že pet let sponzor Virtusa iz Bologne. Ob tej priložnosti so tudi počastili spomin tragično preminulega hrvaskega košarkarja Drazena Petrovića. Mike Bantom, predstavnik NBA, je Petrovićevemu soigralcu v hrvaski reprezentanci Arianu Komazecu izročil dve majici, s katerima je Drazen igral v prvenstvu NBA. Komazec je včeraj zastopal družino Petrović, ki se zaradi slabega vremena slovesnosti ni mogla udeležiti. Družini umrlega košarkarja je Pierluigi Marzoratti v imenu vseh italijanskih košarkarjev izročil tudi zogo s podpisami nekdanjih in sedanjih italijanskih reprezentantov.

Spremembe koledarja v ženskem svetovnem pokalu

OBERHOFEN - Veleslalom in slalom za svetovni pokal za ženske, ki bi morala biti po prvotnem koledarju na sporedu konec tega tedna v Veysonnazu in sta bila zaradi pomanjkanja snega odpovedana, bodo nadoknadili 26. novembra (veleslalom) v Santa Caterini Valfurva in 12. decembra (slalom) v švicarskem smučarskem središču Leysin. Tako bodo v Santa Caterini Valfurva 26. in 27. novembra izvedli dva veleslalom in slalom, v Leysinu pa bo 10. decembra na sporedu najprej smuk, 12. decembra pa se slalom. Spremembe koledarja je sprejela Mednarodna smučarska zveza.

De Bruin oproščen

NIEUWEGEIN - Nizozemska atletska zveza je metelca diska Erika de Bruina, drugega s SP leta 1991, oprostila obtožb, da je jemal prepovedana poživila. Disciplinska komisija zveze se je za ta korak odločila zato, ker je v dvomih, ali je bila količina prepovedane snovi posledica jemanja poživil, ali pa se je nivo zvišal po naravni poti med De Bruinovo boleznijo nekaj mesecev prej. De Bruin je bil pozitiven na testu po atletskega tekmovanja v Keulnu, zaradi česar so mu kasneje prepovedali nastop na SP v Stuttgartu. (Reuters)

Jadranje je nevarno

SOUTHAMPTON - Ken Hara, krmar na jadrnici Tokio se je prepiral, da je jadranje lahko tudi nevarno. Med drugo etapo jadrne regate okoli sveta Whitbread je namreč padel s palube v morje, ko je poskušal namestiti dodatno jadro. Ostali člani posadke so ga takoj rešili in nadaljevali pot proti Fremantu in Avstraliji, kjer bo cilj 7588 milj dolge druge etape, katere start je bil v Urugvaj. V vodstvu je jadrnica Maxi Merit Cup, ki si je pred prireditvijo New Zealand Endavour prijadrala dobro miljo prednosti. Trenutni vrstni red: 1. Merit Cup 7.250 milj do cilja etape, 2. New Zealand Endavour 7.251, 3. Intrum Justitia 7.256, 4. Galicia Pescanova 7.258, 5. Winston 7.261, 6. Yamaha 7.266. (Reuters)

Bodo v Lillehammerju jedli pribor?

OSLO - Gledalci, ki bodo na zimskih olimpijskih igrah v Lillehammerju po zaužitju obroku se vedno lačni, bodo lahko pojedli tudi pribor in krožnik, ne da bi se jim bilo ob tem treba bati za svoje zdravje. Organizatorji so namreč pri nekem švedskem podjetju naročili 900 tisoč krožnikov, ki bodo izdelani iz krompirjevega škroba in 3,5 milijona nožev, žlic in vilic iz koruznega škroba. Če gledalci pribora ne bodo pojedli, ga bodo uporabili za živinsko krmo, vendar morajo prej opraviti še nekaj raziskav. (Reuters)

Formula 1: Polemike o dirki v Buenos Airesu

BUENOS AIRES - Potem ko je Ernie Ecclestone ponovno izjavil, da bo Buenos Aires dobil nazaj svojo dirko za VN v formuli 1 samo v primeru, če bo dirka na pravi progi v parku Palermo v Buenos Airesu, je predsednik Argentine Carlos Menem včeraj izjavil, da je že podpisal ustrezen dekret, s katerim prepoveduje avtomobilске dirke po mestnih ulicah. Odlok se ni bil objavljen v Uradnem vestniku, toda opozicija v občinskem svetu Buenos Airesa, da se bo pritožila sodnim oblastem.

Mednarodna atletska zveza dosmrtno diskvalificirala agenta Raymonda de Vriesa

MONTE CARLO - Mednarodna atletska zveza IAAF je dosmrtno diskvalificirala nizozemskega agenta Raymonda de Vriesa, katerega je več atletov obtožilo, da je ni izplačal približno 46.000 dolarjev, ki bi jih morali dobiti za startnine. Ta sklep je IAAF sprejel na tridnevnem zasedanju v Ciudad de Mexico, de Vriesa pa so obtožili Amerikanka Sandra Farmer Patrick, njen mož Dave Patrick in Julie Cuthbert ter Winthrop Graham z Jamajke.

ZDA '94 / DANES ZADNJE KVALIFIKACIJSKE TEKME

Za usodo »azzurrov« trepetajo tudi v ZDA

Prireditelji SP navijajo za Italijo - Argentina-Avstralija

ZÜRICH - Danes zvečer bodo znana imena se preostalih devetih udeležencev prihodnjega svetovnega nogometnega v ZDA. Dodatnih osem finalistov bo iz Evrope, deveta reprezentanca pa bo nekaj ur kasneje izšla iz povratnega dvoboja med Argentino in Avstralijo v Buenos Airesu.

Zanimanje za drevisnja srečanja je po vsem svetu izjemno, saj nogomet ze zdavnaj ni več samo sportni dogodek. V ZDA in se marsikje drugje (denimo na sedežu FIFA v Zürichu) z zastanim dihom pričakujejo izid večernega dvoboja na milanskem stadionu »Meazza« med Italijo in Portugalsko. Izločitev azzurov bi v Italiji pomenila nacionalno tragedijo, v obup pa bi pahnila tudi ameriške organizatorje, ki si od italijanskih emigrantov v ZDA in trum navijacev iz Italije obetajo največji iztržek. Na srečo startajo Italijani kot favoriti, saj jim, poleg zmage, ustreza tudi delitev točk. Na strani azzurov je tudi tradicija. Portugalska ni v Italiji se nikoli zmagala: osemkrat je igrišče zapustila premagana, le enkrat pa je osvojila točko. V Milanu je italijanska reprezentanca v 46 tekmah doživela le dva poraza: pred prvo in pred drugo svetovno vojno, obakrat proti Madžarski. Stroko-



Portugalski selektor Queiroz (AP)

vnjaki, ki manj zaupajo selektorju Sacchiju, so si tudi oddahnili, ker tokrat v reprezentanci ne bo nobenega debitanta. Se pa Sacchi ni izneveril pravilu, da nikoli ne igra z isto postavo. Tudi devetnajsta bo različna od vseh prejšnjih, selektor pa je ze stirenajstic spremenil zunanji branilski par, tokrat bosta v tej vlogi igrala Benarivo in Maldini.

»Prepričan sem, da smo močnejši. Ne bomo igrali defenzivno, ker take igre preprosto ne obvladamo. Če nasprotnikom ne bomo vsilili svoje igre, bo on svojo nam,« je na zadnji od serije neskončnih tiskovnih konferenc povedal Sacchi.

SKUPINA 1: Danes: Italija-Portugalska in Švica - Estonija. Vrstni red: Italija in Portugalska 14, Švica 13, Škotska 9, Malta 3, Estonija 1.

SKUPINA 2: Nizozemska ima izredno prednost dveh točk in sedmih zadetkov. Proti Poljakom ji zadošča točka, ce pa izgubi, mora Anglija premagati San Marino s sedmimi goli prednosti. Poljaki s zavrnili nagrado 10.000 funtov za vsakega igralca, ki jim jo ponudil dnevnik »Daily Mirror«.

Danes: San Marino - Anglija in Poljska - Nizozemska. Vrstni red: Norveška 16, Nizozemska 13, Anglija 11, Poljska 8, Turčija 7, San Marino 1.

SKUPINA 3: Za dve mesti se potegujejo Danska, Španija in Irsko. Danci so edini, ki si lahko privoščijo delitev točk.

Danes: Severna Irsko - Irsko in Španija - Danska. Vrstni red: Danska 18, Španija in Irsko 17, Severna Irsko 12, Litva 7, Latvija 5, Albanija 4.

SKUPINA 4: Možnosti imajo štiri reprezentance (dve mesti): najbližji nastopu v ZDA so Belgijci, sledi Romunija, manj možnosti imata Wales in Češka in Slovaška.

Danes: Wales - Romunija in Belgija - Českoslovaška. Vrstni red: Belgija 14, Romunija 13, Českoslovaška in Wales 12, Ciper 5, Ferski otoki 0.

SKUPINA 5: Grčija in Rusija sta se že uvrstili v ZDA.

Danes: Grčija - Rusija. Vrstni red: Rusija in Grčija 12, Islandija 8, Madžarska 5, Luksemburg 1.

SKUPINA 6: Po »samomorskem dejanju« proti Izraelu (2:3) morajo Francozi proti Bolgariji osvojiti vsaj točko.

Danes: Francija - Bolgarija. Vrstni red: Švedska 15, Francija 13, Bolgarija 12, Avstrija 8, Izrael 5, Finska 5.

OCEANIJA/J. AMERIKA: V dvoboju z Avstralijo so Argentinci v prednosti. Po 1:1 v Sydneyu lahko igrajo neodločeno brez golov. Bo za zmago poskrbel Maradona?

KOŠARKA / DANES KVALIFIKACIJSKE TEKME ZA EP

Slovenija proti Estoniji brez Zdovca Italija z Madžarsko

MARIBOR - Danes bo v stajerski prestolnici vrhunec letosnje košarkarske sezone, ko se bosta ob 20.15 ob neposrednem televizijskem prenosu v kvalifikacijah za nastop na EP 1995 v Grčiji pomerili reprezentanci Slovenije in Estonije.

Varovanci trenerja Sagadina, ki se ze od ponedeljka mudijo na krajših pripravah v Mariboru, bodo nastopili brez najboljšega igralca in kapetana Jureta Zdovca, kateremu predsednik solunskega prvotiga Itrakisa zaradi obveznosti v grškem državnem prvenstvu ni dovolil nastopa. V podobnem položaju so tudi Estonci, saj bodo nastopili celo brez sedmih standardnih igralcev, ki imajo v tujih klubih podobne težave. Slovenski selektor Zmago Sagadin je na tiskovni konferenci v mariborskem hotelu Slavija odrezavo pripomnil: »Ce ne premagamo Estonije, potem je zmaga proti Litvi bolj slaba tolažba. Estonci so bili na evropskem prvenstvu uvrščeni bolje kot Slovenija, vendar se lahko naša reprezentanca na domačem parketu enakovredno kosa tudi z močnimi moštvii. Z ostrejšo in cvrsto igro, hitrimi protinapadi in umirjeno taktiko proti postavljeni obrambi lahko zmagamo in si s tem priigramo prednost za povratna srečanja, ki bodo na sporedu čez leto dni. Brez Jureta bo težko, vendar se bodo morali drugi bolj potruditi. Druge rešitve ni. Verjamem fantom, ki si želijo uspeha, in prepričan sem, da bodo uspeli. Slovensko moštvo bo dokončno znano pred samim nastopom, največje breme pa bodo nosili Horvat, Mirt, Hauptman, Alibegović, Gorenc, Kotnik in Djurišić.«

Trener gostujoče reprezentance Jaak Salumets ima se večje težave z izbrano vrsto: »Slovenijo smo spoznali že na evropskem prvenstvu v Nemčiji. To je cvrsta reprezentanca, proti kateri nimamo veliko možnosti. Naso prilžnost pa vidim prihodnje leto na povratnih tekmah, ko bomo znova igrali v popolni postavi, tako kot na EP. Tudi mi smo se pritožili na mednarodno košarkarsko zvezo zaradi težav s tujimi klubi, ki ne

puščajo igralcev na kvalifikacijske tekme, vendar neuspešno.« je se pripomnil selektor Salumets.

Kapetan slovenske reprezentance Slavko Kotnik: »Tekma je za nas zelo pomembna. Nasprotniku ne smemo pustiti pobude, ampak mu moramo dokazati, da smo na domačih tleh mi gospodarji. Če bomo ponovili igro iz Rige, potem verjetno ne bomo imeli težav, čeprav se bo poznala odsotnost Jureta. Zmaga mora ostati v Mariboru!«

Darko Mirt: »Danes igramo odločilno tekmo, s podobno predstavo kot proti Latviji pa bomo zmagali. Odločilna bo razlika v kosih, ki bo zelo pomembna prihodnje leto na povratnih tekmah v Litvi in Estoniji. Upam, da bodo mariborski gledalci nas šesti igralec na parketu.«

Tekmo bosta sodila Ceh Karol Bruna in Grk Stylianos Koukoulekidis.

Poleg te tekme bodo na sporedu tudi srečanja v vseh petih kvalifikacijskih skupinah. Zelo pomembno srečanje igra Italija, ki si v Budimpešti proti Madžarski ne sme dovoliti se enega spodrslija, ce noče postaviti pod vprasaj uvrstitve na EP leta 1995 v Grčiji.

STANJE PO 2 KOLIH

Skupina A
Vrstni red: Švedska in Hrvaška 4, Slovaška in Belgija 0; Današnji spored: Švedska - Hrvaška, Slovaška - Belgija.

Skupina B
Vrstni red: Slovenija 4, Litva in Estonija 2, Latvija 0; Današnji spored: Litva - Latvija, Slovenija - Estonija.

Skupina C
Vrstni red: Finska 4, Rusija in Bosna in Hercegovina 2, Ukrajina 0; Današnji spored: Finska - Bosna, Ukrajina - Bosna in Hercegovina.

Skupina D
Vrstni red: Španija in Izrael 4, Češka, Turčija 0; Današnji spored: Češka - Turčija, Izrael - Španija.

Skupina E
Vrstni red: Francija 4, Italija in Bolgarija 2, Madžarska 0; Današnji spored: Madžarska - Italija, Bolgarija - Francija.

TENIS / ZAKLJUČNI TURNIR ATP V FRANKFURTU

Chang presenetil Courierja Sampras se boji Ivaniševića

Navratilova in Coetzerjeva prvi četrtfinalistki



NEW YORK - Americanka českega porekla Martina Navratilova in Južnoafričanka Amanda Coetzer sta prvi četrtfinalistki ženskega mastersa v Madison Square Gardenu v New Yorku. Po pričakovanju je Navratilova (na sliki AP) brez večjih težav odpravila Francozinja Nathalie Tauziat s 6:4, 6:4. Coetzerjeva pa je v treh nizih presenetljivo premagala Amerikanko Mary Joe Fernandez s 6:1, 1:6 in 6:3. Toda presenečenje je samo delno, saj je Južnoafričanka Americanko letos že premagala v finalu turnirja v Indian Wellsu. 37-letna Navratilova pa je se enkrat dokazala, da kljub letom lahko še zelo dobro igra. V četrtfinalu se bo Navratilova pomerila z zmagovalko dvoboja med Argentinko Gabrielo Sabatini in Francozinja Mary Pierce, Coetzerjeva pa z zmagovalko srečanja med Nemko Steffi Graf in Belorusinjo Natalijo Zverevu.

FRANKFURT - Prvo zmago na teniskem mastersu v Frankfurtu je nekoliko presenetljivo slavil Michael Chang. Majhen American je gladko v 89 minutah s 6:4 in 6:0 premagal rojaka Jima Courierja.

Drugi igralec sveta nikakor ni mogel najti prave protigre, tako da je Chang končno prišel do prve zmage v dvobojih s Courierjem v sedmih partijah. American kitajskega porekla pa je do včerajšnje briljantne predstave v zadnjih sedmih dvobojih osvojil samo en niz. Čeprav je štiri leta starejši kot ob prodoru na odprtem prvenstvu Francije v Parizu, Chang se zmeraj igra z enako zagrizenostjo in navdušenostjo kot takrat, ko je bil se najstnik. Changovi izdelani udarci so bili enostavno preveč za nerazpoloženega Courierja.

Tekel je za vsako zogo in znova pokazal, da je izjemno hiter. Potem ko Courier v četrti igri zelo izenačenega prvega niza ni izkoristil dveh zog za odvzem servisa nasprotniku, je Chang prevzel pobudo in zmagal po 55 minutah ter tako dobil prvi niz. V drugem nizu je Chang dobil uvodno igro na servis nasprotnika, Courier je imel prilžnost za uspeh v naslednji igri, cesar pa ni izkoristil, tako da je Chang na splošno presenečenje gledalcev v Festhalleju dobil se drugi niz v piclih 36 minutah. V skupini Stan Smith sta se včeraj pomerila se Michael Stich in Andrej Medvedjev, v skupini Arthur Ashe pa Sergi Brugera in Stefan Edberg, medtem ko sta bila Pete Sampras in Goran Ivanisević prosta.

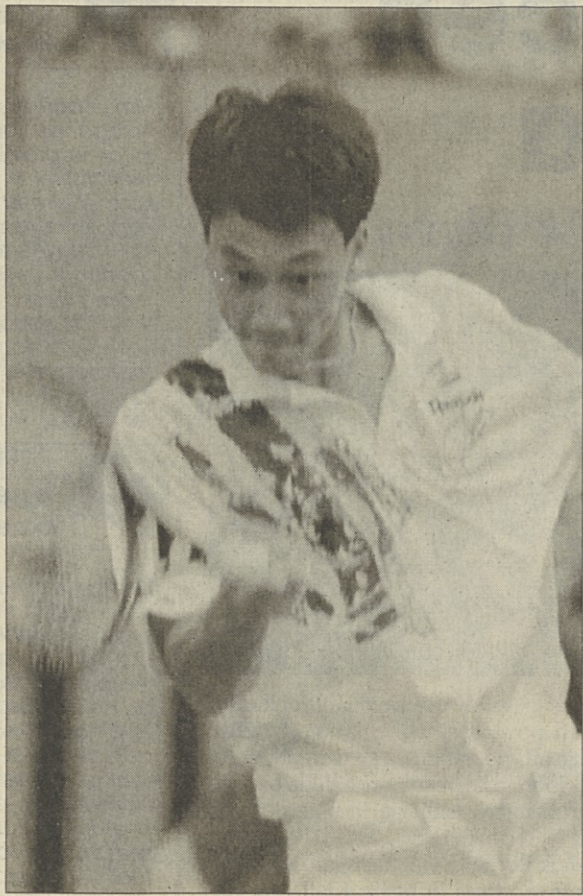
Najboljši teniski igralec na svetu Pete Sampras se na zaključnem turnirju

ATP boji edinole prav Hrva. Ivanišević je namreč v njunih sedmih medsebojnih dvobojih kar petkrat premagal.

Ceprav bo 22-letni American obdržal prvo mesto na lestvici ATP, tudi ce v Frankfurtu ne bo zmagal, se je odločil, da bo končno prekinil Ivaniševićovo serijo. Ostalih šest igralcev, ki so se uvrstili na masters, ne bi smelo biti huda ovira za Samprasa, za katerega je letosnje leto najuspešnejše v njegovi karieri. »Goran je edini igralec, ki mi lahko povzroči težave,« je povedal Sampras. »On je edini, ki me lahko odpravi s svojim ser-

visom. Ima najboljši izkupicek v dvobojih z mano in sedaj mu želim vrniti milo za drago. Njegovi servisi znajo biti tako hitri in natančni, da jih je težko vrniti.«

Nazadnje sta se oba pomerila na dvoranskem turnirju v Parizu, ko je Ivanišević zmagal v dveh nizih, Sampras je zmagal ze pred dvema letoma na istem turnirju. Gledalci v Festhalle bodo gotovo videli dvoboj servisov in volejev, kajti podlaga je ustvarjena za tako igro, in prav zanimivo bo videti, kako se bo Sampras lahko upiral Ivaniševićevi igri na moc.



»Mali« Michael Chang ugnal favoriziranega Courierja

ODBOJKA / NOVA PRAVILA

Bo FIVB zdaj uvedla tie break v vsakem setu?

Z nekaterimi novimi pravili naj bi še omejili premoč napadalcev

Odbojka med vsemi sportnimi panogami najpogostejše menjuje svoja pravila igre, saj praktično ne mine olimpijski cikel brez napovedi o spremembah. Za razliko, denimo, od nogometa, za katerega je že uvedba prepovedi o podaji nazaj vratarju povzročala med strokovnjaki pravcate porodne krce, preden so jo dokončno odobrili.

Da bi povečali spektakularnost tega v svetu vse bolj priljubljene sporta, je posebej tehnična komisija pri mednarodni odbojarski zvezi FIVB pripravila predlog, ki vsebuje tri velike spremembe: 1. servis je močnejše izvajati s kate-rekoli točke za osnovno devetmetrsko crto, kot ze velja za odbojko na mivki; 2. servis je veljaven, tudi ce se zoga dotakne zgornjega dela mreže; 3. pri močnih napadih, je veljaven vsak obrambni dotik. Tudi te spremembe, kot ze mnoge v preteklosti, imajo za cilj zmanjševanje premoči napada nad obrambo, kar neposredno povečuje prilžnost tekem. Prvi dve pravili otežujeta sprejemanje servisa (drugo spodbuja tudi ostro serviranje), tretje pa favorizira obrambno igro in akrobatske sposobnosti igralcev v polju.

Precej pozornosti zbujata tudi predlog, da bi v vsakem setu igrali tie-break, kar je pove-

zano s težnjo, da bi skrajšali trajanje tekem, zato, da bi se približali interesom televizijskih his, ki v svoje sporede neradi vključujejo odbojko, sklicujoč se na to, da ni mogoče predvideti trajanja tekem.

»Tie-break lahko pomeni za odbojko mejnik. Meni je vsek, ker je zelo spektakularen in ne spreminja bistva igre, na ta način pa je mogoče določiti minimalno oziroma maksimalno trajanje tekem«, je ugledno mnenje selektorja italijanske odbojarske reprezentance Julia Velasca. Ce so torej nova pravila pripravljena sprejeti tisti, ki z zdajšnjimi kraljujejo na evropski in svetovni ravni, je pričakovati, da ne bo velikih odporov, ce se bo FIVB opredelila za pisanje novega pravilnika. Res pa je, da so vse novosti usmerjene v zavarovanje vrhun-ske odbojke in ekonomskih interesov, ki se skrivajo za zakulisjem velikih mednarodnih prirediteljev. Bo s kratkotrajnimi tekmami in spremenjenimi smermi servisa po dotiku zoge z mrežo ter posledično komičnimi poskusi prestre-zanja zoge zadovoljna tudi brezstevilna množica odbojkarjev-ljubiteljev po vsem svetu? na to vprašanje ne bo odgovora. Njih, namreč nihče ne bo vprašal za mnenje.

(ak)

TRST / NOVA ŠPORTNA PALAČA

Začetek gradnje prihodnje leto, konec 1995

Manjka še zadnje soglasje

Včeraj so v nekem trzaskem hotelu uradno predstavili nacrt za izgradnjo nove športne palače, ki ga je izdelal eden največjih izvedencev na tem področju, inž. Planchenstainer. Če bo urbanistična komisija trzasko občine v kratkem izrekla dokončno ugodno mnenje o projektu in bo občina v roku nekaj mesecev razpisala licitacijo za zakup gradnje, bi prvi temeljni kamen novega objekta lahko postavili že v prvi polovici prihodnjega leta. Gradnja bo trajala približno 14 mesecev, kar pomeni, da bi lahko športno palačo pričeli uporabljati že leta 1995. Skupni izdatek znaša 14 milijard, od tega bo 5 milijard finansirala država, 1 milijard in 500 milijonov Trzaska hranilnica, preostali del pa občina ob podpori CONI-ja. V bližini naj bi zgradili še parkirišče za 500 avtomobilov, športna palača pa naj bi imela tudi hladilno napravo, vendar bo za to dvoje potrebno še soglasje občinskega sveta in ustrezno finančno kritje.

Kot sta razložila podpredsednik Stefanela Crosatto in inž. Planchenstainer, bo novi objekt večnamenski, kar pomeni, da bodo v njem

nasle mesto različne športne discipline: poleg tradicionalnih dvoranskih športov (kosarke, odbojke, roketa, boksa itd.) bo tu tudi prostor za atletiko »indoor« (v Italiji sta trenutno samo dve taki dvorani - v Turinu in Genovi) in mali nogomet. Poleg tega bodo tu lahko druge prireditve, kot na primer koncerti, shodi, srečanja ipd. V dvorani bo prostora za 5.300 do 8.482 gledalcev. Stevilo pa bo odvisno od prireditve, ki bo tedaj na sporedu. Pri tem bodo uporabljali posebne prilagodljive tribune. Za treninge pa bo prostora za tri kosarkarska ali pet odbojgarskih igrišč. Sam objekt bo zgrajen v starih nivojih, poleg glavne dvorane pa bodo se nekaj manjših telovadnic, konferenčne dvorane, skladišča in večje število slačilnic. Arhitektonsko se je načrtovalac zgledoval po bližnjem stadionu Rocco in bo okroglo obliko s kupolo, obloženo z lesenimi panjmi. Objekt bo povezan tudi s stadionom Grezar. Prvih deset let ga bo upravljala mesana družba, kjer bo sta glavni delež imela trzaska občina in Stefanel.

MARKO OBLAK

PLAVANJE / MEDNARODNO TEKMOVANJE V TRŽIČU

Mlada ekipa Bora zadovoljila

Miloš Kalc zmagal na 50 m prsno

V nedeljo je bilo v Trziču že sesto mednarodno plavalno tekmovanje »Trofeo velocità«, na katerem je nastopilo preko 260 plavalcev in plavalk iz 16 društev iz Italije, Slovenije in Hrvaske, ki so se pomerili v vseh starih disciplinah na razdalji 50 metrov. Tekmovalci so bili razdeljeni v štiri kategorije: začetniki A (dekleta letnikov 82 in 83 ter fantje letnika 81 in 82), dečki (za dekleta letnika 80 in 81 in za fante 79 in 80), kadeti in mladinci.

Skupni zmagovalac je bilo društvo PK Primorje z Reke, med udeleženci pa je bilo tudi 17 tekmovalcev in tekmovalk PK Bor, ki so v končni društveni razvrstitvi zasedli 13. mesto.

Pri tem je treba povedati, da so za Bor nastopili precej mlajši tekmovalci, saj s starejšimi kategorijami za zdaj se ne razpolagajo. Glede na mladost so bili tudi rezultati primerni, poudariti pa je treba, da so vsi plavalci dobro in pred nedeljskim začetkom tekmovali v njihovi kategoriji vsi popravili osebne rekorde ter tako dokazali, da so dobro pripravljani.

Daleč najboljši rezultat med mladimi borovci je dosegel Miloš Kalc, ki je na 50 metrov prsno ugnal vso konkurenco



Miloš Kalc

začetnikov A (nastopilo je 62 tekmovalcev), ceprav je leto dni mlajši od glavnih konkurentov v deželi. Ob prvem mestu je presenetil tudi s časom, saj je plaval 38 sekund in 9 desetink, njegov prejšnji osebni rekord pa je bil 42,6. Kalc se je že v lanskem nekajkrat izkazal, kar dokazuje, da je res pravi plavalni talent, ki ga odlikuje zelo dobra tehnika in tudi fizično je zelo dober. Dobro je plaval tudi na 50 m prosto

(32,8), v skupni razvrstitvi začetnikov pa je sele 14., ker je bil zaradi prezgodnjega starta v delfinu diskvalificiran.

Posebej velja omeniti tudi Mattea Feruglia, ki je Kalcev velik konkurent, fizično je nekoliko sibkejši, je pa tudi on zelo dober plaval.

Rezultati Borovih plavalcev:

Dekleta:
Biserka Cesar (letnik 1983, hrbtno 42,8; delfin 46,0; prsno 54,2; prosto 36,5), Rosa Micoli (1982; 44,6; 44,1; 49,7; 36,9), Jasna Simić (1980; diskv.; 40,8; 44,5; 34,2); Nicoletta Corossez (1979; diskv.; 37,9; 43,3; 32,6), M. Alejandra Glavina (1984; 49,3; 51,7; 57,3; 43,0), Martina Koren (1984; -: -: 56,1; -:)

Fantje
Miloš Kalc (1982; 43,6; diskv.; 38,9; 32,8), Matteo Feruglio (1982; 44,3; diskv.; 43,9; 34,0), Walter Bullo (1983; 44,3; 44,4; 48,6; 38,0), Luka Perić (1984; 45,9; 46,3; 53,3; 40,8), Oskar Perosa (1983; 49,5; -: -: 46,4), Dejan Mahne-Kalin (1984; 53,1; -: -: diskv.), Tomaz Metlika (1980; -: -: 40,9; 35,5), Cristian Chirani (1981; -: -: 49,3; 37,0), Marko Zupan (1982; -: -: 51,1; 41,6), Daniel Pettiroso (1984; -: -: 53,0; -:), Marco Coletta (1984; -: -: 1:01,2; diskv.).

KOŠARKA / JADRANOVI MLADINCI SPET ZMAGALI

Zmagoviti niz se nadaljuje

Jadran TKB - POM Tržič 90:73 (53:31)

JADRAN: Cingerla (0:1), Daneu 4, Koren 6 (2:2), I.Milić 4 (0:1), Gobbo 1 (1:2), M.Milić 4 (0:2), Černe 2, Hmeljak 39 (5:12), Pro 4 (0:6), Colja 2, Klabjan 6 (0:3), Krizman 18; trener Vatovec.

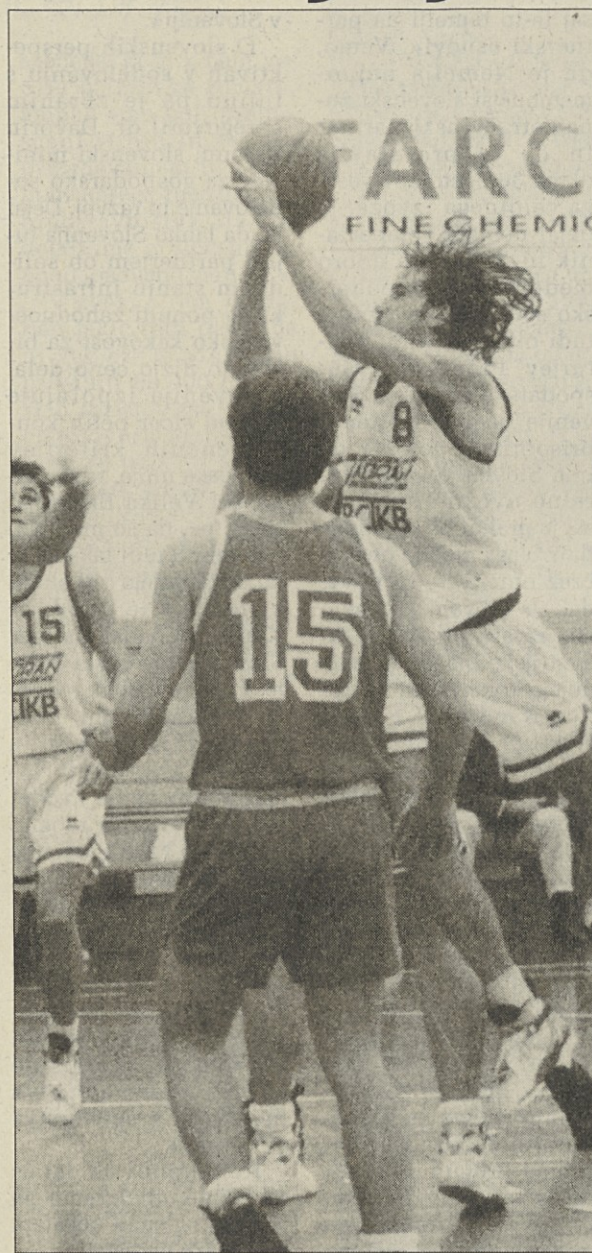
PM: 8:29. SON: 17. PON: I.Milić (40). 3T: Krizman 2.

Nadaljuje se zmagovita serija Jadranskih mladincev v deželni prvenstvu. V ponedeljek so zanesljivo premagali se trziški POM in tako ostajajo se naprej na vrhu lestvice brez poraza.

Ze v 5. min. so naši mladinci povedli s 15:7 in nato razliko stalno večali (v 10. min. 24:13, v 15. min. 38:23).

V drugem polcasu, ko je bila zmaga že zagotovljena, je trener Vatovec poslal na igrišče kosarkarje, ki običajno manj igrajo. Nasi pa so malo popustili, tako da so se jim gostje v 36. min. približali na 11 točk. Ko pa je spet zaigrala standardna postava, so jadranci vzpostavili pravo razmerje sil in visoko zmagali.

Za vlozeni trud vsi zaslužijo pohvalo. Posebno pa se je izkazal Marko Hmeljak, ki je dal kar 39 točk, imel veliko število skokov in več kot 10 asistenc. Bil je pravi lider Jadranskih ekip. (Kaf)



Ivo Emili (z žogo) in v ozadju Marko Hmeljak (KROMA)

Že danes popravni izpit za Kmečko banko

Goričanke gost Sagrada (20.00)

Kmečka banka bo svoj nastop v 3. kolu ženske odbojgarske C2 lige opravila že danes. V Foljanu bo, s pričetkom ob 20. uri, v vnaprejšnji odigrani tekmi gost Sagrada, ki je v sobotnem 2. kolu v Nabrezini z zmago s 3:1 zagnil večer Sokolu Indule-su. Rane celijo tudi pri združenih goriških ekipi, ki je v So-vodnjah nepricakovano klonila pred Codroipesejem. Tako Kmečka banka kot Sagrada imata na le-stvici dve točki.

»Sobotni poraz nas je psihološko prizadel zlasti zato, ker smo imeli zmago že v žepu. V Foljanu nas čaka popravni izpit. Zavedamo se, da ne bo lahko, ker igra Sagrada zelo zagriženo, posebno v polju. Njihova zmaga v Nabrezini ni od muh. Trdno smo odločeni, da poraz v So-vodnjah nadoknadimo na enem od prihodnjih gostovanj. Priložnost se nam ponuja že danes«, pred tekmo pravi trener Goričank Zoran Jerončić.

Kmečka banka bo v Foljanu predvidoma igrala v popolni postavi.

KOŠARKA / MLADINSKO PRVENSTVO

Borovci brez moči Cicibona odpovedala

Don Bosco in Barcolana premočna

Cicibona - Barcolana 69:80 (35:44)

CICIBONA: Giacomini 16 (6:8), Gallopin 10 (2:2), Ravbar 2, Verri, Krizmančić 11 (4:4), S.Cupin 2, Tomsic 27 (5:7), Korošic; trener Jogan.

PM: 15:23. SON: 26. PON: Ravbar (31), Krizmančić (39), Tomsic (40). 3T: Tomsic 4.

Po uspešnem nastopu v prejšnjem kolu je mladinska postava Cicibone popolnoma odpovedala in zaslužno zgubila proti dokaj skromni postavi Barcolane, ki sloni izključno na treh posameznikih (Bevitori, Ellero in Visotto, ki nastopajo tudi s člansko ekipo v D ligi). Ze v uvodnih minutah srečanja je bilo jasno, da so se naši kosarkarji lotili tekme z napačnim pristopom, saj so v napadu igrali nepovezano, niso znali izkoristiti očitne višinske prednosti, mnogo pa so tudi gresili v vseh elementih igre. V obrambi niso na noben način znali zaustaviti hitrega playmakera Bevitorija, ki je praktično sam prinesel zmago Barcolani (41 točk in 11 prostih metov).

Sele v začetku drugega polcasa so se naši nekoliko prebudili in zaostanek znižali na -1. Izenačeno stanje je trajalo vse do 38. minute (70:66 za goste), zatem pa so cicibonasi spet popustili in Barcolana je povsem zaslužno zmagala. Med posamezniki sta v napadu zadovoljili Tomsic in delno Giacomini, zagrizeno pa sta se borila Gallopin in Krizmančić, medtem, ko

sta Cupin in Ravbar povsem odpovedala, kar je ob tako nizkem številu razpoložljivih igralcev seveda odločilno. (V)

Don Bosco - Bor Radenska 97:37 (54:16)

BOR: Oberdan 9 (3:9), Jogan, Sancin 4 (2:4), Ursic 6, Lapelj 4, Del Monaco 2, Grbec 11 (3:7).

Trener Krecic, prosti meti 8:20, pet osebnih napak Del Monaco v 38', skupno osebne napake 13.

Proti enemu izmed favoritov za najvišja mesta na lestvici so bili Borovi mladinci povsem brez moči in tudi visoko izgubili. Pri belozelenih sta povrh manjkala se Samec in Pozar in tudi met jim ni šel od rok. Pri domačinih so nastopili tudi trije standardni igralci prve ekipe, ki nastopa v C ligi (Gori, Giovanelli in Vlacici), v svojih vrstah pa ima Don Bosco še druge talentirane igralce, kot so Pitteri, Tunin in Ceglian. Pri borovcih so razen Grbca zaigrali le kadeti, ki so se proti razigranemu Don Boscu le slabo upirali na začetku drugega polcasa, več pa niso zmogli in visok poraz je bil tokrat žal neizbežen. Po tekmi je Stefan Samec, ki je bil trokrat odsoten zaradi poškodbe gležnja, dejal: »Zal tokrat nismo imeli možnosti, saj je Don Bosco res dobra ekipa. Na žalost je tokrat odpovedal tudi met in v obrambi smo storili le, kar smo mogli. Nedvomno pa se bomo oddolžili za poraz že na prihodnjem domačem srečanju proti Interju 1904. Upam, da bom do tokrat nared.« (Matija Jogan)

TROFEJA JADRAN / LETOS OSEM EKIP MINIKOŠARKARJEV

Letošnje tekmovalje se je začelo v znamenju precejšnje izenačenosti



lanska prireditelj je v celoti dosegla namen, ki so si ga zastavili organizatorji (KROMA)

V nedeljo se je v telovadnici doma Ervatti pričel že tradicionalni turnir v minibasketu za Trofeo Jadran, ki se ga letos udeležuje osem ekip in ki je namenjen minikosarkarjem letnikov 1982 in mlajšim.

Vse tekme so bile zelo napete, razen srečanja med Divaco in Sezana, na katerem so Divacani visoko zmagali. Zelo izenačena je bila tekma med Poletom in Kontovelom, ki je navdušila številne gledalce. Srečanje med Portorožem in Domom se je končalo celo z eno samo točko razlike. Zmagali so minikosarkarji iz Portoroža, izid pa bi bil lahko tudi drugačen. Oster boj se je bil tudi v prvem polcasu med borovci in sokolovci, naposled pa so bili Trzascani le boljši.

Prvo kolo Jadranske trofeje je torej povsem uspelo tako zaradi zanimivih bojev kot zaradi navdušenja udeležencev in lepega števila navijačev.

IZIDI

Polet - Kontovel 45:40 (20:21)

POLET: Kocjancic 12, Ferfolja 4, Gustin 7 (1:4), Mi. Suhadolc 7 (1:2), Ma. Suhadolc, Svab, Ferluga 2 (0:2), Piccini 4, Milić, Hrovatin 2, Daneu, Belicic 2, Peric 5 (1:2).

KONTOVEL: Nabergoj, Trobec 4 (2:4), Doglia 9 (1:2), Cemjava 4, Bukavec, Sus-

teršic 9 (1:4), Semec 6, Cossutta 2, Razem 4, Bogatec 2, Zavadal.

Portorož - Dom 23:22 (12:9)

PORTOROŽ: Rajković 2, Rusjan 2, Turšnik, Ožbolt 2, Krasovec, Sluga 2, Djukic, Butinar, Kante 2, Rodela, Seks 4, Vuga 9 (1:4).

DOM: Bensa, Slivic (0:2), Gravner 9 (1:2), D. Tacco 4, Spacapan, Paraschos, A. Tacco, Colja 1 (1:2), Cozzuoli 4 (2:2), Solor 2, Bensa 2, Leopoli.

Bor - Sokol 60:44 (38:31)

BOR: Kafol 6 (0:2), Stokelj 18 (2:2), Verri 2, Gaburro 12 (2:4), Valassi 2, Sadlovski 2, Kermec, Pitacco 2, Miralem 12 (0:2), Romano 4 (0:4), Tolentino.

SOKOL: P. Rogelja, J. Rogelja 1 (1:4), Frandoli 26 (0:2), Jaklic 4 (0:2), Privileggi, A. Hrovatin, P. Hrovatin 2, Rebula 11 (3:4).

Divaca - Sezana 62:22 (34:6)

DIVACA: Babić 25 (1:2), Sila 15 (1:2), Grzelj 4 (0:2), Vojtkovski, Bombac 7 (1:4), Petaros 3 (1:2), Pavcic 4 (0:2), Krajcar 4.

SEZANA: Abram 2, Furlan 2, M. Tavcar, Dodic 10, J. Tavcar 2 (0:2), Kerin, Peric 2, Rokic 4, Grmek (0:4), Pavlovic, Stofa, Pirjavec.

Prihodnje kolo bo 19. decembra v telovadnici na Proseku.

NAMIZNI TENIS / V PROMOCIJSKIH LIGAH

Krasove ekipe igrale v skladu s pričakovanji

Moški izgubili s Tripčevichem - štiri ženske ekipe dosegle načrtovane rezultate - Dve ekipi v vrhu

MOSKI

V prvem povratnem kolu promocijskih lig je potekalo vse po načrtih. Krasovi narasčajniki so doživeli pričakovani poraz v gosteh pri starejši ekipi Tripčevich. Izid 5:1 govori o izkušnosti Trzascanov, edino, vendar pomembno točko je dosegel kapetan ekipe Peter Santini proti veteranu Cosciani. Dober odgovor je proti istemu nasprotniku pokazal Gorazd Milić, Bojan Simoneta pa proti Giovanniniju. Moštvo San Giusto ENDAS je z izidom 5:0 podleglo favoritu za napredovanje Pellicani.

Tripčevich - Kras 5:1

Cosciani - G. Milić 2:0 (21:17, 21:17); Giovannini - Santini 2:0 (21:16, 21:17); Patagna - Simoneta 2:0 (21:9, 21:6); Cosciani - Santini 0:2 (18:21, 20:22); Patagna - G. Milić 2:0 (21:9, 21:6); Giovannini - Simoneta 2:0 (21:12, 21:15).

Lestvica: Pellicana 10, Tripčevich 8, Fincantieri 4, Kras 2, San Giusto ENDAS 0.

ZENSKA

V Settimu pri ekipi San Giovanni je dekliska postava Krasa C morala priznati premoč sester Bagnariol. Končni izid je bil 5:0 za domačinke. Krasove dekliske Dasa Bresciani, Jasmin Kralj in Tjasa Guštin so proti favoritinjam igrale zelo prepričljivo; najbolje pa se je odrezala Dasa, ki je močnejši od sester Bagnariol odvzela set.

San Giovanni Pordenon - Kras C 5:0

Bagnariol C - Gustin Tjasa 2:0 (21:11, 21:15); Bagnariol L - Bresciani 2:0 (21:15, 21:17); dvojice: Bagnariol, Bagnariol -

Kralj, Bresciani 2:0 (21:14, 21:13); Bagnariol C - Bresciani 2:1 (21:15, 23:25, 23:21); Bagnariol L - Guštin 2:0 (21:11, 21:10).

V domači telovadnici je postava Kras B premagala zadnjevrščen Chiadino s 5:0. Nina Milić in Kristina Stubelj sta morali v tekmo vložiti več truda, kot bi bilo pričakovati, očitno pa je, da so pri Chiadinu bolj resno zastavili delo. Kras B je edini doslej nadigral San Giovanni in bi imel možnost za napredovanje, vendar so se le-te zmanjšale z odhodom Natase Milić.

Kras B - Chiadino 5:0

Milić - Hrovatin 2:0 (21:13, 21:7); Stubelj - Chiarelli 2:0 (21:10, 21:11); dvojice: Milić, Stubelj - Hrovatin, Benedetti 2:0 (21:12, 21:9); Milić -

Chiarelli 2:0 (21:10, 21:15); Stubelj - Benedetti 2:0 (24:22, 21:9).

V klubskem derbi srečanju med postavbo Krasa A in Krasa D so slavile »starejše« (Grom, Rustja). Deklice Santini, Martina Milić in Doglia pa za trud zaslužijo vso pohvalo.

Kras A - Kras D 5:0

Grom - Santini 2:0 (21:10, 21:12); Rustja - Milić 2:0 (21:15, 21:16); dvojice: Grom, Rustja - Santini, Doglia 2:0 (21:10, 21:7); Grom - Milić 2:0 (21:12, 23:21); Rustja - Santini 2:0 (21:16, 21:12).

Lestvica: San Giovanni Pordenon, Kras A in Kras B 10, Kras C 4, Kras D 2, Chiadino 0.

Drugo povratno kolo bo na sporedu 9. januarja prihodnje leto. (J.J.)

Obvestila

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST

vabi člane in prijatelje na predavanje Erike Kosute BAJKAL - SLADKOVOĐNO MORJE. Predavateljica bo svoj prikaz Vzhodne Sibirije obogatila z barvnimi diapozitivi. Predavanje bo jutri, 18. novembra, v Gregorčičevi dvorani v ul. sv. Franciska 20 z začetkom točno ob 20.30.

ZDRUŽENJE SLOVENSKIH ŠPORTNIH DRUŠTEV V ITALIJI obvesča, da bo v petek, 19. t. m., ob 20.30 na sedežu SK Brdina na Opčinah seja smucarske komisije. Dnevni red: tekmovalni koledar, predstavitve smucarske selekcije ter razno.

SMUCARSKI KLUB BRDINA

organizira zimovanje in silvestrovanje v Mariboru. Informacije in vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ul.131 na Opčinah vsak ponedeljek od 18. do 20. ure. Na silvestrski večer bo za prijetno razpoloženo zbrane družbe poskrbel ansambel Happy day.



Borovci so tokrat doživeli pričakovani poraz (F. KROMA)

SLOVENSKO-NEMŠKA POSLOVNA KONFERENCA

Sodelovanje na partnerski osnovi

Nemčija je največji tuji vlagatelj

BLED - Včeraj se je v Festivalni dvorani pričela dvodnevna slovensko-nemška poslovna konferenca, ki se je udeležuje prek 100 gospodarstvenikov iz obeh držav. Srečanje je pripravila slovenska gospodarska zbornica v sodelovanju z nemško ambasado v Ljubljani ter predstavniki Združenja nemških zbornic (DIHT), Združenja nemške industrije (BDI) in Združenja nemške veletrgovine in zunanje trgovine (BGA). Udeleženci, ki so popoldan preživeli v delovnih skupinah oziroma v neposrednih delovnih srečanjih, so dopoldne skupaj prisluhnili uvodničarjem in gostom.

»Relativno nekrvavi vojni odhod Slovenije iz Jugoslavije je bil težaven in vemo, da ste z izgubo jugoslovanskih trgov izgubili veliko,« je začel svoj pozdravni nagovor nemški veleposlanik v Sloveniji, dr. Günther Seibert. Slovenija je imela najprej visoko inflacijsko stopnjo, ki pa jo je uspela zmanjšati z ustreznimi politiki Banke Slovenije. Obstajajo znaki, da je država že prebrodila najnižjo točko recesije, in v prihodnjem letu lahko že pričakujemo rast družbenega bruto proizvoda, je poudaril Seibert. V svojem govoru se je dotaknil tudi »dobre sodelovanja obeh držav,

saj le-to temelji na partnerski osnovi«. Vemo, da je Nemčija najpomembnejši slovenski zunanjetrgovinski partner in da to predstavlja okrog 30 odstotkov vseh celotnega izvoza, je dejal nemški veleposlanik in dodal, da dobro meddržavno gospodarsko sodelovanje potrjuje tudi okrog 50 joint venture. Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Dagmar Suster je prisotnim zagotovil, da ima Slovenija zelo liberalno uvozno politiko, saj je praktično 95 odstotkov blaga možno uvoziti brez omejitev, in povedal, da Slovenija v Nemčijo izvažata predvsem industrijsko blago - prevladujejo končni izdelki - in uvaja motorna vozila, električne in mehanske stroje. V prvih devetih mesecih letosnjega leta je Slovenija v Nemčijo izvozila za 2, 2 milijona nemških mark in uvozila za okrog 2 milijona mark blaga. Kot je povedal Suster, je Nemčija tudi največji tuji investitor v Sloveniji in na tem področju predstavlja skoraj 40-odstotni delež. Predstavnic nemskega Zveznega ministrstva za gospodarstvo, dr. Ilse Richter, je med drugim poudarila, da se v »novih nemških delovnih dogajanja na področju lastninjenja nekaj podobnega kot taces

v Sloveniji». O slovenskih perspektivah v sodelovanju s tujino pa je zbranim spregovoril dr. Davorin Kracun, slovenski minister za gospodarsko sodelovanje in razvoj. Dejal je, da lahko Slovenija tujim partnerjem ob solidnem stanju infrastrukture ponudi zahodnoevropsko kakovost za bistveno nižjo ceno dela. »Slovenija izpolnjuje dva od sicer petih konvergenčnih kriterijev Evropske unije, ravno tako kot Velika Britanija, vemo pa, da so med članicami ES tudi taksne, ki ne izpolnjujejo niti enega kriterija,« je poudaril Kracun in dodal, da sodi Slovenija med tiste države, ki so zelo blizu evropskim standardom. Podpredsednik Združenja nemških zbornic, dr. Dieter Soltmann, je uvodoma poudaril, da močno podpirajo željo Slovenije po vključitvi v ES, in dodal, da skozi lastne izkušnje povsem razumejo, da proces privatizacije ni tako lahko uresničljiv, kot si nekateri predstavljajo. Soltmann je tudi napovedal skrajšanje odprtje predstavništva nemškega gospodarstva v Sloveniji.

Konferenca se danes nadaljuje, udeleženci pa si bodo ogledali nekatera slovenska podjetja.

Vine Bester

Tudi septembra se je vrsta brezposelnih podaljšala

LJUBLJANA - Po podatkih državnega zavoda za statistiko je bilo septembra v Sloveniji 620.327 zaposlenih in 134.811 brezposelnih. Stevilo brezposelnih se je septembra v primerjavi z avgustom povečalo za 1, 2 odstotka. V primerjavi s številom brezposelnih septembra lani je bilo letos v tem mesecu 25, 1 odstotka več brezposelnih. Septembra je stopnja brezposelnosti v Sloveniji dosegla 15 odstotkov, avgusta pa je bila 14, 9-odstotna. Tudi septembra je bila brezposelnost med moškimi višja (15, 8-odstotna) kot med ženskami (14, 2-odstotna). Podatke o brezposelnih osebah posreduje zavodu za statistiko republiški za-

Dejavnost	St. zaposlenih sept 93	Indeksi sept 93 / 92
Skupaj	620327	94, 4
Gospodarstvo	480031	92, 4
Negospodarstvo	140296	102, 2
Industrija in rudarstvo	259703	91, 1
Kmetijstvo in ribištvo	9806	88, 0
Gozdarstvo	3737	91, 9
Vodno gospodarstvo	1129	98, 3
Gradbeništvo	29505	92, 7
Promet in zveze	35382	91, 6
Trgovina	59409	94, 8
Gostinstvo in turizem	16842	91, 4
Obt in osebne storitve	16087	95, 7
Stanovanj, komunal. dejav.	10389	99, 3
Finance, druge. posl. stor.	38276	96, 5
Izobraževanje in kultura	50340	102, 6
Zdravstvo in soc. varstvo	53045	100, 3

Vir: Zavod republike Slovenije za statistiko

vod za zaposlovanje. Stopnja brezposelnosti je razmerje med številom aktivnega prebivalstva in številom brezposelnih. Stevilo aktivnega prebi-

valstva je seštevek zaposlenih oseb v podjetjih in drugih organizacijah, zaposlenih pri zasebnikih, samozaposlenih in brezposelnih.

Elektrike je dovolj kljub večji porabi v zadnjih dneh

LJUBLJANA - Kljub ohladitvi, ki smo ji bili priča v zadnjih dneh, in večji porabi električne energije, ki znaša približno trideset milijonov kilovatnih ur na dan, ni pričakovati večjih težav pri oskrbi porabnikov z elektriko. Dotoki na rekah, je povedal Izток Zalaznik iz dispečerske službe Elea, so sicer zaradi snežnih padavin upadli, zato se je tudi proizvodnja slovenskih hidroelektrarn v teh dneh zmanjšala od 15 na približno 11 milijonov kilovatnih ur dnevno. Slovenske termoelektrarne obratujejo z vsemi razpoložljivimi zmogljivostmi (razen plinskih blokov v Brešanici in Trbovljah, ki so v rezervi in bi jih uporabili le v primeru večjega izpada oziroma okvare), skupaj z Jedrsko elektrarno Krško pa proizvajajo dnevno približno 19 milijonov kilovatnih ur električne energije. V sostanski termoelektrani so včeraj sicer zaradi okvare (netesnosti)

izklopili peti blok, hkrati pa sta začela obratovati prvi in drugi blok, kar zagotavlja enako moč (300 megavatov) oziroma proizvodnjo približno sedem milijonov kilovatnih ur na dan. Trboveljska termoelektrarna prispeva dodatnih 2, 4 milijona, ljubljanska TE-TO pa se 1, 3 milijona kilovatnih ur elektrike. Jedrska elektrarna Krško obratuje s polno močjo, kar pomeni, da slovenskemu elektroenergetskemu sistemu dobavlja dnevno 7, 5 milijona kilovatnih ur elektrike. Kljub povečani porabi se Slovenija torej trenutno oskrbuje s proizvodnjo lastnih energetskih objektov in uvoz ni potreben. Sredi decembra, ko bodo krško elektrarno zaradi rednega letnega remonta ustavili, pa se utegne zgoditi, da bo elektrike primanjkovalo, kar seveda pomeni, da jo bomo morali spet uvažati.

Mile Cuk

PROSTA TRGOVINA S ČESKO IN SLOVAŠKO / SPORAZUMI

Za škode daljše prehodno obdobje

Polovica izdelkov kmalu brez carine

Poseben režim za češke avtomobile

LJUBLJANA - Vizija Evrope kot trga brez carinskih omejitev oziroma kot mreže območij proste trgovine bo prej ali slej postala realnost, zato se mora Slovenija zelo potruditi, da bo tudi sama del take Evrope. Res pa je, da pogajanja o prosti trgovini niso lahka, saj obstoječe carine pač povsod ščitijo domačo proizvodnjo. Če vemo, da slovenski trg za našo proizvodnjo ne zadošča, je jasno, da moramo iskati nove. Vecmilijonski tuji trgi nam ne bodo padli z neba, ampak se bomo morali v zameno odpreti tudi sami. Slovenska delegacija danes potuje na Cesko in Slovaško, da bo uredila se zadnje formalnosti, preden bo predsek vlade Janez Drnovsek decembra v Ljubljani podpisal dva sporazuma o območju proste trgovine s Cesko in Slovaško. Sporazume bodo morali pozneje ratificirati se parlamentu, uporabljali pa bi jih lahko od januarja ali februarja prihodnjega leta.

Joze Drofenik iz ministrstva za ekonomske odnose in razvoj, ki je tudi član slovenske delegacije, je povedal, da gre za dva seznama izdelkov: za več kot polovico proizvodov, ki smo jih na primer v omenjeni državi izvažali lani, bo takoj ob uveljavitvi sporazumov v začetku prihodnjega leta carina

odpravljena, torej bo njihov izvoz prost (gre na primer za hladilnike in zamrzovalnike). Za izdelke na drugem seznamu pa bo veljalo prehodno obdobje, tako da bi v prihodnjem letu za njihov izvoz na Cesko in Slovaško veljala za 50 odstotkov nižja carina, v začetku leta 1995 se bo carina znižala se za četrtno, od leta 1996 naprej pa bo tudi izvoz teh izdelkov neocarinen. O tem, kateri izdelki so na enem ali drugem seznamu, je v tem trenutku še prezgodaj govoriti, saj sporazuma se nista podpisana, gre pa za kaksnih 7.000 proizvodov. Z nekaterimi se doslej tudi zaradi carin sploh ni trgovalo,

torej bosta sporazuma povečala obseg trgovanja med Slovenijo na eni strani ter s Cesko in Slovaško na drugi.

Seveda pa bo veljalo tudi nasprotno, torej bodo tudi češki in slovaški izdelki, ki bodo prišli na naš trg, carine bodisi povsem oproščeni bodisi po zanje veljalo enako prehodno obdobje (razen za avtomobile) znižavanja carin do dokončne odprave, je dejal Drofenik. Carinsko službo pa do uveljavitve obeh sporazumov čaka še veliko dela, saj bo treba pripraviti računalniške programe, izdelati nove obrazce za poreklo blaga in podobno.

Andreja Rednak

Avstrijski izvozni strokovni sejem v Ljubljani

LJUBLJANA - Od 24. do 27. novembra letos bo na sejmišču v Ljubljani potekal prvi avstrijski izvozni strokovni sejem z naslovom Avstrija v Sloveniji. Na sejmu se bodo predstavila izvozno usmerjena avstrijska in nemška podjetja, hkrati pa bo sejem priložnost za navezavo poslovnih stikov teh podjetij s slovenskimi partnerji. Na sejmu naj bi razstavljalo približno 120 podjetij. Poudarek je predvsem na investicijskem blagu, surovinah in končnih izdelkih ter na blagu za široko potrošnjo. Slovenska podjetja bodo pripravila podoben sejem v Celovcu. Dr. Hans-Jorg Pawlik, direktor celovskega sejma, je na tiskovni konferenci poudaril, da je Avstrija svojo ekonomsko politiko usmerila na trge vzhodne Evrope, kamor izvozi več blaga in kapitala kot v države EU. Po njegovem mnenju pa bo prihodnje prispevala tudi k tesnejšemu povezovanju med Slovenijo, Korosko in Furlanijo-Julijsko krajino, ki so jedro skupnosti Alpe-Jadran. Avstrija je peti najpomembnejši slovenski zunanjetrgovinski partner. V Avstrijo izvozi Slovenija 5, 1 odstotka celotnega izvoza. Letos se izvoz v Avstrijo nekoliko zmanjšuje, saj je bil v prvih osmih mesecih za blizu 13 odstotkov manjši kot v enakem času lani. Z avstrijskega trga pa smo v tem obdobju uvozili za 11 odstotkov več kot v enakem času lani. Po podatkih Statističnega zavoda za statistiko Republike Slovenije se je lani uvoz povečal za 18, 5 odstotka in je znašal 500 milijonov dolarjev, povečal se je tudi slovenski izvoz v Avstrijo, ki je znašal le 341 milijonov dolarjev. To pomeni, da je bil slovenski uvoz z avstrijskega trga pokrit z izvozom le približno 57-odstotno, medtem ko je bila lani pokritost 68-odstotna. Slovenija in Avstrija prodajata na trge druge predvsem stroje, vozila in končne izdelke. Za Avstrijo je slovenski trg na 16. mestu. Lani je v Slovenijo izvozila za 5, 6 milijarde silin-gov. Če bi pa to vsoto računali na prebivalca, Slovenci kupujemo največ avstrijskega blaga, pri čemer smo za Svicarji in pred Nemci. (S. P.)

Iskra Sysen se uveljavlja na tujih trgih

LJUBLJANA - Iskra Sysen (Sistemi sekundarne energije), edini slovenski proizvajalec tehnološko izredno zahtevnih elektronskih in mikroracionalniških naprav za elektroenergetske sisteme, se uspešno uveljavlja na tujih trgih, kamor proda več kot polovico svojih proizvodov. Med tujimi tržisci so najpomembnejša Svica, Rusija, Malezija, Indonezija in Tajski. Največji poslovni uspeh tega podjetja, ki ga je na začetku leta 1991 ustanovila Iskra Holding (lastnik 63 odstotkov, 37 odstotkov pa je last zaposlenih), je v zadnjih letih pridobitev naročila za vodenje 17 transformatorskih postaj na Tajskem v vrednosti nad tri milijone dolarjev in podpis pogodbe za zaščito in vodenje rekonstrukcije 110-kilovoltne stikalnice v TE Sostanj. Moderni računalniški sistemi, kakršne proizvaja Iskra Sysen, zahtevajo specializirana znanja, ki jih ima samo nekaj največjih podjetij na svetu. Kot je na včerajšnji tiskovni konferenci poudaril direktor podjetja Matjaz Vuga, je poleg prodora na tuje trge izredno pomembno tudi sodelovanje s slovenskim elektrogospodarstvom. Podjetje Iskra Sysen, v katerem je zaposlenih 116 delavcev (več kot tretjina z visoko izobrazbo), razvija, proizvaja in trži tako imenovane sekundarne naprave za energijo. To so tehnološko visoko zahtevne sekundarne naprave, ki ščitijo primarne elemente elektroenergetškega sistema (generatorje, transformatorje, daljnovode itd.), omogočajo prenos podatkov in govora ter daljinsko upravljanje elektroenergetskih sistemov. (M. C.)

CARINE / PRAVILA IN OMEJITVE

Praktični nasveti za uvoz blaga

Blaga, ki ne presega tolarske protivrednosti sto dolarjev, vam na meji ne bodo carinili - Obrtniki imajo precej olajšav - Fizične osebe morajo imeti posebno dovoljenje za uvoz radijskih postaj, športnega orožja in streliva

LJUBLJANA - Stevilni slovenski državljani, ki potujejo po nakupe čez mejo v naše sosednje države, pravzaprav največkrat niti ne vedo, koliko in katero blago lahko pripeljejo čez mejo brez carine in v kakšni vrednosti.

Na republiški carinski upravi, natančneje v Carinarnici Ljubljana, smo se pozanimali, kaj lahko domače fizične osebe in obrtniki kupujejo v tujini in za katero blago jim ni potrebno plačevati carine.

Uvoz za potrebe gospodinjstev

Domače fizične osebe tako lahko čez mejo prinesejo predvsem blago, namenjeno za člane gospodinjstva (tehnično blago, obleke...), in sicer do vrednosti 100 dolarjev na osebo. Ob prehodu meje se na mejnem prehodu po skrajšanem postopku carini blago, ki ga uvažajo fizične osebe za svoje lastne potrebe, in sicer do 200.000 dolarjev vrednosti. Blago, ki se carini neposredno na meji, se carini po enotni 15-od-

Pravila uvoza za obrtnike in zasebnike

Obrtniki oziroma zasebniki z registrirano obrtno dejavnostjo na občinah lahko uvozijo opremo, rezervne dele za opremo in repromaterial za opravljanje registrirane dejavnosti. Nasteto blago lahko obrtniki carinijo po skrajšanem postopku na mejnem prehodu, če seveda vrednost blaga ne presega 200.000 dolarjev. Za tisto blago, ki se carini na mejnem prehodu za potrebe obrtne dejavnosti, ni mo-

goče uveljavljati nobenih ugodnosti glede plačila carine in prometnega davka. Prav zato se za blago, ki se carini na mejnem prehodu do 200.000 dolarjev vrednosti, plača 40, 4 odstotka dajatev carine in prometnega davka.

Vendar pa olajšave veljajo v nekaterih drugih primerih. Tako lahko obrtniki in zasebniki uvažajo opremo po 80 odstotkov nižji carinski stopnji, kot je predvidena v carinskih tarifih in repromaterial po 50 odstotkov nižji carinski stopnji, seveda s pogojem, da se uvožena oprema ne proizvaja v Sloveniji (za to je potrebno potrdilo Gospodarske zbornice Slovenije). Znižano carinsko stopnjo za 80 odstotkov lahko obrtniki uveljavljajo tudi pri uvozu rezervnih delov za vzdrževanje uvožene opreme brez potrdila GZS. Opremo in nadomestne dele za opremo lahko obrtniki uvozijo po znižani petodstotni davčni stopnji, repromaterial pa brez prometnega davka, vendar le s pogojem, da za nakup blaga uporabijo negotovinsko možnost plačila (prek banke iz Slovenije z odloženim rokom plačila, s kreditiranjem prodajalca ali kako drugače). Če je za nakup omenjenega blaga potrebno plačati prodajalcu v gotovini, plača prometni davek po polni stopnji, kot je predpisana po davčni tarifi. Pri uvozu blaga večje vrednosti, torej nad 200.000 dolarjev, ki se carini v rednem carinskem postopku, odgovorni carinski organi napotijo blago z vso spremeno doku-

mentacijo z mejnega prehoda v notranjo carinarnico. V notranji carinarnici se morajo uvozniki obrniti na eno od spedičij zaradi urejanja carinskih formalnosti, potem pa plačajo carino in hkrati prometni davek pri carinarnici ali carinski izpostavi, pri kateri se blago carini.

Posebna dovoljenja in prepoved uvoza

Za uvoz nekaj vrst blaga je potrebno pridobi-

ti dovoljenje odgovornih organov. Tako je na primer uvoz radijskih postaj za potrebe fizičnih oseb mogoč le z dovoljenjem ministrstva za promet in zveze. Prav tako je potrebno posebno dovoljenje ministrstva za notranje zadeve v primeru, če si kdo zazeli uvoziti v Slovenijo športno orožje, strelivo in razstrelivo oziroma lovsko orožje, strelivo ali razstrelivo, pri čemer je treba poudariti, da uvoz preostalega orožja ni dovoljen.

Tako za obrtnike in podjetja kot tudi za fizične osebe, ki uvažajo blago z območij na Hrvaškem ter iz Bosne in Hercegovine, ki so pod nadzorom varnostnih sil Združenih narodov, velja, da morajo imeti za to posebno dovoljenje hrvaške oziroma bosansko-hercegovske vlade. Enako dovoljenje potrebujejo vsi, ki želijo na ta območja izvažati blago iz Slovenije. Prav tako je tako dovoljenje potrebno za tranzit blaga s teh območij skozi oze-

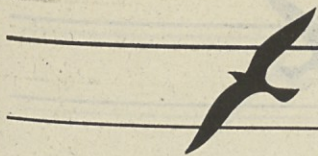
mlje Republike Slovenije. Sicer pa se vedno velja za znana prepoved, da uvoz blaga iz Srbije in Črne gore ter izvoz blaga v ti dve republiki ter tranzit blaga iz teh dveh republik čez ozemlje Slovenije ni dovoljen.

Za vse informacije glede carinskega postopka in drugih carinskih formalnosti se občan lahko obrne na najbližjo carinarnico, obrtniki oziroma zasebniki pa na spedičijske službe.

Alenka L. Jakomin



Ob prehodu meje vam bodo po skrajšanem postopku carinili blago do vrednosti 200.000 dolarjev (Foto: S. Z.)



HRVAŠKA / MENJAVA S SLOVENIJO

Manjša sta uvoz in izvoz

V hrvaških trgovinah je vse manj slovenskih izdelkov

REKA - Na gospodarske razmere med Hrvaško in Slovenijo so odločilno vplivali politični odnosi. To je mogoče sklepati tudi po obsegu hrvaske zunanjetrgovinske menjave v zadnjih devetih mesecih. Nekdaj vzorni hrvasko-slovenski odnosi so vse slabši, tako da se je izvoz Hrvaske v sosednjo državo zmanjšal celo za 29, 6, uvoz pa za 23, 6 odstotka. Slovenija je sicer za Nemčijo in Italijo še vedno tretji zunanjetrgovinski partner Hrvaske, res pa je tudi, da bi hrvaško gospodarstvo lahko izvozilo več blaga kot za skoraj 518, 8 milijona dolarjev, oziroma uvozilo iz te države več proizvodov kot za sedanjih 520, 1 milijona dolarjev v prvih devetih mesecih letosnjega leta. Na policah hrvaških trgovin je vse manj proizvodov Ljubljanskih mlekar, Vedroga in Uniona, čeprav so bili njihovi izdelki zlasti v Istri in na Kvamerju ter na območju Zagreba zelo iskani. Ob pomankanju slovenskih proizvodov Hrvači zdaj zaradi pomankanja denarja in visokih domačih cen vse pogostejše zahajajo v obsejna slovenska mesta po nakupih osnovnih prehrabnih izdelkov. Ilirska Bistrica je na primer prepolna kupcev iz Reke, ki v tem mestu pokupijo skoraj vse - od hrane do rezervnih delov za avtomobile.

Hrvaška uradna politika, ki se za vsako ceno zeli znebiti bremen nekdanje Jugoslavije, kar je povsem razumljivo v sedanjih okoliščinah vojne na Balkanu, je v devetih mesecih zmanjšala svoj izvoz v države nekdanje skupne zvezne države za 37 odstotkov oziroma za 426 milijonov dolarjev. Za 29, 5 odstotka oziroma 240 milijonov dolarjev je manjši tudi uvoz iz republik nekdanje SFRJ. Delež Slovenije pri tem skcenju je zelo velik. Namesto da bi se Hrvaška obrnila k Sloveniji ali Makedoniji, se vse bolj obrača k novim partnerkam - k Madžarski, Ukrajini, Albaniji oziroma daljni Kitajski. S 23-odstotnim deležem v skupnem izvozu Hrvaske in ob povečanem izvozu na 19, 1 odstotka je najpomembnejši trgovinski partner Hrvaske postala Nemčija. Na drugem mestu zunanjetrgovinske menjave se je znasla Italija in sele na tretjem, kot receno, Slovenija. Za Hrvaško je neprijetno, da je v prvih devetih mesecih letosnjega leta pri zunanjetrgovinskih blagovni menjavi s svetom imela kar 664 milijonov dolarjev primanjkljaja. Izvozniki so se naprej nezadovoljni, tudi po stabilizacijskih ukrepih premiera Valentića, saj menijo, da jih precejni dinar se vedno ne spodbuja dovolj k izvozu. Tu namreč vlada prepričanje, da bo mogoče prebrsti sedanjo zunanjetrgovinsko zmedo sele, ko bo konec krize na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Toda tako gospodarstveniki kot tudi opozicijski politiki opozarjajo, da pri tem ni nobenega opravičila za tolikšno poslabšanje odnosov s sosedji, zlasti s Slovenijo.

Goran Moravčec

MEDNARODNI TURISTIČNI SEJEM V LONDONU / PREDSTAVITEV SLOVENIJE

Nekdaj je hrvaško morje omililo visoke blejske cene

Možnosti take cenovne izravnave, zanimive za Britance, ni več

LONDON - Na mednarodnem turističnem sejmu World Travel Market v Londonu (ki so ga odprli 16. novembra) se tudi letos med turistično ponudbo iz 140 držav predstavlja Slovenija.

Na razstavnem prostoru, ki je z manjšimi izboljšavami opremljen tako kot lani, slovenski turistični delavci ponujajo veliko izbiro lepih perspektiv. Pred otvoritvijo je slovenska delegacija, ki jo je vodil državni sekretar za turizem Marjan Jakic, priredila tudi novinarsko konferenco. Konferenca je bila slabše obiskana kot lani, res pa je, da so ob istem času tudi novinarske konference drugih turističnih ponudnikov.

Na konferenci sta državni sekretar Marjan Jakic in podsekretar Janez Repanšek kratko opisala Slovenijo, njena turistična prizadevanja in njeno ponudbo, predsednik Adrie Airways Peter Grasek pa je predstavil slovenskega letalskega prevoznika.

Toda med vprašanji tujih novinarjev je izstopalo prvo in za slovenski turizem najbolj problematično vprašanje: »Kaj odgovorite tistim, ki mislijo, da bi sli na vojno področje, ce bi potovali v Slovenijo?« Slovenjski predstavniki so odgovorili: »Pokazemo jim ze-



Slovenija svojo turistično ponudbo ponavadi povezuje z narodnimi nošami

mljevid, razložimo, da je vojna dalec od nas in da je vmes se ena država.« Toda kot je ugotovil tudi novinar, ki je spraševal, je vmesna država Hrvaška, ta pa je v zavesti Britancev tesno povezana z vojno.

Sekretar Jakic je na konferenci sicer poudaril, da so za slovenski turizem najpomembnejši gostje iz sosednjih držav. Ti poznajo razmere in vedo, da je v Sloveniji mir. Dejal pa je tudi, da je takoj za temi gosti britanski turist eden od najpomembnejših. Toda večina britanskih turistov se

ne zaveda, da je v Sloveniji mir in da bi tod lahko varneje preživljali počitnice kot v mnogih drugih državah.

To pa ni presenetljivo, je v pogovoru za Republiko pojasnjeval Marjan Jakic, kajti izkusnje kažejo: bolj je država oddaljena od Slovenije, manj jo njeni ljudje poznajo in tudi ne vedo, da je Slovenija varna. Marjan Jakic je povedal: »Po mojem mnenju v Sloveniji ne bomo imeli več toliko britanskih turistov, kot smo jih imeli leta 1990. Takrat jih je prišlo 832.000. Kar dar je slo za ponudbo

dveh letovskih centrov, na primer gorskega in morskega, ko so britanski turisti preživeli teden dni na razmeroma dragem Bledu in drugega v sorazmerno poceni Umagu ali Porecu, nam je to dajalo možnost cenovne izravnave, saj se je blejska cena v paketu znižala na sprejemljivo povprečje. Te možnosti zdaj nimamo več.

Toda britanski trg ostaja pomemben za turistično ponudbo slovenskih jezer in gora. Na tem območju bomo ta trg negovali, res pa je, da nimamo slovenske turistične

agencije, ki bi k nam vodila britanske turiste, ampak smo bolj prepričani stihiji in seveda prizadevanjem in uspehom našega turističnega predstavništva, da siri dobro ime o Sloveniji in poudarja njeno varnost.«

V zvezi s tem je Marjan Jakic tudi dejal, da ni več cilj v Slovenijo privabiti 80.000 britanskih turistov na leto. Iz objektivnih razlogov je tudi 30.000 do 40.000 britanskih gostov na leto več kot dovolj. Pri tem je poudaril, da marketinske studije kažejo, da je najsmotnejše privabljati turiste (in to do 80 odstotkov) iz okoliskih držav. Slovenija je tako kot v mnogih drugih državah (v Italiji, Avstriji, na Madžarskem, Ceskem, v Nemčiji, Slici in ZDA) tudi v Londonu odprla turistični urad, ki pa je zaenkrat pogodbeno vezan s Kompasom. Ta urad nameravajo kadrovske okrepiti in ga v teku prihodnjega leta reorganizirati v samostojno slovensko turistično predstavništvo za Združeno kraljestvo. V pogovoru za Republiko pa je Marjan Jakic tudi povedal, da bodo v Sloveniji poskušali ustanoviti posebno turistično agencijo kot javno službo, katere naloga bo turistična promocija Slovenije v tujini in doma.

Alja Kosak

LASTNINJENJE CREDITO ITALIANO

Delnice banke bremenijo slabi dolgovi

MILANO - V ponedeljek so v Milanu sporočili vse podatke, ki so potrebni za začetek privatizacije italijanske banke Credito Italiano SpA, hkrati z napovedmi, da bo ta bančna skupina v letosnjem letu ustvarila dobiček in tudi izplačala dividende svojim delničarjem. Ob koncu leta naj bi bila njena bilanca pozitivna, čeprav se ji ni posrečilo ohraniti dobrih poslovnih rezultatov iz prve polovice letosnjega leta, kot je sporočil njen direktor Pier Carlo Marengo. V prvi polovici leta 1993 se je bruto dobiček Credito Italiano SpA zmanjšal kar za 55 odstotkov, na 632 milijard lir (395 milijonov dolarjev), v primerjavi z letom prej. Marengo je izjavil, da si tudi potencialni vlagatelji lahko obetajo redno izplačilo dividend. »Prepričani smo, da bo Credito se naprej poslovala v zadovoljstvo njenih delničarjev, ki jim bo se naprej izplačevala dividende,« je dejal. Pri Credito Italiano SpA tudi upajo, da bodo drobni vlagatelji pokupili vsaj 40 odstotkov od 64-odstotnega deleža te banke, katere privatizacijo izvaja Istituto pe la Ricostruzione Industriale SpA (Iri). Cene za posamezne delnice ne bodo določili do 4. decembra, tik pred začetkom njihove prodaje, ki bo potekala od 6. do 10. decembra. Cena delnic bo temeljila na trzni vrednosti delnic Credita ter na ponudbi in povpraševanju. Ob sedanjih cenah delnic Credito Italiano SpA Iri pričakuje dotok novega kapitala od prodaje v visini približno dveh bilijonov lir (1, 25 milijarde dolarjev). Če bosta Credito in njegov svetovalec, družba Goldman Sachs International Ltd ponudila prenikajočo ceno, si Iri pridržuje pravico, da odreče končno soglasje k prodaji, je povedal Marengo. Credito Italiano SpA je tudi precej obremenjena s slabimi dolgi, ki utegnejo znižati ceno delnic. Po podatkih same banke je v letosnjem septembru obseg teh dolgov znesel skoraj 1, 32 bilijona lir (812 milijonov dolarjev), kar je za 912 milijard lir (570 milijonov dolarjev) več kot decembra 1992. Credito Italiano SpA ima med svojimi bremenit tudi približno bilijon lir (625 milijonov dolarjev) dolgov kemične in prehranske skupine Feruzzi, ki v celoti znašajo 28, 5 milijarde lir (17 milijard dolarjev). V okviru sanacijskega načrta Feruzzi naj bi približno 320 milijard lir (200 milijonov dolarjev) pri Credito Italiano SpA spremenili v deleže. Polozaj, ki si ga Credito prav nič ne zeli, je pripomnil Marengo.

(Reuter)

VATIKAN / FINANČNO POROČILO VSEBUJE PRESENETLJIVE NOVOSTI

Sveti sedež ni Fiat, papež ni Agnelli

Tako papež odgovarja na sindikalne zahteve zaposlenih v Vatikanu - Reforma gospodarskega in proračunskega sistema

Skoraj kot senzacija je odjeknilo finančno poročilo iz Vatikana: proračunski primanjkljaj (ki bo po predvidevanjih leta 1994 dosegel 26 milijonov dolarjev) ne bodo več pokrivali z rednimi letnimi prispevki vernikov, s tako imenovanim »novicem svetega Petra«, pač pa bodo sredstva prispevale kraljeve cerkve, duhovniški redovi in katoliška združena. To reformo gospodarskega in proračunskega delovanja Svetega sedeža so sprejeli na nedavnem sestanku, ki so se ga udeležili »premier« Angelo Sodano, »minister za finance« Kazimir Szoka, »minister papeškega proračuna« Rosario Castillo Lara ter 12 kardinalov, ki skrbijo za finansiranje Cerkve.

Po njihovi presoji bodo prispevki 900 milijonov vernikov Rimsko-katoliške cerkve po vsem svetu, tako imenovani »novci svetega Petra« (ki ga zbirajo na praznik sv. Petra in Pavla 29. junija v vseh cerkvah po svetu), odslej namenjeni za papeževo karitativno in pastoralno dejavnost. Papež Janez Pavel II. je izjavil, da je »to letno zbiranje svojevrsten izziv tistemu delu javnega menenja, ki zaradi slabe obveščenosti ne prestopa govori o 'bogatstvu Vatikana'.« »Ta del javnega menenja vidi le dediščino preteklosti, sicer neproduktivno, ki smo jo dolžni ohraniti kot kulturno dediščino človeštva.« Kako visoki pa so stroški Vatikana, slikovito ponazarja podatek, da vzdrževanje samo enega od 284 podpornih stebrov na Trgu sv. Petra v Vatikanu na leto stane skoraj 3000 dolarjev. Za boljše

razumevanje načina, kako finančno deluje Katoliška cerkev, pa se je treba seznaniti z njenimi ustanovami, čeprav ugledni vatičanski casopis Corriere della sera meni, da gre za »finančni pragozd.« »Nemogoče je namreč razložiti objektivno stanje tudi zato, ker gre za celo vrsto organov in ustanov, med katerimi vsaka zase upravlja s premoženjem Svetega sedeža, vsi skupaj pa to prikrivajo pred zunanjim svetom.

Vatikanosko finančno poslovanje je razdeljeno med tri ustanove. Najpomembnejša je Prefektura gospodarskih poslov Svetega sedeža, ki je nekakšna kombinacija »ministrstva za proračun in računskega dvora«. Po nekaterih podatkih prefektura gre kar 57 odstotkov stroškov Vatikana za plače 2300 zaposlenih (ta hip natančno 2384 zaposlenih in 897 upokojencev), katerih plače niso nič posebnega. V Vatikanu obstaja celo sindikat teh delavcev, pred katerim je sedanji papež, ko so protestirali zaradi premajhnih plač, rekel: »Sveti sedež ni Fiat, jaz pa nisem Gianni Agnelli.« Ob plačah so največja postavka med stroški vatičanskega proračuna sredstva za radijske postaje ter za casopisa L'osservatore romano in L'avvenire.

Druga temeljna finančna ustanova je Administracija premoženja Svetega sedeža (APSA), v kateri je papež združil celo vrsto upravnih služb ekonomskega značaja, obstaja pa mnenje, da glavnino premoženja, s katerimi upravlja APSA, predstavlja kapital, ki ga je Sveti sedež

dobil leta 1929 s sklenitvijo Lateranskega sporazuma z Mussolinijevo vlado. Takrat je imel Sveti sedež bleščečega finančnega strokovnjaka, bančnika Nogaro, ki je pridobljeni denar razdelil na tri dele in ga vložil v delnice različnih gospodarskih družb, nepremičnine, devize in zlato. Papež Pavel VI. si je celo prizadeval, da bi cim več delnic industrijskih družb prodali in največ vlagali v nepremičnine, zlasti v stanovanjske zgradbe (menda Vatikan samo v Rimu pobira stanarino v približno 5000 stanovanjih).

Najzanimivejša in hkrati najbolj skrivnostna vatičanska ustanova pa je vatičanska banka, oziroma uradno Ustanova za verske dejavnosti (IOR). Zanjajo trjujejo, da je jedro največjih skrivnosti, kar je nekdanja potrdila tudi afera okrog njenega (zdaj že nekdanjega) vodje skofa Paula Marcinkusa, cigar izročitev je zahtevala italijanska vlada od ZDA zaradi njegove vpletenosti v umazane posle Ambrozijske banke (kjer je prišlo tudi do smrtnih žrtve). Tezko je ugotoviti, kako posluje IOR, saj je ta banka odgovorna edinole svetemu očetu. Nekateri podatki pričajo, da je včasih poslovala tudi z izgubo, na primer leta 1973, ko je nadzorni organ ameriških borz (SEC) razveljavil nakup 20 odstotkov sveznja delnic naftne družbe Veteo. Te delnice je Vatičanska banka kupila s posredovanjem nekega Eisenbergerja, sumljivega kalifornijskega finančnika. Nakup je obetal velikanski dobiček, SEC pa je odkril,

da za Eisenbergom stoji tuji kapital, ki se po ameriškem zakonu ne sme ukvarjati s takšno prodajo delnic. Hkrati pa je precej govoric, da IOR prejema precejšnje dobičke iz plašmaja svojega kapitala v General Motors, General Electric, Shell, Gulf Oil, Bethlehem Steel in Pan American. Koliko, kako,

kđaj in komu - pa je seveda nemogoče izvedeti! Nemara je zanimivo, da prostovoljnih prispevkov ne zaznamujejo kot posebno proračunsko postavko, tako da je tudi proračunski primanjkljaj relativen. Včasih so ga sanirali s prodajo cerkvenega premoženja, toda leta 1990 je državni tajnik Agostino

Cassaroli izjavil, da je ta vir ze povsem izčrpan. Tezko je reci, kaj naj bi to natančno pomenilo, saj so vatičanske nepremičnine in umetnine v večini primerov neprecenljive vrednosti. Tezko je tudi ugotoviti, kolikšna je vrednost celotnega premoženja. Nekaj od tega je dal slutiti kardinal Carpio, ki je v ne-

kem intervjuju omenil, da je premoženje Katoliške cerkve brez premoženja mestnih cerkva znasalo 31. decembra 1985 neto 361.945.000.000 lir, kar bi zdaj, ce bi upostevali inflacijo, po nekaterih ocenah zneslo približno 600 milijard lir. Velja tudi omeniti, da ima mesto Vatikan na voljo tudi lastne prihodke

od postnih znamk, muzejev, stavb, delničarskega kapitala, vsi ti prihodki pa prav tako prispevajo k zmanjševanju dela proračunskega primanjkljaja vatičanske države.

Toda večna skrivnostnost vatičanskih financ obdaja tudi to odločitev o rebalansiranju proračuna brez tako imenovanega

»novčica svetega Petra«, o obveznosti, ki bo odslej na ramenih mestnih cerkva. Predvidevajo, »da bodo skofje prispevali v skladu z zmoglostmi svojih skofj tolikšna sredstva, kolikor jih potrebuje Apostolski sedež pri opravljanju svoje službe univerzalne cerkve«.

Darko Pavićić



Sveti sedež pojasnjuje, da je v Vatikanu veliko dragocenih umetnih in malo gotovine, potrebne za tekoče financiranje (Foto: Srđan Živulović)



MENJALNIŠKI TEČAJI						
16. novembra 1993						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka	75,60	76,20	10,58	10,81	7,55	7,75
Amk Ljubljana	75,90	76,20	10,65	10,83	7,70	8,00
Avrohisa Ljubljana*	75,80	76,05	10,70	10,80	7,70	7,80
Azur Grosuplje	76,00	76,20	10,72	10,82	7,70	7,79
Banka Vipava Nova Gorica	75,56	75,90	10,58	10,73	7,71	7,78
BTC Sezana	75,30	76,10	10,55	10,75	7,60	7,75
BTC Ljubljana	75,60	76,20	10,55	10,75	7,50	7,75
Come 2 us*	75,95	76,20	10,73	10,80	7,66	7,77
Creditanstalt nova banka d.d.	75,80	76,40	10,65	10,85	7,50	7,80
Dom caffè Domžale*	76,10	76,40	10,80	10,90	7,70	7,90
Emona Globtour Ljubljana*	75,90	76,00	10,74	10,80	7,66	7,74
Eros Ljubljana*	76,00	76,30	10,75	10,85	7,65	7,80
Eros Kranj*	76,00	76,30	10,75	10,85	7,65	7,80
Hida	76,10	76,20	10,76	10,80	7,69	7,73
Hipotekarna banka Brežice*	75,50	76,10	10,70	10,80	7,68	7,80
Hram Rozice Mengeš	75,80	76,20	10,79	10,85	7,71	7,82
Ilirika Slovenj Gradec	75,70	75,99	10,70	10,79	7,60	7,74
Ilirika Postojna	75,70	76,00	10,55	10,78	7,66	7,75
Ilirika Sezana	75,90	75,98	10,65	10,72	7,71	7,77
Ilirika Jesenice	75,80	76,13	10,68	10,74	7,67	7,74
Idila Sečovelje*	75,80	76,20	10,55	10,75	7,65	7,78
Invest Skofja Loka	75,80	76,30	10,73	10,83	7,61	7,77
Italdesign Nova Gorica	75,50	75,85	10,63	10,80	7,70	7,76
Klub Slovenijales	76,00	76,30	10,78	10,84	7,73	7,93
Komercialna banka Triglav	75,40	76,30	10,69	10,81	7,65	7,80
Kompas Hertz Celje*	75,50	75,95	10,68	10,78	7,65	7,75
Kompas Hertz Velenje*	75,50	75,95	10,68	10,78	7,65	7,75
Kompas Hertz Idrija*	75,60	76,00	10,68	10,78	7,65	7,75
Kompas Hertz Tolmin*	75,60	76,00	10,68	10,78	7,65	7,75
Kompas Hertz Bled*	75,50	75,95	10,68	10,78	7,65	7,75
Kompas Hertz Nova Gorica*	75,60	76,00	10,68	10,78	7,65	7,75
Kompas Hertz Maribor*	75,35	75,80	10,65	10,73	7,65	7,75
Kompas Holidays	75,95	76,15	10,65	10,80	7,60	7,80
Kreditna banka MB d.d.*	75,02	76,00	10,66	10,80	7,60	7,75
LB d.d. Ljubljana	75,94	76,29	10,74	10,84	7,66	7,73
LB splošna banka Celje	75,30	76,20	10,52	10,83	7,50	7,72
LB splošna banka Koper*	74,52	76,15	10,47	10,80	7,46	7,73
LB Dolenjska banka d.d. NM	74,70	76,15	10,52	10,82	7,50	7,72
LB banka Zasavje, Trbovlje	75,00	76,00	10,66	10,81	7,60	7,71
Libertas Koper*	75,70	76,10	10,60	10,78	7,63	7,72
Ma Vir	76,00	76,40	10,70	10,88	7,60	7,85
Madat Nova Gorica, Sempeter	75,60	76,00	10,65	10,80	7,71	7,78
Media*	76,00	76,20	10,75	10,85	7,70	7,80
Moneta Invest	76,05	76,15	10,75	10,80	7,71	7,75
Niprom I, II Ljubljana	75,95	76,15	10,77	10,83	7,70	7,75
Otok Bled	75,62	76,37	10,69	10,82	7,56	7,75
Petrol*	76,05	76,10	10,74	10,79	7,70	7,75
Pigal Solkan*	75,65	76,10	10,64	10,80	7,67	7,77
Pigal Kobarič*	75,50	76,15	10,58	10,80	7,62	7,78
Pigal Obutek*	75,65	76,10	10,64	10,80	7,67	7,77
Pigal Diskont	75,30	76,00	10,52	10,74	7,58	7,75
Pigal Vrhnika*	76,00	76,30	10,65	10,80	7,68	7,76
Pigal Ilirska Bistrica*	75,50	76,15	10,55	10,75	7,60	7,74
Pigal Koper*	75,75	76,20	10,65	10,80	7,68	7,76
Pigal Avtopilov*	75,65	76,10	10,64	10,80	7,67	7,77
Poštna banka Slovenije*	74,50	75,99	10,42	10,75	7,39	7,73
Probanka Maribor	75,30	76,10	10,68	10,82	7,65	7,79
Primario Ljubljana	75,99	76,10	10,75	10,79	7,69	7,74
Publikum Ljubljana	76,08	76,12	10,75	10,78	7,73	7,75
Publikum Celje	75,40	75,50	10,64	10,73	7,50	7,75
Publikum Krško	75,85	76,25	10,50	10,75	7,55	7,77
Publikum Maribor	75,45	75,69	10,66	10,79	7,64	7,81
Publikum Melika	75,65	76,00	10,50	10,80	7,55	7,75
Publikum Mozirje	75,61	75,88	10,50	10,78	7,54	7,76
Publikum Novo mesto	75,65	76,00	10,50	10,80	7,55	7,75
Publikum Tolmin	75,50	75,89	10,60	10,75	7,66	7,74
Publikum Sevnica	75,70	76,20	10,62	10,78	7,63	7,75
Publikum Sentilj	74,60	75,89	10,50	10,82	7,64	7,81
Publikum Šentjur pri Celju	75,55	76,05	10,60	10,74	7,52	7,75
Publikum Trebnje	75,30	76,04	10,62	10,79	7,63	7,73
Publikum Žalec	75,55	76,00	10,60	10,73	7,50	7,75
Sit - on Ljubljana	75,20	75,60	10,60	10,70	7,70	7,80
Sonce Ljubljana	76,00	76,10	10,70	10,80	7,66	7,75
Shalaby Koper	75,75	76,05	10,55	10,70	7,65	7,73
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	76,05	76,40	10,65	10,80	7,45	7,80
Slovenijaturist zel. p. MB*	75,40	75,78	10,65	10,79	7,40	7,70
Slovenijaturist Jesenice	75,75	76,20	10,66	10,77	7,67	7,77
Slovenska Investicijska Banka*	75,90	76,25	10,70	10,80	7,40	7,78
Slovenska pos. in hra. Kranj	75,80	76,00	10,72	10,80	7,70	7,77
SKB d.d.**	75,45	75,55	10,72	10,74	7,67	7,68
SZKB d.d. Ljubljana	75,82	76,22	10,60	10,79	7,65	7,79
Tartarus Postojna	75,23	75,95	10,51	10,75	7,61	7,76
Tentours Domžale	76,00	76,30	10,75	10,90	7,70	7,85
Tori Ljubljana	75,90	76,25	10,72	10,83	7,68	7,79
UBK banka	75,50	76,20	10,60	10,80	7,66	7,80
Upimo Ljubljana	76,08	76,15	10,75	10,79	7,72	7,75
Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **						

BANKA SLOVENIJE								
Tečajna lista št. 223 z dne 16. novembra 1993 — Tečaji veljajo od 17.11.1993 od 00.00 ure dalje								
				ZA DEVIZE				
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni		
Avstralija	036	avstr. dolar	1	82,3452	82,5930	82,8408		
Avstrija	040	šiling	100	1050,3876	1053,5482	1056,7088		
Belgija	056	frank	100	347,4205	348,4659	349,5113		
Kanada	124	dolar	1	94,9478	95,2335	95,5192		
Danska	208	krona	100	1854,1900	1859,7693	1865,3486		
Finska	246	marka	100	2152,6333	2159,1106	2165,5879		
Francija	250	frank	100	2126,7781	2133,1776	2139,5771		
Nemčija	280	marka	100	7387,2110	7409,4393	7431,6676		
Grčija	300	drahma	100	—	51,7623	51,9176		
Irsko	372	funt	1	—	176,7151	177,2452		
Italija	380	lira	100	7,5128	7,5354	7,5580		
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	2,0000	—		
Japonska	392	jen	100	117,2719	117,6248	117,9777		
Nizozemska	528	gulden	100	6582,3744	6602,1809	6621,9874		
Norveška	578	krona	100	1700,9053	1706,0234	1711,1415		
Portugalska	620	escudo	100	72,6163	72,8348	73,0533		
Švedska	752	krona	100	1523,2429	1527,8264	1532,4099		
Švica	756	frank	100	8380,0521	8405,2679	8430,4837		
Velika Britanija	826	funt sterling	1	186,3055	186,8661	187,4267		
ZDA	840	dolar	1	125,2132	125,5900	125,9668		
Evropska Skupnost	955	ECU	1	141,8049	142,2316	142,6583		
Španija	995	peseta	100	91,2321	91,5066	91,7811		
Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.								
Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 16. NOVEMBRA 1993								
št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 20. JANUARJA 1994:				1.300,000	712,921	733,868	1.446,789	
64		109,6801%	112,9028%	111,2915%	130,000	71,292	73,387	144,679

MENJALNI TEČAJ ZA HRD		
16. NOVEMBRA 1993		
menjalnica	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
A banka	2,00	2,90
Eros Kranj	2,10	2,50
Hida	2,10	2,30
Hipotekarna banka Brežice	1,90	2,70
Ilirika Jesenice	2,00	2,50
Ilirika Sezana	2,00	2,50
Kreditna banka Maribor	1,80	2,60
LB Dolenjska banka Novo mesto	1,30	1,90
LB banka Zasavje, Trbovlje	1,70	2,50
Publikum Sevnica	1,70	2,45
Shalaby Koper	1,70	2,50
Sonce Ljubljana	2,00	2,40

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA		
16. NOVEMBER 1993		
valuta	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1640,00	1690,00
nemška marka	976,00	996,00
francoski frank	279,00	288,00
holandski gulden	866,00	892,00
belgijski frank	45,50	46,90
funt sterling	2450,00	2525,00
irski sterling	2311,00	2382,00
danska krona	243,50	251,00
grška dramma	6,30	7,00
kanadski dolar	1250,00	1288,00
japonski jen	15,40	15,90
švicarski frank	1100,00	1134,00
avstrijski šiling	138,00	142,00
norveška krona	223,50	230,00
švedska krona	199,50	205,00
portugalski escudo	9,50	9,70
španska peseta	11,60	12,30
grška dramma	1083,00	1116,00
madžarski forint	12,00	16,00
slovenski tolar	12,40	13,10
hrvaški dinar	0,13	0,18

TEČAJ TOLARJA V TUJINI			
16. NOVEMBRA 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	9,00	9,80
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,00	10,00
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,20	9,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,50	10,10
Italija	Kmečka banka Gorica	12,50	13,00
Italija	Tržaska kreditna banka	12,40	13,10

DEVIZNI TRG BEOGRAD					
23. JULIJ 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	-	-	-
Francija	frank	100	-	-	-
Nemčija	marka	100	-	-	-
Italija	lira	100	-	-	-
Švica	frank	100	-	-	-
ZDA	dolar	1	-	-	-
V. Britanija	funt	1	-	-	-

Opomba: pozeto po Reutersu, ki po 80-odstotni devalvaciji v ZRJ ni objavil podatkov o tečajih.

JUTRI

Pisalo se je leto
1786

Rojstvo prvega genija
nemške romantične
opere

Vsestranski ume-
tnik nemirne, tipično
romantične narave, po
mnenju glasbenih kri-
tikov prvi genij nem-
ske romantične opere
Carl Maria von Weber
se je rodil 18. novem-
bra leta 1786. Stremu-
ški oče je hotel nada-
rjenega sina narediti
za drugega Mozarta in
je z njim prepotoval
celo Nemčijo. Weber
je bil odličen pianist
in se je v Pragi, kjer je
bil tri leta operni dire-
ktor, žilavo bojeval za
uresničenje zahtevne
opere in za pristnost v
umetnosti. Prvo opero
je napisal s trinajstimi
leti, sledijo ji mladost-
na dela Peter
Schmoll, Silvana, Abu
Hassan, Carostelec,
Preciosa, Euryanthe in
Oberon. Oberon je bil
Weberov zadnji prispe-
vek gledaliscu. Kom-
poniral ga je za lon-
donsko operno hišo,
ko je bil že močno bo-
lan. Nekaj dni po izre-
dno uspešni premieri
v Londonu je sklada-
telj 5. junija 1826 do-
polnil svoje bogato
ustvarjalno življenje.

PREBLISK

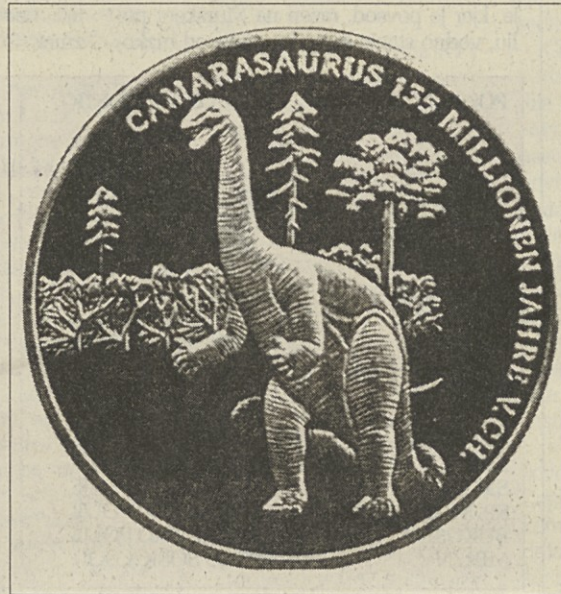
Uspeh je upravitel
moja načela, splosno
priznanje pa je razlo-
čen dokaz, da se pre-
prostost, resničnost in
prirodnost veliki teme-
lji lepote v vseh vrstah
umetnosti.
C. W. Gluck

NUMIZMATIKA

VITOMIR ČOP

Dinozavri tudi na kovancih

V Veliki Britaniji in Nemčiji so začeli izdajati medalje, na katerih so upodobljeni različni dinozavri - Izdajateljcem se obetajo velikanski zaslužki



Dinozavromaniji, ki je zajela skoraj ves svet, se ni uspela izogniti ni numizmatika. Neko privatno anglesko podjetje je začelo izdajati serijo medalj z motivi različnih dinozavrov. Po predvidenem načrtu naj bi izdali dvajset medalj, vsak mesec po eno. Na prvi med njimi je upodobljen protoceratops.

Medalje kuje švicarska kovnica Valcambi SA iz Balerna. Izdelane so iz zlitine bakra in niklja v posebni visokosilni tehniki in imajo premer 40 mm. Skupaj naj bi izšlo 5000 kompletnih serij. Prva medalja stane 10 DEM, ostale pa bodo prodane po 39,50 DEM. Torej se domiselnim podjetjem obeta kar zavidljiv dobiček.

Poleg protoceratopsa bodo na teh medaljah upodobljeni še mnogi bolj ali manj neznani predstavniki izumrlih plazilcev. Za najbolj vnete ljubitelje navajamo nekaj njihovih imen: albertozaver, apatozaver, baktrozaver, baronyx, kamarazaver, kasmozaver, koritozaver, driozaaver, megalozaver, plateozaver, spinozaver, stegozaver,



triceratops in tiranozaver.

Vse omenjene posasti so upodobljene tudi na tematskih telefonskih karticah, ki prav tako izhajajo vsak mesec.

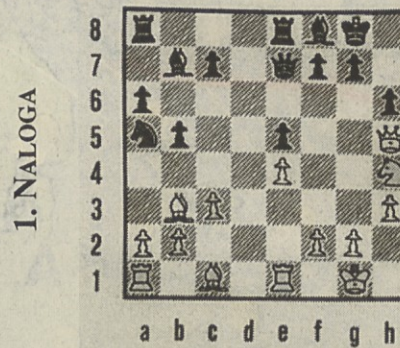
Podobne medalje so izdali tudi Nemci. V Württemberski kovnici so skovali srebrne in zlate medalje - kovance, ki jih je oblikoval Nuck

Hartwig iz Berlina, graviral pa Franz Müller iz Münchna.

Izkupicek od teh medalj je namenjen otrokom, obolelim za rakom, kar naj bi simboliziral napis na njih: Ljubez pomaga živeti. Od vsake srebrne medalje je za to namenjenih 10, od zlate pa 20 DEM.

Kovanci - medalje z nominalno vrednostjo 1 dino so izdelani v tako imenovani proof tehniki. Srebrniki tehtajo 20 gramov in imajo premer 40 mm, zlatniki pa tehtajo 5 gramov in merijo 23 mm. Prodajajo jih po 69 oziroma 298 DEM, dobiti pa jih je mogoče v vseh nemških bankah.

ŠAH

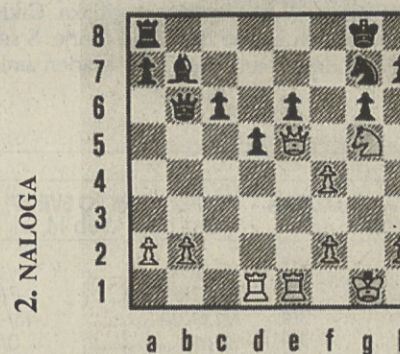


1) Geller - Portisch / Moskva 1967

V spanski otvoritvi je beli dosegel pozicijsko prednost, ki jo zeli v nadaljevanju se stopnjevati in doseči zmagovito pozicijo. Črni mu zeli zamenjati neugodnega belopolnega lovca, zato beli, ki je na potezi, takoj krene v napad na črno rokado in že po nekaj potezah zmagaja!

2) Pavasovic - Mohr / Radovljica 1993

Za kakovost ima črni lovca in kmeta, vendar pa pasivno postavljene figure, ki jih centralizirana bela dama in skakač se bolj utesnjujeta. Mladi Pavasović, ki je na potezi, je na učinkovit in poučen način izkoristil to prednost ter prisilil črnega k predaji. Pri reševanju upoštevajte medsebojno sodelovanje belih figur!



se vda!
3...Dc5 4.Tf3 grozi 5.Tf7: mat. 4...h5 5.Dg5 in črni
3.Td3! Po treh vseh prihaja v igro se trdnjava.
tako pa je črni podaljša za nekaj potez. 2.Sf6+ Kh8
trdnjava zaspešno vstaja in partija je odločena.
belih figur. ki je odigral 1.Sd4! Td8 Na 1...d4 bela
Slika sedma vstaja črnega je bila lep motiv za vodjo
Rešitev naloga 2
in črni se je vdal!
partiji je bilo igra mo 4.Dg8+ Kg8 5.Df6 Kg8 6.Te3!
razbija. 3.g6! Na 3...Sb3: 4.Lg7! Kg7: 5.Sf5+. V
2.Td3! Ld6 3.Lb6! se začne igra v črno rokado je
1.hg5 2.Sg6! na 1...Dg5: 2.Df7+ Kh7 3.Dg8 mat!
potez 1.Ld4! in napad črno damo. 1...Dd7 Na
5.prefinjeno oblikom za pozicijo je Geller odigral

PREPRAVILJA: SILVO KOVAC

VULKANI

JANEZ ROZMAN

Otoki boga Eola (2)

Eolski oziroma Liparski otoki postajajo zaradi izredno zanimivih vulkanskih pojavov eno največjih turističnih središč na Siciliji

Ce so razmere take, da onemogočajo izlocanje plinov, dobimo iz enake lave obsidian, ki ga na Liparskih otokih lahko ravno tako pogosto najdemo.

Obsidian je kemijsko skoraj čisto steklo, ob prelomih ima kakor nož ostre robove, zato so ga ljudje kamene dobe uporabljali za izdelavo rezil in puscinih konic.

Proti zahodu ležijo otoki Salina, Filicudi in

Alicudi. Salina je zelenec paradiz, ki ponuja obiskovalcem močno lokalno vino - malvazijo - in popolni mir. Filicudi je znan po fantastičnih formacijah iz vulkanskega kamna, ki pa si jih ogleda le malo turistov, saj je otok precej odmaknjen. Med otokoma Lipari in Stromboli leži Panarea s kristalno čisto vodo in nenavadnimi stopnicastimi cerami, ki rastejo iz morja poleg

otoka. Enkratni kamniti bloki so ostanki nekdanjega ognjenika, ki se je pri poslednji eksploziji sam unil.

In nazadnje vstane iz modrine Tirenskega morja temna trikotnik Stromboli. Otok je vrh ognjenika piramidaste oblike, njegovi pravi temelji pa so 2000 metrov pod vodno gladino. Na severozahodnem delu otoka je planota, zavarovana pred eksplozijami



Stromboli (Obe fotografiji: Janez Rozman)

ognjenika, tako da se je na njej lahko stalno naselil clovek. Tu je zrasla vasica San Vincenzo s petsto prebivalci, kjer smo se tudi izkrcali. Prečkali smo plažo iz črne lava vulkanskega peska, na kateri so počivali ribski colni, in po labirintu ozkih ulic, obdanih z belimi hisami in vrtovi, prispeli do kačasto vite poti, ki vodi na 927 metrov visoki vrh stožca. Vrh Stromboli in ves južni del otoka sodita k staremu ognjeniku, ki ga je nekoč v preteklosti razrusila silovita eksplozija. Na zahodnem pobočju se je razvil nov ognjenik in se scasoma spojil s starim. Zaradi spleta okoliščin in predvsem viskoznosti lave ima Stromboli med vsemi vulkani sveta najbolj stalno delovanje. Mirovanja skoraj ne pozna, saj bruha v neenakomernem ritmu, zato

pa redno. Včasih nekajkrat na dan, v enem dnevu so nasteli že tudi po 60 eksplozij. Strokovnjaki menijo, da botruje stalnim erupcijam verjetno podoben mehanizem kot pri delovanju gezirjev. Vsekakor je po zaslugi stalnih izbruhov postal Stromboli pravi pravljicni otok in najsilavnejši ognjenik sveta.

Zaviti v spalne vreče smo poleg v protivetne zaklone iz vulkanske zlitine in iz varne razdalje večji del noči opazovali in slikali ognjemete lave. Ob eksploziji jah poletijo iz zrela razbeljene krpe lave, ki med letom po zraku puscajo za seboj rdečo sled, kar se posebno lepo vidi ponoc in na nočnih dolgocasnih posnetkih. Otokani pravijo eksplozijam scoppi in se zanje niti ne menijo, saj jih poslušajo vse življenje. Zjutraj me je prva svetlo-

ba izvabila iz spalne vreče in po nasutju iz drobljive zlitine in groblaja, ki ju je izmetel ognjenik, sem se odpravil proti kraterju. Eksplozijsko delovanje ognjenika povzroča sproščanje plinov, ki so raztopljeni v lavi. Ko pride lava na površje, tlak pade in izločajo se plini, ki imajo pri tej temperaturi več kot tisočkrat večji volumen. Plin med svojo ekspanzijo ponese s seboj tudi dele lave, ki se v zraku ohladijo in strdijo ter padajo na tla v obliki pepela, lapilov in bomb. Okoli kraterja najdes vedno nove vretenasto oblikovane vulkanske bombe, ki svojo obliko dobijo zaradi rotacije, takrat ko mehka masa se leti po zraku. Vsa okolica kraterja je bila nasuta z vulkanskimi izmečki, ki so na zahodni strani padali po več kot kilometer dolgi brezini nara-

vnost v lesketajoče se morje. Ko radovednost premaga strah, se povzpem na rob kraterja, ki ga sestavljajo številna zrela, v katerih se iz razzarjene lave izločajo plini, ki le-to skoraj povsem prekrijejo.

Zadnji močnejši izbruh je doživel Stromboli leta 1930. Takrat so na vasico Ginostro padle vulkanske bombe in bloki skrepenele lave, ki so tehtali tudi po 30 ton, pri čemer je bila večina his uniceh. Na otoku se tudi nenehno vrstijo sibi potresi, vendar se domaćinom na njem vseeno splaca ostati. Vulkanska tla so ponavadi izredno plodna, v Tirenskem morju so velike jate tun, kopaci odkopavajo plovec in zveplo, v zadnjem času pa so na otok zacele prihajati tudi cele množice turistov.

(Konec)

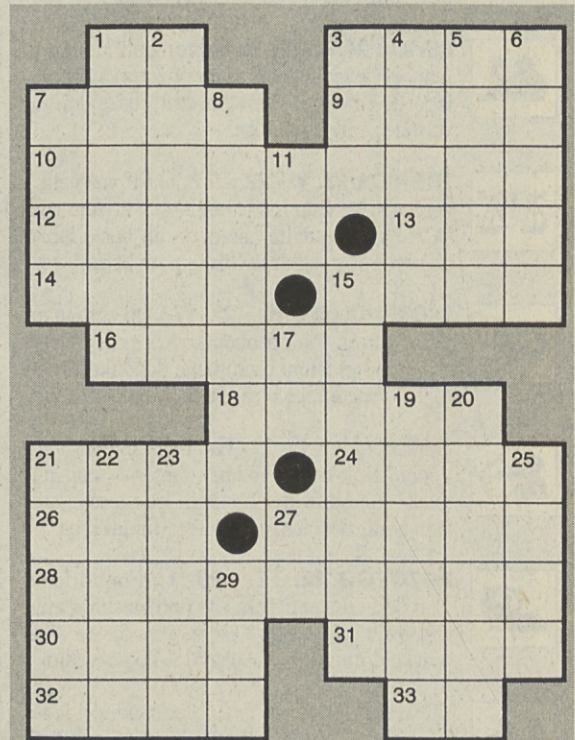
KRIZANKA

Vodoravno:

1. sosednji crki slovenske abecede, 3. država na Arabskem polotoku, 7. postava, 9. ime slovenskega nogometaša Pateja, 10. mesto z več kot milijon prebivalcev, 12. hrib nad Beogradom, 13. pevski zbor, 14. mesto na Finskem, 15. nemški filozof (Immanuel), 16. ljubkovalna oblika angleškega imena Catherine, 18. afriška antilopa, 21. zivec, 24. ime ameriškega kemika, Nobelovega nagrajenca Onsagerja, 26. nekdanji turski velikaš, 27. nemški slikar (Peter) (iz crk angel), 28. odrska igra brez besed, 30. zidovski mesec, 31. telicek, 32. ime ameriškega igralca Bogarda, 33. prva in zadnja crka slovenske abecede.

Navpčno:

1. merilec hitrosti, 2. mesni izdelek, 3. del voza, 4. krinka za obraz, larfa, 5. ime slovenskega pisatelja Ingolice, 6. glavno mesto francoskega departmaja Deux Sevres, 7. sestrin mož, 8. menjava bivaljsca, 11. avtomobilska oznaka Maroka, 15. dirkalnišce formule 1 v Južnoafriški republiki, 17. oznaka za hektoliter, 19. gola zenska, 20. lahen spanec, dremanje, 21. naskok, naval, 22. italijansko otočje zahodno od Sicilije, 23. ranocelnik, 25. njivski plev, 27. kemijski znak za nobelijo, 29. trčenje, karambol.

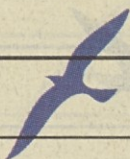


Vodoravno: ss, Oman, stas, jani, veleumesto, Avala, kor, kemi, Catly, eland, nort, Lars, aga, Na-
gel, pantomima, adar, icek, Dirk, az.

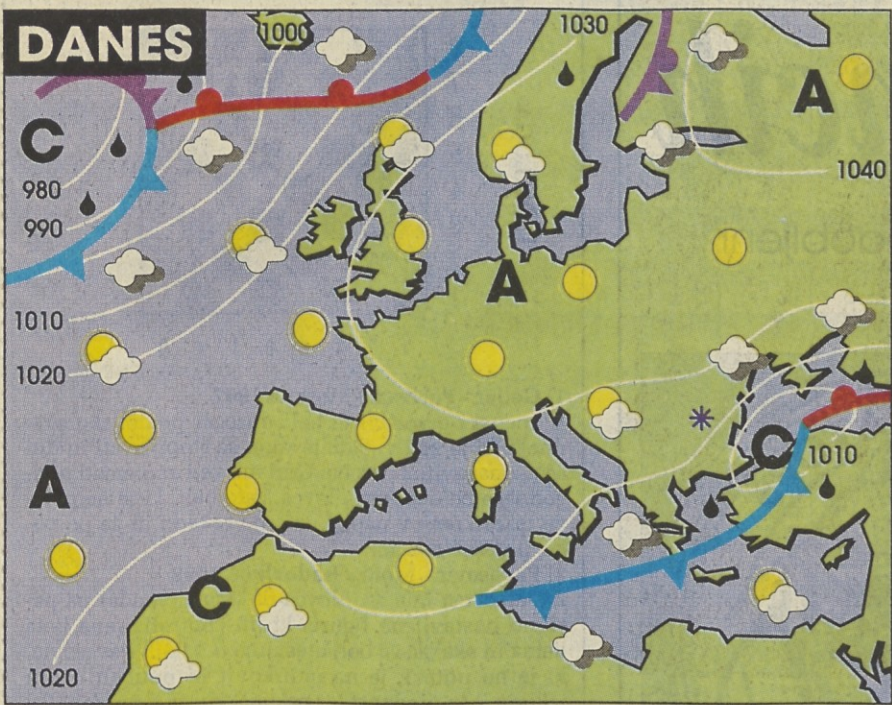
REŠITEV



Obliki pare nad Vulcanom



EVROPA / HLADNO

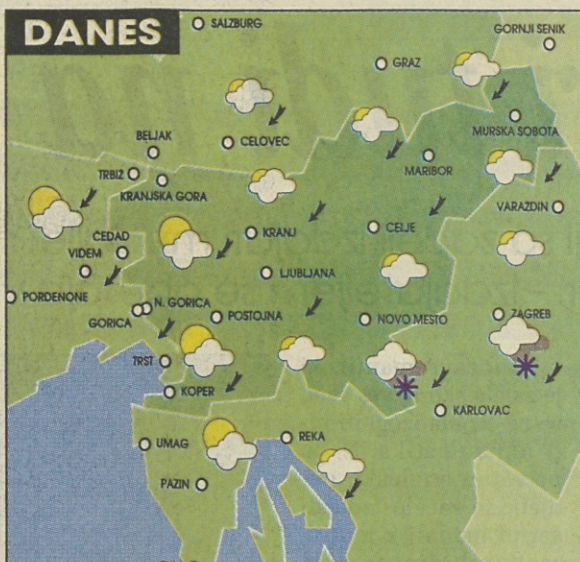


Vremenska slika:
Iznad severovzhodne Evrope se proti srednji Evropi in Alpam siri območje visokega zračnega pritiska. Ciklonsko območje se je že pomaknilo nad Črno morje. S severovzhodnim vetrom doteka nad naše kraje hladen zrak.



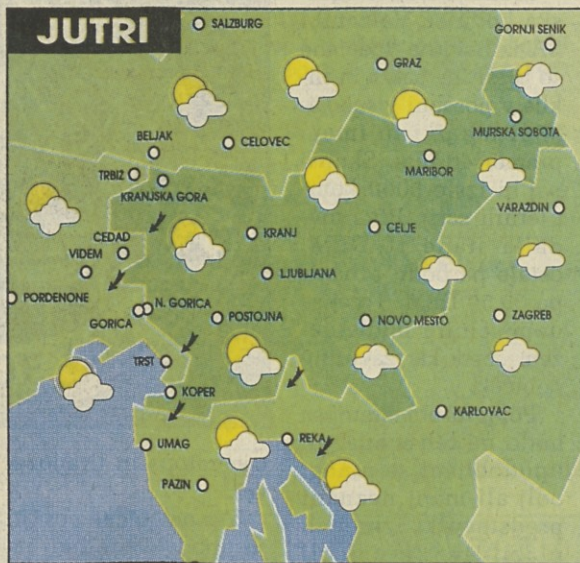
ALPE JADRAN / SUHO, PONEKOD SONČNO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	



Slovenija: V vzhodnih krajih bo pretežno oblačno, drugod delno jasno. Pihal bo severovzhodni veter. Dnevne temperature bodo od 2 do 7 °C.

Sosednje pokrajine: V sosednjih pokrajinah Italije in Avstrije bo prevladovalo sončno vreme, v krajih vzhodno od nas bo pretežno oblačno.



V Sloveniji: V četrtek bo suho in hladno.

Obe: V petek se bo od vzhoda postopno pooblačilo.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste po Sloveniji so večinoma mokre in spolzke. Promet po notranjski državi poteka tekoče. Za gorenjske mejne prehode je obvezna zimska oprema.

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 7, in ob 13. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8, in ob 14. uri
LIUBLJANA..... 0/4	HELSINKI..... -6/-1
TRST..... 8/-	STOCKHOLM..... -7/2
CELOVEC..... 0/4	MOSKVA..... -13/-8
BRNIK..... 0/4	BERLIN..... 0/5
MARIBOR..... 3/5	VARSAVA..... -2/1
CELJE..... 1/5	LONDON..... 0/11
NOVO MESTO..... 1/3	AMSTERDAM..... 1/8
NOVA GORICA..... 2/11	BRUSELJ..... 1/9
MUR. SOBOTA..... 1/5	PARIZ..... 2/10
PORTOROŽ..... 6/10	DUNAJ..... 0/1
POSTOJNA..... 0/3	ZÜRICH..... 2/3
ILIRSKA BISTRICA..... 4/5	ŽENEVA..... 3/6
KOČEVJE..... 1/2	RIM..... 10/19
ČRNOMELJ..... 0/3	MILAN..... 7/15
SLOV. GRADEC..... 2/6	BEOGRAD..... -4/4
BOVEC..... 7/8	BARCELONA..... 4/15
RATEČ..... -3/5	ISTAMBUL..... 8/12
VOGEL..... -4/-1	MADRID..... -2/17
KREDARICA..... -12/-11	LIZBONA..... 13/20
VIDEM..... 0/-	ATENE..... 12/16
GRADAC..... 3/7	TUNIS..... 12/21
MONOSTER..... 0/3	MALTA..... 16/22
ZAGREB..... 3/4	KAIRO..... 12/22
REKA..... 7/8	

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzslo ob 7.05 in zasllo ob 16.28. Dan bo dolg 9 ur in 23 minut. Luna je vzslo ob 10.32 in bo zasllo ob 20.02.
SETVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Kozoroga. Spravimo rožmarin, rožnkravt lov in druge občutljive rastline.
TEMPERATURE REK
Reke: Mura (G. Radgona) 7°C, Sava (Radece) 7°C, Sava (Radovljica) 6,4°C, Savinja (Lasko) 4°C, Ljubljanska (Moste) 7,6°C, Bistrica (Sodražica) 7,9°C, Sora (Suha) 8,1°C, Gradščica (Dvor) 7,5°C, Iska (Iska) 5,1°C.
PLIMOVANJE
Danes: ob 4.50 najnižje -8 cm, ob 10.25 najvišje 39 cm, ob 17.28 najnižje -55 cm. Jutri: ob 0.28 najvišje 28 cm, ob 5.36 najnižje -2 cm, ob 10.55 najvišje 30 cm, ob 16.06 najnižje -47 cm.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Če vas bo občutek dolžnosti vodil v pretirano naprežanje, pričakujte ustrezno reakcijo iz vaše notranjosti. Ne čudite se glavobolu.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Sedite za obloženo mizo in se poskušate napolniti do vrha? Zelodec je prenikno od srca, da bi vam to uspelo. Na sprehod torej, vsaj okoli mize.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: V vašem polju bo kmalu več pušk kot koruze. Ne mečite jih proč. Sovražnikov je namreč veliko več, kot se vam zdi, pa tudi sami niste. V boj.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Prisel je dan, ko boste začutili potrebo, da se za urico ali dve umaknete v samoto ter razmislite o življenjsko pomembnih zadevah. Ne pustite se motiti.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Navdušujete se nad novimi privlačnimi nazori. Lepo, vendar bodite kritični, kajti premalo casa imate, da bi se lahko poglabili v vse, ki obljublajo nebesa.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Na več stoli hkrati je nemogoče sedeti, zato si jih pazljivo ogledajte in izberite pravega. A ne obsedite na njem, da vam ne zadržajo noge.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Čakajo vas velike spremembe, zato nikar ne čakajte križem rok. Dobro se pripravite nanje, da jih boste lahko usmerili po svojih merilih in potrebah.

SKORPLJON 23. 10. - 22. 11.: Ob zvrhanem kosu lastnih idej in občutkov poskusite najti vsaj malo prostora za zunanje dogodke. Sodelujte z drugimi, pa boste se bogatejši.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Razjezili vas bodo »poredni« otrocki. Preden se znesete nad njimi, se spomnite svojih rosnih let. Če se je tudi vam godila krivica, prekinite začarani krog.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Ponudile se vam bodo dokaj učinkovite poti za sproščanje notranjih napetosti. Vaše zanimanje za skupinsko duhovno osvoboditev se bo povečalo.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Radovednost je lepa čednost, zato boste razkrili se marsikatero skrivnost. Vendar pazite: večina prenese pogled v ogledalo samo v brlogu privatnosti.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: S partnerjem bosta naposled zlezla čez rob enolčnosti in zaslala v družbo. Osvežite si dan tudi z obiskom kaksne zanimive prireditve.

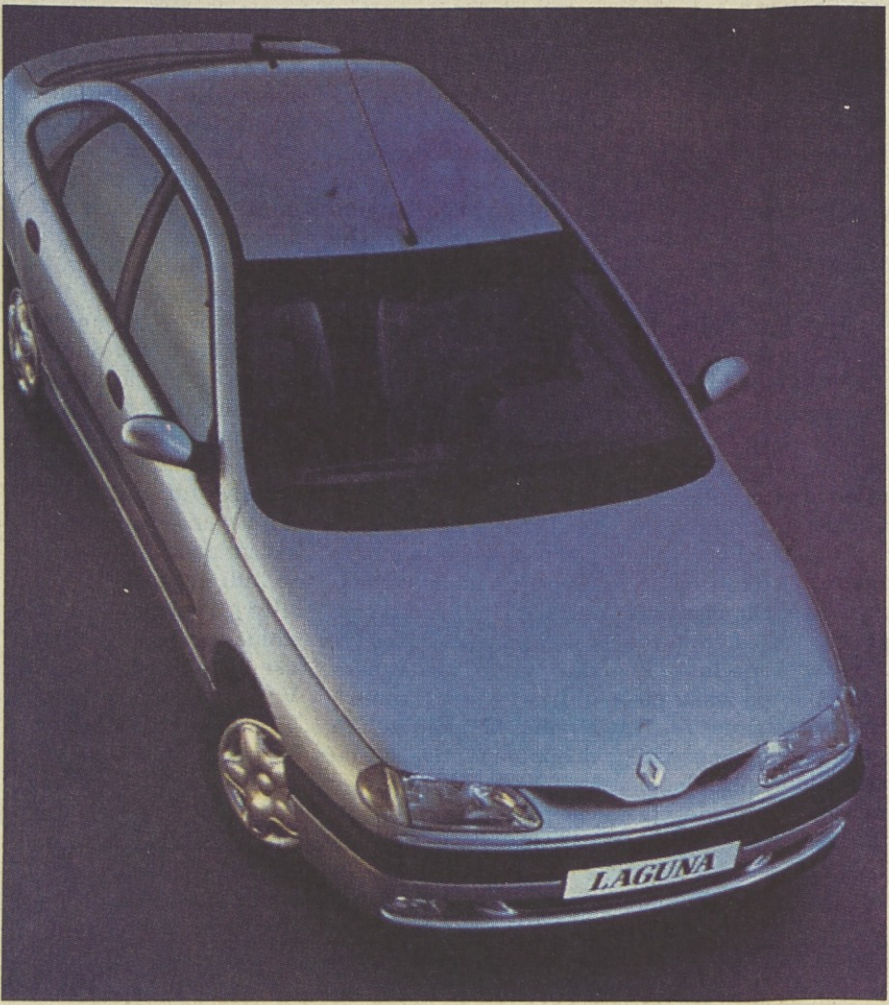
AVTOMOBILIZEM / NOVO IZ RENAULTOVE PONUDBE

Enaindvajsetico bo nasledila laguna

Na slovenskih cestah že v začetku pomladi

Januarja prihodnje leto bo Renault predstavil naslednika enaindvajsetice z imenom laguna, ki se po svojih značilnostih uvršča med avtomobile višjega srednjega razreda. Laguna je sodobno zasnovana limuzina s petimi vrati, ki po mnenju načrtovalcev celo izstopa iz sivi ne oblikovanja pri vozilih tega razreda. Renault obljublja tri različice: RN, RT in RXE, ki se bodo razlikovale po opremljenosti. V vseh bo že serijsko vgrajen servovolani, ojačitve vrat in pirotehnični zategovalniki sprednjih varnostnih pasov. Med različno dodatno opremo bodo z laguno uspešno tekmovali z drugimi proizvajalci srednje velikih avtomobilov. Na slovenskih cestah lahko prva Renaultova vozila z imenom laguna pričakujemo kmalu po januarski predstavitvi, v pooblaščenih Revozovi prodajni mreži Renault pa bodo slovenskim kupcem na voljo predvidoma že na začetku pomladi.

Marko Krautberger



GLASBA / PREKINIL JE SVOJO SVETOVNO TURNEJO

Michael Jackson »podlegel« zdravilom in izginil neznano kam

Po nekaterih vesteh naj bi se zdravil pri psihiatru

LONDON - Kje je Michael Jackson? Ameriški pop pevec je izginil neznano kam, potem ko je v Mehiki nepravilno prekinil svojo letosnjo svetovno turnejo. Po nekaterih vesteh naj bi se zdravil v neki londonski kliniki, po drugih naj bi si privoščil počitek v francoskem smučarskem letoviscu Avoriaz, po zadnjih sporocilih ravnatelja hotela, v katerem naj bi prebil nekaj dni, pa naj bi predvčerajšnjim zapustil hotel in izginil.

Michael Jackson, 35-letni ljubljeneček milijonov najstnikov in najstnic po vsem svetu, je zasel v globoko življenjsko in telesno krizo potem, ko ga je neki 13-letnik iz Los Angelesa obtožil, da ga je spolno zlorabil. Pevec je ostro demantiral obtožbo, ponovil je, da je bil vedno prijatelj otrok in mladostnikov, hišna preiskava na enem od njegovih domov pa ga je - po prvi obtožbi - tako prizadela, da si očitno ni opomogel. Zadnje mesece si je lajsal vse bolj pogoste glavobole z uživanjem zdravil, pri čemer je šel tako daleč, da je postal zasvojen od psihofarmakov. Ko je bil med postankom turnee v Mehiki ze na robu živčnega zloma, ga je obisk njegove »druge mame« Liz Taylor prepiral, naj turnejo prekine in naj se začne resno zdraviti. Taylorjeva mu je svetovala londonsko kliniko Charter Nightingale, kjer naj bi ga zdravil »carovnik« psihoterapije Beauchamp Colclough,

psihoterapevt, ki je svojčas ze »ozdravil« drugega pop zvezdnika, Eltona Johna, ko je zasel na pot mamil in psihofarmakov. Po prekinitvi turnee so se razširile vesti, ces, da je multinacionalna Pepsi razveljavila milijardno reklamno pogodbo s pevcem. Jackson naj bi jo tako skupil se po finančni plati. Takrat se je tudi govorilo, da se dokončno umika s pevске scene. Včeraj pa je glasnik družbe Pepsi Gary Hemphill demantiral prekinitve pogodbe: po zadnjih vesteh naj bi se odločil za 6 do 8 tednov dolgo zdravljenje, nakar naj bi se spet pojavil v javnosti. A to so doslej le govorice. Videli bomo...



Bil je ljubljeneček najstnic, sedaj beži pred samim seboj

WASHINGTON - Vse je bilo zapisano že v imenu, bi lahko rekli o najnovejših dogodivščinah ameriškega pevca Michaela Jacksona. Zvezdnik lahke glasbe je dal svoji letošnji svetovni turneji naslov »Dangerous World Tour« - Nevarna svetovna turneja. Po prvih triumfih na Daljnem vzhodu, je postala turneja zanj res »nevarna«, tako nevarna, da jo je moral nepravilno prekiniti. Po obtožbah o spolni zlorabi 13-letnika je začela zvezda Michaela Jacksona postopoma a vztrajno bledeti in v zadnjih dneh celo ugasati. Tudi sam je začel propadati: zasel je v globoko depresijo, telesno je bil izmučen, psihofarmaki, ki jih je užival za blažitev bolečin, so ga zasvojili, njegovo zdravstveno stanje je postajalo iz dneva v dan slabše. Pevec je zdrzal do Mehike, na-

slednji koncert v mestu San Juan na Portoriku, in vse nadaljnje pa je odpovedal. Ta njegova odločitev je hudo prizadela njegove fanse. Vrste njegovih oboževalcev so začele kopneti, tudi med njegovimi ljubitelji se vse bolj pogosto dvigajo očitki in obtožbe. Stevilni od njih so ameriškim televizijskim hisam izjavili, »da Jacksonu ne verjamejo več« in da ne razumejo »zakaj beži, ko pa izjavlja, da je nedolžen.« Nekateri so celo izrazili domnevo, da je Jackson zbežal, ker naj bi se bal aretacije. Naj bo kakorkoli ze, vse kaže, da je zasel Michael Jackson, 35-letni zvezdnik svetovne lahke glasbe, na pot zatona. V nekaj mesecih je požgal vse, kar je zase koristnega storil v več kot dveh desetletjih pevске kariere.